

HOMILIE 2011

Římskokatolická farnost Veverská Bítýška

Výběr homilií z roku 2011

Obsah

Bůh má tvář a jméno	4
Mudrci vedeni světlem rozumu došli k víře	6
Bůh je vytrvalý	8
Tvoje víra má být tvójí silou	10
Hledejte Hospodina všichni pokorní v zemi	12
Ohodte lhostejnost	14
Svatost je způsob Boží existence	16
Nezapomněl na nás Bůh?	18
Potřebuji tvé odpuštění, Bože	20
Je možné obstát	21
Každý z nás je na životní cestě	23
Z místa vhodného k odpočinku se stalo místo pokušení a místo hádky	25
Hospodin však vidí do srdce	27
Dej mi to, já to ponesu s tebou	29
Petr je daleko od svého Mistra, ale jeho Mistr je mu velmi blízko	30
Já jsem to	32
Láska znamená obdarovávat	34
Máš křídla víry	35
Církev jako rodina	37
Apoštol Petr připomíná minulost, aby položil základy	39
Ježíš nabízí svobodu i pocit ochrany	40
Děkujeme Bohu za naši schopnost učit se a poučit se	41
Filip jde a v Samaří hlásá Krista	42
Nanebevstoupení Pána Ježíše nám dává možnost, abychom dospěli	44
Duch svatý je ten, který nás učí	45
Ať jde Pán uprostřed nás	46
Bůh se stará o naše potřeby	47
Pokora jako protiklad pýchy	48
Svatí Cyril a Metoděj přišli, aby nám odhalili smysl našeho života	49
Dobro je potřeba konat dobrým způsobem	50
Pokora krále Šalamouna a nadšení svatého Jakuba	52
U mě hledejte to, co vás nasytí	53
Eliáš se setkává s Bohem v tichu a samotě	54
Špaseni mohou být všichni	56
Šebnova přetvářka a Petrova upřímnost	57
Hospodinovo slovo se stalo v mém nitru hořícím keřem	58
Máme odpovědnost jeden za druhého	60
Vzpomeň na smlouvu s Nejvyšším a odpusť vinu!	62
Být blízko Pánu	64
O odpuštění	65
Svatý Václav se skutečně řídil tím, co říkal	67
Být spravedlivý a konat dobro	68
V Božím pojetí po soudu a trestu nastupuje milosrdenství	70
Odvádějme, co je císařovo, císaři, a co je Božího, Bohu	72
Nezneužívat tísně druhého člověka, ale podat pomocnou ruku	74
Prorok Malachiáš vyzývá k věrohodnosti	76
Žít svůj život jako dar	78
Ježíš v nás chce obnovit víru a naději	79
O darech	81
Budu tvým pastýřem	83
Dobro chci konat vědomě a s radostí	85

Těšte, těšte můj národ!.....	86
Bůh se připojí, pokud člověk začne.....	88
Úmysly dávají hodnou tomu, co děláme.....	89
Dnes se vám narodil Spasitel.....	90
Všichni jsme pozváni, abychom přijali Božího Syna.....	92
Bude vám dáno, co máte mluvit.....	94

Bůh má tvář a jméno

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.01.2011 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Panny Marie, Matky Boží

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Nm 6,22-27](#); 2. čtení [Gal 4,4-7](#); evangelium [Lk 2,16-21](#);

Bratři a sestry, svatý Lukáš ve svém evangeliu líčí narození Pána Ježíše ve třech etapách, ve třech obrazech. Prvně to líčí jako historický fakt, jako že se to stalo. Potom přicházejí na scénu andělé, kteří mluví o tom, že narození Ježíše Krista je znamení, že to není obyčejné dítě. A třetí obraz nebo třetí část celého toho vyprávění jsou pastýři, kteří jdou do Betléma, aby se přesvědčili o tom, že je to skutečně tak, jak ti andělé vyprávěli.

Dostáváme tady v tomto evangeliu před oči obraz Betléma, jak ho zobrazuje, řekněme, lidová zbožnost se všemi těmi postavkami, které přinášejí něco do Betléma. Přicházejí tam a každý z nich tam přináší něco, co má, něco, o co se může rozdělit. Přicházejí tam, aby tam něco donesli a aby si něco odnesli. Je to taková výměna. Je tím naznačeno to, co se děje každý den našeho života – že se spolu setkáváme, do toho setkání každý z nás něco přináší a něco si odnášíme. Tím, že se takhle setkáváme, se naše životy obohacují. Takhle probíhá náš každodenní život. Mnohá ta setkání probíhají naprosto, jak se říká, bezděčně, automaticky, ale ten Betlém, celá ta scéna, celý ten výjev nám chce říct: „Človče, snaž se ta svoje setkání v životě, která prožíváš, opravdu prožít vědomě. Uvědom si, že máš možnost někoho obohatit, a zase ten druhý obohacuje tebe. Neber to jenom jako sled událostí, ale ber to skutečně jako setkání člověka s člověkem.“

Bratři a sestry, říká se tam, že pastýři pospíchali do Betléma a našli Marii, Josefa i děťátko položené v jeslích. Proč tam pospíchali? Chtěli si ověřit, jestli to, co ten anděl říká, jestli je to skutečně pravda. Bůh k nám přichází se svou zvěstí, se svým poselstvím, ale potom musí následovat reakce. Jestli nebude následovat reakce, tak ta zvěst skončí, nebude pokračovat. Ta Boží zvěst, to poselství, to, s čím k nám Bůh přichází, po nás žádá nějakou reakci. Ta naše reakce není vždycky tak pohotová, není vždycky tak rychlá jako u těch pastýřů, ale musí tam nějaká být, jinak by to skončilo.

Když tam přišli, vypravovali, co jim o tom dítěti bylo pověděno. Tady je to taková malá narážka, ze které vyplývá, že kolem Josefa, Marie a narozeného Ježíška jsou ještě další lidé. Když tam ti pastýři přišli, tak tam byl ještě někdo. Vůbec nevíme, kdo to byl, jak se tam dostal, co tam ti lidé dělali. S největší pravděpodobností to byli lidé, kteří přišli proto, že viděli, že tam nějaká žena rodí dítě. Přišli, aby lidsky pomohli, aby nabídli pomocnou ruku. Nevíme, kolik jich bylo, opravdu netušíme, kde se tam vzali, odkud byli. Faktem je, že tito lidé vůbec netušili, že to dítě, které přichází na svět, je něčím zvláštní. A pro tyto lidi, kteří přišli nabídnout svoji pomoc, lidsky přišli pomoci, tak pro tyto lidi se pastýři stávají zvěstovateli toho, že toto dítě je Boží Syn.

Připomenu jenom to, co už jsem tady říkal, že podle židovských zvyklostí pastýři nebyli věrohodnými svědky a nesměli svědčit u soudu. V tom je takový paradox Boží, že Bůh si tyto lidi volí, aby naopak dalším lidem oznámili tady tuto radostnou novinu.

Ale já tím chci říct ještě něco velmi důležitého. Když mi nabídneme svoji pomoc, takovou tu obyčejnou přirozenou lidskou pomoc, lidskou vlídnost a tyto věci, budeme odměněni. My stojíme na začátku nového roku, děláme si nějaké plány a ptáme se sami sebe a říkáme si: „A má cenu se snažit? Má cenu být slušný, když vidíme kolem sebe spoustu škaredých věcí?“ Betlém nám na toto odpovídá a říká: „Ano. Bůh to vidí a Bůh ti pošle do cesty lidi, kteří ti budou svědčit o tom, že Bůh vidí tvoji lidskou snahu, tuto tvoji touhu ukázat dobro, být přirozeně dobrý a Bůh to povýší a dá tomu ještě další rozměr.“

Bratři a sestry, i my budeme často v roli těchto bezejmenných lidí, kteří se nacházeli v Betlémě. Často se může stát, že lidsky to naše snažení bude zapomenuto, někdo nad tím mávne rukou, ale v Božích očích i ta nejmenší pomoc má své místo, Bůh o ní ví a počítá s ní ve svém plánu záchrany světa.

„Maria to všechno uchovávala ve svém srdci a rozvažovala o tom.“ Písmo svaté říká na jiném místě: „Kde je tvoje srdce, tam je tvůj poklad.“ Bratři a sestry, žijeme v době, která je hodně zaměřená na hmotu, na materiální věci a říká, že to jsou poklady – něco vlastnit, nějakou hmotu, že tím je člověk bohatý. To evangelium a ta scéna Betléma nám chce připomenout, že bohatství člověka spočívá v tom, když se jeden člověk setká s druhým. Bohatství člověka spočívá v těchto zážitcích, kdy ti lidé zažili spolu něco krásného. Oni doslova v tom Betlémě zažili, že Bůh byl s nimi. Proto je to naplnilo takovým štěstím. A my v tom roce, který začíná, také máme zažít, řekli bychom, aspoň nějaký odlesk Betléma. I nám Bůh nabízí, že můžeme být takhle bohatí – setkání člověka s člověkem. Ale jde o to uvědomit si to.

Uvědomme si my, že pro Marii to byla překotná doba, že to tam šlo taky docela rychle, ale přesto ona o těch věcech rozvažovala. Žádný vnější tlak, žádný rychlý sled událostí by nás neměl dovést k tomu, abychom přestali uvažovat vnitřně. Neměli bychom se nechat zatlačit a neměli bychom nechat si toto vzít. I máme možnost, skoro bych řekl až povinnost, uvažovat o tom všem, co se děje kolem nás, předkládat to Bohu a s Bohem nějakým způsobem vlastně uvažovat o tom, co to znamená. V modlitbě se ptát Boha: „Co mi tím, Bože, chceš říct? K čemu to je, proč se toto děje?“

Pak je tam další věta, která je téměř nelogická: „Pastýři se zas vrátili.“ Lukáš neříká kam, neříká, k čemu se vrátili, ale vykladatelé Písma říkají, že tady ten obrat, že se někdo někam vrátil, že to je Lukášův velmi oblíbený obrat, protože ve svém evangeliu ho použil celkem dvaadvacetkrát. Mimo Lukášovy spisy v Novém zákoně je ten obrat, že se někdo někam vrátí, použit jedenáctkrát, v celém Novém zákoně. Ale Lukáš ho má ve svém evangeliu dvaadvacetkrát. Lukáš používá tento obrat často. Co tím chce říct?

Pro něho není důležité to místo, kam přišli, kam se vrátili, ale chce říct: „Oni se vrátili ke své každodenní práci, k tomu, co dělali předtím, ke svým každodenním povinnostem, ale byli to jiní lidé, protože se setkali s Ježíšem. Oni byli v Betlémě a zažili to, že Bůh je s námi.“ Zase to je myšlenka, která nás může provázet po celý rok: Vracet se ke kořenům, vracet se k těm krásným zážitkům, kdy my jsme byli spolu, kdy nám bylo dobře. Vracet se k tomu, co mě obohatilo, vracet se k tomu, z čeho můžeme vyrůstat a na čem mohu stavět.

Lukáš tady ve svém evangeliu začíná tím, že ti pastýři se vrátili. Končí své evangelium tím, že Ježíš se vrátil k Otci. Ježíš je ten, který nás chce vrátit, který chce navázat ty zpřetrhané cesty. Chce znovu spojit to, co hříchem bylo roztrženo.

„Když uplynulo osm dní a dítě mělo být obřezáno, dali mu jméno Ježíš, jak ho nazval anděl dřív, než byl počat v mateřském lůně.“ Dnes slavíme osmý den od narození Pána Ježíše. Obřízka mezi Izraelity byla znamením smlouvy, znamením, že každý muž izraelského národa je vázán smlouvou s Hospodinem. První smlouvu uzavřel Bůh už s Adamem. Adam měl střežit zahradu. Nesplnil tuto smlouvu. A pak bychom mohli pokračovat. Uzavřel smlouvu s Noemem, s Abrahámem a tak dále. Protože lidé tu smlouvu porušovali, tak ji Bůh musel uzavírat znovu a znovu, pořád dokola. Lukáš chce na jedné straně říci: „V Ježíši Kristu přišel někdo, kdo uzavírá tu smlouvu za lidi i za Boha, ale uzavírá ji tak, že už nebude porušena. Už nebude potřeba ji uzavírat znovu.“

Ale Lukáš tady zdůrazňuje něco jiného: „Dali mu jméno Ježíš, což znamená ‚Bůh je spása‘.“ Lidé všech dob a lidé všech náboženství touží po tom vidět Boží tvář a znát Boží jméno. I my po tom toužíme a říkáme si často: „Jak ten Bůh vypadá?“ V tom Božím jménu je naznačena Boží tvář. Jákob se ptá Boha: „Jak se jmenuješ?“ Mojžíš říká: „Jaké je tvé jméno? Co mám říct synům Izraele?“ A Mojžíš si přeje vidět tvář. Boží tvář žádný člověk na této zemi neviděl, ale v Ježíši Kristu je možné vidět Boha a je možné znát jeho jméno. Od toho okamžiku, kdy Ježíš Kristus přichází na tuto zemi, Bůh má tvář a jméno. Ta tvář se neprojevuje jenom v tom, jak vypadá, ale v tom konání. To je to. My se taky můžeme ptát: „Jak ten Ježíš vypadal?“ Jsou různé portréty, ale to, jak Ježíš vypadal, on nám chtěl říct svým jednáním, svým učením – to, co budeme slyšet celý rok, s čím se budeme setkávat a v čem ho budeme poznávat.

Bratři a sestry, mít jméno, to znamená existovat pro někoho. Cizí lidé, když se potkají na ulici a chtějí se oslovit, tak: „Pane, něco vám vypadlo. Paní, něco jste ztratila.“ To jsou cizí lidé, ale když někdo pro někoho existuje, tak má jméno a vzájemně ta jména znají. My známe Boží jméno. Bůh nám chce říct: „Ty existuješ pro mě, já tě znám jménem, a já existuji pro tebe, ty znáš moje jméno.“

Bratři a sestry, začínáme nový kalendářní rok. Za chvíli, za pár dnů se vrátíme ke svým pracovním povinnostem a zapomeneme, že jsme třeba slavili nějaké svátky. Ať nás provází v mysli představa Betléma, všech těch lidí, kteří se tam sešli a zažili tu krásnou událost: Bůh je s námi. Ať si uvědomíme, že i my máme být těmi pastýři, těmi, kteří tam utíkají, aby se setkali s Bohem. A když odsud odejdeme, tak si to nenechme pro sebe, že jsme se setkali, že víme, jaké je Boží jméno a jaká je Boží tvář. A hlavně, když budeme prožívat radosti i bolesti, myslíme na Betlém. On má být naší posilou v celém tom roce, který nastává.

Mudrci vedeni světlem rozumu došli k víře

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.01.2011 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Zjevení Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Lz 60,1-6](#); 2. čtení [Ef 3,2-3a.5-6](#); evangelium [Mt 2,1-12](#);

Bratři a sestry, nám dnes svatý Matouš vyprávěl o tom, jakou cestu museli urazit mudrci od východu. Naznačil to komentář. Oni byli vedeni především světlem svého rozumu a přes ten rozum došli k víře. Svatý Matouš ve svém evangeliu v těch prvních dvou kapitolách schválně srovnává svatého Josefa a mudrce. Obojí, jak Josef, tak tito modří lidé z východu, jsou považováni jako takové prototypy věřících lidí, věřících křesťanů. Ale svatý Josef je představitelem, příslušníkem vyvoleného národa, a tak ta jeho cesta je jiná než cesta těch mudrců. Ta cesta Josefova je především vnitřní. Ta se odehraje hlavně v jeho hlavě, v jeho rozhodnutí, v tom, že on musí uvěřit, že ten Ježíš, to dítě, které čeká jeho snoubenka, je ten slíbený Vykupitel.

Cesta, kterou musí urazit mudrci z východu, je delší. Proč? Protože Josef je příslušník vyvoleného národa, a ten vyvolený národ už během těch dvou tisíc let před narozením Krista ušel určitý kus cesty od Abraháma až po Ježíše. Ale pohané, tedy nežidé, musí ujít, pokud se chtějí setkat s Ježíšem, mnohem delší kus cesty.

Ta zásadní otázka je, kde je Vykupitel. Co musím udělat, abych přišel do toho místa, kde je Vykupitel, abych se s ním setkal? On je tady, Vykupitel přišel na tuto zem, ale já ho musím najít. Musím se s ním potkat.

Ta cesta, která jej líčena, tak ta cesta má pět etap. Začíná tím teda, že mudrci od východu jdou za hvězdou. Lidé se snaží přijít na to, co to bylo za hvězdu. Někteří říkají: „Byla to Halleyova kometa,“ kterou v době narození Ježíše Krista bylo vidět. Jiní říkají: „V té době silně zářil Jupiter.“ Ještě mluví o třetí planetě, ale svatý Matouš má především na mysli světlo duchovní. Tak, jako mluví o tom, že když se Ježíš narodil, tu noc, tak se rozzářily nebeské hvězdy, objevil se anděl a ty hvězdy svítily na cestu pastýřům, kteří šli do Betléma poklonit se nově narozenému Spasiteli, tak tady má na mysli svatý Matouš světlo rozumu, moudrost, to, že každý člověk, který přemýšlí, tak si musí říct: „Ale odkud je tady ten svět? Odkud je to všechno? Odkud je celý den systém? To nebude náhodou,“ a člověk přemýšlí. A už toto přemýšlení ho navede na jakousi cestu.

Ta cesta se zase odehrává především v hlavě toho člověka, ale někdy je to i cesta opravdu fyzická, že člověk shání literaturu, chodí, ptá se, diskutuje. A tato cesta, která začíná vedena rozumem, člověka přivádí k setkání se zjevením. Zjevení není jenom to, že se člověku objeví nějaká nadpřirozená bytost, ale zjevením také nazýváme Písmo svaté, protože je to kniha inspirovaná, vedená Duchem svatým, a v ní nám Bůh mluví o sobě.

A tak se mudrci od východu dostávají do Jeruzaléma. Tam je chrám, nejsvětější místo Židů, místo, kde přebývá Bůh, a oni se setkávají s Bohem. Ale zároveň se jim staví do cesty obtíže. I nám, když si chceme něco vyjasnit, i nám v naší víře se staví do cesty potíže: „Ty máš teda starosti! Je potřeba se starat o to, co vidím. Prosim tě, ty se zabýváš něčím, co stojí na vodě. Tomu už dnes nikdo nevěří. Podívej se, jak málo lidí je dnes v kostele.“ Někteří se smějí, někteří pohrdají, někteří mávnou rukou. Obtíže jsou všemožné.

Když se člověk nechá zastavit těmito obtížemi, tak se zastaví někde na půli cesty. Ti mudrci jdou, můžeme říci, až tvrdohlavě za svým. „Kde je narozený židovský král?“

Tady bych teď udělal takovou závorku. Oni se ptají, kde je narozený židovský král. Když se mluví o Herodovi, tak mluví o něm jako o králi Judska, tedy určitého území. Ale svatý Matouš víceméně chce říct: „On sice vládl na určitém území, ale ti lidé ho nepovažovali za svého krále.“ Neměli ho rádi, byl pro ně cizinec, kolaborant s Římany, člověk, který si chtěl udržet moc. Ale o Ježíši Kristu se mluví jako o králi Židů. Ne o králi nějakého území, ale o králi, který má vztah ke svým lidem a oni mají vztah k němu. Tady konec závorky.

Mudrci se tedy nenechají odradit výhrůzkami, výsměchem. „Kde je? Chceme ho najít!“ A dávají se na třetí etapu své cesty. A znovu se objevila hvězda.

Tedy tu hvězdu můžeme vidět na jedné straně jako Boží pomoc, přes ty překážky se objevuje Boží pomoc, ale pořád se můžeme držet té myšlenky, že ta hvězda představuje rozum. Tedy člověk při hledání Boha, při odpovídání na ty otázky má používat svůj rozum.

„Když spatřili hvězdu, zaradovali se nevýslovnou radostí.“ Hvězda je dovedla k místu, kde je dítě, kde je matka. Oni vstoupí, otevrou dveře, klanějí se, předávají svoje dary. Ale zastavme se ještě chvíli u té radosti. Radost je dovedla k setkání s Ježíšem. Po letech svatý Jan napíše, že Bůh je láska. Láska a radost jdou ruku v ruce. Ten, kdo je zamilovaný, ten se raduje. Kdo má rád, má radost. A naopak, kde není láska, není radost. Proto tedy radost přivádí ty učence k setkání s Ježíšem. Je to zvláštní. Ne jejich moudrost, ne jejich chytrost, ne jejich zbožnost, ale radost je přivedla k setkání s Ježíšem.

Dokázali udělat i ten poslední krok: Uviděli dítě a poklonili se mu. Uznávají ho za svého Pána. Svatý Matouš to tady líčí dost radikálně. Říká: „Jsou dvě možnosti. Buď, člověče, hledáš Ježíše, Spasitele, Zachránce, a pak ho najdeš. Nebo jsi podobný Herodovi.“ Herodes tady v tomto příběhu symbolizuje smrt. Ježíš symbolizuje život. Svatý Matouš chce říct: „Není tady žádná třetí cesta. Je tady nutnost volby, člověče. Buď tam, nebo tam. A záleží na tobě, kam ty se budeš chtít postavit. Potom tě Bůh už dovede. Ale záleží, kam ty budeš chtít směřovat, kam se otočíš, kterým směrem. Jestli k Betlému nebo k Jeruzalému. Tato volba, na kterou stranu se otočíš, je na tobě, člověče.“

„Otevřeli svoje pokladnice a dávají mu svoje dary: zlato, kadidlo, myrhu.“ Zlato symbolizuje bohatství, viditelné bohatství, nádheru, tedy všechno to, co my, lidé, máme, co umíme. Kadidlo? Kadidlo není vidět. Když se nasype na dřevěné uhlí, tak je z toho kouř, který se po nějaké době rozplyne. A to kadidlo symbolizuje skutečnosti, které nemáme – naše touhy, naše přání, to, co neumíme, to, co bychom chtěli, ale co se nám třeba taky nedaří. A myrha? Myrha je mast na rány. Myrha symbolizuje to, jaký člověk je: zranitelný, smrtelný.

Bratři a sestry, oni teda přinášejí to, co jsme, to, co máme, ale taky co nemáme a to, jací jsme. Říkají: „Pane, my ti to tady dáváme. Ty víš, jací jsme, a od tebe očekáváme, že nás povedeš dál.“

Bratři a sestry, můžeme říci, že dnešní slavnosti víceméně končí vánoční svátky a od zítřka začne zase všední den, a my bychom měli si v sobě odnést ty tři mudrce, kteří jsou u Ježíše. Měli bychom si odnést do těch všedních dnů jejich vytrvalost, jejich schopnost překonávat překážky, ale také jejich radost, s kterou se radovali, když našli dítě a jeho matku. A také bychom si měli odnést jejich upřímnost: „Pane, tady jsem. S tím, co umím, s tím, co neumím.“

Bratři a sestry, ať jsou nám tedy příkladem tito muži z východu, kdy nevíme, jak se jmenovali, nevíme, kolik jich bylo, ale víme, že podnikli dlouhou cestu, aby našli zachránce. Jejich cesta byla cesta fyzická, ale byla to i cesta v jejich hlavě, v jejich rozumu. A jak jsem říkal na začátku mše svaté, byla to cesta, kdy se z nich, z moudrých lidí, se zrodili lidé věřící v Boha a v jejich srdci se narodil Bůh. Ta cesta měla pět etap, byla dlouhá. Ten rok, který začne, bude mít spoustu všedních dnů. Bude to pro nás často únavné, úmorné, ale vzpomeňme na mudrce a nechme se inspirovat a vést jejich příkladem.

Bůh je vytrvalý

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

09.01.2011 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Křest páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 42,1-4.6-7](#); 2. čtení [Sk 10,34-38](#); evangelium [Mt 3,13-17](#);

Bratři a sestry, pro dnešní texty je klíčová poslední věta z evangelia: „To je můj milovaný syn“ a první věta z prvního čtení: „Můj služebník, kterého podporuji.“ Možná nám to nezní úplně stejně, ale je tam řečeno to stejné. Pokusím se to vysvětlit.

První čtení je z proroka Izaiáše, z takzvaného druhého Izaiáše, tedy z proroctví, které bylo proneseno nějakých 550 let před narozením Pána Ježíše. Bylo proneseno v Babylóně, v babylonském zajetí a Izraelité se ptali celých těch 550 let: „Kdo je ten služebník, v kterém má Bůh zalíbení, kterého podporuje?“

Evangelista Matouš má jasno a říká: „Je to Ježíš!“ Ano, v plnosti je to Ježíš, ale ne jenom Ježíš. Každý z nás má být tím služebníkem, každému z nás říká Bůh: „Tebe podporuji.“

Probereme to první čtení, ale vezmeme to od konce. Poslední z úkolů služebníka, který tam byl jmenován: „Má vyvést vězně ze žaláře a z věznice ty, kteří bydlí ve tmách.“ Starověké vězení, to byla nějaká díra do země, kde opravdu nebylo vůbec nic vidět a kde to bylo životu nebezpečné. Ale vězením Izraelité také nazývali svůj pobyt v Babylóně. Říkali: „My nemůžeme domů do své vlasti. My jsme tu uvězněni, jsme tu jako ve vězení.“

Bratři a sestry, tím vězením se myslí všechny nepříznivé podmínky našeho života, všechno to, na co si stýskáme. Někdo si stěžuje na své zdraví, chtěl by mít více zdraví. Někdo si stěžuje na práci – buď že ji třeba nemůže najít a někdo zase, že ho to nějak nebaví nebo že ho to nenaplňuje. Nebo vůbec naše životní podmínky. Chtěli bychom uskutečnit spoustu věcí, ale nemůžeme. Různé věci nás omezují, svazují a cítíme to jako určitou zátěž. A tady do toho Bůh říká: „Já tě podporuji. Já o tobě vím v těchto tvých tíživých podmínkách.“

„Já Hospodin jsem tě povolal ve spravedlnosti. Vzal jsem tě za ruku, utvořil jsem tě a ustanovil jsem tě.“ To jsou slova, která nacházíme v první knize Mojžíšově, kde se mluví o stvoření člověka. To, co tady jsme slyšeli vyjádřeno slovy, krásně vyjádřil Michelangelo na stopě Sixtinské kaple, kdy při stvoření člověka nakreslil ten prst Boží, jak se Bůh dotýká Adama a dává mu svého Ducha, svůj život.

Vzít někoho za ruku, to je gesto lásky, náklonnosti, zájmu, starostlivosti. Rodiče berou za ruku své dítě a vedou ho, aby to dítě nespadlo, nezakoplo, neublížilo si. Zvlášť vedou rodiče to dítě v těch okamžicích, kdy to dítě ještě neumí chodit, kdy si není jisté. A potom, jak člověk roste, tak bere za ruku ty, které má rád, s kterými chce být, ty, s kterými je mu dobře. Vzít někoho za ruku je gesto náklonnosti, gesto lásky, zalíbení, zájmu. A Bůh říká: „Človče, takhle se k tobě chovám.“ My si totiž někdy říkáme: „Nezapomněl na nás?“ Známe tu známou otázku: „Kdyby byl Bůh, tak by se nestalo,“ a Bůh říká: „Ne. Já tě držím za ruku. Já tě vedu, hlavně v těch chvílích, kdy ty jsi nejistý, kdy nevíš, co si máš počít sám se sebou, kdy nevíš, co máš dělat.“

Jak jsem říkal na začátku mše svaté, svátkem Křtu Páně se definitivně loučíme s dobou vánoční a začnou všední dny, nebo ony už začaly, a přijdou ty starosti. Do všedních dnů si lidé taky dávají předsevzetí. My jsme tady slyšeli: „Nezeslábne, nezmalátní, dokud nezaloží na zemi právo.“ Bůh je vytrvalý. Je to jedna z Božích vlastností, z vlastností, která není až tak vidět, ale je velmi důležitá. Vytrvalost je něco, co budeme také potřebovat v tom našem každodenním životě. Člověk začne s nadšením, chvíli to vydrží a pak to začne, jak se říká, ukrápat, upadávat, protože si člověk říká: „Ono to stejně nemá cenu, a vždyť to nikdo neocení. Ono to není vidět, tak co se tady budu snažit a co se budu honit.“ A tak často ta dobrá předsevzetí za chvíli končí a opouštíme je. Ale Bůh svoje předsevzetí dát nám věčný život, zachránit nás dotáhl do konce. Neskončilo to někde v půli. Neskončilo to, nezastavilo se to pro něčí lenost nebo pohodlnost nebo nedostatek silné vůle. Bůh je vytrvalý a svoje dílo, které začal, dovedl také do konce.

„Nalomenou třtinu nedolomí, doutnající knot neuhasí.“ To jsou obrazy, které označují člověka, který je nějakým způsobem slabý, kterému něco chybí, cokoliv. Kterému chybí třeba sebedůvěra, člověka, kterému chybí víra. Je to člověk, který je nějakým způsobem slabý. A tady bychom mohli říct, vyjádřeno lidovým příslovím, které říká: „Na lžici medu se chytí víc včel než na sud octa.“ Ježíš Kristus, když přichází, tak nepřichází, aby vyhrožoval, strašil, ale aby zval, aby získal ty, kteří jsou kolem něho, aby nás pozval, aby nám učinil velkorysou nabídku. Takto funguje Zachránce a na nás je, abychom se snažili fungovat a žít podobně jako on.

„Nebude křičet, nebude hlučet, nedá se slyšet na ulici.“ Tady si bere prorok obraz ze života, obraz, který všichni znali. Když procházel městem král, tak se troubilo, hrálo na všechno možné. Spoustu lomozu, soustu křiku, aby si všichni všimli, že tady prochází městem Někdo. Byla v tom velká pýcha těch vladařů, velká taková nabubřelost. Když dnes pustíme rádio, televizi, otevřeme noviny, tak se můžeme setkat s něčím podobným. Spousta lidí, hlomozí, křičí, jak se říká, že dělají vlny. Je kolem nich neklid. Z toho, co říkají, tak je pořád slyšet to jejich: „Já, já, já. Já něco chci! Já mám požadavky!“ A co třeba ti druzí? Takhle nefunguje Spasitel, takhle nefunguje Zachránce.

A teď se dostáváme už k tomu klíčovému. Tady je druhý obraz: „Hle, můj Služebník, kterého podporuji. Vložil jsem na něho svého Ducha.“ Je to zase obraz ze života krále a ze života vlády. V tomhle obraze král si svolá svoje poddané a přestaví jim svého takzvaného prvního ministra, my bychom dnes řekli předsedu vlády. Tedy člověka, na kterého přenesou velký díl svých pravomocí. To není jen tak nějaký služebník, ale to je první. To je někdo, kdo dostává velkou zodpovědnost, někdo, ke komu ten panovník má velkou důvěru.

Jak jsem říkal, toto v plnosti platí a vztahuje se na Ježíše Krista, ale má to platit o každém z nás. Každému z nás Bůh chce říct: „Jsi můj Služebník.“ Tady ten Služebník je napsáno s velkým S, je to tedy jméno. Ne někdo, kdo někde čistí boty někomu nebo drhne podlahu, ale jsi někdo, kdo patří ke mně.

Tady se dostáváme teď do takové velmi zvláštní slovní hříčky. Zmínil jsem na začátku, že je tam „můj Služebník a můj Syn“. Hebrejščina má pro obě slova jeden jediný výraz: syn, chlapec, služebník. Hebrejsky se to řekne ebet a znamená to tady toto, všechny ty tři označení.

Potom došlo ještě k takovému zvláštnímu. V době, kdy žil Pán Ježíš, tak už se tam nemluví hebrejsky, ale aramejsky. A když přeložili Starý zákon do aramejštiny, tak použili slovo, které ještě navíc znamená beránek. Dítě, chlapec, syn, služebník, beránek. Toto všechno se skutečně vyplnilo na Ježíši Kristu. On je toto všechno v plnosti. Ale, jak říkám, i nám Bůh říká: „Chci, abys byl mým Služebníkem, Služebnicí. I tobě chci dát svého Ducha.“

Pro označení Ducha Božího je v té hebrejštině použito slovo, které se používá také pro vítr. Totiž stará hebrejščina je velmi chudý jazyk. Má málo slov, málo výrazů, a proto používá jeden výraz pro několik skutečností. Tedy duch a vítr. Vítr je něco, co dělá v Palestině to teplé ovzduší příjemným. Vánek – není to také jenom stojaté, ale něco se tady hýbe, je to osvěžující. Na druhé straně vítr, když je silný, tak také boří, ničí. Odnáší třeba člověku i dům. Vítr je něco, co přichází nezávisle na člověku a člověk to nemůže vlastnit. Člověk si to nemůže schovat, že by řekl: „Já si tady trochu schovám toho příjemného vánku.“ Je to dar. Bůh tedy říká: „Jsi můj služebník, jsi můj syn, moje dcera, já s tebou počítám. Pro ty dny všedního života, které přijdou, tě vyzbrojuji, vybavuji vším potřebným, svým Duchem. Ty si to možná neuvědomuješ, ty to možná nevíš, nevidíš, ale já ti dávám, co potřebuješ.“

Použil jsem na začátku ten obrat, že si připadali Izraelité v Babylóně jako ve vězení. Každé vězení má dveře, ve dveřích je zámeček a k otevření těch dveří je potřeba klíč. Ten klíč má zpravidla někdo venku. Přejde, otevře, zavře. Ale v tomto obraze chce prorok říct: „Každý z vás drží v ruce ten klíč od svého života od toho, co vás svazuje, od toho, co vám bere klid, od toho, co vás zneklidňuje a znepokojuje, a je jenom na vás, jestli otevřete, jestli si otevřete a vyjdete ven.“

Bratři a sestry, jak to mám udělat? Říkat si při všech těch všedních starostech, při všem tom honění: „Pane, vím, že to, co dělám, to, co žiji, ten můj život, že to nejsou jenom ty starosti, ale že to všechno zapadá do tvého plánu. Že ty mě potřebuješ, že ty se mnou počítáš, protože jsem tvůj služebník, tvůj syn, tvoje dcera, tvoje dítě.“

Tvoje víra má být tvojí silou

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
23.01.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce
3. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 8,23b-9,3](#); 2. čtení [1 Kor 1,10-13.17](#); evangelium [Mt 4,12-23](#);

Bratři a sestry, i když to tak na první pohled nevypadá, hlavní myšlenkou evangelia a prvního čtení je víra – víra v obtížné situaci. Ještě bychom mohli říct víra nás slabých chybujících lidí v obtížné situaci.

První čtení, které jsme slyšeli, o lidu, který žije ve tmě a vidí veliké světlo, jsme četli nedávno, četli jsme ho o Vánocích, a církev nám toto čtení předkládá teď znovu. Je to především proto, že evangelista svatý Matouš přímo cituje proroka Izaiáše, a proto se to jaksi samo nabízí přečíst si to znovu. Je potřeba si uvědomit, že první čtení i evangelium se odehrávají na stejném místě – v území, které je označené jako krajina Zabulon a krajina Neftali.

Co to tedy je nebo kde to je, kde to bylo? My bychom dnes řekli, že je to území severní Galileje. Je to území, které Izraelité zabrali. Neftali a Zabulon byli synové Jákobovi. Patří mezi těch dvanáct zakladatelů kmenů Izraele, a když Jozue přivedl izraelské kmeny do Zaslíbené země, tak jim rozdělil zemi. Na jedné straně je toto území ohraničeno Středozemním mořem, na druhé straně jeho hranicí je řeka Jordán a Genezaretské jezero.

Tady dochází v těch textech k takové záměně. Slyšeli jsme i o tom, že Ježíš se usadil v Kafarnau při moři v území Zabulonově a Neftalimově. Tím mořem, o kterém se tady mluví, je právě míněno Genezaretské jezero. Je to jezero dosti velké, dlouhé 15 km, široké od 5 do 10 km, tedy hodně velká vodní plocha, a proto jí Izraelité říkali moře.

Ale vraťme se k proroku Izaiášovi. Kmeny Zabulon a Neftali na svém území žili až do roku 732 před Kristem. V ten rok asyrský král Tiglatpilešar dobyl toto území a odvedl velkou část obyvatelstva do zajetí. V tu chvíli začal, řekli bychom, takový duchovní úpadek tohoto místa, této krajiny. V tu chvíli, kdy tam byla válka, tak byl i úpadek hospodářský, ale z toho se po čase dostali, protože tam začínala takzvaná „Mořská cesta“. Říkám to dobře? Tato Mořská cesta byla obchodní stezka, která začínala u Středozemního moře a pokračovala odtud do Damašku. Takže po stránce hospodářské dohnali ten úpadek, zacelili tu mezeru, ale už ji nezacelili po té stránce, my bychom řekli, duchovní.

Těch důvodů, proč to tak bylo, bylo vícero. Jedním z těch důvodů bylo to, že po té obchodní cestě přicházelo spousta cizinců, spousta pohanů, a tak se ti Izraelité setkávali s lidmi jiného náboženství, s velkým množstvím lidí, kteří vyznávali jiné náboženství. A oni se ptali: „Kde je pravda? Co je pravda?“

Už jsem několikrát říkal, že víceméně izraelské náboženství je velmi těžké náboženství, protože nesměli zobrazit Boha, nesměli malovat žádné postavy, žádné lidi, žádné figury. Je to náboženství, které spočívá na slově. Kdežto ti pohané měli obrazy, sochy, toto všechno, co je člověku bližší.

A tak tady před těmi Izraelity, kteří tam zůstali, byla pořád ta otázka: Kdo má pravdu? Samozřejmě ti pohané jim právě říkali: „Vaše náboženství je těžké, je to nějaké zvláštní,“ a takhle.

Tady v té nejisté době toho asyrského vpádu se ptali: „O co se můžeme opřít, když se hroulí jistoty? (Jim se zhroutil způsob života.) A o co se opřít? Co vydrží? Dá se vůbec na něco spolehnout?“ A hledali. Hledali pod vlivem pohanů všechno možné. Věřili v hvězd budoucnost, a co bylo zvláštní (prorok na to naráží s obrazem té tmy), tak se ptali duchů zemřelých, aby jim duchové zemřelých prozradili, co bude v budoucnosti. V Izraeli toto věštění bylo zakázané a velmi potírané, nicméně tady v tuto chvíli tady na tomto území to bylo velmi populární.

My bychom se tomu asi dneska smáli, protože ten člověk, který o sobě říkal, že má tu schopnost mluvit s těmi duchy zemřelých, si bral do ruky nějakou zvířecí kost, s ní tancoval kolem ohně a něco drmolil. Anebo byl ještě jiný způsob. Ten člověk se nechal na noc zavřít do hrobky, tam si ustlal a řekl, že v noci bude mít sen a skrze ten sen ti duchové zemřelých řeknou, co je čeká v budoucnosti. Je to takové nesympatické, odpudivé a prorok doslova říká: „To je tma!“

Co je to tma? Tma se člověk bojí, tma brání člověku v chůzi. Když člověk přesto v noci někam jde, hrozí mu, že zabloudí nebo že spadne, že se zraní. Tma je nepřátelská, tmou si člověk nepomůže. A prorok chce říct: „Tady tím si taky nepomůžete. Jednak je to k smíchu, jednak je to takové odpudivé, a hlavně vy tím zapíráte svoji víru, ukazuje se vaše nevěra, nevíra. Ukazuje se, že nespoleháte na Boha, ale hledáte různé způsoby, různé metody, které jsou koneckonců k smíchu a k ničemu vám nakonec stejně nebudou.“

Prorok přirovnává Boží působení, Boží činnost ke světlu. Chce tím říct: „Jako každý den vychází slunce, každý den přichází světlo, začíná tím den.“ To znamená, to světlo přichází bez ohledu na to, jaký člověk je. To světlo nezkoumá: „Byls hodný? Budeš hodný? Co budeš dnes dělat? Bude to něco pořádného?“ To světlo přijde. A takhle přichází Bůh. Bůh přichází, ať jsi, člověče, jaký jsi. Bůh přijde a zjedná ti jasno. Je na tobě, čím ty ten den vyplníš, ale ta nabídka toho světla tady je každý den, pořád dokola. Záleží na tobě, jak ty ji využiješ nebo nevyžiješ.

Bratři a sestry, to Boží působení je často skryté. Uvědomme si, že většinu života Ježíš Kristus prožil ve skrytosti. Dnes jsme slyšeli o tom, jak začal kázat, ale těch - počítá se, že v Egyptě byli nějakých pět až šest let, tak do těch třiceti nějakých pětadvacet let prožil v Nazaretě. Nazaret je na území Zabulon a Neftali. Nazaret je to místo, kde obchodně dobře, po té stránce, řekli bychom, náboženské už to tam bylo takové slabší.

Jak jsme slyšeli v komentáři před prvním čtením, že mnozí Izraelité v té době, kdy vznikaly tyto texty, se domnívali a říkali si: „Jenom my a nikdo jiný. Jenom my máme pravdu, my jsme ti praví a nikdo jiný.“ Tato vlastnost, tato špatná vlastnost se týkala především těch, kteří žili v Jeruzalémě a v Judsku. Galilejce, ty už považovali za takové druhořadé. Už říkali: „Ani oni ne. My jsme ti praví, tady v tom Jeruzalémě a jeho nejbližším okolí.“

Ježíš Kristus začíná svoje působení a většinu toho působení strávil kolem Genezaretského jezera, tedy mezi lidmi, kteří měli slabou víru, mezi lidmi, kteří tu víru hledali, kteří o ni zápasili. Koneckonců vybírá si učedníky, kteří také neměli příliš pevnou víru. Jak se to pozná? No, přes různá ujištění a takhle, z dvanácti apoštolů pod křížem stál jenom Jan. To je jasný

výsledek, na kolik ti ostatní měli nebo neměli pevnou víru. Ty texty, které jsme dnes slyšeli, nám chtějí říct: „Tvoje víra je, člověče, něco, o co se můžeš opřít. Tvoje víra má být tvou silou. Ne tvým břemenem, ale tvou posilou. To neznamená, že ti to bude vždycky všechno jasné. O tu víru musíš zápasit, o víru se musíš starat. Ty ji musíš budovat, ty ji musíš prohlubovat.

Úplně na konci toho prvního čtení bylo napsáno: „Neboť jeho, které ho tížilo, hůl na jeho šíji a bodec jeho otrokáře jsi zlomil jako za midjánských dnů.“ Co to bylo? Kdo to byli Midjanité? Byl to kmen, který žil v Palestině ještě dřív, než tam přišli Izraelité, a Izraelité s nimi vedli válku, nebo spíš Midjanité s Izraelity, a Midjanité vítězili a s Izraelity to vypadalo velmi špatně. A Bůh si povolává soudce Gedeona, který má vysvobodit Izraelity. Ale Gedeon neví.

Někdo by mohl říct, že Gedeon protestuje proti Bohu, proti Božím záměrům, ale Gedeon se ptá Boha, Gedeon bojuje za svoji víru a Gedeon dělá tu známou zkoušku. Říká: „Bože, jestli chceš, abych šel, tak tady je ovčí kůže.“ Vezme ovčí rouno a položí je na zahradu za svůj dům a říká: „Ať je zítra všude kolem sucho a rouno ať je mokré.“ Druhý den přijde a vyždímá z něho vodu. A potom ale znovu říká: „Ale Bože, jestli chceš, abych šel, tak ještě jednou a přesně naopak. Ať je všude kolem mokro, rosa, a jenom to rouno ať je suché.“ A když je druhý den rouno suché, tak Gedeon jde. Svola izraelské muže a přijde dvaadvacet tisíc vojáků. A Bůh mu říká: „To je moc. Vy byste si pak mysleli, že jste to dokázali sami vlastní silou, vlastní mocí.“ A Gedeon je začne pouštět domů. Napřed ty, kteří mají strach, potom ty, kteří mají rodiny a takhle, až nakonec zbyde tři sta vojáků a s těmi Gedeon porazí Midjánce.

Bratři a sestry, naše víra není něco hotového, něco, co jsme získali, když jsme chodili do náboženství nebo na poučení před svátostmi. Naše víra není něco, co bychom mohli zavřít někde doma do kredence a říct: „Mám to tam. Nikdo mi to nevezme.“ Naše víra každý den buď roste, prohlubuje se, anebo se ztrácí. Žije s námi podle toho, jak žijeme my. Záleží na nás, jestli na svou víru budeme myslet.

Církev nám předkládá tyto texty o víře, o povolání na začátku kalendářního roku. Je to také proto, že v tuto chvíli se dělají plány – kam pojedeme, co budeme dělat, co navštívíme, co opravíme a podobně, čím se budeme přes celý ten rok zabírat. A církev by si přála, abychom tam zařadili také otázku své víry, abychom si naplánovali, jak se letos budeme starat o svoji víru, jak na ni nezapomeneme a jak o ni budeme pečovat. Protože i tady v tomto platí: „Člověče, přičiň se a Bůh ti požehná.“ Tak se přičiňme, aby nám Bůh mohl požehnat.

Hledejte Hospodina všichni pokorní v zemi

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

30.01.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sof 2,3; 3,12-13](#); 2. čtení [1 Kor 1,26-31](#); evangelium [Mt 5,1-12a](#);

Bratři a sestry, když by se nás někdo zeptal, který je nejdůležitější text Starého zákona, tak věřím, že by nikdo z nás nezaváhal a řekli bychom Desatero. A když by se nás někdo zeptal, který je nejdůležitější text z hlediska učení, nauky, z hlediska toho, co Ježíš řekl, v Novém zákoně, tak bychom možná chvíli přešlápli, ale věřím tomu, že většina by řekla Blahoslavenství. Horší už by to asi bylo, když by po nás někdo chtěl, abychom Blahoslavenství vyjmenovali, nebo když bychom měli říct, kolik jich je.

Proč je mezi Desaterem a Blahoslavenstvími takový rozdíl, skoro až propastný? Srovnajme okamžiky toho, řekli bychom, udělení Desatera a zvěstování Blahoslavenství. Když mají Izraelité přijmout Desatero, dostává Mojžíš pokyn, aby shromáždil všechny Izraelity, aby je postavil pod horu, je jim řečeno: „Tady budete stát, ani víc nalevo ani víc napravo, nesmíte na tu horu, ale tady pod tou horou všichni budete a budete čekat. Dál je potom řečeno, že hora byla zahalena kouřem, hřmělo to, dunělo a všichni se báli.

Pokud jde o Blahoslavenství, tak jsou tam ti, kteří tam chtějí být. Matouš říká: „Ježíš viděl zástupy,“ tedy hodně lidí, ale jsou to všichni, kteří tam chtěli být. Není to nařízeno: „Budete tam všichni,“ ale šli za Ježíšem ti, kteří ho chtěli slyšet. V tom je první rozdíl. Potom žádné hromy, blesky, ale Ježíš se posadí, oni si také sednou a Ježíš je učí.

V Desateru slyšíme slova musíš, nesmíš, nebudeš nebo naopak zase něco budeš. Ale tady v Blahoslavenstvích je to nabídka: můžeš. Dnešní první čtení z knihy proroka Sofoniáše mluví jako Blahoslavenství. Dává nabídku. Je to nabídka, která byla z vnuknutí Božího řečena v určité době – mezi lety 640 až 630 před narozením Krista, byla adresována izraelskému národu, který cítil, že bude možné obnovit království, obnovit hospodářství, obnovit vůbec všechno. A prorok veden Duchem svatým připomíná a říká: „Je potřeba, abyste také obnovili ducha, to, čemu se říká náboženství, ten duchovní rozměr společnosti. Ne jenom politiku, ekonomiku, vzdělanost, ale také abyste obnovili svůj vztah k Bohu.“

Bratři a sestry, knížka proroka Sofoniáše je velmi krátká, má tři kapitoly. Ty tři kapitoly lze rozdělit do čtyřech částí. Začíná to tím, že on ohlašuje takzvaný Hospodinův den, potom napomíná obyvatele Jeruzaléma, napomíná okolní pohanské národy a nakonec sděluje Boží přísliby – k čemu Bůh zavazuje sám sebe. A jak jsem říkal, bylo to řečeno nebo proneseno podle našeho odhadu zhruba někdy tady mezi těmito lety.

Ze souvislosti poznáváme a víme, že v té době nastoupil na trůn mladý král, který se jmenoval Josiáš. A to proroctví, které jsme slyšeli, bylo proneseno před začátkem té obnovy, před začátkem té reformy. A už tady tyto okolnosti nás mají upozornit na dva takové zajímavé momenty. A sice prorok svým proroctvím posunul, vybidnul mladého krále Josiáše k tomu, aby ten začal svoji reformu, a aby to byla reforma nejenom politická, hospodářská, ale aby to byla také reforma duchovní, náboženská.

Jinými slovy, pro nás co z toho plyne. My sami, aniž si to možná uvědomujeme, máme stejnou možnost. Svým dobrým příkladem, svými povzbudivými slovy můžeme mnohé posunout, vybidnout k tomu, aby začali něco dobrého. Možná nám to nedochází.

Jak jsem říkal, prorok Sofoniáš je povolán tady pro tento jediný okamžik. Proroci Izaiáš, Jeremiáš prorokují, mluví víceméně celý svůj život. Sofoniáš jenom v tu určitou chvíli.

Bratři a sestry, i v našem životě jsou takové chvíle, kdy je potřeba promluvit, kdy je potřeba něco udělat. A my bychom si neměli říkat: „A teď ne, počkám ještě.“ Mohlo by se stát, že propásneme klíčový moment našeho života, že propásneme něco skutečně velmi důležitého. Nepodceňujme chvíle, okamžiky, situace, do kterých se dostáváme.

No, a co tedy říká prorok Sofoniáš? „Hledejte Hospodina.“ Nenařizuje jim a neříká: „Musíte hledat, všichni,“ jako pod tou horou Sinaj, ale vybízí je, nabízí: „Hledejte Hospodina všichni pokorní v zemi.“

Když se začne něco obnovovat, když dojde k nějakému dílu obnovy, tak zpravidla mnoho lidí řekne: „A já teď nemám čas. Je támhle tu zeď předělat, postavit znovu, je potřeba támhleto nahodit, ono vyspravit, ono udělat a tady s těmito věcmi to počká.“ A prorok říká: „Nepočká. Uvědomte si, že pokud z té obnovy vynecháte Boha, vynecháte základ a celá ta stavba potom bude stát špatně, protože jí bude něco chybět.“

„Hledejte Hospodina všichni pokorní v zemi!“ Prorok připomíná, že jedině pokorný člověk, to je člověk, který je ochotný se učit. To je člověk, který říká: „Neumím všechno. Nerozumím všemu.“ Jde, hledá, poslouchá, nechá se poučit. Naopak, pyšný člověk, to je ten, který říká: „Pojďte, já to vím! Já vás to naučím. Já vám to vysvětlím.“ Pyšný člověk říká a chová se, jakoby nepotřeboval nikoho druhého. Naopak pokorný člověk je ochoten přijmout toho druhého a spolupracovat s ním. V tehdejší době i v naší době je mnoho lidí, ze kterých ta pycha přímo crčí, ale také je mnoho lidí, kteří jsou ochotní se učit, kteří mají v sobě tuto pokoru.

„Všichni pokorní v zemi, kteří jednáte podle jeho výroku.“ Myslí se podle výroku Božího. Prorok tady schválně používá jednotné číslo. Když otevřeme Starý zákon, prorocké knihy, tak tam často přečteme větu: Je výrok Hospodinův. Teď je dvoječka, uvozovky a jsou ta slova, je ten výrok. Těchto výroků je tam několik stovek. Proč prorok používá jednotné číslo? Protože chce říct: „Když Bůh jeden den řekne ano, nestane se, že by druhý den řekl ne.“ To se stává u lidí, že jeden den něco slíbím a druhý den to popřu. Stávalo se to tenkrát, stává se to dnes. Ale ne tak u Boha. U Boha není ano i ne. Bůh jednou řekl ano k nám, lidem, a za tím si stojí.

„Hledejte spravedlnost, hledejte pokoru. Snad se skryjete v den Hospodinova hněvu.“ Ve středověku vznikl známý zpěv, známá sekvence Dies irae, dies illa, překládá se to jako „den hněvu, den onen“, a právě tady ta počáteční slova té sekvence byla vzata z knihy proroka Sofoniáše. Sofoniáš upozorňuje na to, že přijde den Hospodinův, kdy Hospodin bude na jedné straně odměňovat, ale na druhé straně i trestat. Sofoniáš chce upozornit právě všechny ty pyšné, všechny ty,

kteří si myslí, že to zvládnou sami, že spásu na Bohu si nelze vyvzdorovat, vynutit, koupit, ale lze ji přijmout jako dar. A k tomu je zase potřeba určitá pokora. Pyšný člověk velmi nerad přijímá dary, protože se pak cítí zavázán a pyšný nechce být nikomu zavázán. Pouze s pokorou je možné přijmout dar a říct tomu, kdo mi ho dává: „Děkuji ti.“ Potom se mění úplně tón celé té řeči a prorok říká: „Uprostřed tebe zachovám lid pokorný a chudý.“

Když je nějaká společnost v krizi, v nějaké špatné situaci, tak se často stává, že lidé to vidí černobíle, nebo by se taky dalo říct, že je ten obraz takový rozmazaný nebo placatý. Zkrátka a dobře, tady je všechno špatně, ale u sousedů, tam je všechno dobře.

Vzpomínám si na to, když jsem mezi roky 1991 až 97 byl na jižní Moravě kousek od rakouských hranic, hranice se tenkrát otevřely, spousta lidí jezdila do Rakouska. Všichni se vraceli nadšení a říkali: „Tam je všechno lepší, tady je to všechno špatný,“ a pěli takové ty ódy až nekritické, jak tam je to všechno lepší. A my jsme jim vždycky říkali: „Že jo, v tom Rakousku je i ta tráva zelenější.“ Dělali jsme si z nich legraci, protože to bylo samozřejmě nekritické. Každá země, každý stát, každá obec, každá rodina má své problémy, ale také má svoje klady. A prorok chce připomenout vlastně obyvatelům Jeruzaléma a říká: „Uprostřed tebe.“ Tedy říká, jsou tady věci, které jsou špatně, se kterými člověk nemůže souhlasit, věci, které se nám nelíbí. Jsou tu lidé špatní, ale jsou tu také lidé dobří. Jsou tu lidé, kteří pro tebe mohou být vzorem. Jsou tu lidé, kteří tě mohou inspirovat, jak ty můžeš svůj život žít ještě lépe. A bylo by chybou tyto lidi přehlédnout, bylo by chybou jenom brblat, bylo by chybou vidět jenom nedostatky, ale je potřeba vidět také ty klady a lidi, kteří se snaží i uprostřed třeba těch záporů žít dobře.

„Ti, kdo zbudou z Izraele, nebudou konat nepravost, nebudou lhát, v jejich ústech se nenajde podvodný jazyk.“ Izraelité byli kulturou slova. Jak už jsem tady několikrát zmiňoval, Izraelité nesměli nakreslit člověka, zvíře, nic, co by ani vzdáleně připomínalo pohanské modly. Pouze květiny směli kreslit a různé ornamenty. Protože tady tento jejich výtvarný projev byl takový chudý, proto se u nich vyvinul smysl pro slovo. Rabíni chápali vyslovené slovo jako živou bytost, kterou člověk pošle do světa, a ta bytost, to slovo žije už dál svým vlastním životem. A proto prorok připomíná, pranýřuje tady to, co my bychom označili jako hříchy proti osmému přikázání. Říká: „Zapomněli jste na moc vašeho slova. Zapomněli jste, že svým slovem můžete povzbudit, pochválit, ale taky ublížit.“

Bratři a sestry, toto upozornění, které dává prorok Sofoniáš svým současníkům, platí i nám. Slovo máme vždycky s sebou. Jak se často říká, jsou lidé, kteří nejdou pro slovo daleko. Ano, člověk by měl být pohotový ve svém slově, ale měl by mluvit uváženě. Měl by vědět, že může mnohé povzbudit, může mnohé jakýmsi způsobem navést na dobrou cestu, ale také může mnohým ublížit tím, že je zašlape, že jim vezme odvalu, anebo že dokonce svým slovem ublíží. Naše slovo máme vždycky s sebou a měli bychom se ho naučit používat k dobrému.

Bratři a sestry, prorok Sofoniáš chtěl povzbudit. Chtěl povzbudit novou, řekněme, generaci, která začínala obnovu Izraele, a chtěl říct: „Ta obnova musí být nejenom ve věcech, na které se dá šáhnout, ve věcech materiálních, ale také ve věcech duchovních. Musí to jít ruku v ruce.“ Svým způsobem náš národ už dvacet let se nachází v podobné situaci a vidíme, že ta duchovní obnova v mnohém stagnuje, že by bylo potřeba, aby se obrazila v té společnosti víc. Co máme udělat, co můžeme udělat? Nikdo nás nenutí, ale i nám říká prorok: „Hleďte Hospodina. Hleďte jeho, hleďte evangelium a snažte se podle něho žít.“

Kéž se nám to s Boží pomocí podaří.

Ohod'te lhostejnost

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

06.02.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 58,7-10](#); 2. čtení [1 Kor 2,1-5](#); evangelium [Mt 5,13-16](#);

Bratři a sestry, první čtení z knihy proroka Izaiáše i evangelium mluvily o tom, co bychom mohli nazvat jako životní poslání. U Pána Ježíše to bylo skutečně jasné. Říká svým učedníkům, co od nich čeká. U toho proroka Izaiáše, tam je to trošku složitější. Je to složitější v těch okolnostech, za kterých byla řečena slova, která jsme slyšeli.

Pronesl je takzvaný třetí Izaiáš po návratu z babylonského zajetí. Když se vrátili zpět do své země, do izraelské země, tak uviděli rozbořenou zemi. Hodně se soustředili na její obnovu, ale vzali to tím stylem, jako: abych já měl kde bydlet, aby mně se dařilo dobře, abych já se postaral o svoji existenci. Co se děje za mémi dveřmi venku, mě nezajímá.

Na druhou stranu někteří kněží a rabíni, když viděli, jak to tam vypadalo, tak si uvědomili, že to byla velká zkáza a že nechybělo mnoho a ten národ by zahynul, a řekli si: „Musíme udělat něco, co by provždycky těm našim lidem připomínalo zničení Jeruzaléma, babylonské zajetí, aby už se to nikdy neopakovalo. A vymysleli, že se budou čtyřikrát za rok postit. Vybrali ze všech těch zlých událostí, které se staly před více než sedmdesáti lety, to znamená vlastně nikdo z nich si je nepamatoval, nikdo z nich u toho nebyl, vybrali z těch událostí čtyři: začátek obléhání Jeruzaléma, dobytí Jeruzaléma – jeho zničení, zničení Jeruzalémského chrámu a smrt velekněze Gedaliáše. A ono to vycházelo, že ty posty byly čtvrtý měsíc v roce, pátý měsíc v roce, sedmý měsíc a desátý měsíc.

Jak víte, my máme dva takové velké posty – Popeleční středu a Velký pátek. Oni měli tedy čtyři a bylo to víc rozložené během celého roku. Když se člověk postí, tak jednak si má něco odříct, ale jednak také to, že si něco odřekne, mu má pomoci v tom, aby se člověk zamyslel nad smyslem života, nad cílem života a vůbec nad vším, jak ten život prožívá. To je správný smysl postu, správně prožívaný půst. Ale tady se stalo to, že to začalo být takzvaně formální, že mnozí z nich si řekli: „Sice je to nařízené, ale to není potřeba brát tak vážně, nemusím to tak prožívat, nemusím být do toho ‚tak zažraný‘“, a prorok to, o čem hlavně mluví, kárá tady ten, řekli bychom, formalismus ve víře. Takové to, co my nazýváme, že je někdo takzvaně matrikovým katolíkem: „Jsem zapsaný v nějaké knize, a když se mi to hodí, tak se k tomu přihlásím. Když se mi to nehodí, když se mi to nelíbí, tak se k tomu hlásit nebudu.“

Oni, když se vrátili z Babylóna, tak čekali, že Bůh jejich návrat bude provázet podobnými divy, jako když šli Izraelité z egyptského zajetí, ale nic takového se nestalo. Ta cesta proběhla v klidu, pokojně, žádné úkazy na nebi, žádné zemětřesení na zemi, nic. A oni se ptali: „Bože, proč se neprojevuješ?“ A to, co jsme slyšeli, je Boží odpověď. Bůh říká: „Vy ode mě chcete plné nasazení. A jaké je to vaše nasazení?“ A prorok je kárá a říká: „Je to jenom formální. Je to jenom to, že jste tedy členy vyvoleného národa, ale to osobní nasazení se nějakým způsobem ztrácí.“

Prorok od nich nežádá to, co my bychom označili jako charitu, protože tu charitu lze jakýmsi způsobem zneužít. Zneužít k tomu, že člověk dá peníze, dá třeba i hodně peněz a pak si řekne: „Už jsem dal. Už mě to víc nezajímá,“ a prorok říká: „Nejde o to něco dát, ale v první řadě jde o to mít ten zájem, nebýt lhostejný.“ To je to, proti čemu ten prorok brojí.

Tam byla taková zvláštní věc. Ti, kteří se vraceli z Babylóna, si s sebou přinesli svůj majetek, dokonce ještě dostali každý z nich od krále Kýra nějaké peníze do začátku. Oni byli relativně majetní. Ale ti, kteří celou dobu žili v té zemi (někteří Izraelité tam zůstali), těm se vedlo špatně a ti patřili k těm nejchudším. A teď ti navrátilci nad nimi tak nějak ohrovali nos. A prorok jim říká: „Ale vy patříte ke stejnému národu, vyznáváte stejného Boha, a buď všichni budete prosperovat anebo všichni budete živořit. Jde o to, abyste táhli za jeden provaz, společně. Odhod'te lhostejnost.“ Prorok jim chce připomenout, že ta velká tragédie, která nastala před těmi sedmdesáti lety, nastala právě pro ten formalismus a pro tu lhostejnost.

Bratři a sestry, Ježíš Kristus to říká trošku jinak. Ten prorok dává jako vzor takové, říkáme tomu, skutky tělesného milosrdenství. Pán Ježíš mluví o takovém vznešenějším úkolu: „Vy jste sůl země, vy jste světlo světa.“ Úkolem soli je osolit, dát chuť. Je to jedno jediné poslání, které ta sůl má: dát chuť jídlu. Jestliže tam ta sůl není, tak člověk řekne: „Mně to nechutná. Tomu něco chybí.“ Jestliže přidáme sůl do jídla, tak jsme spokojeni. Ježíš Kristus chce říct: „Jestliže do svého života zasadíte moje evangelium, budete spokojenější.“

Je to takový paradox. Člověk, který se dívá jenom na sebe, zpravidla bývá nespokojený. Pořád má málo, pořád mu něco chybí, pořád se mu zdá, že ten druhý je šťastnější a já nevím co. Prorok i Pán Ježíš říká: „Jestliže ze svého života odstraníte tuto sebestřednost nebo jestli se o to budete aspoň snažit, budete klidnější, budete spokojenější, budete šťastnější.“

Ježíš Kristus chce říct: „Každý člověk je jedinečný v Božích očích a každý člověk má svůj úkol, s kterým Bůh počítá ve svém plánu záchrany světa. Ten úkol je relativně malý tak, jako je malý ten úkol, kdy kuchař nebo kuchařka sype do jídla sůl, ale je důležitý, je podstatný. A člověče, jestli to propásneš, tak tu bude něco chybět. Bude to chybět tobě, ale bude to chybět i těm druhým.“ Jak jsem říkal na začátku mše svaté, nemáme to chápat jako něco těžkého, něco, co nás svazuje, ale máme to brát jako něco, co dává našemu životu smysl, protože kolikrát si říkáme: „A je to k něčemu? Má to nějaký význam? K čemu to je?“

Máme být solí země, máme být světlem světa. Tady toto nám může pomoci v tom, abychom se přestali šťourat sami v sobě, abychom přestali litovat sami sebe. Prorok říká: „Zahoj se tvá jizva brzy.“ Co bylo tou jizvou? No, ty vzpomínky, ten rozbořený Jeruzalém, všechno to. A on říká: „Už se nedívejte dozadu, ale dívejte se dopředu. Nedívejte se jenom na ten svůj dvorek, ale dívejte se taky ven z těch dveří.“

Bratři a sestry, oni měli takovou tendenci stejnou jako my: hledat viníky. Někdy je to potřeba najít toho, kdo za to může, ukázat prstem, ale někdy je to zcela zbytečné. A když se Pána Ježíše ptali apoštolové, jestli se dostane do nebe málo lidí,

tak Ježíš to celé otočil a říká: „Snažte se tam dostat vy,“ a potom dál z toho, co Ježíš říká, víceméně vyplývá: „Není vaše starost, kolik lidí se tam dostane. Snažte se tam dostat vy.“

Nedívejme se tedy teď na to, že může někdo z nás říct: „Těch, kteří chtějí být solí země a světlem světa, není mnoho.“ Ano, může to tak být, ale snažme se, abychom my mezi ně patřili. My to víme, my jsme slyšeli tuto výzvu, uposlechněme ji a snažme se ji naplnit.

Svatost je způsob Boží existence

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
20.02.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce
7. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Lv 19,1-2.17-18](#); 2. čtení [1 Kor 3,16-23](#); evangelium [Mt 5,38-48](#);

Bratři a sestry, dnešní první čtení z třetí knihy Mojžíšovy je takový poměrně nenápadný text. Přesto je to text, troufám si říct, hodně důležitý. Vzpomeňme na moment, kdy k Ježíšovi přijde zákoník a ptá se: „Pane, které přikázání je v Písmu největší?“ A Ježíš odpovídá: „Miluj Boha nade všechno a bližního jako sám sebe.“

To zaznělo v tom dnešním prvním čtení. Je to vzato z třetí knihy Mojžíšovy, latinsky Leviticus. Je to podle toho, že vlastně celá ta kniha, to jsou přikázání, nařízení, předpisy. Takže málokdo to čte, protože je to takové opravdu suché, pořád se to vlastně opakuje, styl té knihy je takový monotónní a mnoha těm předpisům my dnes už nerozumíme, protože jsou to předpisy právě o ustanovení kněží z rodu Levi. Jsou to předpisy o zachovávaní různých obřadů, svátků, ale také je tam devět kapitol, které se týkají sebezposvěcení, tedy posvěcení členů izraelského národa.

Řekli bychom, těch devět kapitol se týká duchovního života každého Izraelity. A tady toto už je taková vlastně první myšlenka. Už ve Starém zákoně byl kladen důraz nejenom na to, aby Izraelité jako celek se hlásili k Bohu, ale bylo jasné, že ten celek se skládá z jednotlivců, z jednotlivých lidí, a že nestačí jenom jakási víra celku, ale jednotlivá osobní víra jednotlivých členů národa, jednotlivých osob. Tedy nešlo jenom o to, že bude tady něco nařízeno z vrchu, budete slavit svátky, ale už ve Starém zákoně se mluví o jakémsi osobním nasazení.

My jsme slyšeli, jak říkám, maličký kousek. Slyšeli jsme začátek, kdy Bůh říká: „Mluv ke společenství izraelských synů. Buďte svatí, protože já, Hospodin, váš Bůh, jsem svatý.“ Potom bylo vynecháno dost textu a slyšeli jsme tady to přikázání lásky k bližnímu. A nakonec to bylo zase ukončeno výzvou: „Já jsem Hospodin.“

Je to tady prezentováno jako přikázání, jako něco, co je jejich povinnost. Lze lásku přikázat? Lze ji nařídit? To se ptám, s otazníkem, a pokusíme se najít odpověď na toto. Pán Ježíš v evangeliu, abychom to dobře pochopili, už to nepřikazuje, Ježíš vyzývá, a tam je důležitá ta poslední věta: „Vy však buďte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec.“ I v Ježíšově době bylo mnoho lidí, kteří se takzvaně vezli, kteří se schovávali za nějaký průměr – lepší, horší – a říkali: „Vždyť já nejsem nejhorší. Tady jsou ještě další, kteří žijou mnohem hůř než já.“ A Ježíš jim právě říká: „Ale na ty se nedívejte. Vy se dívejte, jak by to mohlo být lepší.“ A Ježíš teda tu laťku posouvá hodně nahoru, opravdu hodně vysoko a říká: „Na to se dívejte a tím se inspirujte a aspoň trochu se snažte o toto.“

Ono je vždycky jednodušší dívat se dolů a říkat: „Nejsem nejhorší.“ Je už těžší a nepohodlnější říci: „Ale šlo by to líp. Mohl bys být lepší.“ No jo, moh bych být lepší, ale samo se to neudělá a mně se nechce. A tak jak to uděláme? No, řekneme: „Zítřka. Ne dnes, ale zítřka.“ A zítřka řekneme zase: „Zítřka.“

Pán Ježíš přímo reaguje na text dnešního prvního čtení. Ne, že by s ním nesouhlasil, proti tomu textu Ježíš nic nenamítá, ale Ježíš má výhrady proti tomu, jak Židovští rabíni ten text vysvětlovali. Konkrétně jde o tu větu: „Nemsti se, nechovej proti svým krajanům zášť, ale miluj svého bližního jako sebe.“ Rabíni přečetli to o těch krajanech a řekli: „Aha. Tak mým bližním je ten, kdo je ze stejného národa a má stejnou víru. Jestliže tam něco z tohoto chybí, už to není můj bližní.“ To je něco, proti čemu Ježíš protestuje, s čím nesouhlasí a aby vysvětlil, jak on to chápe a jak to myslí, a také jak to chápe a vlastně myslí Bůh, tak Ježíš svým učedníkům a všem těm lidem kolem sebe říká podobenství o milosrdném samaritánovi, aby vysvětlil, kdo je to můj bližní.

Bratři a sestry, vraťme se k té úvodní výzvě, kterou jsme slyšeli v prvním čtení: „Buďte svatí, poněvadž já, Hospodin, váš Bůh, jsem svatý.“ Ještě bych asi měl říct, že v originále tam, kde je to jméno Hospodin, tak v hebrejském originále je užito jméno Jahve, tedy to jméno, které řekl Bůh Mojžíšovi v hořícím keři. Asi je to lepší a bylo by lepší, kdyby i v tom českém překladu zůstalo to pojmenování Jahve, protože každé to znamená něco jiného.

Hospodin se dá přeložit jako dobrý pán anebo dobrý hospodář. Kdežto to jméno Jahve vyjadřuje něco jiného. Vyjadřuje na jedné straně Boží neměnnost – Jsem, jsem který jsem, jsem dokonalý – ale na druhé straně je také možné to jméno vysvětlit, přeložit jako „Jsem tu pro vás, pro lidi“. A mezi těmito dvěma póly se to celé pohybuje. Buďte svatí, protože já, váš Bůh Jahve, jsem svatý.

Co je to svatost? Když se nás někdo zeptá: „Co je to svatost?“ Asi by nám to dalo hodně zabrat. Většina lidí to převádí na nějaké morální zásady, ale o to tady nejde. Svatostí nazýváme způsob Boží existence. Myslíme tím, že Bůh je na jedné straně spravedlivý, ale na druhé straně také milosrdný. Že je věrný, není v něm přetvářka, není obojaký, ale je také milující. Ale potom hlavně, Bůh je oddělený od zlého. V Bohu zlo nemá místo. My každý den bojujeme se zlem. Každý den nás napadají myšlenky, co bychom mohli udělat a co bychom neměli dělat a podobně. Bůh je oddělený od zla, to na jedné straně, ale na druhé straně, když to řeknu lidově, přátelí se, kamarádí s námi, hříšnými lidmi. To jsou ty dva póly, mezi kterými to osciluje a to je to, o co tu jde.

A to je také to, k čemu vybízí Ježíš. To tam zaznívali vždycky v tom: „Někdo tě nutí, abys s ním šel kus, tak s ním jdi ještě dál.“ Je to příklad, neslyšel jsem nikdy, že by někoho někdo někde nutil tady k tomuto nebo podobně, ale je to příklad, kdy Ježíš říká svým posluchačům: „Snažte se vyvarovat všeho zlého, ale na druhou stranu zůstaňte žít svůj život mezi lidmi.“ Proč? Protože už v době Ježíšově byli lidé, kteří se oddělovali od druhých lidí. To je to. Bůh je oddělen od zlého, ale přátelí se s námi, s lidmi. Ale ti lidé se oddělovali. Říkali: „My jsme vyvolený národ. My s vama nic.“ Oddělovali se způsobem života, oddělovali se oblékáním, oddělovali se vším možným.

V církvi jednu dobu se stalo taky něco podobného. Na východě byli lidé, kteří říkali: „Nebudeme na tomto světě. Nechceme mít s tímto zkaženým světem nic společného.“ Těmto lidem se říkalo stylité. Stéla je sloup. Zapíchli sloup do země tři, čtyři metry vysoký, na sloupu si udělali plošinku dvakrát dva metry, tam vylezli a řekli: „Já už neslezu.“ Nejznámější je Šimon Stylita, který tam vydržel mnoho let na tom sloupu. Chodili tam na to lidé se dívat, obdivovali to, jaké je to úžasné. Ale

Ježíš to nechválí, Ježíš to neobdivuje a Ježíš naopak říká: „Zůstaňte mezi sebou, žijte spolu. Neoddělujte se.“ Koneckonců příklad Ježíše by nám měl být dostatečně silný, kdy Ježíš, Boží Syn, vstupuje mezi nás, hříšné lidi.

Příkázání lásky. Už se k tomu dostáváme. Čili teda ta svatost je jakási orientace, kdy máme napodobit Boha. A jak v tom příkázání lásky? Tam se říká: „Miluj bližního jako sebe.“ To znamená ani víc, ani míň. Toto nařizuje už Starý zákon a toto Ježíš opakuje.

Je zajímavé, že v tom příkázání lásky k bližnímu je zmíněno napomenutí. Tedy jestliže mám někoho rád, tak to neznamená, že budu přehlížet jeho chyby, to neznamená, že budu dělat, že nevidím jeho nedostatky. To by pak mohlo vést k tomu, že rodiče, kteří mají rádi své děti, by je přestali vychovávat a nenapomínali by je, nevarovali by je a podobně. To by bylo špatně. Ale už Starý zákon varuje před jakousi dvojakostí, před přetvářkou, a říká: „Aby ty vztahy byly dobré, aby to fungovalo, musí být ty vztahy takzvaně rovné. To znamená, jestliže se mi něco nelíbí na tom druhém, tak je potřeba, abych s ním o tom mluvil. Ne za jeho zády s někým dalším, ale abych s ním to probral, abych s ním to prodiskutoval a abychom společně hledali cestu, jak z toho ven, jak to napravit.“

Bratři a sestry, nejnižší míra lásky, která je skutečně příkázána, je slušnost, a to je právě toto. Slušnost znamená pozdravit, hezky promluvit, nepomlouvat toho člověka, jak říká ta jedna pohádka, nekout pikle za jeho zády, ale jednat s tím člověkem narovinu. Toto je příkázáno, všechno to ostatní, to další, je doporučeno.

Izraelité se měli dívat na to, jak jedná jejich Bůh, a měli ho napodobovat. Uzavřeli s ním smlouvu a svatost pro Izraelce znamenalo zachovávat tuto smlouvu, usilovat o zachování smlouvy. Pro nás je to jednodušší. Izraelité Boha nikdy neviděli. Ježíš Kristus tady žil třicet tři let a vidělo ho mnoho lidí a máme evangelia, máme Písmo, kde je zachyceno, co Ježíš dělal, co nedělal. Co tedy znamená svatost pro nás? To je to základní rozhodnutí: „Pane Ježíši, chci jít za tebou. Přes všechny svoje chyby, přes všechny svoje nedokonalosti, chci se dívat na tebe, na ten ideál. Nechci se nechat strhnout těmi špatnými příklady, ale chci se dívat na tebe a tebe následovat podle svých sil a podle svých možností.“ A toto rozhodnutí máme obnovovat pokud možno každý den ráno, vždycky když začínáme svůj den. I my pamatujme na to, že jsme pozváni k tomu, abychom se dívali na ty lepší vzory, na ideál, na lepší příklady, a tím se nechali ve svém životě inspirovat, tím se nechali vést.

Nezapomněl na nás Bůh?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

27.02.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

8. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 49,14-15](#); 2. čtení [1 Kor 4,1-5](#); evangelium [Mt 6,24-34](#);

Bratři a sestry, když v jedné své promluvě papež Pavel VI. oslovil Boha, říká: „Bože, který jsi nám otcem i matkou,“ teď dál pokračovala ta promluva, tak mnozí nad tím kroutili hlavou a říkali: „Nějak nám to neseď. Na to nejsme zvyklí.“ Ale papež Pavel VI. se nedopustil žádného věroučného omylu, dobře věděl, co říká, a to, co řekl, to oslovení je zakotveno v Písmu svatém. My jsme to slyšeli v dnešním prvním čtení, kdy prorok Izaiáš veden Duchem svatým srovnává Boha s maminkou.

Je zajímavé, v jakých souvislostech tento text byl pronesen. Je to takzvaný druhý Izaiáš a ten výrok byl pronesen v okamžiku, kdy už Izraelité věděli, že se budou moci z Babylóna vrátit zpátky domů. Ale cítíme z toho úryvku takovou úzkost: „Sión řekl: „Hospodin mě opustil.“ To je něco, co nás překvapuje. Ale ten výrok, který jsme slyšeli, je napsán ve čtyřicáté deváté kapitole knihy proroka Izaiáše a v té kapitole se střídají otázky lidí a odpovědi Boha.

Už vůbec ta skutečnost, že Bůh slyší naše otázky a že na ně reaguje, by nás měla potěšit, protože určitě každý z nás se někdy setkal s tím, že jsme se na něco ptali, něco jsme chtěli a někdo druhý nám řekl: „Neotravuj. Nemám čas.“ Anebo: „To já řešit nebudu. Mě to nezajímá.“ Bůh říká: „Mě to zajímá. Mě zajímá to, jak člověče žiješ.“ A do té mozaiky Božích vlastností mimo toho, že Bůh je vševědoucí, všudypřítomný, že je mocný, silný, milosrdný, tak teď se tady dozvídáme také, že je milující a hlavně starostlivý. To je ta vlastnost, kterou chtějí dnešní texty – jak první čtení, tak evangelium – jakýmsi způsobem podtrhnout, zdůraznit. A tady ten výrok v Izaiášovi byl reakcí na slova, která říkali ne ti, kteří byli přesídleni do Babylónu, ale ti, kteří zůstali.

Když Babylóňané dobyli území Jeruzaléma, všechno to tam zničili, tak ty obyvatele pečlivě roztřídili, a všechny, kteří něco znali, ať už v tom smyslu, že měli nějaké školy, nějaké vědomosti, ale i v tom smyslu praktickém, to znamená všechny řemeslníky a všechny ty lidi, kteří mohli být nějak užiteční, odsunuli, přestěhovali do Babylóna. Ale ty obyčejné, takové ty neobyčejnější lidi, kteří tvoří ten základ té společnosti nebo ten nejnižší stupeň té společnosti, ty tam nechali. A tito lidé tam opravdu přežívali na těch troskách a Babylóňané, kteří to tam ovládali, Nebuzadran, velitel tělesné stráže krále Nabuchodonozora, který to tam řídil, ti všichni jim dávali tvrdě pocítit, že jsou porobeným národem. A tito lidé se ptali: „Nezapomněl na nás Bůh?“

Jak je to možné? Proč se ptali zrovna takhle: „Nezapomněl?“ Protože když vycházeli z Egypta a přišli k hoře Chorebu, tak Bůh tam s nimi uzavřel smlouvu. Celá ta smlouva se dá shrnout asi do těchto slov, kdy Bůh říká: „Vy mi budete zcela zvláštním lidem, vyvoleným lidem, a já budu vaším Bohem. Vy mě budete poslouchat, budete ve mně věřit a já vás budu chránit.“ Je tam závazek pro lidi, závazek pro Boha. Bůh zavazuje sám sebe. A Izraelité se ptali dál: „A jak tě máme poslouchat a jak v tebe máme věřit?“ A dostali desatero. Desatero je odpověď, taková rámcová, kudy má vést život člověka.

A teď Izraelité, ti, kteří tam zůstali na těch troskách, kteří měli ty dennodenní starosti, jak se uživit, kde najít něco k jídlu, kde vydělat nějaké peníze, aby přežili do zítřejšího dne, tak se ptali: „Nezapomněl na nás?“ Cítíme z té otázky takovou výčitku. Ona totiž ta otázka je postavená špatně. Ale je to přesně tak, jak se to v lidských dějinách děje, je to přesně tak, jak to popisuje Písmo svaté. Už když se mluví v první knize Mojžíšově o prvním hříchu, Bůh se ptá Adama a Evy: „Co jste to udělali?“ tak oni to hájí jeden na druhého. On za to může, ona za to může, had za to může, ale já ne. Můžou za to všichni okolo. A přesně tak je to tady. Člověk obviňuje Boha. Ale to je jedno, on často taky obviňuje člověk člověka, a chybí tam to, čemu v náboženství se říká zpytování svědomí, psychologie tomu říká sebereflexe nebo zpětná vazba, zkrátka a dobře, pohled na sebe nebo spíš do sebe.

Toto se tady nějakým způsobem ztratilo, ale je zajímavé, jak na to reaguje Bůh. Když se takhle toto stane mezi lidmi, že jeden říká: „Ty za to můžeš.“ „Já ne, ty!“ Jako mezi děckama, to je úplně jasný: „Von si začal.“ „Ne, já jsem ...“ a jak to na sebe házou jeden na druhého. Tak to skončí výčtkami. Ale Bůh jim nic nevyčítá anebo ani nám nic nevyčítá, jenom opravdu jemně starostlivě upozorňuje a říká: „Ale kdepak, já se starám, ale jak je to s tvým postojem člověče? Nezapomněl ty jsi na něco?“

A teď se dostáváme k tomu, o čem mluví evangelium. Ježíš o tom mluví víc. Ježíš v žádném případě nechce zlehčovat naše starosti. Ježíš nechce říct v tom smyslu, jako: „Nezajímejte se o to, kde budete bydlet, co budete jíst,“ a takhle. Ale Ježíš říká: „Toto všechno, tady tyto potřeby, tyto starosti se nesmí stát smyslem vašeho života. Nesmí se stát smyslem a cílem vašeho života. To je prostředek. Cíl, smysl lidského života je někde výš. Tady tyto věci, kde budu bydlet, co budu jíst, jak se postarám o rodinu, jsou důležité, ale potom jsou tady věci, které označujeme ještě jako základní nebo bazální, věci, které jsou ještě nad tím. A člověk je povolán k tomu, aby nezapomínal. Člověk je tvor zapomnětlivý. Prorok veden Duchem svatým velmi jemně připomíná a říká těm lidem: „Jestli to náhodou nejste vy, kdo jste zapomněli. Ježíš už to říká rázněji: „Nelze sloužit dvěma pánům.“

Když se vrátíme zpátky k tomu prvnímú čtení, zmínil jsem Desatero. Když se podíváte tady nahoru (vpravo ode mě, od vás vlevo), tak vždycky ty desky desatera jsou dvě – na první desce jsou první tři přikázání a na té druhé desce od čtvrtky do desátky. Proč je to takhle rozděleno? Protože ty první tři se týkají přímo vztahu člověk - Bůh a od toho čtvrtého do desátého se to týká vztahu člověk – člověk, člověk k člověku, ale zase pořád s tím hlediskem: všichni jsme byli stvořeni k obrazu Božím. Ježíš shrnuje toto všechno, když se ho zákoník ptá, které přikázání je největší, tak říká: „Největší jsou tato dvě: Miluj Boha nadevšechno, a bližního jako sám sebe.“ A Ježíš říká: „To nejde oddělit.“ Jestli si někdo myslí, že to oddělit jde, tak se velmi mylí.

A teď se musíme ptát, už ne, jestli zapomněli Izraelité, ale jestli nezapomínáme my, protože s bolestí musíme říct, že náš národ ve svém celku na tu první desku z Desatera zapomněl už dávno, před nějakými čtyřiceti, padesáti lety. Ale potom se stala ta věc, že jestliže se zapomene tady na tuto první desku, tak člověk přestává být obrazem Božím, přestává být mým

bližním a stává se mým konkurentem, stává se mým nepřítelem, tím, kdo mi překáží, protože já spěchám. Tím, kdo mi něco bere, protože já bych mohl vydělat víc peněz. A tak pomalu, ale jistě se odkládá i ta druhá deska Desatera.

Bratři a sestry, prorok, když toto připomíná, tak nechce rozpoutat nějaký, jak se říká, hon na čarodějnice, hon na nepřítele, ať už vnějšího nebo vnitřního, ale chce říct: „Dejte si pozor, abyste neopakovali tyto chyby, které se táhnou celým lidstvem. Jde o to, abyste udělali to jediné správné, jak se dá zareagovat, a sice podívat se dovnitř. Nedívat se ven, kdo to dělá. Takových těch, kteří budou obviňovat a říkat: „Tys to udělal špatně,“ těch je tu spousta, ale je potřeba podívat se dovnitř a ptát se, co já mohu udělat lépe. Ježíš varuje před takovou dvojkolejností života.

Abych to nějak celé shrnul a zakončil. Vzpomněl jsem si na dva příklady. Ten jeden příklad, to se mi skutečně stalo. Znal jsem paní, která měla cukrovku, těžkou cukrovku, ale jedla, co chtěla, taky podle toho vypadala, a vždycky říkala: „Tak ve čtvrtek jdu na tu kontrolu. Od pondělka ...“ a teď mi líčila, co bude pít a jak toto, a říká: „A já je tam oblbnu.“ Jsem pokrčil rameny a říkám: „Myslíte, že to je to pravé, to správné?“ „Jo, jo. To bude v pořádku.“ Není to v pořádku. Lze oklamat nějaký přístroj, lze oklamat koneckonců i člověka, ale tím vlastně člověk vlastně nic nezíská, ale ztratí. To je to, když Ježíš říká: „Nemůžete sloužit dvěma pánům.“ On nemá na mysli nějaké věci vrcholné politiky a takhle, ale má na mysli náš každodenní život.

A ten druhý příběh je takový obrazný. Jeden rabín měl vnuka. Jeho vnuk si pozval svoje kamarády a hráli si. Ale naráz kamarádi byli někde pryč a asi po půl hodině vnouček přišel s brekem a říká: „Dědečku, my jsme si tak krásně hráli ...“ „No, a na co jste si hráli?“ „Na schovávanou. A já jsem se jim tak dobře schoval, ale oni mě nehledají. Oni šli domů.“

Rabín se zamyslel a říká: „Bůh se nám taky trochu schoval a chce po nás, abychom ho hledali. Abychom ho hledali, ale my často to neděláme, my často odcházíme od něho.“

Bratři a sestry, ty dnešní texty nám chtěli připomenout Boží starostlivost a Boží péči. A na nás je, abychom za to děkovali a vděčně tady tuto péči přijali.

Potřebuji tvé odpuštění, Bože

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
09.03.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce
POPELEČNÍ STŘEDA

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jl 2,12-18](#); 2. čtení [2 Kor 5,20-6,2](#); evangelium [Mt 6,1-6.16-18](#);

Bratři a sestry, prorok Joel napsal začátek svého spisu, první dvě kapitoly (celý ten text má čtyři kapitoly, takže první polovinu toho spisu), napsal asi 400 let před narozením Pán Ježíše a impulsem k tomu byla taková konkrétní událost, nepříjemná událost. Přiletělo obrovské hejno kobylek a spáslo, sežralo, jinak se to říct nedá, velkou část úrody, kterou se Izraelci chystali sklídit. Byla to dost těžká rána a oni se ptali: „Je Bůh? Nezapomněl na nás?“ Řečeno slovy dnešních lidí: „Kdyby byl Bůh, tak by se to nestalo.“ A prorok říká: „Ale kdepak. Je to jinak. Díváte se na tu nepříjemnou věc, na tu nepříjemnou událost ze špatného pohledu, ze špatného úhlu.“

První věc je ta, že, člověče, dostal jsi od Boha svobodnou vůli. Nejsi loutka, za kterou někdo tahá, za provázky, ale máš možnost se rozhodnout: ano / ne. Ale také musíš nést odpovědnost za tuto svoji svobodnou vůli. Musíš si přiznat: „Ledacos se mi s Boží pomocí podařilo, ale také ne vždycky jsem to zvládnul. Ne vždycky jsem udělal dobro, ne vždycky jsem udělal to, co chce Bůh.“

A potom prorok Joel pokračuje. V té době všichni lidé věřili v nějaké Bohy, ale ptali se: „Který Bůh je nejsilnější? Který Bůh je mocnější?“ Jedni říkali: „Náš!“, druzí říkali: „Kdepak, ten náš!“ A prorok Joel říká: „Ano, Hospodin se projevuje jako mocný Bůh, ale projevuje se také jako Bůh milosrdný. Od tebe, člověče, ale očekává, že ty přiznáš: „Potřebuji tvé odpuštění, Bože. Potřebuji tvoje milosrdenství, právě pro svoje chyby, pro moje nedostatky.““

Ta rána s těmi kobylkami byl velmi nepříjemná. Proč? Když se podíváme hlouběji do Písma svatého, do druhé knihy Mojžíšovy, tak se dočteme to, že kobylky jsou jednou z egyptských ran. Mojžíš jde k faraónovi a říká: „Propusť můj lid.“ Faraón říká: „Kdo je Hospodin? Hospodina neznám. Nikoho nikam nepustím.“ A Hospodin se začíná projevovat právě jako silný Bůh a přicházejí ty rány, ty tresty. A Izraelité to tak brali. Egypťané nevěřili, nechtěli poslechnout, přišla tato rána. Ale teď se ptají a říkají: „Ale proč to přišlo teď na nás?“ A zase prorok říká: „Vidíte to špatně. Musíte si uvědomit, že Bůh čímkoliv, co se kolem vás děje, jakoukoliv situací, těžkou, svízelnou situací, vás chce přitáhnout k sobě. Chce, abyste z této svízelné situace vyšli posílnění. Ne, aby vás to zdeptalo, ale aby vás to přitáhlo k Bohu.“

Bůh dokáže i na křivých linkách psát rovně. Člověk ne, Bůh ano. A to je, bratři a sestry, další věc, další skutečnost, kterou zdůrazňuje Joel. Je možné i z těch těžkých chvil vyjít posílen. Ježíš Kristus, když mluví právě o nějakém pokání, nápravě života, změně života, tak k tomu dodává ještě jiný rozměr. Je zajímavé, že Ježíš říká ten další rozměr hned na prvním místě. Ježíš říká: „Je potřeba do toho vtáhnout také toho bližního, který stojí vedle tebe.“

Když to vezmeme od konce, tak na konci Ježíš jmenoval půst. Předtím jmenoval modlitbu a předtím jako první jmenoval almužnu, tedy něco, co člověk věnuje druhému člověku. Je tady zase ta myšlenka: „Člověče, druhého člověka vidíš, máš ho vedle sebe. Boha nevidíš, ale toho potřebného člověka máš vedle sebe.“ Tedy to naše pokání, svatopostní snažení, to je jedno, jak to nazveme, má dva rozměry: k Bohu a k člověku. Je zajímavé, že Ježíš právě jmenuje toho člověka na prvním místě. Někdo by čekal, že ten člověk tam bude jmenován až úplně na konci. Ne, je to přesně naopak. Bůh se spokojuje s druhým místem, a to první místo dává člověku.

Je to výrazem Boží pokory, a to je další hluboká myšlenka, která by nás v postě mohla provázet, protože žijeme v době, kdy se moc a moc projevuje pýcha a pokora je považována za slabost, nedokonalost, za jakousi vadu, za jakousi chybu. Ale Ježíš nás přesvědčuje o opaku. Ježíš, když mluví o celém tom snažení, o celém tom úsilí, tak zdůrazňuje a říká: „Nejde o nějaké cvičení. Nejde o to, kolik hodin se vydržíš modlit, nejde o to, kolik hodin se vydržíš postit, nejde o nějaké finanční sumy, které věnuješ na něco, ale to hlavní, o co tam jde, ten hlavní zápas, to hlavní úsilí se odehrává v tvém nitru, člověče. To je taky často to nejtěžší, nejsložitější a to, do čeho nám se nechce. My rádi někomu něco dáme „ať mám pokoj“, ale něco změnit na sobě, to dá nejméně práce. A Ježíš říká: „O toto tady jde, o to rozhodnutí tvé: „Tak já udělám něco se sebou. Já se pohnu nějak blíž k tobě, Bože, blíž k tomu druhému člověku.““

Jak jsem říkal na začátku mše svaté, tady má na konci být radost a pokoj. K tomu chtěl Joel dovést své posluchače a chtěl říct: „I když vám kobylky tady pořádaly většinu úrody, nebojte se. S Boží pomocí tu situaci zvládnete.“ A to stejné říká Pán Ježíš těm, kteří jsou kolem něho. Na konci, až to bude končit, má mít člověk v sobě pokoj a radost.

Bratři a sestry, znamením toho, že chceme o toto usilovat, je to, že si necháme čela označit popelem. V té modlitbě se dokonce říká, že si necháváme sypat na hlavu popel. Jsou země, třeba Itálie, kde opravdu si ten popel sypou na hlavu. Nám je to nepříjemné, je to nepříjemné gesto a my se tím ošíváme a hned si to čistíme a takhle, ale máme si uvědomit, že zlo je takto nepříjemné, že zlo vede ke zničení, ke zkáze, a my se máme jaksí rozhodnout a říci: „Tak to nechci! Ale chci jít k té radosti a k tomu pokoji.“

Nakonec bych chtěl říct jednu takovou slovní hříčku. Nechci nijak to zlehčovat, ale vždycky, když se čte tady ten evangelní text o tom půstu, almužně, modlitbě, tak si vzpomenu na léta v semináři na fakultě, kdy jsme to v latině překládali – z latiny do češtiny – a pro to slovíčko „odměna“ je tam použito slovo „mercedes“. Samozřejmě si vzpomenu na to auto, vždycky se nám vybaví, jak je to skvělé auto, jak je to skvělá značka, něco krásného, pro mnoho lidí nedostupného. A právě ta slovní hříčka je v tom, nebo na co já si vzpomenu: „Bůh má pro tebe připravenou takovouto skvělou odplatu – něco krásného, něco, co tě příjemně překvapí, z čeho budeš mít opravdu radost.“ Takže nenechme se nikým a ničím připravit o tuto skvělou odměnu.

Je možné obstát

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

13.03.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

1. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 2,7-9; 3,1-7](#); 2. čtení [Řím 5,12-19](#); evangelium [Mt 4,1-11](#);

Bratři a sestry, a nás čeká úkol zamyslet se nad otázkami, které už si kladli lidé odedávna: odkud jsme přišli na tenhle svět, jaký je náš úkol na tomto světě, jaké je naše poslání a co s námi bude, až z tohoto světa odejdeme. To jsou otázky klasické filosofie. Filosofie na ně odpovídá a používá při tom rozum. Náboženství používá víru, ale ta víra nejde nikdy proti rozumu.

Texty, které jsme teď vyslechli, patří k sobě. Čtení ze Starého zákona, první čtení, odpovídalo na otázku, jak se to stalo, že se člověk vzdálil od Boha. Evangelium odpovídalo zase na otázku, jak to Bůh a Boží Syn udělal, abychom zase se k němu mohli přiblížit. To stejné řešil ve druhém čtení apoštol Pavel, ale Pavel to řešil, my bychom právě řekli, z pohledu filosofa, teologa. Kdežto to první čtení a evangelium nám to stejné sdělovalo pomocí příběhů. Všichni se asi shodneme na tom, že sdělení za pomoci těch příběhů je pro nás pochopitelnější, je nám to bližší než slova, která volil svatý Pavel.

U toho svatého Pavla to byly slovní hříčky. Ale ony to byly i hlavně v tom Starém zákoně. Už jsme si několikrát říkali, že slovíčko adam, to pojmenování adam znamená člověk. Ale velmi podobné slovo – adamá – znamená úrodnou půdu, úrodnou zemi. A to je v tom vyprávění velmi důležité. Ježíš Kristus, když mluví ke svým posluchačům, tak říká, že ten, kdo v něho věří, má přinášet užitek. Ale už právě ve Starém zákoně v tom vyprávění o stvoření prvních lidí je zakomponována tato myšlenka: Člověk má přinášet užitek, má přinášet úrodu. Má být za ním vidět něco dobrého, něco pěkného. To je možné vidět, když se člověk drží Boha, když se drží dobra. V okamžiku, když se člověk odkloní od Boha, tak se to začíná bortit a, obrazně řečeno, člověk se stává neúrodnou půdou.

Tady tato myšlenka o tom přinášení užitku, o té úrodě a takhle není jenom ve Starém zákoně, není jenom v hebrejštině, ale můžeme ji vystopovat i v jiných národech, třeba i u starých Římanů, kdy latinsky člověk je homo a humus je úrodná půda. To je ta stejná myšlenka. Máme přinášet úrodu v dobrém.

Když si uvědomíme, že se setkáváme každý den s pokušením, s podobným pokušením jako Adam a Eva nebo Pán Ježíš, tak nás jistě napadne ta otázka: „A dá se v tom obstát?“ A kdybychom znali jenom vyprávění o prvních lidech, tak bychom si možná řekli: „Ne. To se vlastně ani nedá. To se nedá zvládnout.“ Naopak, právě Ježíš Kristus svým postojem nám říká: „Dá se to zvládnout, ale s pomocí Boží.“ Adam a Eva spoléhali na sebe, a proto neobstáli. Nebo spíš spoléhali jenom na sebe, výhradně. Samozřejmě člověk musí udělat to, na co sám stačí, ale také mimo toho ještě musí spoléhat na Boha.

Abychom dobře pochopili celou tu zvěst, musíme neustále ty dva texty srovnávat. Adam s Evou jsou stvoření. Jsou stvoření a dostávají od Boha celý svět. „Hospodin, Bůh, uhnětl člověka z prachu hlíny a vdech do jeho nozder dech života.“ Když mluvíme o tomto stvoření, svatopisec tady používá obraz hrnčiče, který na hrnčičském kruhu vytváří nádobu. Ten hrnčič je zcela svobodný. Může udělat nádobu, jakou on bude chtít. Ta hlína do toho nemůže nijak zasáhnout, nemůže to nijak ovlivnit. Vytvářet tady ty nádoby, to byla jedna z prvních tvůrčích prací, kterou lidé na tomto světě dělali. A tak svatopisec chce říct: „Bůh stvořil svobodně člověka a z ničeho, z nějaké beztvaré hmoty, vytvořil něco nebo spíš někoho.“

Je to ještě víc vidět na tom, když si uvědomíme, co znamená ten obrat „z prachu hlíny“, někdy se říká „z prachu země“. Každý hrnčič dělá svou nádobu z hrnčičské hlíny, tedy z nějakého materiálu, který je k tomu vhodný. Ale tady se mluví o prachu. V Africe, na tom Středním Východě, když člověk jde, kdekoliv, mimo dům, po cestě, od kolen dolů začne být zaprášený. A toho prachu je tam hodně, který se mu nachečká ať už na kůži nebo na oděv. Ale ten prach není k ničemu. A to je další právě myšlenka této zvěsti: „Bůh udělal člověka z ničeho,“ v tom smyslu: „Člověče, ty jsi neznamenal nic, ale Bůh tě zvednul, hodně moc tě zvednul. Pro mnohé lidi, člověče, pořád neznamenáš nic, ale pro Boha znamenáš velmi mnoho. On tě povolal z neexistence k existenci, dokonce k věčné existenci. Bratři a sestry, toto jsou myšlenky, které je potřeba si zdůraznit, znovu si je uvědomit, než půjdeme dál.

Tedy Adam a Eva dostali do správy celou zemi, ale bylo jim to málo. Přesně podle přísloví: S jídlem roste chuť. A teď se tu objevuje někdo, kdo říká: „Budete jako Bůh.“ Slibuje velmi mnoho, ale jsou to prázdná slova, jsou to bubliny, které okamžitě splasknou. Pán Ježíš je vystaven pokušením, se kterými se setkáváme, kterým jsme vystaveni my téměř denně. A sice jsou to tři pokušení. To první je pokušení vlastnit věci, mít, shromažďovat. Shromažďovat, ale v tom smyslu, že se stanu otrokem těch věcí, že shromažďuji proto, abych shromažďoval. Ne proto, aby mi ty věci sloužily, abych jich užíval, abych měl tolik, kolik potřebuji, ale proto, abych to měl, abych se tím mohl chlubit, abych se tím mohl pyšnit.

Teď si uvědomme tady toto: „A tak se stal člověk živou bytostí.“ To, že jsme živou bytostí, znamená, že jsme povoláni k něčemu víc, než jenom takhle nějak nadbytečně shromažďovat. Kam tím mířím? Znáám hodně lidí, jejichž jedinou literaturou, kterou čtou, jsou reklamní letáky. A to je škoda, to bolí. Člověče, uvědom si, že jsi povolán k něčemu daleko vyššímu, hlubšímu.

To další, čemu je Ježíš vystaven, je pokušení užít si, pokušení toho, abych já se tady měl dobře bez ohledu na to, co bude. To třetí pokušení, kterému je Ježíš vystaven, je pokušení moci – ovládat.

Bratři a sestry, jak jsem říkal, nás to potkává téměř dennodenně a říkáme si: „Můžeme obstát?“ Ježíš Kristus obstál. Uvědomme si, že v tuto chvíli je tam Ježíš Kristus především jako člověk, ne jako Boží Syn. Pokušení na nás doléhá velmi těžce ve chvíli, kdy nám něco schází. Může nám to scházet doopravdy anebo si můžeme jenom myslet, že nám to schází. Ten pokušitel nám to namlouvá: „Chybí ti něco, nějaká ta věc, nějaký ten zážitek. Něco nemáš, ti ostatní to mají! Ty si připadáš méněcenný.“ Dnes se často mluví o kvalitě života: „Tvůj život není kvalitní, protože's tam nebyl, protože's to neviděl, protože's to nezažil,“ a potom člověk snadněji podlehne tomu pokušení.

Ježíš Kristus sám si zvolil tu situaci, že mu něco chybělo – to základní, měl hlad, neměl jídlo – ale on sám do té situace vstoupil, aby nám ukázal, aby nám dal návod a řekl: „Je možné obstát. Záleží na tobě, člověče, jak se k tomu postavíš.“ Ježíš, jak jsem říkal, tady stojí jako člověk, ale vždycky v těch argumentech, které dává tomu Zlému, tak se odvolává na svého Otce. V tom spojení s Otcem je Ježíš silný, v tom, že ví, ke komu patří, kdo ho poslal a že spolupracují na jednom díle. Adam a Eva v tu chvíli, kdy tomu pokušení podlehl, tak viděli jenom sebe. Neviděli nic okolo sebe.

Bratři a sestry, tady tyto otázky, které si tady klademe, jsou velmi hluboké, ale je potřeba o nich mluvit, je potřeba se jimi zaobírat, aby se náš život právě jenom nesmrsknul na ty starosti co koupím, kam půjdu, co budu dělat. Život člověka má také probíhat na té rovině, že člověk uvažuje o svém životě, že ho nějakým způsobem plánuje a že ho nějakým způsobem hodnotí. My musíme v našem životě počítat s tím, že se střetáváme, setkáváme se zlem.

Chtěl bych to zakončit tím, co už jsem řekl na začátku mše svaté. To vyprávění o Adamovi a Evě ať je nám jakýmsi varováním. A naopak příklad Ježíše Krista ať je nám povzbuzením. Ať na jedné straně děláme podle svých sil to, co můžeme, ale na druhé straně ať také vždycky spoléháme na naše spojení s Ježíšem a s Bohem Otcem. Potom věřím, že v pokušení obstojíme.

Každý z nás je na životní cestě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

20.03.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 12,1-4a](#); 2. čtení [2 Tim 1, 8b-10](#); evangelium [Mt 17,1-9](#);

Bratři a sestry, minulou neděli jsme si četli o tom, jak první lidé se dostali do pokušení a neposlechli Boha. Tím začíná určitá kapitola lidských dějin, kdy se člověk začíná vzdalovat od Boha. Potom Bible podává další zprávy – Kain a Ábel, potopa a všechny tyto události obrazným způsobem líčí člověka, jak se vzdaluje od Boha. Až to postupuje k té, my jsme dnes četli z první knihy Mojžíšovy z 12. kapitoly, kdy nastává obrat. Obrat v tom smyslu, že je zde Bůh, který si volí konkrétního člověka a skrze tohoto konkrétního člověka a skrze jeho víru a pro jeho víru a pro jeho poslušnost se lidstvo začíná pomalu ale jistě zase vracet k Bohu.

Změna spočívá také v tom, že to není vyprávění nějakým způsobem obrazné, ale konkrétní. Abrám je skutečný člověk, který je historicky doložitelný. On a jeho rodina – Terach, Náchor – se pohybovali kolem města Ur. To je vlastně nejstarší sumerské město, které leží tam na Středním Východě a Mezopotámii, a podařilo se archeologům vykopat obchodní zápisy, obchodní smlouvy, jak tito lidé obchodovali s ostatními lidmi ve svém okolí.

To vyprávění nás přivádí asi čtyři tisíce let dozadu, ale jak říkám, je historicky doložitelné, protože už to je velmi důležité. Člověk je od Boha povolán. Nebo řekněme to naopak: Bůh povolává člověka. To není žádná pohádka, to není obrazný příběh. U toho Abraháma to nebylo „jako že se budeš stěhovat“, ale opravdu: „Vezmi své věci a odstěhuj se!“

Na jednu stranu tedy to povolání bylo vyznamenáním, bylo radostí, na druhou stranu to povolání bylo břemenem, zavazovalo. A musíme uznat, že Bůh po Abrámovi nechtěl zrovna málo. Chtěl velmi mnoho, můžeme říct všechno, téměř všechno: „Vezmi svůj majetek, vezmi svou rodinu, svoji manželku, své otroky, své služebníky a jdi do země, kterou ti ukážu.“ On neví, kam jde.

Proč? Proč Bůh vyžaduje, proč dává toto, my bychom řekli, tvrdé nařízení? Protože v té době všichni byli pohané a v každém tom pohanském městě byla nějaká svatyně a oni věřili, že to město je pod ochranou nějakého toho bůžka, nějaké modly. A Hospodinu šlo o to, aby během té cesty a potom během toho putování Abrám získal tu zkušenost, aby zažil, že Hospodin je pravý Bůh, že to ostatní jsou jenom kusy dřeva, železa nebo kamen, ale že jenom Hospodin je pravý Bůh. A aby Abráma nic jaksi neodrazovalo od toho následování, proto musí v tu chvíli nějakým způsobem se odříznout, odseknout od všech pout, která ho spojují s jeho rodným městem, a právě jakýmsi vrcholem té smlouvy mezi Bohem a Abrámem bude to, že Bůh mu změní jméno na Abrahám, tedy „otec mnohých“.

Škoda, že jsme to dnešní čtení nečetli ještě o větičku dál. My jsme skončili: „Abrám se vydal na cestu, jak mu řekl Hospodin.“ Když bychom si vzali Bibli a přečetli ještě další větu, tak bysme se tam dočetli, že Abrámovi, když se vydal na cestu, bylo 75 let. Není důležité se teď nějakým způsobem se dohadovat, jestli mu bylo 75 let v tom našem slova smyslu nebo jestli byl o něco mladší nebo starší, zřejmě byl o něco mladší, ale kam tím mířím, co tím chci říct? Když je člověk mladý, tak má chuť ledacos změnit a říká si: „Tohle by se dalo dělat lépe, tady v tomto napnu svoje síly a na tomhle budu pracovat, tohle zlepším, tohle spravím, tohle změním.“ A jak jdou roky, tak se dostavuje stereotyp a člověk si říká: „Ale nebudu nic měnit. Vono, když to funguje, lepší do toho nešťourat. Ať to běží, jak to běží.“

To mládí má jednu nevýhodu, a sice může se stát, že ten mladý člověk je takový zbrklý a že změní právě i něco, co dobře fungovalo a co se měnit nemělo. Starý člověk, který už jakýmsi způsobem dozrál, tak dobře ví, co by se mělo změnit, ale už k tomu nemá ty síly.

Toto vyprávění o Abrámovi a o jeho stěhování nám chce říct: „Človče, Bůh od tebe očekává, že na své životní cestě budeš nějakým způsobem vyzrávat. A v okamžiku, kdy vyzraješ, tak si uvědomíš, že Bůh má pro tebe nabídku.“

To, co se tady týkalo Abráma, se týká každého z nás. Každý z nás je na životní cestě. Někdo se stěhuje víc, někdo se stěhuje méně, ale všichni máme být na cestě k Bohu. Všichni máme se ptát, jestli to, co je kolem nás, jestli nás to přivádí blíž k Bohu nebo jestli nás to zdržuje. A pokud je to nutné, tak i my máme ty věci, které nám brání na cestě k Bohu, odstranit. Máme si uvědomit, že Bůh nás volá všechny v kteroukoliv dobu našeho života, ať je nám pět, deset, patnáct, dvacet, sedmdesát, devadesát nebo já nevím kolik. Bůh nás takhle konkrétně volá.

Všimněme si, že Bůh začal tady tuto svoji, řekněme, opravnou cestu s lidmi s jedním konkrétním člověkem. Nezačal volat všechny, ale začíná od jednotlivce. Bůh nás totiž nevidí jenom jako lidstvo, jako celek, ale jako každého zvlášť. O každém zvlášť z nás ví.

O Abrahámovi nebo Abrámovi, jak chcete, to je jedno, se velmi často mluví a zdůrazňuje se jeho poslušnost. Ale tato poslušnost je spojena ještě s jinou vlastností – s vírou. On poslechl, protože uvěřil. A ta jeho víra není nějaká, že by se bál, že by se strachoval, ale je to spíš takové skutečně důvěrné spolehnutí na Boha.

Musíme si uvědomit, že to bylo velmi těžké. Pořád on neví, kam jde. A přejde několik tisíc kilometrů, aby přišel do země a ta země mu nepatřila. Ti, kteří byli kolem něho, viděli, že Abrám se tam chtěl usadit, a nelíbilo se jim to. A jediné, co se podařilo Abrámovi, bylo koupit kus pole, aby měl kam pohřbit svou ženu Sáru a aby měl místo, kam bude pohřben on.

Tedy tím chci říct to, že Bůh nepracuje překotně, rychle, zbrkle, ale že to trvá. My žijeme v době, která chce vidět výsledky hned a hned to musí být hotovo, ale ta Boží cesta je opravdu často dlouhá. A Abrám nebo Abrahám, když umíral, tak, jak říkám, jejich rodině patřil ten kousek té země a měl jediného syna. Přesto nepochyboval o tom, že se splní to, co mu Bůh řekl: „Tobě dám tu zemi a udělám z tebe veliký národ,“ tak, jak jsme to tady slyšeli. Ten člověk musel mít velkou víru a v tomhle je nám vzorem. Ne víru ustrašenou, ale víru osobní, ve které měl vztah k Bohu. Tam nešlo o nějaká přikázání, ale tam šlo o zaslíbení. Bůh mu říká: „Já ti dám, já obohatím tvůj život.“

Říká: „Dám ti požehnání.“ Co to je to požehnání? Dneska se o tom moc nemluví. To je něco, co je těžko uchopitelné, na požehnání se nedá sáhnout, ale je vidět, když Bůh někomu žehná. Nám křesťanům bývá vyčítáno, že starosti od sebe

nějakým způsobem jaksi odkládáme: „Vy jdete do kostela a tam se pomodlíte. A pak neděláte nic. Čekáte.“ Všimněme si, jak to tady je. Bůh si volí Abráma a říká mu: „Máš úkol. Když ten úkol splníš nebo budeš pracovat na jeho splnění, já ti požehnám.“ Požehnání je něco, co se nedá koupit, něco, co se nedá vyrobit, co nezvládneme svými rukama, svou hlavou, ale je to něco, co si můžeme vyprosit. A proto tady taky jsme.

Bratři a sestry, to, že prosíme o požehnání, o Boží pomoc, to neznamená, že skládáme ruce do klína a říkáme: „Nebudu dělat nic. Ty to udělej Bože za mě.“ Ne. Požehnání, to je ta Boží pomoc, která nám pomáhá, která pomáhá věřícímu člověku zvládnout těžké, složité situace, jak se dneska říká, krizové situace. Požehnání, to je radost, to je spokojenost, to je pokoj v srdci, který nám dává Bůh.

A co je ještě krásné, tak říká Bůh Abrámovi: „Ty se staneš pramenem požehnání.“ Co to znamená? Že on Bůh nám přímo říká: „Inspirujte se. Podívejte se na Abráma a z něho si berte příklad. A potom jako on i vy dostanete požehnání.“

Jak už jsem zmínil, bratři a sestry, četli jsme dnes ze začátku dvanácté kapitoly první knihy Mojžíšovy. Myslím, že by to nebylo od věci začít v době postní takhle číst tyto kapitoly, protože jsou to kapitoly, které mluví o člověku, který měl silnou, pevnou víru, který se také o svoji víru staral. Jak šla ta jeho životní pouť a jak byl v té zaslíbené zemi, tak také se zastavoval, aby mluvil s Bohem, aby mu obětoval, aby se s ním setkával. Že by tedy bylo dobré, abychom v letošní postní době si přečetli Abrahámovy životní příběhy, osudy a abychom se jimi nechali inspirovat. Právě proto, aby rostla naše víra, aby se upevňovala a abychom i my mohli dostat to, čemu se říká Boží požehnání.

Z místa vhodného k odpočinku se stalo místo pokušení a místo hádky

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

27.03.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 17,3-7](#); 2. čtení [Řím 5,1-2.5-8](#); evangelium [Jan 4,5-42](#);

Bratři a sestry, když pomíneme pašije na Květnou neděli nebo na Velký pátek, tak dneska jsme slyšeli nejdelší evangelní úryvek, který se čte v neděli, a to jsem ještě teda vzal kratší verzi. Ta byla dvoustránková, ta delší má tři stránky. První čtení a evangelium tvoří jednotu, patří k sobě tyto texty. Mohli bychom to přirovnat asi k tomu, když jsme četli o pokušení prvních lidí v ráji a o pokušení Ježíše Krista. To jsou paralelní úryvky, první lidé neobstáli, Ježíš obstál. Tady Ježíš zase obstál, ale ta dvě vyprávění jdou proti sobě.

Pokusím se to během své promluvy vysvětlit. A sice Izraelité vyšli z Egypta a jsou na cestě. A na cestě se začínají projevovat první nedostatky. Nejdřív nemají co jíst. Bůh jim pošle manu a křepelky. A teď nemají co pít. Jsou unaveni a těší se na to, že si odpochnou. My dokonce víme, kam šli. Šli do místa, které se jmenuje Refidim. Refidim hebrejsky znamená „rozestlat si“, „nachystat si postel“. Tedy staří Izraelité takto označovali místo, které bylo příhodné k tomu, aby si odpočinuli. Všichni už se na to těší, ale je tady ta nesnáž s tou vodou.

Reptali. Ten překlad není úplně přesný, protože kdyby se to mělo přeložit přesně, tak by se to muselo přeložit jako „brbrali“ anebo ještě je takové slovo, to je spíš už nářečí: mrmlali. Neměli odvalu nahlas říct: „Nám se něco nelíbí,“ nebo: „Máme nějaký problém,“ ale začali takové to potichu: „Kam nás to ten Mojžíš vytáhl? To jsme to dopracovali,“ a: „Kdoví, co to je za chlapa, a ...“ A takhle se to šířilo od jednoho k druhému, ale dosáhlo to takového rozměru, že Mojžíš v obavě o svůj život křičí k Bohu: „Ještě chvíli, a ukamenuji mě!“

Zkrátka a dobře, ten odpočinek, na který se těšili, oni svým jednáním to celé zkazili, a to místo, kde si měli odpočinout, se nakonec jmenuje Massa a Meriba, což znamená pokušení a spor, hádka.

Teď se podívejme, jak to bylo u té studny Jakubovy. Ježíš je tam první, přichází samařská žena, která okamžitě ví, že to je žid, a už to křísne. Ježíš slušně požádá, jestli by nemohl dostat napít. Ona v podstatě na to čeká a už ty kameny o sebe křísnou a přeskočí ta jiskra, a ona je ochotná začít hádku. Ježíš tuto výbušnou situaci okamžitě tlumí a z toho hrozícího výbuchu se vyvine krásná debata, na jejímž konci Ježíš té ženě zvěstuje, že je zachránce světa.

Uvědomme si, že Ježíš velmi často lidem zakazuje, aby říkali, co je zač, a Ježíš se s tím nechlubil, a ne, že by na setkání někomu říkal, co je jeho úkolem. V tomto smyslu ty příběhy jdou proti sobě. Ten starozákonní příběh, kde oni směřovali k místu, kde si mohou odpočinout, tak to vyústilo takovou velkou krizí, a naopak u té studny Jakubovy, kde na začátku to vypadalo, že dojde k nějakému střetu, to vyústilo naopak v krásné souznění nejen mezi ženou a Ježíšem, ale vůbec mezi Ježíšem a celou tou samařskou vesnicí.

Ale vraťme se k tomu prvnímu čtení. Izraelité jsou unaveni a začínají těžkosti. Když vyšli z Egypta, byli nadšeni. Tady na tom úryvku vidíme takovou, nechci říct typickou, ale velmi častou vlastnost nás lidí. Když se něco povede, úspěchy si přivlastňujeme, připisujeme: „Vyšli jsme z Egypta. Utekli jsme faraónovým vojákům. To jsme jim to nandali. Podívejte se na nás, jak my jsme dobří!“ Ale neúspěchy? „No, já? Ne, já za to nemůžu. Kdo za to může?“ U neúspěchu se hledá viník. Svaluje se to na někoho, na nějakého člověka, anebo nejlépe na Pána Boha, protože ten se nemůže bránit.

Lidé to tak velmi často dělají. Úspěchy si připisují, přivlastňují. Neúspěchy, problémy, když něco chybí, tak se to na někoho svalí, hledá se nepřítel. Ale tady žádný nepřítel není. Oni na jednu stranu mají žízeň, jsou unavení, ale věnují spoustu energie tomu, aby našli toho viníka. A vůbec si neuvědomují, že to nic nezmění na té situaci a že pořád budou mít žízeň, že pořád bude chybět voda. Oni nevěnují tu energii tomu, aby se tedy ptali, jak z té situace ven, jak opatřit vodu, co udělat, ale kdo za to může. Lidstvo velmi často vynakládá spoustu energie na to, aby objasnilo nějaké věci, které jsou víceméně k ničemu, místo toho, co by se věnovala ta energie, to úsilí řešení nějakého problému.

Tady na tomto problému, na tom nedostatku vody se ukazuje jejich slabá víra, malá víra. Když utíkali z Egypta nebo když přešli to Rákosové moře, tak věřili. Ale teď, když je nějaká nesnáž? No, tak to asi ne. Dokonce vidíme, že se zachvěla i víra Mojžíšova: „Pane, ještě chvíli a ukamenuji mě!“ Asi měl pravdu, asi se opravdu bál o svůj život a bylo to asi hodně dramatické, ale uvědomme si, že Mojžíš je člověk, který se setkal s Bohem v hořícím keři, který viděl nescetně nějakých důkazů o tom, že Bůh stojí na jeho straně, a tedy jeho víra měla být pevnější.

Proč to tady tak zdůrazňuji? Protože i na nás přicházejí chvíle pokušení. Přicházejí chvíle, kdy se i naše víra zachvěje. Ježíš u té studny, můžeme říci, nějakým způsobem buduje víru té samařské ženy, on ji staví. A koneckonců tady v tom starozákonním čtení Bůh svým zásahem také nějak burcuje, upevňuje víru Izraele a víru Mojžíšovu. Mojžíš v té krizi víry zareaguje jediným správným způsobem – prosí o pomoc Boha. Nesnaží se tu krizi řešit sám, že by je šel uklidňovat a říkal: „Nějak to uděláme. Počkejte, já to zařídím.“ Prosí Boha o pomoc! To je jediné správné řešení této svízelné situace. Vzpomeňme na to, až my budeme v nějaké takové krizi, tak prosme o pomoc a posilu toho, kdo jediný nám tohle může dát.

A Bůh zasahuje, ale nezasahuje sám. Chce k tomu spoluúčast Mojžíše, spoluúčast člověka. Takhle to funguje v nějakých 98 procentech situací v našem životě. Bůh vyžaduje naši spolupráci. Koneckonců není to nic obtížného: „Vezmi hůl a bouchni s ní do skály.“ Je to obtížné nebo to není obtížné? Udělat to, vzít hůl a bouchnout do skály není obtížné, ale co když ta voda nevyteče? Tak tam budu vypadat ..., no hrozně tam budu vypadat. Je to zkouška víry a někdy, jak se říká, ta zkouška jde do základů, opravdu do morku kostí.

Ta hůl, to je něco, co Mojžíš potřeboval každý den. Opatřil si ji, když utíkal z Egypta před faraónem. Chodil s ní po Sinajské poušti, když pásal stáda svého tchána Jitra. A potom byl poslán s touto holí zpátky do Egypta. Když faraón odmítl Izraele pustit z otroctví, Mojžíš udeřil s tou holí do Nilu, Nil se zbarvil do červena a jeho voda se nedala pít. A potom s ní

udeřil do Rákosového moře, ukázala se v tom moři cesta a oni přešli suchou nohou. Hůl byl nástroj každodenní potřeby, něco jak pro nás v zimě kabát, něco co potřebujeme.

Víte, my někdy ty věci dělíme na věci, jak se říká, sváteční, kostelové, svaté a potom ty věci ostatní, obyčejného života. Cizím slovem se říká profánního, někdy se taky říká světského. Ale Bůh to tak nedělí. On je s námi vždycky a on je ochoten i události, potřeby našeho každodenního života zapojit do svého plánu záchrany. Ale my s tím musíme počítat. My musíme být na toto připravení a musíme vědět: „Ano, celý můj život patří do Božího plánu záchrany. Tak, jako každý den on se staral o Izraelity na poušti a vedl je k té zaslíbené zemi, tak nás každý den bere a vede k sobě blíž a blíž k životu věčnému.

Mojžíš, když tam stojí, tak je jasné a říká: „Bůh nechá vytrysknout vodu z té skály. Já jsem jenom jeho nástroj.“ Mojžíš si nepřipisuje zásluhy, ale říká: „Já jsem služebník. Já jsem prostředník.“ Pro Izraelity v době Starého zákona byl Mojžíš to stejné, co pro nás je Ježíš Kristus – prostředník Smlouvy. Mojžíš přinesl ze Sinaje Desatero. On byl ten, který tu smlouvu zprostředkoval.

Nakonec Mojžíš pojmenovává to místo Massa a Meriba. Jak už jsem říkal, znamená to pokušení a spor, hádka, dvě jména. To je zajímavé, že dal hned dvě jména, ne jenom jedno. Ale tady teď to vidíme a můžeme to srovnat. Toto místo se geograficky jmenuje Refidim, ale tady ta symbolická jména, která dává Mojžíš, jsou v přímém protikladu. Místo vhodné k odpočinku. Z místa vhodného k odpočinku se stalo místo pokušení a místo hádky.

Bratři a sestry, je to takové varování: „Človče, dej si pozor. Bůh ti dává prostředky k tomu, aby sis odpočinul, abys nabral síly. Ale když ty si nedáš pozor, svými nešťastnými řečmi zpravidla, svým brumláním, svým rozeštváváním z toho uděláš místo hádky a místo sporu.

Takže na jedné straně varování, ale na druhé straně nad tím vším stojí Boží milosrdenství a Boží odpuštění. To je hlavní myšlenka celého toho textu, i toho textu Janova evangelia – setkání Ježíše se samařskou ženou. Nad tím vším lidským brbláním, nad veškerou tou lidskou rozkolísaností stojí Boží náklonnost a Boží odpuštění. Slyšeli jsme to v komentáři, nevím, jestli jste si toho tam všimli: Bůh dává vodu lidem, kteří na něho brblají, kteří se proti němu nějakým způsobem staví. Vidíme na tom Boží velkorysost, a tu máme ocenit.

Bratři a sestry, i my se dostáváme do pokušení, i my často se dostáváme do nějakých sporů, ale vzpomeňme, že i nám je nabídnuto, abychom se dostali do místa odpočinutí. Vzpomeňme vždycky na oba ty úryvky a snažme se jednat podle příkladu samařské ženy a Ježíše, nebo si berme příklad z Mojžíše, který volá k Bohu, ale snažme se vyvarovat tomu, co udělali Izraelité v Masse a Meribě.

Hospodin však vidí do srdce

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

03.04.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Sam 16,1b.6-7.10-13a](#); 2. čtení [Ef 5,8-14](#); evangelium [Jan 9,1-41](#);

Bratři a sestry, jak jsem říkal na začátku mše svaté, dnešní texty nám staví před oči dva příběhy, které se staly v různých dobách, příběhy dvou lidí. Vlastně v každém tom příběhu se odehrává jakoby něco jiného, ale ve skutečnosti se ty příběhy doplňují a zapadají do sebe jako ozubená kolečka v nějakém stroji. V obou těch případech hlavním hrdinou toho příběhu je člověk, se kterým se nepočítá. U toho Davida to jde víc postupně, u toho slepého to jde všechno ráz na ráz.

Zastavíme se chvíli u toho příběhu krále Davida. Je to jedno z nejstarších vyprávění Starého zákona, které bylo zaznamenáno písemně. Bylo považováno za tak důležité, že už bylo zaznamenáno písemně asi tisíc let před narozením Pána Ježíše. Tady na tomto příběhu, který nevypadá až tak dramaticky ..., ono je to proto, že my jsme nečetli celý ten příběh. Byl trochu zkrácený, a to z toho důvodu, aby to nebylo příliš dlouhé, protože když se čte celé evangelium o uzdravení slepého, tak to evangelium je na třech stránkách (z toho jsme četli taky kratší verzi, na jednu stránku), a tak, aby toho nebylo moc, tak jsou ty příběhy zhuštěny. Je tam řečeno jenom to hlavní.

A my jsme tedy nečetli o tom, co říká Samuel Hospodinu, když ho Hospodin posílá do Betléma. Kdo to byl Samuel? To byl člověk, který vyrůstal v blízkosti Boží archy. Všichni si můžeme vzpomenout na tu známou historku, kdy malý Samuel ještě s veleknězem Elim spali právě u Archy úmluvy a Hospodin volá: „Samueli, Samueli,“ a chlapec neví, kdo ho to volá a několikrát běží k Elimu, protože se domnívá, že ho volá Eli.

Samuel je člověk, který opravdu celou silou, celou svou bytostí slouží Hospodinu. V době, kdy se Samuel narodil, Izraelité měli soudce, neměli krále, a Samuel si přál, aby to tak zůstalo i nadále. Jenže Izraelité za ním přišli a říkají: „Pomaž nám krále. Chceme být jako ostatní národy.“ A Samuel je varuje a říká: „Ten král, budete na něho muset platit daně. Budete mu muset dávat syny do jeho armády. Budete mu muset dávat svoje dcery za služky a podobně. Bude to nepříjemné.“ A oni říkají: „Chceme krále! Chceme být jako ti ostatní!“

Samuel, my bychom řekli, nevměknul, ale povolil Hospodin a říká: „Pomaž Saula za krále.“ Saul byl celkem úspěšný král, upevnil tu říši proti nájezdům Filišťanů a podobně, ale neposlouchal Hospodina. Proto ho ještě za jeho života Hospodin zavrhl a říká Samuelovi: „Půjdeš do Betléma a pomažeš nového krále.“ A Samuel se vzpírá a říká: „Vidíš, jak to dopadlo? Vidíš, jak ten král tě neposlouchá? A ty chceš, Bože, nového krále, dalšího krále?“ A Hospodin říká: „Ano.“ A na to Samuel říká: „A ještě z Betléma?“ To znamenalo pro Samuela jedno nebezpečí. On musel projít přes rodný kraj krále Saula. V té době Saul už byl podezřívavý. Nevěřil nikomu a nechával lidi, jak se říká, sledovat, špehovat. Samuel se bojí o svůj život a Bůh mu dává radu: „Vezmeš tele a půjdeš do Betléma a když se tě lidé budou ptát, co tam jdeš dělat, řekneš: „Přinesu oběť.““ To byl jeho úkol jako proroka.

Bratři a sestry, tady už je ta první myšlenka, že Bůh nás často vede cestami, které nám se nelíbí. Bůh často po nás chce něco, co nám se zdá jaksi beze smyslu. My si říkáme: „To nemůže fungovat,“ a ono to nakonec funguje, ale my musíme poslechnout.

Prorok přichází do Betléma. Přichází do místa, které se jmenuje Dům chleba, a tady v tomto městě a jeho okolí žije kmen Juda. A vlastně títo obyvatelé jsou na to velmi hrdí, že odvozují svůj původ od jednoho ze synů Jákobových. Ale všichni čekali, že král bude z kmene Ruben, z toho nejstaršího, a proto je to překvapuje. Další překvapení. Bůh počítá a volí jinak, než my si myslíme.

Prorok přichází do rodiny, ví, kam má jít, ale neví, kdo bude tím králem. Možná nás to překvapuje, protože my si říkáme: „No, ten prorok by měl vědět všechno. Jemu je to přece všechno jasné. On to od Boha má objasněné, vysvětlené. Jak to, že to prorok neví?“ Je to celkem logické. Je to proto, aby se prorok nemohl pyšnit, vytahovat, protože prorok, když říká nějaké proroctví, tak je to určeno těm lidem, ne jemu. Není to tedy tak, že by přišel Samuel a řekl: „Jo, zavolejte Davida, to je von. Tady je to všechno jasné. Vy ostatní můžete jít někde pryč.“ Všichni by koukali, všichni by byli u vytržení a říkali by: „Jo, ten Samuel, on ví, co dělá.“ Ale tady nešlo o to, aby obdivovali Samuela, ale aby obdivovali Boha, aby dokonce i Samuel obdivoval Boha a měl ho v úctě. Proto ani on to neví.

Uvědomme si, že takhle to pokračuje v celých dějinách spásy. Panna Maria se ptá anděla: „Jak se to stane?“ Jinými slovy: „Nerozumím tomu.“ A koneckonců v Nové zákoně, třeba u svátostí, žádný kněz nemůže udělit svátost sám sobě, ale vždycky je to určeno pro ty druhé. Ne proto, aby se někdo povyšoval, vychloubal, ale aby tím sloužil.

Takže tedy prorok přichází a nechává si ukázat syny. První je nejstarší Eliáš. To bude von. Proč? Protože byl podobný Saulovi. Byl vysoký, statný. Saul podle zpráv, které máme, byl téměř o hlavu vyšší než jeho současníci, tedy je převyšoval. Rozený vůdce, někdo, koho viděli, na koho se mohli obrátit, kdo byl autoritou. A Bůh říká: „Není to on.“

A teď je jádro celého toho příběhu: „Nevšímej si jeho vzhledu. Nedívám se totiž jako člověk. Člověk soudí podle zdání, Hospodin však vidí do srdce.“ Hospodin však vidí do srdce. Tato myšlenka nebo spíš ujištění, které Bůh říká, na jednu stranu pro nás má být varováním, na druhou stranu má být pro nás útěchou. Začneme tím varováním. V čem? My si často říkáme, když o něčem uvažujeme: „Dokud to neřeknu, tak se to nepočítá. Dokud to nesdělím někomu jinému, tak o tom nikdo neví. A to nevádí, že já si tady třeba o sobě myslím, že já jsem něco víc, že ti ostatní jsou takoví chudáčci. To vlastně nikdo neví, že já jimi pohrdám, že je podceňuji, že je odsuzuji, že mám pro ně jenom slova nějakého toho soucitu, protože oni nedosahují mé vysoké úrovně,“ a tak podobně.

V tomto je to varování: „Bůh vidí do srdce. Zná, člověče, tvoje myšlenky, zná tvoje úmysly. A jednou se tě na to bude ptát, jaké jsi měl úmysly, co sis o těch druhých myslél.“

Ale na druhou stranu má být toto ujištění, toto konstatování pro nás útěchou. Kdy? Zvlášť tenkrát, když se nám něco nepovede. Když máme dobrý úmysl, chceme něco dobrého udělat, opravdu se snažíme, ale nějakým způsobem se nám

to vymkne z ruky a nepovede se to. Přesto, že jsem měl dobrý úmysl, snahu, že jsem to zkoušel podle svých sil a ono to nevyšlo. Pak jsme z toho často smutní, ztrápení, říkáme si: „Za nic nestojím. Ani to nedokážu udělat. Nejsem k ničemu.“ A Bůh říká: „Znám tvé úmysly. Znáám je a ten dobrý úmysl přede mnou platí. Já ti ho počítám, jako by se stalo, jako bys to dokázal celé dotáhnout do zdárného konce.“ Takže takhle.

A teď se dostáváme k tomu Davidovi: „Jsou všichni?“ „No, je tu ještě jeden, ale s tím se nepočítá.“ Ale bylo to zajímavé. Ono se řeklo, nepočítá. Poslali ho pást stádo. Na jedné straně je to činnost velmi důležitá, protože na těch stádech oni byli závislí. Kdyby jim to stádo někdo ukradl, kdyby se ztratilo, sežrala ho dravá zvěř, neměli by co jíst. Tedy záležela na tom jejich obživa. Na druhou stranu ten, kdo byl u toho stáda, byl jakýmsi způsobem vyřazen z té rodiny, protože nebyl na slavnosti. Přišel Samuel, přišel prorok, to byla slavnost. „A on tam zůstane, on tam bude u toho. Von je malej, on to přežije.“ A tady se ukazuje právě ten paradox, kdy Bůh si volí někoho, s kým ani jeho vlastní rodina nepočítá. Ne cizí, ale ani vlastní rodina.

Přišel a je označen jako chlapec krásných očí, plavovlasý, milého vzhledu. Jmenuje se David. David znamená miláček. To vysvětluje ten jeho vzhled. Na jedné straně tedy byl asi miláčkem své matky, na druhé straně to neměl doma zas až tak jednoduché. Nebylo s ním ale taky po té vnější stránce, řekli bychom, všechno podle katalogů krásy. Český překlad je takový milosrdný a používá to slovo plavovlasý. Ale jiné překlady a originál říkají něco trochu jiného, říkají, byl zrzavý. Tedy nezastírají vlastně jakousi vadu. Jak všichni víme, lidé s touto barvou vlasů bývají často impulzivní, mají často cholerickou povahu. A to byla Davidova vada, svízel. Určitě svízel, nebylo to pro něho jednoduché. Celý život s tím bojoval, a jak čteme o něm na stránkách Písma svatého, tak se tam s tím setkáváme.

Proč je to zmiňováno už tady? Protože to, že Bůh si vyvolil člověka, chce připomenout, že Bůh si vyvolil slabého člověka, nedokonalého člověka. Tím, že si ho vyvolil, tak se nestane to, že všechno by bylo v pořádku. Bůh není kouzelník, který mává hůlkou a říká: „To všechno spravíme, vylepšíme, učešeme, odbarvíme,“ a podobně. Ne. Bůh říká: „Člověče, já ti dám sílu, abys dokázal se svými slabostmi zápasit, abys to nevzdával. Nezabavím tě jich mávnutím té kouzelné hůlky, ale budu tě podporovat a ty si můžeš být jist právě tím, že já stojím na tvé straně.“

Všimněme si, že všichni, kteří byli přítomni tady tohoto pomazání za nového krále, se velmi báli. V celém tom úryvku nepadne slovo král. Tak moc se báli Saula, tak moc měli před ním velký respekt. Všichni věděli, co tam Samuel dělá, ale nikdo neřekl Davidovi: „Ty jsi nový král.“ Začínalo to postupně. Poprvé se ukázalo až asi za dalšího půl roku nebo rok, kdy vlastně bojovali s Filišťany, že David je nějakým zvláštním způsobem vyvolen od Boha. U Davida, jak jsem říkal, to jde pomalu. Davidovi se v tuto chvíli otvírají oči a on se začíná učit, že nemá odpovědnost jenom za sebe, ale taky za ty druhé.

Hlavní myšlenkou dnešní neděle je věta: „Pane, ať vidím!“ Toho, co mám vidět, je spousta. To, že ty Boží cesty jdou jinak, než my si myslíme, že jsou tu lidé, kteří jsou odstrčení, že jsou tu lidé, se kterými se nepočítá. Ale taky mám vidět správně sebe, jestli náhodou nemám ten nos příliš nahoru a těmi druhými nepohrdám. Ale také mám vidět to, jak je tady ta Boží nabídka pro všechny.

Dnešní evangelium ať je nám povzbuzením v tom, s jakou radostí, ochotou a nadšením ten uzdravený slepý přijímá jednak ten dar uzdravení, ale potom přijímá i dar víry. A na druhou stranu ať je nám varováním ten postoj farizejů, kteří pořád na něco brblají, pořád se jim něco nedá.

Ta Boží nabídka je velkorysá, ale není pořád, je časově omezená, a záleží na nás, jestli my ji přijmeme. Nenechme se tedy nějak moc pobízet, protože jistě pochopíme, že bychom uškodili sami sobě, kdybychom odmítli tuto nabídku. A do svých modliteb zařaďme tu prosbu: „Pane, ať vidím – Tebe, sebe, druhé lidi. Pane, ať vidím, co všechno pro mě děláš!“

Dej mi to, já to ponesu s tebou

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

17.04.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

KVĚTNÁ NEDĚLE

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 50,4-7](#); 2. čtení [Flp 2,6-11](#); evangelium [Mt 26,14-27,66](#);

Promluva k evangeliu čtenému venku u bočního oltáře

Bratři a sestry, já chci promluvit teď, protože chci mluvit o tom evangeliu, které, aspoň doufám, že jste ho slyšeli, které jsme četli venku o tom, jak Ježíš začíná slavit svoje svátky. Přiblížili se k Betánii a k Betfage. Bet znamená hebrejsky dům. Známe dům chleba: bet-le-hem. Betfage znamená dům nezralých fíků.

Betlém je označení, řekli bychom, takové milé, místo, kde se najde chléb. Ale Betfage znamená: tam to ani nedozraje, tam nic nečekejte, tam i ta půda je špatná, tam se nedá čekat nic dobrého. Je to označení hanlivé. Ježíš tam nestojí náhodou. Ježíš začíná slavit Velikonoce tím, že říká: „Člověče, já vstupuji do toho všeho, co se ti nepovedlo, do všeho, co se ti nedaří, do všeho, z čeho ty máš strach.“ A říká: „Přiveďte osla.“ Na oslu jezdil král David. Ježíš se chce připodobnit králi Davidovi, ale chce také ukázat něco jiného. Na oslovi se nejede na přehlídku. Osel, to je zvíře do práce, nebo aspoň to tak bylo v té době. Na osla se nakládá. Tam to zaznělo, že prorok říká: „Tvůj král k tobě přijíždí na oslu, na mláděti osla, na mláděti soumara.“

Soumar vezme na hřbet, naloží se na něj a jde se. V neděli, na Květnou neděli Ježíš sedí na tom soumarovi, ale na Velký pátek se to vymění a Ježíš se stane tím soumarem. Připadá vám to tvrdé? Ale tak to bylo, tak to je. Na Ježíše naložili kříž a k tomu kříži jsme přispěli my všichni.

Teď, když budeme poslouchat tu zprávu o umučení Ježíše Krista podle Matouše, vyslechněme ji s vděčností, že jsme na Ježíše mohli vložit všechno, všechnen svůj strach, všechny svoje obavy, všechno, co se nám nepodařilo, všechny hříchy, zkrátka a dobře všechno, s čím si nevíme rady. Že jsme to na něj mohli vložit, on se nezdráhal a naopak řekl: „Dej mi to. Já to ponesu s tebou.“

Promluva k pašijím

Bratři a sestry, ty pašije můžeme sledovat ze dvou pohledů. Můžeme se dívat na Ježíše Krista, na to, co se s ním děje, jak Jidáš vydává Ježíše velekněžím, velekněží vydávají Ježíše Pilátovi, Pilát vydává Ježíše lidem, lidé ho vydávají k ukřižování. A Ježíš to všechno odevzdává Otcí. To je jedna ta linie, ta hlavní. A potom tady v celém tom dramatu je spousta lidí, kteří se k tomu dramatu nějakým způsobem připojují na delší nebo kratší dobu, a vidíme, jak se k tomu ti různí lidé staví.

Co bych chtěl ještě dodat, chtěl bych připomenout dva lidi – Jidáše, Petra. „Co mi dáte? Já vám ho zradím.“ Existuje snad vykutálenější otázka? Co z toho budu mít? Zdálo by se, že ten člověk to má velmi dobře promyšlené, velmi dobře spočítané. A oni mu odpočítali třicet stříbrných. Děcka v náboženství se okamžitě ptají: „A kolik to je? Co se za to dá koupit?“ Málo, i v tehdejší době málo. Dal se za koupit otrok anebo, a to je právě to, v čem to koresponduje s Květnou nedělí, mladý oslík. Vyměnil Ježíše Krista za velmi málo.

Je to velmi smutné, ale napadá nás okamžitě otázka: A na kolik si ceníme Krista my? Na kolik mu dáme přednost nebo za co jsme ochotní ho vyměnit?

Ale to velmi málo platí i z druhé strany. Když kohout zakokrhá a Petr si vzpomene na to, co se stalo, stačilo velmi málo, aby mu bylo odpuštěno. Stačila jeho upřímná lítost a pohled na Ježíše Krista a bylo mu odpuštěno. A to je na tomto příběhu ještě to zásadnější: Člověče, přes tvoje mnohé zrady, přes tvoje mnohé pády stačí velmi málo. Ježíš Kristus tím, co prošel, tady tím bolestným příběhem, tou bolestnou skutečností ti člověče otevřel dveře k odpuštění. Nikdy na to nezapomeň a toho si važ.

Petr je daleko od svého Mistra, ale jeho Mistr je mu velmi blízko

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

21.04.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZELENÝ ČTVRTEK

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 12,1-8.11-14](#); 2. čtení [1 Kor 11,23-26](#); evangelium [Jan 13,1-15](#);

Bratři a sestry, dovolím si jednu takovou poznámku vůbec k tomu, jak slavíme Velikonoce a jak je slavili první křesťané. My během každého roku prožíváme několikaterý svátek. Velikonoce jsou nejdůležitější z církevního pohledu, z lidského pohledu nejoblíbenější jsou Vánoce a mohli bychom pokračovat. Pak je to Hod Boží svatodušní, potom pouť v kostele, posvícení, mariánské svátky, celá řada svátků, slavností.

První křesťané slavili neděli jako den zmrtvýchvstání Ježíše Krista a jediný velký svátek v roce byly Velikonoce. To znamená, ty Velikonoce měly takový mnohem větší náboj. Oni se na to víc těšili a intenzivněji to prožívali. Prožívali je během několika málo dnů. Velikonocům předcházelo několik dnů postu, opravdu několik, to znamená tři, maximálně čtyři dny půstu. A potom slavili mši svatou v neděli ráno, nad ránem. Chtěli se co nejdříve přiblížit tomu okamžiku, kdy Ježíš vstává z mrtvých a vychází z hrobu. Tady pro tento okamžik stanovili takové zvláštní znamení – začínali tu mši svatou, liturgii, slavit v okamžiku, kdy začali kokrhát kohouti.

Potom, jak šel čas a církev získala svobodu, tak zase vznikla jiná myšlenka, a ta je víceméně živá dodneška – abychom slavili ty jednotlivé události ze života Ježíše Krista v ty dny, kdy se to stalo, a začalo to, čemu se říká tedy to velikonoční třídní - čtvrtek, pátek, sobota – je to třídní, ale patří do toho i neděle. A když to bylo možné, tak se křesťané snažili slavit tyto události na místech, kde se to stalo, tedy putovali do Svaté země, do Izraele.

Co máme společné, nebo co všechny ty druhy toho slavení mají společného? Velikonoce se slaví mši svatou, protože na Velikonoce mše svatá byla ustanovena. Máme si uvědomit, že to není výmysl člověka, že při každé mši se opakují slova, která řekl Ježíš Kristus, a končí to tou větou: „To činite na mou památku.“

My jsme dnes slyšeli slova, kterými Ježíš Kristus ustanovil eucharistii, z pera svatého Pavla ve druhém čtení. V evangeliu z pera svatého Jana jsme slyšeli to, co bylo jaksi kolem. Apoštol Jan znal evangelia, která byla napsána před ním, všechna ta tři ostatní byla napsána před ním, a on, protože u všeho toho byl, tak to chce jakýmsi způsobem doplnit, podtrhnout některé věci a snaží se i některé věci vysvětlovat. Třeba svatý Marek, ten téměř nic nevysvětluje, ten podává holý popis těch událostí. Ale Jan už vysvětluje, co to znamená. Slyšeli jsme to i v dnešním evangeliu, kdy Ježíš nakonec říká: „Chápete, proč jsem to udělal?“ A my jsme tady dnes proto, že chceme zase o trošičku víc pochopit, přiblížit se k tomu, co se tam stalo.

Evangelium svatého Jana můžeme rozdělit na dvě části, a potom na konci jsou dva kratičké dodatky. V první části svatý Jan popisuje celou veřejnou činnost Ježíše Krista, téměř tři a půl roku. Druhou část svého evangelia (ta druhá část začíná tou třináctou kapitolou, ze které jsme četli), tak tam popisuje události, které se staly od Zeleného čtvrtku do zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Tak moc to považuje Jan za důležité, že to zabírá celou jednu polovinu jeho radostné zvěsti.

Začíná svatý Jan tak vznešeně: „Bylo před velikonočními svátky, Ježíš věděl, že přišla jeho hodina.“ Je to typický literární obrat, nebo, řekli bychom, slohový obrat té doby, kdy někdo chtěl zdůraznit, že se stane něco důležitého, tak to popsal takto: „Přišla jeho hodina.“

„Protože miloval svoje, kteří byli ve světě, projevil jim lásku až do krajnosti.“ V řečtině je tam jiné slovo: telos telein, a to slovo znamená „až dokonce“, doslova. Uvědomme si, že poslední Ježíšova slova na kříži jsou: „Dokonáno je!“ To říká na kříži, a ve večeradle to také naplní. Udělá všechno, co jde. Vstal od stolu a začal učedníkům umývat nohy. Apoštol Jan schválně používá tento obrat: začal. On totiž ještě pořád neskončil. Od toho okamžiku Ježíš všem svým učedníkům umývá nohy. Možná máte chuť se zeptat: „I mně?“ Ano, i mně. Každému z nás.

Schválně je tam vyzdvížen, vytažen Jidáš a Petr. Oba dva jsou příkladem chybujících učedníků. Ježíš Kristus umývá nohy svým nedokonalým, chybujícím, hříšným žákům. To je to důležité, co si máme uvědomit.

Umývat nohy byla činnost, kterou vykonal otrok, když někdo vstoupil do místnosti. Když přišla návštěva do nějakého domu, u dveří byl otrok a ten mu umyl nohy od prachu. Mezi židy to musel být otrok pohanský, nesměl to být žid, protože ta služba byla považována za tak nízkou, oni si říkali: „To přece nejde, aby žid židovi umýval nohy.“ Tedy cizinec. Ježíš Kristus neumývá apoštolům takhle nohy na začátku, ale v průběhu té večere. Nejde o to očistit jim je, ale právě něco naznačit. Na druhou stranu to bylo ale gesto velké pokory a úcty.

Bývalo zvykem při různých příležitostech, že syn umyl nohy svému starému otci. Nevěsta umyla nohy svému ženichovi. Tedy je to gesto, řekli bychom, dvojznačné, ale rozhodně nebylo zvykem, aby učitel umýval nohy svým žákům.

Umývá jim nohy. K čemu jsou dobré nohy? K tomu, abychom někam došli, abychom změnili místo svého pobytu. Víte, žijeme na světě a všechno kolem nás plyne v čase. S tím nemůžeme nic udělat, ten čas běží nezávisle na nás, ale my si můžeme vybrat, kde ten čas prožijeme a s kým ho prožijeme, s kým ho strávíme. Ježíš Kristus umývá naše nohy, aby nám řekl: „Já jsem s tebou na všech tvých cestách, všude, kde chodíš. Ať jsou to cesty dobré nebo i špatné, já tě provázím, ať se bojíš nebo máš radost.“

Nejdůležitější cesta, kterou podnikáme, kterou podnikáme rádi, je cesta domů. Domov je místo a lidé, osoby. To je místo, kde se cítíme dobře, v bezpečí, kde nás ti druzí, jak my říkáme, berou, přijímají. Může se stát, že se to takhle rozpadne, tady ten pozemský domov, a pak se člověk stává utečencem. Mohli bychom tady o tom dlouze mluvit, že jsme někdy cestovatelé, někdy poutníci, ale někdy utečenci a běženci, a do toho všeho vstupuje Ježíš Kristus a říká: „Já chci jít s tebou. Já chci jít s tebou a chci ti ukázat ten největší domov, kde budeš přijat, domov, který tě určitě nezklame, domov, kde už se na tebe těší otec, kde tě vyhlíží.“

A tak přišel k Šimonu Petrovi. „Ne pane, nebudeš mi umývat nohy.“ Tituluje ho pane. Ani ne rabi, ale pane. Když my někomu řekneme pane, tak to znamená, že mu vyjadřujeme úctu. Když někomu říkáme pane, tak to musí být člověk

vznešený, musí to být opravdu člověk zásadový, člověk, který je moudrý, který se umí správně rozhodovat. Zkratka a dobře, „někdo“. Naopak ten kdo tam myje ty nohy, to je „nikdo“. Pro Petra je to nestravitelné, protože pro něho je Ježíš „někdo“. A teď mu Ježíš říká: „A je to naopak, bude to od teď naopak. Ten, kdo chce být ‚někdo‘, se nesmí stydět, nesmí se bát prokázat službu.“ A říká Petrovi: „A pokud ty chceš být ‚někdo‘, tak tu službu máš přijmout.“

Petr říká: „Umyj mi hlavu, umyj mi ruce.“ To nejde jenom o to, že vyjmenovává části těla, ale hlavou myslíme, rukama konáme, a Petr chce říct: „Umyj mi hlavu, abych víc myslel jako ty, aby moje myšlení bylo víc podobné tvému myšlení. Umyj mi ruce, aby moje jednání bylo víc podobné tvému jednání.“ Petr je si velmi dobře vědom své slabosti a víme, že je teprve na začátku té cesty obrácení. Ježíš mu to pak taky řekne: „Až se obrátíš.“ Bude muset projít přes zapření, lítost, pláč k tomu, aby s pokorou uznal svoje chyby, aby s pokorou uznal, že je to jinak. Petr v tuto chvíli je daleko od svého Mistra, ale jeho Mistr je mu velmi blízko. A to je to, z čeho se máme radovat. My jsme od Ježíše třeba daleko, ale on se k nám přibližuje, tady s tím gestem, že umývá nohy.

Bratři a sestry, když Ježíš Kristus skončil toto své konání (uvědomme si, že umyl nohy Šimonu Petrovi, umyl nohy Jidášovi), tak se zase posadil mezi učedníky a říká: „Chápete, co jsem udělal?“ On to napřed udělal, a pak se s nimi o tom baví. Kdyby to proběhlo naopak, tak by to nepochopili vůbec. Protože to napřed udělal a pak o tom mluví, tak pochopili něco. I my ve své pokoře musíme přiznat a říct: „Pane, snad. Snad něco začínám chápat z tvého konání, ale chtěl bych víc.“

Jak to souvisí se mší svatou nebo jak si na to máme vzpomenout vždycky při mši svaté? Ježíš Kristus při té proměně chleba ve své tělo, vína ve svou krev použil suroviny z tohoto světa. Pokud se při mši svaté nezpívá, tak kněz říká nad chlebem modlitbu: „Požehnaný jsi, Hospodine, Bože celého světa, z Tvé štědrosti jsme přijali chléb, který ti přinášíme.“ Je to plod země a plod lidské práce. Tedy ten kněz říká: „Něco jsi udělal ty, Bože, a něco jsme udělali my, lidé.“ Každá mše svatá je setkání – setkání Boha s člověkem, setkání Boží snahy zachránit svět a lidské dobré vůle, ochoty přijmout tuto spásu. Při každé mši svaté se to tak děje. Jenom jednou, na Zelený čtvrtek, se v církvi umývají nohy, aby to jaksi víc vyniklo, tady to přiblížení Ježíše Krista, který chce být mezi námi. On říká: „Já jsem tu jako ten, který slouží.“ Od nás je, abychom tu službu přijali.

Žijeme ve světě, kde je to zase tak nějak trošku zamotané, žijeme v době, která vyznává jiné hodnoty, často, ale myslím, že bude krásné si toto připomenout a říct: „Ano, Pane. Děkuju ti za tento tvůj příklad, za to, že mě učíš, že i já mám druhým sloužit, a že mně učíš, abych i já přijal službu druhých.“

Vzpomeňme na Petra, často vzpomeňme na Petra a prosme: „Pane, ať myslím co nejvíc jako ty a ať konám co nejvíc jako ty.“

Já jsem to

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.04.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

VELKÝ PÁTEK

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 52,13-53,12](#); 2. čtení [Žid 4,14-16; 5,7-9](#); evangelium [Jan 18,1-19,42](#);

Bratři a sestry, když srovnáme třeba nedělní pašije podle Matouše a dnešní podle svatého Jana, tak nás možná napadne otázka: „Jak to, že to každý z nich líčí jinak? Jak to, že jsou tam nějaké rozdíly? Vždyť ta událost se nějak stala.“ My jsme lidé, kteří si potrpí na přesný popis událostí. Svatý Matouš i svatý Jan popisují stejnou věc, ale popisují ji každý z jiného úhlu. Marek, Lukáš a Matouš popisují pašije, umučení Ježíše Krista, řekli bychom, z pohledu diváka, toho, který to pozoruje. Takovým obrazem toho diváka je ten pohanský setník, který na konci celé té události řekne: „To byl opravdu Boží Syn.“ Popis, jak ho dávají ti tři, má vést k tomu, aby člověk si uvědomil: „Ano. Ten, kdo tady takto trpí, je Bohem poslaný Mesiáš, Zachránce.“ Svatý Jan to líčí z úplně jiného úhlu. On to líčí z pohledu Ježíše Krista, z pohledu poslaného Zachránce, toho, který má nějaký úkol a chce ho vyplnit.

Svatý Jan na jedné straně popisuje ty události, jak to šlo za sebou, ale je tam velké množství detailů, narážek, které mají vést člověka k tomu, aby přemýšlel hlouběji nejenom o tom, jak to probíhalo, ale co to znamená.

Zastavíme se teď jenom u té první scény, u Ježíšova zatčení v Getsemanské zahradě. Takhle se tomu říká, Ježíšovo zatčení, ale tak, jak to svatý Jan líčí, to není žádné zatčení. To je moment, kdy Ježíš ukazuje svým přátelům i nepřátelům: „Já jsem Boží Syn, já jsem Zachránce.“ Je to zjevení Boha ve chvíli, kdy to celkem možná nikdo nečekal.

Ježíš se vydal se svými učedníky na místo, kde byla zahrada. Církevní otcové v okamžiku, kdy se mluví o zahradě, tak ji přirovnávají k jiné zahradě, k zahradě Edenu, ráji, tam, kde usídlil Bůh člověka, kde člověk měl žít v přátelství s Bohem. Ale nevyšlo to. Nevyšlo to, protože se tam vloudil někdo, kdo tam neměl být – had. Pomocí podvodu, klamu had svedl člověka a člověk se odvrátil od Boha.

Co je zajímavé, tak je tady právě taková narážka: „Ježíš se zde často scházel se svými učedníky.“ Místo, kde se schází lidé, kde se shromažďují lidé, se řecky řekne synagoga. Pro Ježíše je toto místo modlitebnou, místem, kde on se setkává. Ježíš je ochoten se setkat i se svými nepřáteli. Že jo, my bychom řekli: „S takovým někým, kdo mě nemá rád, s tím se přece nesetkáváme. Aspoň ne teda dobrovolně.“

Do tohoto místa se nějakým způsobem tedy dostává i Jidáš, který to místo zná. Jidáš tady hraje paralelu s Adamem a s Kainem. A Ježíš je zde jako ten, který v zahradě, v nějaké jiné zahradě, ne v Edenu, ale v Getsemanech, začíná svoji cestu k tomu, aby člověk zase mohl žít v přátelství s Bohem.

A teď dál svatý Jan celkem dramaticky líčí tu scénu. Na jednu stranu dramaticky, ale na druhou stranu je to nenápadné: Jidáš si vzal vojenskou četú a farizeus služebníky a šel tam s pochodněmi, s lucernami a se zbraněmi. Svatý Jan v celém svém evangeliu používá neustále stejné obraty. Na začátku jeho evangelia, to čteme na Boží hod vánoční při mši, na začátku Janova evangelia jsou slova: „Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh.“ A pak to za chvíli pokračuje: „A to Slovo bylo světlo lidí.“ A tady je ten stejný obraz. Je to střet Božího slova, Božího Světla a slova lidí odvrácených od Boha a světla lidí odvrácených od Boha.

Janovi nejde jenom o to říct, že si vzali něco, aby viděli na cestu, nějakou louč nebo nějakou lucernu, ale Janovi tady jde o ten, my bychom mohli říct, střet dobra a zla, pravdy a lži. Jidáš si vzal četú a chrámovou stráž. Matouš, Marek a Lukáš tady tyto lidi jaksi opomíjejí a berou jako nějaký dav, bezejmenný dav. Jan to rozlišuje a říká: „Už tady byli římané jako okupanti plus židé jako chrámová stráž.“

Četa. V římském pojetí při nejmenším odhadu je to dvě sta lidí. Taky to může být čtyři sta lidí. Uvědomme si, kolik lidí tam přišlo kvůli jednomu potulnému kazateli. To byly doslova vojenské manévry, co oni byli ochotni tam rozpoutat. Tak moc jim vadil, tak moc ho nenáviděli, tak moc překážel. Samozřejmě také očekávali, že on uteče nebo že se bude snažit utéct, že se bude schovávat, že ho budou hledat. Proto tolik lidí.

„Koho hledáte?“ I tahle věta už zazněla v Janově evangeliu. Když uviděl Jan Křtitel Pána Ježíše a říká o něm: „Hle, Beránek Boží,“ tak někteří učedníci Jana Křtitele jdou za Ježíšem a Ježíš jim pokládá v podstatě stejnou otázku: „Co byste chtěli? Koho hledáte?“ A i oni jsou z toho tak vyvedeni z míry, že je nenapadne nic chytřejšího, než se zeptat: „Kde bydlíš?“ Ježíšovi odpůrci odpovídají: „Ježíše Nazaretského.“ Vůbec by je nenapadlo, že to je ten, který před nimi stojí. Už se chystají na to, že rozpoutají honičku.

„Já jsem to.“ Jestli jste si všimli, celými těmi Janovými pašijemi se prolíná tady toto vyznání, těmto vojákům, potom před veleknězem, potom před Pilátem: „Já jsem to.“ Velmi to připomíná odpověď na otázku, kterou položil Mojžíš Hospodinu, který se mu zjevuje v hořícím keři: „Kdo jsi? Jaké je tvoje jméno?“ A Hospodin říká: „Jahve, Jsem který jsem.“

Bratři a sestry, tato Boží stálost, tato Boží neměnnost, ale spíš bychom řekli náklonnost k člověku, je až obdivuhodná. Jan si všimnul jiné maličkosti: Jidáš už nestojí v táboře Ježíšových učedníků, ale stojí, my bychom řekli, v táboře těch, kteří ho přišli zatknout. Tato stálost Boha a nestálost člověka je zase u Jana v jakési opozici, v protikladu, a Jan chce, abychom o tomto přemýšleli, abychom se nad tím zastavili. Při Ježíšově zatčení se objevují všechny tři momenty, které svět odvrácený od Boha používá k tomu, aby někoho umlčel: peníze, zbraně a falešná láska. To je pořád, to je pořád dokola, pořád o tom čteme v novinách, že někdo někoho podplatil, někdo někoho k něčemu přinutil, že někdo předstíral, že má někoho rád. Všechny tyto tři věci mají svoji kladnou hodnotu. Penězi je možné vykonat mnoho dobrého, zbraně mají sloužit k ochraně a obraně, no a láska má sloužit k tomu, aby se člověk cítil dobře, v bezpečí. Zneužití těchto tří skutečností je skutečně něco nelidského, krutého. Ježíš Kristus to zažil.

Říká: „Jestliže mě hledáte, nechte tyto odejít.“ I v tuto chvíli se Ježíš projevuje jako dobrý pastýř. Ježíš celou tu dobu pořád myslí na ty druhé: „Tyhle nechte odejít. Oni se hrozně bojí.“ Myslí na Jana, myslí na svoji matku, myslí na ty, kteří ho doprovázejí po celou tu cestu. Vzpomeňme na to, když se nám bude zdát, že trpíme mnoho, že o nás nikdo neví, že na

nás lidé zapomněli. Vzpomeňme na to, jakým způsobem byl Ježíš zrazen, když se nám bude zdát, že trpíme něco zvláštního. Ne, Ježíš to zažil, Ježíš ví, jaké to je. Jemu to svěřme do rukou.

A pokud jste vydrželi poslouchat pašije až do konce, tak na konci se objevila třetí zahrada, kalvárská zahrada. Je to zvláštní, ale kousek od popraviště byla zahrada a v ní nový hrob, ve kterém zatím nebyl nikdo pochován. Ježíše tam uložili, protože byl den příprav a hrobka byla blízko. Ježíš z této třetí zahrady vstane z mrtvých, aby obnovil přátelství člověka s Bohem. Zahrada je místo, kde se člověku líbí, místo, kde si má člověk odpočinout, kde je mu dobře. Aby to byla pravda, Ježíš zemřel a vstal z mrtvých.

Svatý Jan tím, že připomíná a říká, že to bylo v zahradě, chce připomenout jeden z Ježíšových výroků: „Nepadne-li pšeničné zrno do země, zůstane samo. Padne-li do země a odumře, přinese mnohý užitek.“ Svátý Jan chce připomenout, že Ježíš Kristus se sám zachoval podle tohoto svého slova. Jan chce vůbec připomenout a říct: „Ježíš není ten, který by něco radil a sám to nedělal, ale Ježíš je ten, který si dobrovolně všechno toto vybral, aby nás usmířil s Bohem, aby obnovil naše přátelství s ním.“

Bratři a sestry, dnes neslavíme svátost, připomínáme si událost, která se stala. Ježíš Kristus udělal všechno, co od něho Otec čekal, všechno, co bylo potřeba udělat. Na nás je, abychom to přijali. Proto si to musíme každý rok připomínat a obnovovat právě pro svoji nestálost toto rozhodnutí.

Ano, Pane, děkuji ti a chci vděčně přijmout všechno to, cos pro mě udělal.

Láska znamená obdarovávat

P. ICDr. Mgr. Karel Orlita, soudní vikář

23.04.2011 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (Velikonoční vigilie)

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 1,1-2,2](#); 2. čtení [Gn 22,1-18](#); evangelium [Mt 28,1-10](#);

Moji drazí bratři a sestry, dnešní liturgie začala žehnáním ohně. Při žehnání ohně, doslova v té žehnací modlitbě, bylo řečeno, že tento oheň je znamením Krista, je požehnáním pro nás pro všechny. Ano. Kristus jedenkrát, když se podíval na svoje učedníky, na všechny, kteří ho následovali, zvolal: „Přišel jsem hodit na zem oheň, a jak si přeji, aby už vzplanul!“ Ano, Kristus je oheň, Kristus je Světlo světa, aby ten, kdo přijme toto světlo, tohoto Krista, už nechodil ve tmě, nebloudil, ale šel jistou cestou do nebe.

Kristus je oheň. Co dělá oheň? Oheň dává teplo, dává světlo. Oheň je tedy znamením lásky, protože láska tam, kde je, přináší teplo, do duchovního tepla, vlídnost, milosrdenství, shovívavost, dobrosrdečnost. Ten, kdo miluje, jak říká apoštol Pavel v listě Korintánům, tak ten nehledá chyby na druhém. Ten ve své lásce dokáže omlouvat druhého, hledá jenom to nejlepší. Ano, láska je jenom taková. Láska totiž znamená dát dar. Láska znamená obdarovávat darem. Kristus - láska, oheň, oheň, který hřeje a svítí, Kristus - láska, který svoji lásku přišel hodit na tuto zem, Kristus - láska rozžehnal toto světlo. On je tím plamenem, protože jeho láska byla láska, která nemá míry. Zemřel pro nás na kříži. Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele, a Ježíš to učinil. Učinil tuto věc, aby v našem srdci, v našem životě zazářilo světlo, jeho světlo, Kristovo světlo, aby v našem životě se rozžehnal tento plamen Boží lásky.

Kristus je láska. Kdo z vás je třeba u hasičů nebo kdo z vás pracuje s ohněm, dobře ví, že oheň je třeba udržovat, že je třeba se starat o ten oheň, a dobře ví, jakým způsobem a jak někdy snadno může být oheň uhašen. On, Pán nám dal tento dar, přijali jsme ho ve svatém křtu, dar milosti, dar toho, že jsme se stali dětmi Božími, dar toho, že jsme se stali bratry, dar toho, že jsme vstoupili do Božího království, dar věčného království tedy. Ale tento dar je třeba udržovat, jako oheň je třeba udržovat.

Jakým způsobem člověk udržuje tento oheň? Oheň je nadpřirozený. Skrze modlitbu. Ale to by nestačilo. Ježíš dobře řekl apoštolům v Getsemanské zahradě: „Modlete se a bděte, abyste neupadli do pokušení.“ Tedy modlitba a bdělost jsou dva elementy, dvě složky, dva prvky, které jsou nutné k tomu, aby ten oheň, který Kristus hodil na zem a který si přeje, aby se rozžehnal ve tvém srdci, ve tvé rodině, v této farnosti, v této obci, v tomto státě, tedy je potřeba tento oheň udržovat, tedy bdít, být opatrný, obezřetný. Modlím se, ano, získávám tu milost. Modlitbu můžeme přirovnat, to je ten kyslík, ten vzduch, který potřebuje ten plamen. Ale je třeba, aby ten vzduch nebyl příliš silný, aby ten oheň neuhasl.

A teď, abych nehovořil příliš vznešeně nebo teoreticky, co to konkrétně znamená? Modlitba vychází ze slova Božího, to znamená, že člověk denně čte, rozjímá, modlí se, hovoří s Bohem. A opatrnost, to znamená nevstoupit do tohoto dialogu se zlem, nenechat se svést, nenechat to, abychom následovali svůj vlastní instinkt, protože klíčem k celé té pokladnici Božího království je poslušnost. To je ten klíč. Ježíš nás zasloužil skrze poslušnost na kříži, tedy poslušnost Slovu Božímu, poslušnost tomu, kterého Pán sem poslal, svatému Otci, biskupovi. Poslušnost je klíčem k otevření té pokladnice a zároveň k tomu, abychom uchovávali ten plamen. Nemůže nikdo žít správně, nemůže nikdo udržovat tento oheň, správně se starat o tento oheň, když to dělá podle svého já. To není možné. Kristus, který je náš Pán, který dal tento oheň, dobře ví, jakým způsobem máme my udržovat ten oheň Boží lásky v našem srdci. On to ví, tedy my jemu musíme naslouchat, jeho musíme poslouchat. Naslouchat znamená, že slyším slovo, poslouchat znamená, že konám to, co říká. On zná tajemství tohoto ohně, on ví, co je třeba udělat, aby se tento oheň v nás udržel.

Kristus přišel, aby rozžehnal tento oheň. Nebo čtení, která jsme slyšeli, říkají, že Bůh nám dá nové srdce, dá nám nového Ducha, takže budeme znát to, co si Bůh přeje. A to je ten nový Duch, Kristův Duch. On řekl: „Ten, kdo mě miluje, zachováva moje slovo. Neboli, kdo zachová moje slovo, ten mě skutečně miluje. A my přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek. Rozumíš tomu, co Kristus ti říká? On říká tobě a nám všem společně, že si nás zamiloval, věčně si nás zamiloval, že nikdy neodvolává svoji lásku, že nikdy nelitoval toho, že zemřel pro tebe na kříži, že byl poplíván, bičován, že byl vysmíván, že byl křivě odsouzen. On toho nikdy nelitoval a nebude litovat, protože nemůže zapřít sám sebe. Proto si tě zamiloval od věčnosti a stále tě miluje od věčnosti. Stále přináší tento oheň a dělá všechno pro to, aby ten doutnající knot (když je u tebe doutnající knot, je to malinký plamínek, který zůstal ve tvém srdci), tak se stará, aby tento doutnající knot v tvém srdci nebyl uhašen. On nikdy nedolomí třtinu, ale hledá vše pro to, aby ten oheň, který přinesl svojí smrtí, svým utrpením a svým vzkříšením, žhnul ve tvém srdci.

Ježíš je světlo, tma je Boží nepřítel. My se za chvíli zřekneme tmy, zřekneme se Božího nepřítele, zřekneme se Satana a všeho, co působí, a všeho, čím se pyšní, a řekneme: „Pane, my tě máme rádi, my tě milujeme a my odpovědně chceme odpovědět na tvoji výzvu, na tvoji lásku. Už nechceme být jako ti, kteří nevidí, neslyší, kteří se nezajímají. Chceme odpovědět jako ti, kteří uslyšeli tento hlas, kteří uslyšeli nebo vnímají, lépe řečeno, to teplo ohně, který ty jsi přinesl.“

Ten, kdo chodí ve tmě, kdo nepoznal toto pravé světlo, chodí v temnotách zklamání, beznaděje a potom jedenkrát na konci života bude mít smutné zjištění z toho, že se nechal klamat. Kristus je světlo, je láska, je pravda. Ten, kdo miluje světlo, jde ke světlu, ale ti, kteří nenávidí světlo, nejdou k němu, protože by se, jak sám říká Pán, poznalo, že jsou ve lži. Tedy my vyznejme s opravdovou věrností v tomto roce, který je zvláště zaměřen na obnovu křtu, vyznejme svoji víru a zřekneme se zlého, protože ty, Pane, jsi vzkříšen, ty jsi život, ty jsi náš mileneček, ty jsi naše láska, ty jsi ten, který nikdy neodvolá svoji smlouvu, ty jsi ten, který ji stále potvrzuje na oltáři, ty jsi ten, který jsi naše východiště z jakékoliv situace.

Amen.

Máš křídla víry

P. ICDr. Mgr. Karel Orlita, soudní vikář

24.04.2011 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (ve dne)

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 10,34a.37-43](#); 2. čtení [Kol 3,1-4](#); evangelium [Jan 20,1-9](#);

Moji drazí bratři a sestry, náš drahý otec biskup na začátku té postní doby poslal list, ve kterém nás všechny vyzývá k tomu, abychom postní dobu prožili velice dobře, plodně, abychom se připravovali opravdu na tu slavnost Velikonoc, abychom si během té doby připomněli svůj křest. V tom svém listě také nabídl různé možnosti, jakým způsobem si připomenout svůj křest, tedy tu milost, kterou jsme od Pána dostali. A potom před velikonočním třídenním také zaslal. Zase nás vyzval k tomu, abychom opravdu hluboce prožili o těchto Velikonocích to, co se děje v liturgii, to, v co věříme, aby tento den, tato neděle byla pro nás opravdu dnem vzkříšení, dnem radosti, dnem povstání. Je to určitá cesta, doba postní, náš život je určitá cesta. My jdeme po cestě.

K hrobu hned zrána běžela Marie Magdalská, přicházel tam a běžel Šimon Petr a druhý učedník, Jan. Běželi, aby viděli. Byli na cestě. My jsme také na cestě. Na cestě kam? Na cestě za Kristem. Oni šli ráno, spěchali za Kristem. I naše pravá cesta, ta správná cesta, je cesta za Kristem, protože sám Pán řekl, že on je tou cestou: „Já jsem cesta, pravda a život.“ On se zároveň stal cestou a zároveň cílem, ke kterému směřujeme. Stal se cestou proto, abychom my nebloudili, abychom došli na to místo, kam nás Pán povolal.

Tedy rozjímali jsme, měli jsme si prohloubit během té doby postní náš vztah k Pánu. Měli jsme se cvičit, můžeme to nazvat, vytrénovat v tom vnímání pro ty nadpřirozené skutečnosti skrze půst, skrze almužnu, skrze službu lásky, skrze modlitbu, skrze všechny tyto prostředky, abychom nyní mohli zakoušet, vnímat tu velkou skutečnost, realitu Boží přítomnosti, to veliké dílo Ježíšova vzkříšení, to, že on nám odpustil hříchy, že za náš hřích zemřel na kříži.

Když jsem na začátku vzpomněl našeho drahého otce biskupa, který teď je taky nemocný, tak na něho také myslíte v modlitbě, tak bych řekl jednu věc, o které on hovořil v kázání pro kněze. Vlastně tu věc shrnul do takové malé povídky. Já si vám dovoluji tu malou povídku říct. Vyprávěl o tom, že kdesi četl jednu povídku a šlo tam o to, že jakýsi král si koupil ptáky, dva sokoly, to jsou lovečtí ptáci. Přinesl si je na svůj dvůr. Zatímco ten jeden létal, kroužil kolem hradu, měl se svým způsobem k životu, ten druhý stále seděl na té větvi a ne a ne se z té větve pohnout. A tak zavolal tento král všechny ty lékaře, ranhojče a všechny ty, kteří rozuměli těmto věcem, a žádal je, aby uzdravili toho ptáka, aby i ten druhý pták létal. Ptáci byli velmi drazí, protože byli dobře cvičení. Zkoušeli všechny možné věci, ale stále se jim nedařilo přimět toho ptáka, aby se vydal k letu.

A tak král, když toto viděl a už to trvalo delší dobu, tak vyhlásil ve svém království, že dostane odměnu ten, kdo přijde a toho ptáka uzdraví. Po nějaké době za králem přišel jeden sedlák. Král se podíval z okna a viděl, že i ten druhý pták krásně krouží s tím prvním. A tak se ptal toho sedláka: „Jak jsi to udělal? Jak jsi ho přiměl, že létá? Já jsem zavolal ty nejlepší lékaře, aby mu pomohli k letu. Ptal jsem se všech odborníků, kteří rozumí těmto věcem, a nemohli mi v tom pomoci. Co jsi udělal ty? Jak jsi ho přiměl?“

Ten člověk, sedláček, říká s takovou bázní: „Já jsem šel a tu větev jsem uřízl.“ Uřízl tu větev, jakmile ta větev nebyla, tak ten pták zjistil, že má křídla, že může létat. Zjistil to, co třeba do té doby nevěděl.

Co je pro nás Vzkříšení? Co jsou pro nás tyto Velikonocce, pro křesťana? To je to zjištění, že já mám křídla, že nemusím být přikován k nějaké věci jako ten pták k té větvi, že nemusím být přikován k nějaké věci jako ten pták k té větvi, že nemusím být přikován ke svému způsobu myšlení, že nemusím být přikován, dokonce nesmím být přikován k nějakým předpoklům, k nějakým idejím, které si člověk vytvořil, že dokonce nesmím být přikován ani k nějakému blahobytu ani k nějakým ambicím, které vyjadřují mé já, protože to všechno člověka přibíjí, přikovává. To všechno člověka strhuje jakoby do věznice, do klece a člověk, když neudělá ten krok víry, tak nikdy nezjistí, že má křídla, křídla víry, že Pán Bůh je s ním. A to je to zjištění Velikonoc: Ano, Pán zvítězil nad smrtí, nad hříchem, nad tímto světem. Zvítězil nad každou slabostí. On odčinil na kříži nejenom naše hříchy, ale naše slabosti. Všechno toto vzal, abychom my mohli žít v Kristu, abychom mohli obléct nového člověka, abychom mohli zjistit, že máme křídla, které nám pomohou letět blíž k Pánu. Jiná věc je chodit, jak je to těžké někam projít, překonat řeky, překonat nějaké skály, jak to jde pomale a jak se člověk ušpiní. A úplně jiná věc, to znamená jiné kvality, je létat. Kde jsou potom všechny ty překážky, ty skály, řeky, všechny ty kameny, které se musí přelézat. Když člověk letí, tak se jenom dívá na ty věci z vrchu. Určitě vy to znáte ten pocit, myslím, že většina z vás už nějakým letadlem letěla, vidí, jak je to krásné a nakonec vidí, jak je to snadné. Něco, s čím předtím si dělal těžkou hlavu, jak to vyřeším, jak se to stane, jak to překonám. Budu mít na to síly? Zjistil jsi ty, můj drahý bratře, drahá sestro, že máš křídla víry, že Bůh ti dal tyto milosti, to znamená tyto schopnosti létat, že jsi novým člověkem, že jsi křesťanem a že tedy nemusíš být svázán, protože máš ty křídla, s tím, po čem se pachtí lidé, kteří nevěří v Boha a kteří žijí pro tento svět nebo pro svoje já nebo pro žádostivost očí, žádostivost těla nebo pýcha života, jak říká evangelista Jan.

Že ty jsi novým člověkem, vyzývá nás k tomu znovu a znovu apoštol, nevracejte se zpět. Žijte v milosti, oblečte nového člověka. Nový člověk je člověk, který je vzkříšený v Kristu. A můžeš se zeptat: „Ale jak to? Říkáte, že Kristus vstal z mrtvých, že překonal hřích, překonal smrt, ale já vidím, že lidé umírají. Vždyť je tolik lidí na hřbitově, je tolik lidí v márnici. Hřích překonal, ale copak hřích není ve světě? Kolik je tady různého zla, války, nenávisť mezi lidmi. Překonal skutečně hřích? A potom ty další věci, slabosti, naše křehkosti. Chcete říci, že Bůh mě vykoupil tak, že já už nemám ty křehkosti a slabosti? Že se někdy třeba na někoho nerozcílím, nebo něco neřeknu nebo nevykonám něco, co jsem vykonal nakonec?“ O tom jste zpytovali při té přípravě na svatou zpověď, kterou doufám, jste všichni si udělali. Skutečně vstal Kristus z mrtvých, skutečně on je vítěz nad smrtí, nad vším?

To je důležitá otázka. Není všechno toto jenom určitá pohádka, jenom určité vzpomínání, něco, co se možná stalo, něco, co třeba náleží naší tradici evropské, místní, je to pravda? Vždyť já pěci vidím dnes a denně svoje slabosti, dnes a denně vidím, že lidé umírají. Ano, je to pravda. Je to pravda, protože Kristus nepřišel proto, pozor, nepřišel proto, aby odňal tvoji

slabost. Ne. On přišel a zemřel na kříži a vykoupil nás, aby odňal hřích, který bránil přístupu k nebeskému otci. On odňal tu příčinu každého zla. Adam s Evou zhřešili a jako trest byla práce, utrpení a smrt. On odňal tu příčinu. Znovu nám navrátil přátelství, dal nám odpuštění. Jestliže nám dal toto synovství, toto dětství k nebeskému Otci, jestliže nás znovu učinil údy Božího království, jestliže nás učinil dědici Božího království, jestliže nás učinil mezi sebou novými bratry a sestrami, odňal tu příčinu, a tedy my můžeme od nebeského Otce skrze něho přijímat všechny milosti, všechnu sílu k tomu, abychom různé slabosti, hřích, různé temnoty, které jsou ve světě, abychom tyto slabosti překonali.

A Pán Ježíš byl tak dobrý, že nám ponechal tyto slabosti, abychom skrze tyto slabosti, skrze tento zápas, který vedeme jako církve putující, abychom skrze tento zápas si zasloužili zásluhy. Apoštol Pavel říká: „Já běžím na tom závodisti, abych stůj co stůj získal věnec slávy. Jsou mnozí ti, kteří běží a namáhají se, aby získali ten věnec slávy pomíjející. Já běžím, abych získal ten věnec slávy nepomíjející, to znamená Krista. Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus, říká apoštol Pavel.

Jestliže v tobě žije Kristus, jestliže jsi skutečně došel k Velikonocům, jestliže jsi skutečně došel k prázdnému hrobu, jestliže ses skutečně setkal s Kristem, už nemůže žít v tobě tvé já, tvoje mentalita, tvoje pýcha, tvoje žádosťivosti, tvoje slabosti. Ano, jsou třeba přítomny tvoje slabosti, ale skrze milosti můžeš nést tento kříž a následovat Krista. Protože ten, kdo nebere každého dne svůj kříž, to znamená to je kříž té naší zraněné přirozenosti, kříž, který vychází z okolí třeba, ve kterém žijeme, z našich osobních slabostí, jestliže tedy denně neneseme tento kříž a nenásledujeme Krista, nemůžeme být a nejsme jeho učedníci. Tak to říká Kristus zcela jasně: „Kdo nese svůj kříž a nenásleduje mě, není mým učedníkem.“

Dnes se zpívá sekvence při liturgii. Je to z latinského slova sequi, což znamená následovat. Tedy my oslavujeme následování Krista, my oslavujeme nesení kříže v síle Kristově za Kristem. To je naše vítězství. Teď zakoušíme někdy slabost, ale zítra to bude veliká odměna. Teď zakoušíme tuto slabost, aby naše já odumřelo, abychom my skutečně poznali Krista. V něm je vzkříšení.

A tak, moji drazí bratři a sestry, nezapomeňte na toto poselství Velikonoc. Skrze víru můžete žít, zakoušet a radovat se ze vzkříšeného Krista. Skrze víru můžete vidět i nadpřirozené skutečnosti, skrze víru můžete letět, skrze víru můžete odstranit vás strach. To, co jsme slyšeli při těch liturgiích, při těch čteních: „Nebojte se.“ Zvláště včera večer: Nebojte se, neboj se seskočit z té větve. Nevyčítej dokonce Bohu, když to učiní tak, že podřízne tu větev pod tím ptákem, abys ty zjistil, že můžeš létat, že umíš létat a že můžeš jít za Kristem.

Ať v srdci nikoho z nás není žádný pesimismus, žádné zoufalství, ale ať je v srdci každého z nás odvaha, odvaha a radost z vítězství. Ano, Kriste. V tobě a s tebou mohu všechno. Ty jediný, ty jediný mi stačíš pro život.

Amen.

Církev jako rodina

P. Mgr. Václav Rychlý, OPraem

01.05.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 2,42-47](#); 2. čtení [1 Petr 1,3-9](#); evangelium [Jan 20,19-31](#);

Když pozorně čteme nebo slyšíme ty texty o Ježíšově zmrtvýchvstání a o jeho působení po jeho zmrtvýchvstání, tak tam můžeme vidět takovou zlatou nit, jednak že Ježíš utvrzuje víru svých učedníků, že opravdu vstal z mrtvých. A to utvrzování je prostě různé, individuální, v dnešním evangelním úryvku až takové osobní působení k Tomášovi a jeho slabé víře: „Nebud' nevěřící, ale věřící.“

Další takové Ježíšovo působení v těch čtyřiceti dnech po zmrtvýchvstání je formování církve, formování společenství, aby informace o tom, že Ježíš přišel zachránit člověka a vrátit mu nebo darovat mu život věčný, aby tato informace nezanikla, aby se hlásala dál, aby lidi byli přiváděni k Bohu, životu věčnému. A tak vlastně většina jeho výroků po zmrtvýchvstání je zaměřena na formování církve, formování společenství, kterým se církev má stát.

Slyšíme jakési ustanovení Petra: „Pas mé beránky,“ odevzdání klíčů: „Co svážeš, bude svázáno, co rozvážeš, bude rozvázáno“, ustanovení dalších, apoštolů, a tak dál: „Jděte ke všem národům, křtěte je,“ ustanovení svátostí. V dnešním evangelním úryvku jasné vyjádření: „Komu hříchy odpustíte, tomu budou odpuštěny. Komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nebudou.“ Kolikrát jsme my anebo i různí lidé pochybovali anebo převraceli toto vyjádření, převraceli ustanovení Petra, nechápali správně. A především Ježíšův výrok, který zaznamenává Matouš: „Já jsem s vámi po všechny dny.“

Působení Kristovo v církvi. Církev, to není jenom nějaké společenství lidí, lidské společenství, které má hlásat, které má učit, které má udělovat, které má svoji strukturu, hierarchii. Není to demokratické seskupení, ale autokratické seskupení, ve kterém je přesný řád, hierarchie hodnot. Ale církev je ještě něco jiného. Je to tajemné tělo Kristovo, je to jakýsi obraz Krista a je to vlastně jakési pozemské nebo lidské nedokonalé Boží království. Jako směřujeme do Božího království v nebi, tak církev se má stávat viditelným obrazem Božího království tady na zemi. Někdy se nám to dařilo víc, někdy míň, protože jsme stále zatíženi svými lidskými nedostatky i klady.

Vemte si dnešní slavný den nejenom pro nás, kteří máme osobní vztah k bývalému papeži Janu Pavlu II., ale pro celou církev. Radujeme se z dalšího nebešťana. Neznamená to, že tím dnešním dnem se pro Jana Pavla otvírá brána v Božím království, ale dnešní den církev jasně prohlašuje: „Ano, tento člověk a papež dobře žil, dobře zemřel a určitě skončil v Boží blízkosti. Určitě se raduje mezi nebešťany, a proto vám ho dáváme za vzor, abyste ho následovali. Proto k němu můžete přicházet se svými prosbami, prosit ve svých potřebách a tak dále. Něco, co je zase pevně vloženo do rukou církve: proces blahověčení, svatořečení. Nestačí jenom provolat na náměstí: „Je svatý,“ lidové volání a tak dál, které zaznělo při pohřbu Jana Pavla II. Papež musí prohlásit. Nejsme demokratické seskupení, ale autokratické a které vlastně vede Kristus. To musíme mít pořád na paměti, že církev není vedena Janem Pavlem II., Benediktem, ale samotným Kristem skrze nástroje, které jsou někdy víc, někdy méně dokonalé, až po každého věřícího dole.

Možná že, abychom dobře pochopili církev, tak si ji můžeme srovnat s rodinou. Rodina taky není nějaký zájmový spolek, ve kterém se hlasuje a tak dál, ale je přesné hierarchické uskupení, uspořádání, kde rodiče rozhodují, někdy i proti vůli svých dětí. Mají právo, povinnost rozhodovat, učit, vést, vychovávat. Já si myslím, že na tomto obraze dobře můžeme pochopit církev.

Ty starší generace dokázaly možná lépe prohlásit než mladší, že církev je jejich matka, jejich otec, jejich rodina, církev je Ježíš Kristus, a hrdě se k církvi hlásili. My jsme možná víc zasaženi takovou tou komunistickou propagandou a různými špatnými filmy, které diskreditují církev, které ukazují ve sdělovacích prostředcích jenom to negativní, a kolikrát se za církev stydíme. A prožíváme někdy takovou rebelii, vzdor: „Ano, Kristus ano, ale církev ne.“ Možná, že právě o Velikonocích, kdy se narodila církev, máme takovou jedinečnou šanci a příležitost obnovit svůj vztah k církvi. A můžeme ho obnovit právě, když se zamyslíme třeba nad rodinou.

Já, jak pracuji ve věznicích, tak většinou poznávám jednoho společného jmenovatele. Ti moji chovanci pocházejí většinou z nešťastného prostředí. Třeba nepoznali vůbec tu rodičovskou lásku anebo byla nějak špatně zaměřena. Kolikrát je to vidět, kdy je naprosto přerušeny vztah mezi těmi vězni a rodiči. Rodiče ještě hrdě třeba prohlásí: „Toto už není můj syn, protože spáchal toto a toto.“ Jak to může tatínek nebo maminka říct? Vždyť ten syn nebo dcera, kdyby udělali cokoliv, vždycky zůstanou synem a dcerou, vždycky patří do rodiny. Nemusíme souhlasit s tím, co udělali, neměli bysme to schvalovat, ale vždycky zůstane synem a dcerou. A tak chápou spíš rodiče, kteří omlouvají, někdy nekriticky, svoje děti, než ty, kteří je zavrhnou, odvrhnou a řeknou: „Toto není mé dítě.“ A zase naopak je vidět někdy tvrdost těch vězňů, kdy prostě přerušili kontakty oni sami třeba s rodinou, se svými sourozenci, s rodiči a tak dál.

Když tak odbočím, je to takové zamýšlení i pro nás, kolik je někdy takových nedorozumění v našich rodinách, i když jsou to křesťanské rodiny, kdy třeba nedokážeme odpustit bratrovi, sestře a něco podobného.

Můj dědeček pocházel z devíti sourozenců a k jeho bratrovi na rodnej grunt na Hanou jsem jezdil jako malej špunt a když jsem tam viděl ten grunt, tenkrát pole byly zabaveny a tam hospodařilo JZD, ale prostě ten barák a stáje a tak dál, a oni tam měli ještě nějaké dobytek tenkrát a koně, na kterým mě vozil strýc, a tak jsem se ptal maminky v takové té dětské někdy zaslíbenosti nebo sobectví dětským: „Mami, a proč jsme to nezdědili my a proč na tom nemáme podíl?“ a tak dál. A maminka mně to řekla jednoduše: „Víš, až budeš velkej, tak to pochopíš.“ A já, když se dneska hrabu třeba nějakou tou genealogií a podobně, tak jsem poznal jednu zajímavou věc. Mýho dědečka tatínek umřel ještě vlastně na začátku dvacátého století a jeho maminka zemřela těsně po první světové válce a vlastně všichni její synové byli nasazení v první světové válce. Když se vrátili poslední dva synové, tak ona umřela radostí, dostala mozkovou mrtvici, když se dozvěděla zprávu, že i ten poslední syn se jí vrátil živý a zdravý z fronty. A nenechala žádnou závěť a těch tenkrát už jenom osm žijících sourozenců se muselo domluvit, jak podělit ten rodnej grunt. A zřejmě se nepohádali prostě, kdo dostane kterou

podíl a kdo koho vyplatí a já nevím, co ostatního, ale dohodli se velmi moudře. Všichni ti starší sourozenci už byli ženatí, měli zajištěnou svoji existenci a tak dál, a zůstal nejmladší z těch bratří, Arnošt, kterej ještě nebyl ženatý. A tak se dohodli, že prostě ten grunt nejvíc potřebuje ten nejmladší, kterej se musí oženit a založit rodinu, a ti ostatní se toho svýho dědického podílu vzdali. Kdyby se neměli rádi, nebyl mezi nima nějaký vztah, tak to nikdy nedokázali a hádaly by se třeba ty rodiny do dneška. Není to možná právě zádrhel nějakých nedorozumění u nás v rodině, že je tam nedostatek lásky, příliš mnoho sobectví?

Zpátky k církvi. Církev má být právě tím viditelným obrazem Boží lásky, a možná že ten ideální příměr pro církev je rodina, a tak já si musím uvědomit, jaký místo v té rodině Božích dětí mám a že je to opravdu nezastupitelné místo a že tím pádem bych měl mít vztah ke všem ostatním, protože našim společným otcem je Hospodin, Bůh.

Církev jako rodina. Před časem jsme s kolegou v práci zabrousili na internet a hledali jsme v těch Cibulkových seznamech. A tak jsme tam zkusili zadávat svoje rodiče a přátele a tak dál, kdo byl nějakým konfidentem STB nebo nebyl, a on tam zadal svoji maminku. No, a hezky tam vyskočila forma spolupráce a číslo a tak dál. A on neřekl prostě něco špatného na vrub té maminky. On řekl: „Chudák maminka. Prostě donutili ji ke spolupráci,“ nebo něco takového. Bylo vidět, že to neotřásl jeho vztahem k mamince, která je už dávno zemřelá. Toto je možná něco, co bysme my měli chápat i ve vztahu k církvi. Církev taky je utvářena nejenom svatými, ale i hříšníky a i ti hříšníci mají v té církvi své místo. A nebyli vždycky papežové ve formátu Benedikta nebo Jana Pavla II. Byli tam i papežové, kteří, jak říkají historici, nebyli hodni svého jména. Přesto všechno patřili do církve. A my, jako děti, kteří spoluvytváříme tu církev, bysme měli mít úctu k nim, protože ne vždycky si vybíráme rodiče, ale přesto jsou našimi rodiči.

Tak ať máme velikonoční sílu nejenom církev bránit proti těm, kteří na ni útočí a nasazují všechno špatný a tak dál, ale ať především my sami prožíváme svoje společenství v církvi, který je založený na lásce, na vztahu k těm, kteří církev vedou i na vztahu mezi námi navzájem. Naším společným jmenovatelem ať je Kristus a církev ať nás bezpečně vede těmi různými nástrahami ke spáse.

Ať se tak stane.

Apoštol Petr připomíná minulost, aby položil základy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

08.05.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 2,14.22-33](#); 2. čtení [1 Petr 1,17-21](#); evangelium [Lk 24,13-35](#);

Bratři a sestry, my jsme v prvním čtení slyšeli dosti dlouhou řeč, kterou měl apoštol Petr veden Duchem svatým hned ten den, můžeme říci, v zápětí, kdy na něho a na apoštoly sestoupil Duch svatý. Nečetli jsme tu řeč dokonce celou, četli jsme až druhou a třetí část.

Ta řeč vždycky začínala takovým přitažením pozornosti. Apoštol Petr upoutal na sebe pozornost, třeba slovy: „Židé a všichni jeruzalémští obyvatelé, pozorně vyslechněte mou řeč.“ Potom předloží nějaký argument, nějakou otázku, kterou vysvětlí, a nakonec doloží to, co říká, svědectvím z Písma, my bychom řekli, ze Starého zákona. Tato třetí část, to doložení svědectví z Písma, pro židy to bylo velmi důležité. Apoštol Petr, mohlo by se zdát, že v té řeči jde dozadu. Mluví o Pánu Ježíši, mluví o Davidovi, vrací se do minulosti. Ale to není cílem. Cílem té řeči není zopakovat si dějepis izraelského národa, ale cílem té řeči je nasměrovat je do budoucna.

Připomíná minulost, aby položil základy a řekl: „Na tomhle stavějte. Od tohoto se nějakým způsobem odraďte.“

Apoštol Petr tady předkládá to, čemu se říká vize, životní program. Myšlenka, která má prostoupit náš každodenní život – dny sváteční, ale i dny všední. Bohužel dnes mnoho lidí kolem nás žije bez toho, aniž by měli nějakou takovou vizi, aniž by měli nějaký takový dlouhodobý cíl. Máme krátkodobé cíle: postavit to, ono, opravit to nebo ono, koupit něco, zařídit, ale takový ten cíl, jak se říká, skutečně duchovní, myšlenkový, ten nám velmi často schází.

Apoštol Petr opakuje všem těm skutečnost, kterou oni už věděli, kterou znali: „Ježíš Kristus umřel, Ježíš Kristus vstal z mrtvých.“ My bychom k tomu mohli dodat: „Pro mě, pro tebe, pro každého z nás.“ A teď apoštol Petr říká: „A co vy s tím uděláte? Jak se k tomu postavíte? Jakým způsobem to zpracujete?“

Můžeme říci, že tady toto první (to je první Petrovo kázání, potom následovalo druhé, třetí, další), to je něco, co by se dalo přirovnat k okamžiku křtu. Začátek, otevřou se dveře. Člověk vejde do kostela. Apoštolové otevřeli dveře, vyšli ven z večeřadla a začali mluvit o Pánu Ježíši.

Bůh nechce po člověku, aby člověk to pochopil všechno hned. Říká: „Teď si vezmi, kolik jsi schopen přijmout, kolik jsi schopen do sebe vstřebat. Ale přijď znovu. Přijď znovu a znovu do sebe vstřebávej, znovu do sebe nasákní.“

Protože ten obřad je dosti dlouhý, tak už budu končit, ale chtěl bych všechno to vyjádřit ještě slovy jednoho příběhu. V tom příběhu vystupuje člověk, který putuje světem a jednoho dne dojde do jednoho města a rozhlíží se po obchodech. A tam uvidí takový zvláštní nápis na obchodě: Životní vlastnosti. Říká si: „To je dobré.“ Tak jde dovnitř a ptá se: „Co tady prodáváte?“ Prodavač říká: „No, to, co v životě potřebujete: odvahu, trpělivost, lásku k bližním, na co si vzpomenete.“ Tak člověk začne přemýšlet a říká si: „Co mně tak chybí?“ A říká: „Tak já bych si vzal jeden balík odvahy, jedno balení trpělivosti a dvě balení lásky ke svým bližním.“

Prodavač se usměje, sáhne za sebe a vyndá něco takového malého, drobného, tři takové drobné věci, a říká tomu člověku, tomu zákazníkovi: „Milý pane, my tady prodáváme semínka. Finální produkt, to ovoce, to musíte vypěstovat sám. Já vám tady prodám ten zárodek.“

To kázání apoštola Petra, to byl takový začátek, takový zárodek. Něco tím začalo. A potom ti lidé, kteří to slyšeli, tak to měli uchopit, zpracovat a už dál to vést k tomu, aby to, co slyšeli, to, co přijali, aby to přineslo ovoce, aby to přineslo dobré ovoce.

Vezměme si z toho ponaučení a snažme se žít podobně.

Ježíš nabízí svobodu i pocit ochrany

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.05.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 2, 14a.36-41](#); 2. čtení [1 Petr 2,20b-25](#); evangelium [Jan 10,1-10](#);

Bratři a sestry, dnes nám církev předkládá dvě kázání – svatého Petra v prvním čtení a v evangeliu Pána Ježíše – a je v tom takový určitý paradox. Svatý Petr mluví o Ježíši Kristu, nebo o Ježíši z Nazareta, jako o Kristu, Mesiáši, Zachránci, jako o Bohem poslaném člověku. Je to tedy promluva ryze náboženská. To, co říká Pán Ježíš o tom ovčinci, o těch dveřích, to pochází z občanského, cizím slovem z profánního života, to je civilní přirovnání, velmi civilní. Tam vlastně se vůbec o náboženství nemluví. K tomu náboženství tam má člověk dojít.

V prvním čtení jsme slyšeli řeč, nebo závěr té řeči (čteme to už od Velikonoc), závěr té řeči, který byl takový velmi úderný, až nepříjemný: „Ať je celému izraelskému národu jasno: Pánem a Mesiášem Bůh ustanovil Ježíše Krista, kterého vy jste zabili!“ Petr věděl, že před ním v tom davu stojí i lidé, kteří opravdu byli účastní těch velikonočních událostí a kteří tam křičeli to: „Ukřižuj!“ Ale takováhle řeč, no to když někdo řekne, lidsky vzato, ti lidé by se měli otočit a jít pryč. Ale čteme další větu: „Proniklo jim to do srdce a ptali se: ‚Co máme dělat?‘“

Naopak v evangeliu, asi v polovině toho evangelia, jsme četli: „Ježíš jim pověděl toto přirovnání, ale oni nepochopili, co jim tím chce říci.“ A Ježíš pokračuje.

Víte, pro náš život už je důležitý i tady ten fakt, že Ježíš, Boží Syn, stojí v roli neúspěšného kazatele. My jsme z těch různých filmů zvyklí, že za Ježíšem jdou velké davy a nadšeně ho následují, ale tady slyšíme něco úplně jiného. Nepochopili, nechtěli, nebyli schopni, nepochopili. I my se dostáváme dost často do situace, kdy si říkáme: „Nechápu mě. Usiluji o něco, o něco se snažím a ti okolo prostě to nechápu, neberou to.“ Tady je dán návod, jak se zachovat: Nepropadat malomyslnosti, nepropadat panice, ale zkusit to znovu, po dobrém. Ježíš – nepochopili jeden příklad, dává druhý. On se sníží, on sejde ještě o několik stupňů níž a podá nové vysvětlení té otázky, o které mluví.

Ještě něco malinko k tomu prvním čtení. Oni se ptají: „Co máme dělat?“ Všimněme si – od diskuze to přechází do akce. Vždycky, aby to bylo kompletní, tak člověk o něčem přemýšlí a pak musí něco udělat. Z toho, co vymyslí, na co přijde, musí vyvodit nějaké praktické závěry. A takhle to platí i v náboženství. V náboženství to není jenom záležitost toho, že se budeme bavit, jak se říká, budeme diskutovat u kávy, u piva nebo kdekoli jinde, že to budou takové nezávazné hovory. Ne, z toho musí vyjít nějaký konkrétní závěr, něco, o čem si řeknu: „Tak, a to půjdu a to udělám!“

A teď se ještě krátko zastavme u toho, co říká Ježíš: „Já jsem dveře.“ Tady vidíme obrovskou pokoru Pána Ježíše. Ten příměr, tak to je naprosto geniální. Je to jednoduché, geniální a pochopitelné pro toho, kdo to pochopit chce. Dveře v té době měli všichni, okno ne. Byly domy, kde byla jenom malá díra ve zdi na větrání nebo to bylo úplně zazděné, aby se tam nikdo nedostal, ale dveře měli. Tedy on mluvil ke všem. Když začneme mluvit nebo uvažovat o dveřích z pohledu toho otvoru. Ten otvor nám umožňuje, abychom opustili svůj dům, abychom nebyli vězni, dává nám svobodu. Můžeme jít ven, abychom se setkali s druhými lidmi. Můžeme jít na návštěvu, můžeme jít obstarat si, co potřebujeme k životu, můžeme jít někde na radu, můžeme jít někde žádat o pomoc a podobně. Ale také nám tento otvor umožňuje, abychom se vrátili domů, a doma se cítíme dobře, v bezpečí. Vždycky si říkáme: „Tak to jsem rád, že už jsem zase doma.“

A pokud jde o ty dveře, jako myslím teď o ty desky, tak vlastně tady ten materiál těch dveří, když se ty dveře zavřou, tak nám dává ten pocit ochrany, bezpečí. Vemte si to jenom teď – neprší sem, netáhne sem, nefouká tady. Není tu nejtepleji, ale mohlo by tady být rozhodně hůř.

Toto všechno pro nás chce udělat Ježíš. Na jedné straně chce nám dát svobodu, chce nám dát možnost, abychom se setkali, chce nám nabídnout právě ten pocit bezpečí, ochrany, ale přitom je to velmi nenápadné.

Bylo by asi určitě zajímavé spočítat, kolikrát za den sáhneme na kliku a otevřeme dveře. Vůbec o tom neuvažujeme, vůbec na to nemyslíme. Ale právě že taky nemyslíme na Ježíše, zapomínáme na to. On nechce, abychom se na to nějakým způsobem soustředili a upnuli se na to. On nám chce tady tím přirovnáním říct: „Takhle nenápadně, takhle potichu já jsem s tebou. Já jsem tebou jako ten, kdo je pro tebe užitečný, kdo ti slouží, kdo tě chrání, kdo ti pomáhá, ale na druhou stranu jako ten, kdo ti dává svobodu a možnost realizovat se.“

Bratři a sestry, dnešní neděle Dobrého pastýře je příležitostí k tomu, abychom za toto nenápadné vedení a za tuto nenápadnou, ale stálou pomoc, poděkovali a abychom v sobě oživilí tady tu myšlenku: „Jsem si toho vědom, chci na to myslet, chci za to děkovat a chci tady tuto pomoc, kterou mi Ježíš nabízí, využít pro svůj život co nejlépe.“

Děkujeme Bohu za naši schopnost učit se a poučit se

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.05.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 6,1-7](#); 2. čtení [1 Petr 2,4-9](#); evangelium [Jan 14,1-12](#);

Bratři a sestry, texty páté neděle velikonoční, které jsme právě vyslechli, se hodí k té oslavě, k tomu, co prožíváme – 100 let školy, protože jsme slyšeli o tom, jak první církevní obec se učila, jak se učili spolu žít. Krásné na tom textu je to, že tam není nic přikrášleného, nic přibarveného, ale říká se tam: „Objevila se potíž.“ Dokonce se to tam říká tak napřímo: „Začali projevovat nespokojenost.“ To znamená, ta nespokojenost byla v rovině slov, začlo se tam něco šířit: tady se někomu nadržuje. Apoštolové před tímto problémem nezavírají oči a hledají řešení. Učí se. Učí se, jak by se to mělo udělat.

Krásné na tom příběhu je to, že ta první církevní obec hledala to řešení. Víte, ono to celé mohlo dopadnout úplně jinak. V Jeruzalémě první křesťané asi proto, že čekali blízký příchod Ježíše Krista, protože čekali, že Ježíš Kristus přijde podruhé velmi brzo, tak měli majetek společný a drželi se tady toho ideálu: „Budeme spolu skutečně žít co nejlíže. Budeme se snažit sdílet i tyto hmotné hodnoty.“ Stalo se to jenom v Jeruzalémě, víckrát se to už nikdy nikde nepodařilo. A tady toto byla taková zkouška: „Vydří nám to? Zvládneme to? Někomu se zdá, že dostává víc, někomu se zdá, že dostává míň. Naučíme se řešit tyto obtížné situace?“ Zvládli to. Je tam krásné na tom to zase to, že apoštolové říkají: „My nebudeme měnit to, kvůli čemu jsme byli vybráni, kvůli čemu nás ustanovil Pán Ježíš, ale my tady ustanovíme další muže, další svoje spolupracovníky.“

Na celém tom příběhu z toho vysvítá ještě jedna důležitá věc, že člověk je schopen se něco naučit, poučit se, aby nedělal ty stejné chyby.

Bratři a sestry, při této mši svaté já bych chtěl zdůraznit to, abychom děkovali my všichni Bohu za to, že vložil do našeho srdce tu schopnost učit se, získávat do svého života další nové a nové poznatky. Je pravda, že hodnota člověka nespočívá v tom, jestli umí číst nebo psát. V žádném případě nemůžeme říct, že člověk, který do školy nechodil, je horší než člověk, který do školy chodil, ale můžeme říct, že člověk, který do školy chodil, to má v životě snazší, dokáže se lépe orientovat, a také využil hřivnu. Bůh do nás vložil tu schopnost učit se. Za to máme děkovat. Na druhé straně bychom měli prosit za to, abychom využili tu schopnost „poučit se“, to znamená jít dál.

Tomáš se ptá: „Pane, kam jdeš?“ A Ježíš říká: „Já jsem cesta, pravda a život.“ Cesta vede odněkud někam. Opakem cesty je bloudění. Abychom se poučili, abychom v životě nebloudili, abychom si dokázali říct: „Aha, tohle je tak, to je onak,“ abychom dokázali udělat rozhodnutí a říct: „Nechci už opakovat tyto chyby, ale chci jít dopředu,“ protože potom by ta škola byla zbytečná, potom by to přicházelo vniveč.

Bratři a sestry, uvědomme si, že my všichni, jak tady jsme, se někdy nacházíme v rovině žáků a někdy se nacházíme v rovině učitelů. Možná nám to ani tak nepřipadá, ale zvláště rodiče stojí v rovině toho, kdo učí. A koneckonců i prarodiče, všichni. A tady se nepředávají jenom nějaké poučky, tady se nepředává jenom to, že jedna a jedna jsou dvě a jak se píše to které písmenko (mám na mysli to, když se rodiče se svými dětmi učí, když s nimi dělají úlohy a podobně), ale tady se předávají postoje. Tady se předávají postoje a tady se předávají hodnoty. A často se to předává ne slovy, ale tím právě, jak člověk jedná. Proto Ježíš Kristus říká Tomášovi: „Já jsem cesta, pravda a život. Já jsem ten, který ti ukazuje, jak můžeš jít ve svém životě, abys nebloudil, aby ses naučil a poučil, a abys měl radost z toho, že s právě něco objevil, že to obohatilo tvůj život a že ti to pomáhá, aby tvůj život byl lepší, radostnější.“ Právě to je to důležité, že je to pravda.

A život? Ježíš říká: „Všechno, co vás učím, je pro život, bude se vám to hodit do života, do života na této zemi, a bude se vám to hodit proto, abyste získali život věčný.“

Bratři a sestry, budu končit a chtěl bych znovu připomenout ty dvě věci: Děkujeme za to, že máme možnost se vzdělávat, že jsme se všichni narodili s touto schopností vstřebávat do sebe nové a nové poznatky, a snažme se tuto hřivnu co nejlépe využít tak, abychom se naučili a poučili, jak svůj život žít co nejlépe. Když nebudeme vědět jak dál, ptejme se Ježíše. Tomáš nevěděl co, a tak se zeptal. Ježíš je učitel, který nenechává svoje žáky čekat, ale odpovídá na jejich otázky.

Filip jde a v Samaří hlásá Krista

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.05.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

6. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 8,5-8.14-17](#); 2. čtení [1 Petr 3,15-18](#); evangelium [Jan 14,15-21](#);

Bratři a sestry, chtěl bych jenom kratince připomenout dnešní den modliteb za pronásledované křesťany. Mluvílo na toto téma také vlastně druhé čtení, kdy apoštol Petr připomíná a říká: „Ježíš Kristus byl odstraněn pro to, co říkal,“ a mnoho jeho učedníků trpí právě proto, že se hlásí k Ježíšovi. Nic ti lidé neprovedli, nedopustili se žádného zločinu, ale jejich víra je důvodem, že jsou pronásledováni. Máme s těmito lidmi být spojeni v modlitbě, máme se je snažit posilovat tímto způsobem.

A teď už k prvnímu čtení a k evangeliu, oba ty texty patří k sobě. Tento týden, který teď začínáme, tak začne také nověna k Duchu svatému. Můžeme říci, že budeme prožívat takový krátký advent. Advent znamená příprava anebo také příchod. Prožíváme ten dlouhý advent před Vánoce, ale máme zažít něco podobného před slavností Soslání Ducha svatého. Bude to mnohem kratší, ale mělo by to být také intenzivnější. Pán Ježíš připravuje apoštoly na příchod Ducha svatého. Ježíš přijímá roli Jana Křtitele, toho, který připravuje cestu někomu. Jako Jan Křtitel připravil cestu Pánu Ježíši, Pán Ježíš připravuje cestu Duchu svatému.

A možná to začalo v evangeliu pro nás překvapivě: „Jestliže mě milujete, budete zachovávat má přikázání.“ Tak, první otázka: „Zachovávám přikázání?“ Asi většina z nás řekne s takovou pokorou: „No, snažím se. Někdy to jde líp, někdy to jde hůř, ale snažím se.“ A tedy druhá otázka: „Proč se tedy snažím zachovávat ta přikázání?“ Velká většina křesťanů by asi odpověděla: „Protože chci do nebe, protože chci získat život věčný,“ tedy, že něco dostanu, a to není úplně dobře. Ještě by byla ale horší odpověď: „Protože bych se mohl dostat do pekla, protože mám strach.“ Tahle odpověď je úplně nejhorší, protože Ježíš nechce, aby se ho někdo bál, Ježíš nechce, aby někdo měl z něho strach. Ale Ježíš také nechce, abychom se k němu hlásili z nějakého pragmatismu, protože „z toho něco bude“, nějaká výhoda teď nebo potom.

„Jestliže mě milujete, jestliže mě máte rádi, jestliže vám na mně záleží.“ Abych toto mohl říct: „Záleží mi na tobě, Ježíši. Mám tě rád,“ tak musím zažít opačný postoj: Ježíšovi záleží na mně, on má rád mě. Teď to nemyslím jako frázi, ale skutečně toto musím zažít. Musím s tímto mít zkušenost, a potom jsem ochoten nebo spíš schopen toto opětovat.

Bratři a sestry, dostáváme se takto docela složitě k prvnímu čtení. První čtení končilo tím, že apoštolové Petr a Jan přišli do Samařska a vložili ruce na nové učedníky, a ti přijali Ducha svatého. Ale vezměme to popořádku. Začínalo to: „Filip přišel do hlavního samařského města.“ Asi bych měl říct, že to není apoštol Filip, ale je to jáhen Filip. Když budeme číst Skutky apoštolů a dojdeme k seznamu jáhnů, tak první je Štěpán, druhý je Filip, no a kdo je třetí a kdo je čtvrtý? Možná by to bylo velmi zajímavé se zamyslet nad tím, jestli bychom dokázali vyjmenovat sedm jáhnů. Byli to muži, kteří byli vybráni k tomu, aby se starali o hmotné potřeby jeruzalémské církevní obce, aby rozdělovali jídlo, oblečení, ty hmotné potřeby těm nejchudším v jeruzalémské křesťanské církevní obci. Po pronásledování, které začalo, když byl ukamenován Štěpán, tak kdo může, utíká. A utíkají teda i někteří z těchto jáhnů.

A začíná to: „Filip přišel do hlavního samařského města,“ to se jmenuje Samaří. Filip byl určen k tomu, aby se staral o hmotné potřeby jeruzalémské církevní obce. Mohl si říct: „Musel jsem utéct, můj úkol končí. Jsem, jak se říká, z obliga.“ My víme, že jáhen Filip byl ženatý, že měl manželku a nejméně dvě děti, tedy měl dost svých starostí. Mohl si říct: „Konec. Můj úkol skončil. Tady není žádná církevní obec, a tak se nemám o koho starat.“ Ale Filip hledá, přemýšlí, co by mohl udělat, a začíná hlásat evangelium. Je vidět, že mu Bůh zehná, jeho rukama se dějí velké zázraky. Ale přesto, že se dějí velké zázraky, tak někteří křesťané na něho žalují do Jeruzaléma a říkají: „On je jáhen, on má soužití při stole. On dělá něco jiného, než by měl,“ a doufají, čekají, že apoštolové ho odvolají, potrestají, udělají: „Ty, ty, ty!“ Ale jeruzalémská církevní obec posílá Petra a Jana. Mimochodem je to naposledy, co slyšíme o tom, že Petr a Jan někam jdou spolu.

Nejnámější cesta těchto dvou apoštolů je asi ta, kdy v neděli ráno běží z večeřadla k místu, kde byl Ježíš Kristus pochován, aby zjistili, jak se věci mají s Ježíšem. Tato cesta do Samařska je delší. Oni tam přicházejí a zjišťují, jak velké dílo s Boží pomocí jáhen Filip vykonal.

Bratři a sestry, jak to převést nebo co si z toho máme odnést do našeho života? To, že Ježíš od nás očekává, že budeme iniciativní v hlásání evangelia. Nejde to jedním způsobem, hledám druhý způsob. Platí to, co ale říkal apoštol Petr v listě: s jemností. Ne nějakým, jak se říká, dravým způsobem, ale jemně, vhodně. Takže to je jedna věc, mít iniciativu při hlásání radostné zvěsti. Ne jenom jako: „On to někdo udělá.“

Potom druhá věc je ta, že Skutky apoštolů nám ukazují, jaký má být ten vztah mezi nadřizenými a podřizenými, že vlastně, než ti nadřizení vydají jakékoli stanovisko, tak jdou a přesvědčí se. Nerozhodují to z Jeruzaléma, dokonce oni ani nevolají Filipa, aby se přišel zodpovídat, ale oni tam jdou, aby na místě viděli, jak se věci mají, protože ten správný vhled do té věci je možné získat jenom na tom místě samotném.

No, a zastavme se ještě chvíli u toho, kde ten Filip hlásal Krista: v Samařsku. Co to je Samařsko, Samaří? Je to jedna ze tří provincií Svaté země. Jak asi všichni víme, tak jsou tam tři takové krajiny: Galilea, Samařsko, Judsko. Galilea je provincie kolem Genezaretského jezera. V době Ježíše Krista tam žili Židé. Potom víc na jih je právě Samařsko, provincie, kde zhruba 700 let žily kmeny, které tam násilím nastěhovali Asyřané, kterým se říká Samařané, tedy nežidé. A pod tím Judsko a hlavní město Jeruzalém. Židé a Samařané se vůbec neměli rádi. A takhle to trvalo 700 let. Dá se říct, že ta averze ne, že by se otupovala, změnšovala, ale naopak se zvětšovala. V evangeliu jsme slyšeli o tom, jak Ježíš se posadí u Jakubovy studny, přijde samařská žena a ona mu říká: „Jak to? Ty, Žid, se bavíš se mnou, Samařankou?“ Vůbec spolu nemluví. Asi ze dvou samařských vesnic dokonce apoštoly s Ježíšem vyhnali, jinak se to říct nedá, odmítli je přijmout, nechtěli jim dát nic k jídlu, nechtěli je tam nechat přenocovat. Apoštolové jsou tak rozezlí, že se ptají Ježíše, jestli mají na ty zlé Samařany svolat oheň z nebe. Ježíš samozřejmě toto odmítá. A teď Filip jde a v Samaří hlásá Krista.

Je to zase krásný příklad toho, jak evangelium dokáže změnit zaběhnuté věci. Někdo říká: „Takhle to bylo dlouho, s tím se nedá pohnout.“ Evangelium, Ježíš Kristus s tím pohnout může. Filip si neřekl: „To jsou Samařané. Proč bych se namáhal? Oni mě stejně vyženou, oni mě nebudou chtít poslouchat.“ Začal kázat a přineslo to velké ovoce.

A teď se dostáváme k jednomu takovému velmi zvláštnímu momentu. Filipovými rukama se koná mnoho zázraků, mnoho nemocných je uzdraveno. Ale dar Ducha svatého, ten není dán skrze Filipovy ruce. Aby byl dar Ducha svatého, musí přijít Petr a Jan, apoštolové. Tedy v Božích očích dary Ducha svatého jsou něco mnohem víc než zázračné uzdravení někoho. V našich očích je to přesně naopak. Když slyšíme o tom, že někde byl někdo uzdraven, že se zbavil své nemoci, tak to je něco. Ale nějaké dary nějakého Ducha svatého, k čemu to vlastně je a vůbec... Už tady od těch prvních momentů první církve vidíme, že Bůh klade důraz na jiné věci než my.

Bratři a sestry, ten kratičký advent do Seslání Ducha svatého, ta příprava, která nám vlastně zbývá, teď to bude čtrnáct dnů, zkusme znovu si připomenout, jaké jsou dary Ducha svatého. Prosme o ně. Zkusme objevit jejich krásu, jejich hloubku a jejich užitečnost, protože je potřebujeme pro náš každodenní život. Uvědomme si, že to je něco, co je v Božích očích velmi cenné, a děkujeme za to, že jsme mohli přistoupit ke svátosti biřmování, že jsme ji mohli přijmout, a že tedy můžeme říci: „Duchu svatý, ty jsi se mnou.“

Bratři a sestry, zkusme znovu oživit třeba to nadšení, s kterým jsme přistupovali k té svátosti biřmování. Zkusme si na to vzpomenout a obnovme ten elán, který jsme tenkrát měli, který třeba postupem času nějak vyprchal nebo se ztratil, protože Duch svatý, jak o něm mluví Pán Ježíš, tak o něm mluví v přítomném čase: „Kdo má moje přikázání a zachovává je, ten mě miluje. A kdo mě miluje, toho bude milovat můj otec, a také já ho budu milovat a dám se mu poznat.“ Ježíš Kristus mluví v přítomném čase, tedy chce říct: „To bude trvat celý život člověka. To nebude jenom chvilinka, to nebude okamžik, ale Duch svatý je pomocník pro náš každodenní život, pro všechny ty okamžiky, pro všechny ty chvíle, které prožíváme. Děkujeme za to, ale hlavně buďme si toho vědomi.“

Nanebevstoupení Pána Ježíše nám dává možnost, abychom dospěli

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

05.06.2011 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Nanebevstoupení Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 1,1-11](#); 2. čtení [Ef 1,17-23](#); evangelium [Mt 28,16-20](#);

Bratři a sestry, i po Ježíšově nanebevstoupení platí ta poslední věta evangelia: „Já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa.“ My lidé, když někde jsme, tak z toho vyplývá, že jinde nejsme. Dokážeme být jenom na jednom jediném místě. Ale Bůh se svou pomocí, se svou silou je všudypřítomný. Platí to i o Ježíši Kristu, a proto učedníci nebyli smutní, když se vraceli z té hory, ze které Ježíš vstoupil na nebe.

Obšírně to opisuje svatý Lukáš. On to popisuje vlastně dvakrát – jednou ve svém evangeliu a potom na začátku Skutků apoštolských, svého druhého díla. Začíná ty Skutky připomínkou toho prvního spisu, evangelia: „Ve své dřívější knize.“ Jako takový správný stavitel staví na základech. Odvolává se na základ, který už položil, a vlastně chce říct tomu, kdo bude číst tuto knihu, Skutky: „Musíš si dobře přečíst evangelium. Kdybys neznal to evangelium, nepochopíš dobře tuto druhou knihu.“ Ty knihy patří k sobě, tvoří jednotu, tvoří jakousi stavbu a jedné bez druhé, zkrátka a dobře, něco tam chybí.

„Ve své dřívější knize jsem pojednal, milý Theofile.“ Už jsem o tom mluvil, ale bude dobré to připomenout. Kdo je to ten Theofil? Je to tady napsáno s velkým T, tedy jako vlastní jméno nějakého muže. Theofil, česky Bohumil, a z toho už to slyšíte, ten, kdo miluje Boha. Říkají biblisté, že měl Lukáš možná na mysli nějakého konkrétního člověka, kterému chtěl tuto knihu věnovat, ale spíše měl svatý Lukáš na mysli všechny lidi, kteří usilují o to, aby měli rádi Boha. Tedy mluví k nám všem, každému z nás jsou určena obě ta díla, evangelium i Skutky. A teď říká o tom, co je v evangeliích: „O všem, co Ježíš konal a čemu učil až do dne, kdy byl vzat do nebe.“ Opakuje to, co najdeme v evangeliích. A potom si vytyčuje takovou osnovu, o čem bude tady ta druhá kniha a co bude hlavní starostí apoštolů: „Dostanete moc a budete mými svědky v Jeruzalémě, v celém Judsku a Samařsku, ano, až na konec země.“

Přesně do těchto kapitol je dělena kniha Skutků apoštolů. Prvně se tam mluví o hlásání Božího království v Jeruzalémě, potom v Judsku a Samařsku a potom mezi pohany v Řecku, v Římě. V Římě to vrcholí a končí tím, že apoštol Pavel přichází do Říma.

Když se tady mluví o konci země, musíme mít na mysli tak, jak oni znali. Pro ně konec země tenkrát bylo Španělsko. Dál už to neznali, dál nevěděli, co je. Ale svatopisec nechce vylíčit nějaké znalosti zeměpisné. Chce říct: „Je to zvěst, která je určena pro všechny. Nikdo z této zvěsti není vyňat, nikdo není vynechán.“ Uvědomme si, že v prvotní církvi potom vznikl velký spor, jestli se má jít i k pohanům, anebo jestli mají zůstat u židů, protože Ježíš celý svůj život mluvil jenom k židům. Ale slyšeli jsme to i v Matoušově evangeliu: Ježíš posílá před svým nanebevstoupením apoštoly a říká jim: „Běžte ke všem lidem.“ A to je další důvod velké radosti, naší velké radosti, že Ježíš dal právě tento příkaz, protože to se týká nás, my jsme křesťané z pohanů, takže jsme nezůstali někde venku, ale byli jsme přijati.

Ježíš toto klade apoštolům na srdce těsně předtím, než odchází. Jak známo, člověk, když se loučí, říká důležité věci. Nezdržuje se nějakými maličkostmi, ale říká to, co považuje za důležité. A Ježíš říká dvě věci: „Budete mými svědky a půjdete ke všem lidem.“

Můžeme říci, že apoštolové v tom okamžiku nanebevstoupení Pána Ježíše začínají být samostatní. Asi tak, jako když děti dospějí a založí vlastní rodinu. Osamostatní se a už se starají sami o sebe. To neznamená, že všechno umí, že všechno je perfektní, že všechno je dokonalé, ale to znamená, že ten člověk vzal svůj život do svých rukou, starost o svůj život vzal do svých rukou. A takto apoštolové z příkazu Pána Ježíše berou do svých rukou starost o svůj život věčný, o svoji spásu. Kdyby tady Pán Ježíš zůstal, my bychom měli pořád tendence se na něho obracet, pořád po něm něco chtít a, obrazně řečeno, nedospěli bychom. Připadali bychom si pořád tak nějak závislí. Kdežto v okamžiku, kdy Ježíš vstoupil na nebesa, otvírá se prostor tomu, čemu se říká církev. A církev, to jsme my, my všichni. My všichni máme být Ježíšovými svědky a my všichni si máme uvědomit, že máme být svědky pro všechny ty lidi, které potkáváme. My nepojedeme ani do Judska, ani do Samařska, ani na konec země, ale máme být svědky tady, zrovna kde jsme. To není vůbec jednoduché, to není vůbec snadné. Ale Ježíš říká: „Budete vybaveni silou. Já vám pomůžu, já jsem s vámi.“

Bratři a sestry, když to tak nějak shrnu, slavnost nanebevstoupení Pána Ježíše nám dává možnost, abychom dospěli, abychom svoji spásu vzali do svých rukou. Dokonce nás k tomu vybízí, abychom se o ni takhle starali. Na druhou stranu nám právě dává taky úkol a říká: „Nejenom, aby ses staral o svoji spásu, ale i o spásu těch, kteří jsou kolem tebe. A jak si získáš svou spásu? Jak se k ní dopracuješ? Tím, že budeš mým svědkem.“

První církev to nerozlišovala, že by říkala: „Ty půjdeš hlásat evangelium. Ty o tom budeš mluvit. Ty to nemusíš dělat, tady ten to má jako své povolání.“ Oni to brali jako „všichni“. My všichni jsme dostali ten úkol hlásat Ježíše Krista. A proto se ta církev šířila tak rychle.

Bratři a sestry, mějme to na paměti, k čemu jsme byli povoláni. Ježíš je nám nablízku. Je nám na blízku jako ten, kdo nás jaksí ze zadu, můžeme říci, zajišťuje, jako ten, kdo nám pomáhá, kdo nám dodává tu odvahu, ale jinak nám nechává naprostou volnost a naprostou svobodu.

Děkujeme mu za to a nezapomínejme, že ta věta „budete mými svědky“ platí i pro každého z nás.

Duch svatý je ten, který nás učí

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

12.06.2011 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Soslání Ducha Svatého

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 2,1-11](#); 2. čtení [1 Kor 12,3b-7.12-13](#); evangelium [Jan 20,19-23](#);

Dnešní den je den, kdy si připomínáme, že dostáváme od Pána Boha dary. Apoštolové ve večeřadle dostali dary Ducha svatého. Vy dostanete ten dar samotného Pána Ježíše. My si dnes máme znovu, hlavně asi my dospělí, uvědomit, připomenout, že ty dary nedostáváme proto, že jsme dobří (dary Ducha svatého dostali hříšní, chybní apoštolové), ale dary dostáváme proto, že dobrý je Bůh.

A s darem? Co se má, děcka, udělat, když dostaneme dárek? Poděkovat, jo. To je jediné to správné, co můžeme udělat. Špatné by bylo říkat: „A já to nechcu ...“ jak se říká, dělat drahoty.

Ale vrátíme se k našemu koníčkovému kolotoči a k našim koňům. Dávejte pozor. Dneska Vám řeknu jen jeden příběh, on je docela dlouhý, ale myslím, že to bude stačit.

Do jednoho města přijela pouť – různé atrakce, kolotoče, houpačky, ale taky cukrová vata a prodávali tam různé věci – cuc na špejli a podobně. Celé náměstí toho bylo plné. V tom městě bydlela jedna holčička, budeme jí říkat Martina. On by to mohl být i kluk, to je jedno, jestli je to kluk nebo holka, ale budeme jí říkat Martina.

Její tatínek si ji zavola a říká: „Tady máš padesát korun a ty můžeš utratit na té pouti, za co budeš chtít. Je to jenom a jenom na tobě.“ Vzala padesátikorunu, dneska je kovová, tak se vlez do dlaně, a měla radost, obrovskou radost a hned šla za maminkou, kdy že půjdou na tu pouť podívat se, co tam všechno je. Maminka říká: „Tak dobře. Půjdeme třeba hned.“

Vyrazili a přišli na kraj náměstí. Maminka říká Martině: „Víš co, nejdřív to všechno projdeme. Podíváme se na všechny atrakce, nakoukneme do všech těch stánků, co tam prodávají, a až to všechno projdeme a budeme vědět, co kde mají, tak se rozhodneš, za co utratíš svých padesát korun, aby sis koupila něco, s čím budeš opravdu spokojená, abys dostala za těch padesát korun to nejlepší, co tady nabízejí.“

Martina vlastně ani moc neposlouchala, ale už chtěla jít, tak říká: „Jo, určitě. Pojď už, to tak uděláme,“ a táhla maminku mezi ty krámky. První, co potkali, tak byl stánek, kde prodávali větrníky. Takový barevný, že jo, fouklo se do toho, točilo se to, každý měl jinou barvu a Martina říká: „Jo, to si koupíme!“ „Martino, nevíš co je dál!“ „Ó, dobře. Tak jdeme.“

Přišli k cukrové vatě. Tam za deset korun prodávali cukrovou vatu a Martina už, už šla. A maminka říká: „Ale počkej, něco jsme domluvili,“ a musela Martinu úplně odtáhnout.

A teď přišli tady k tomu kolotoči s dřevěnými koňmi, všichni víte, jak to vypadá, a Martina se zastavila. Zasekla se, a že dál už nepůjde. To znáte, že jo, když se člověk zasekne. A povídá: „Všude, kde jsem byla, na každé pouti jsem jela na koníčkovém kolotoči. Já chci, já chci!“

Maminka říká: „Marti, ale ještě jsme to neprošli. Ještě tě to třeba pak bude mrzet.“

„Ne, maminko. Všude, kde jsem byla, tak jsem jela na tom kolotoči. Já chci.“

Chvilí se vztekala, chvíli prosila, pak začla brečet. Maminka už to nevydržela a říká: „Peníze máš, jeď si.“ Tak Martina si koupila lístek, zaplatila dvacet korun, vyskočila na koníka, začla hrát muziku, kolotoč se začal točit, Martina byla šťastná. Zapomněla na to, co bylo předtím. Mávala mamince, smála se, úplně perfektní.

Dál šli potom a Martina už celkem ani neprotestovala. Bylo jí jedno, co vidí, nebo co tam je. Ale přišli na konec a na konci, na samém konci toho náměstí byla atrakce, která tam do té doby nikdy nebyla. Bylo tam napsáno „Jízďárna“, a měli tam živé koně, živé poníky a dokonce velblouda. A děti mohly se svést na poníkoví, na koňoví nebo na velbloudoví. Mohli si je pohladit a mohli je taky krmit suchým chlebem.

A Martina říká: „To je ono, to je ono! To je živý kůň, to chci, to chci! Na tom jsem ještě nikdy nebyla.“ Maminka ji vzala k té ceduli, kde byly napsané také ceny, a schválně četla nahlas, jaké tam ty ceny jsou, až přišla k tomu důležitému řádku: „Jedna jízda na poníkoví pro dítě: 50 korun.“ V tu chvíli Martina otevřela svou dlaň, kde bylo 30 korun, a začla plakat, protože vyměnila živého poníka za dřevěného koníka.

Takže děcka, dneska dostanete veliký dar. Dostáváme od Pána Boha jenom dary, které jsou velké, pořádné, důležité a krásné. Takže na to vždycky pamatujte, abyste nevyměnili dar za nějaký dáreček. Abyste si nekoupili, říká se tomu napodobenina. Dřevěný kůň je napodobenina živého koně. Takže si vzpomeňte na to, že můžete mít skutečný dar a řekněte si: „A já tě, Pane Ježíši, za nic a za nikoho nevyměním.“

Bratři a sestry, já myslím, že ten příběh je poučný pro nás pro všechny, protože my všichni jsme občas v situaci té Marty, kdy bychom chtěli koupit a mít všechno bez ohledu na to, jestli to potřebujeme nebo jestli nám to k něčemu bude. Duch svatý je ten, který nás učí. Učí nás rozlišovat, učí nás volit, ale především je to duch, který nás vede. Na to nikdy nezapomeňme. Dostali ho apoštolové. Apoštolové byli lidé tak jako my se svými radostmi, se svými starostmi i se svými chybami. Ale měli jedno, a sice chtěli hlásat Ježíše. Snažili se naplno žít podle toho, co je Ježíš naučil. Buďme my v tomto apoštolům podobní a můžeme si být jistí, že i my dostaneme dary Ducha svatého a mimo toho budeme také dobrým vzorem dětem, které dnes jdou k prvnímu svatému přijímání.

At' jde Pán uprostřed nás

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

19.06.2011 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Nejsvětější Trojice

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 34,4b-6.8-9](#); 2. čtení [2 Kor 13,11-13](#); evangelium [Jan 3,16-18](#);

Bratři a sestry, jak jsem říkal na začátku mše svaté, dnes si připomínáme Boží vlastnost, způsob jeho existence. Je to pro nás obtížně pochopitelné, a proto si musíme pomoci tím, že z Písma svatého vytahujeme at' už slova, ale hlavně události, ze kterých vidíme, jakým způsobem žije, existuje, ale také jedná náš Bůh.

První událost, kterou nám představuje dnešní liturgie, je setkání Boha s Mojžíšem. Je to už druhé setkání ohledně Desatera. Při tom prvním setkání Bůh udělal desky a napsal na ně to, čemu my říkáme Desatero přikázání, Zákon nebo Smlouvu, a dal je Mojžíšovi. Mojžíš se vrátí do tábora k Izraelitům a najde Izraelity, jak tančí kolem Zlatého telete. Písmo doslova říká, že Mojžíš desky vzteky roztřískal.

Někdo by řekl: „Propásli jste jedinečnou příležitost vašeho života a máte smůlu.“ Ne. Bůh znovu volá Mojžíše. Mojžíš vystupuje na horu, jak mu přikázal Hospodin, ale musí mít teď dvě desky už on, a Bůh na ně napíše svůj Zákon, svoji Smlouvu. Ale tady z toho vystupuje do popředí pro nás velmi důležitá Boží vlastnost: je ochotný s námi začínat znovu a znovu. Je ochotný s námi spolupracovat přes naše chyby.

Potom tady v tomto úryvku vidíme, že Mojžíš zastupuje všechen lid. On je jediný, kdo se setká s Bohem, a Mojžíš by si na tom mohl vybudovat svoji kariéru, svoje postavení, že by řekl: „Já tam budu chodit, já vám to vždycky vyřídím, já jsem něco zvláštního,“ ale Mojžíš prosí Boha a říká: „Jestli tedy máš v nás zalíbení, jestliže jsem u tebe našel milost, at' jde Pán uprostřed nás.“ Neříká nad námi, za námi, s námi, ale uprostřed nás. Ten výraz uprostřed nás znamená takové sjednocení. Znamená to jakési splynutí. Už nebudeme my a nebude Bůh – nějaké dvě strany, ale „uprostřed nás“. Chceme, aby on byl s námi a my s ním. Mojžíš se tady ukazuje jako velký přimluvce, jako ten, kdo v tuto chvíli nemyslí na sebe, ale na lid, který vlastně zastupuje.

„Pane, odpusť naši vinu i náš hřích a přijmi nás i jako dědictví.“ Pro Izraelity, když někdo někoho pozval k jídlu, tak to byla událost. To nebylo jen něco, ale to znamenalo mnohé. To znamenalo, že říká tomu druhému: „Já si tě vážím, já s tebou počítám.“ A proto Mojžíš říká, at' jde uprostřed nás, at' k sobě patříme. A ten lidský způsob, jak k sobě patřit co nejužěji, je vyjádřen tím, že jeden člověk po druhém něco zdědí, dostane od něho.

Co si přeje Mojžíš, abychom my dostali od Boha? Právě tyto vlastnosti, ten způsob toho bytí, kdy jedna osoba jedná v zájmu těch druhých osob, kdy ty osoby jednájí v souladu a jednájí v harmonii. My jako lidé často zápasíme s tím, že naše vztahy nejsou vůbec harmonické, že často je to velmi protichůdné.

V dnešním evangeliu Ježíš vysvětluje Nikodémovi, proč přišel, proč byl poslán. Ježíš říká: „Byl jsem poslán.“ Při své velikosti, že je to Boží Syn, tak říká: „Já někoho poslouchám. Nade mnou je Otec.“ A Ježíš zjevuje další velmi důležitou Boží vlastnost: „Byl jsem poslán, abych zprostředkoval odpuštění. Ale už to nebude tak, že to bude automaticky, ale každý člověk o to musí požádat. I vy se musíte zapojit.“ Bůh nechce, abychom byli jenom diváky, ale chce, abychom byli herci, abychom byli aktivní.

Jak jsem říkal, celé je to dost těžko uchopitelné. Našel jsem k tomu jeden příběh, snad to aspoň trochu vysvětlí. Vypráví o tom, jak do posluchárny přišel jeden vysokoškolský profesor, donesl si v tašce různé věci a na začátku hodiny je mlčky začal stavět na stůl. Nejdřív vytáhl velkou sklenici. Postavil ji na stůl a potom pokračoval pořád mlčky a dával do té sklenice kameny. Když naskládal do té sklenice všechny ty kameny, které měl, sklenice byla plná až po vršek, tak poprvé promluvil a zeptal se těch posluchačů a říká: „Myslíte, že je sklenice plná?“ Podívali se na sklenici a řekli: „Ano, je plná.“

Znovu sáhl do své tašky a vytáhl takový malý kbelík, v něm měl oblázky a nasypal do sklenice oblázky. Oblázky vyplnily mezery mezi těmi velkými kameny. Trochu tím zaštěřchal, aby se to usadilo, a znovu se zeptal studentů: „Myslíte, že teď je sklenice plná?“ Někteří se smáli, někteří zrozpačitěli, ale většinou se shodli na tom: „Ano, teď je sklenice plná.“

A profesor sáhl do tašky naposledy a vytáhl z ní jiný kbelík, v něm měl písek a nasypal do té sklenice písek a písek vyplnil i ty nejmenší mezery. Profesor jim říká: „Představte si, že ta sklenice a to, co je uvnitř ní, že to je život každého z nás. Ty kameny, to jsou lidé, to je můj manžel, moje manželka, moje děti, moje rodina, příbuzní, přátelé, ti, kteří se mnou zůstanou, na které se mohu spolehnout. Když bych přišel o všechno, tak ti, kteří budou kolem mě a kteří mě podrží.

Oblázky, to jsou další skutečnosti v našem životě – moje práce, můj dům a tady třeba moje povinnosti, všechno to, co v životě udělat musím.

A ten písek? To jsou maličkosti. To jsou maličkosti, které vyplňují zbytek. Ale mohlo by se stát, že by někdo naplnil svůj život těmi maličkostmi – pískem. A když by někdo naplnil tu sklenici nejdříve pískem, tak už by se do ní nevešly ani velké kameny, ani oblázky, a to by byla chyba, protože z písku se toho moc vystavět nedá. Staví se na kamenech, větších či menších, ale na písku ne.

A tak ten profesor se jim snažil vysvětlit, aby pečovali o to, co ten život drží pohromadě, co ho nese. Především o ty lidi, o ty vztahy, ale také o ty činnosti, které někdy se nám zdají nedůležité, někdy se nám zdají, že nás to otravuje. Ten profesor potom jmenoval a říkal, co považuje za ty oblázky a za ty činnosti, které je potřeba udělat. Říkal třeba: „Mluvte se svými rodiči. Mluvte se svou manželkou, se svým manželem. Nebojte se hrát si se svými dětmi. Nebojte se jít na výlet, nepovažujte to za ztracený čas. Nepokládejte za zbytečné někoho obdarovat něčím pěkným,“ ale říká: „Dopřejte si i ten správný čas sami na sebe, abyste si odpočinuli, abyste nebyli na všechny nevrli, uštvaní a podobně.“

Bratři a sestry, a toto v mnohem dokonalejší podobě nám připomíná slavnost Nejsvětější Trojice. Prosme za to a modleme se: „Bože, ty, který žiješ život v plnosti, pomáhej mi, abych já tě aspoň částečně, aspoň z malé míry dokázal, dokázala napodobit.“

Bůh se stará o naše potřeby

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.06.2011 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Těla a krve Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dt 8,2-3,14b-16a](#); 2. čtení [1 Kor 10,16-17](#); evangelium [Jan 6,51-58](#);

Bratři a sestry, když Izraelité poprvé uviděli manu na zemi, na poušti, tak se ptali: „Co je to?“, hebrejsky: „Man hu?“ „K čemu nám to je, co s tím máme dělat?“ A Mojžíš jim říká: „To je chléb, který vám dává Hospodin.“

V prvním čtení jsme slyšeli o tom, jak to Mojžíš v páté knize všechno opakuje, my říkáme, rekapituluje, znovu shrnuje, připomíná a říká: „Byl to chléb na cestu. Na cestu, abyste přešli z otroctví do svobody.“

Původním Božím záměrem bylo, aby Izraelité přešli Sinajskou poušť rychle. Měli to zvládnout a zvládli to asi za půl roku, ale nebyli schopni vstoupit do zaslíbené země a museli se vrátit. A trvalo to čtyřicet let, co chodili po poušti, a tam se učili být Božím lidem. Učili se naslouchat Bohu a odpovídat. A po celou tu dobu, po celou tuto cestu je Bůh sytil, staral se o ně.

My, když myslíme na Boha, tak si často říkáme: „Bůh se nezabývá našimi starostmi. To je přece příliš nízké. Když mluvíme s Bohem, musím myslet na něco vznešeného, na něco krásného.“ A Mojžíš připomíná: „Bůh vám dal chléb a vodu,“ základní věci. Mimo toho se staral i o jejich šaty a boty.

Bůh se stará o naše potřeby. To je základní myšlenka dnešního svátku, dnešní slavnosti, a když si toto uvědomíme, tak nás to má vést k vděčnosti.

Říkáme, že mana je předobraz eucharistie a je to skutečně tak, protože mana se týkala toho života pozemského, těch čtyřicet let na poušti, ale eucharistie nás má vést ještě blíž k Bohu. Má nás dovést až do života věčného. Eucharistie tedy není něco, co člověk přijímá za odměnu. Eucharistii si nelze zasloužit, odpracovat. Eucharistie je dar a dar má člověk přijmout, poděkovat za něj a používat ho. A takto máme i my přistupovat k eucharistii.

Český termín „svaté přijímání“ není zcela přesný. Latinské „communio“ vyjadřuje vztah ze dvou stran. Několik jedinců se setká a vyměňují si. To znamená, všichni dávají a všichni přijímají. A toto se děje i v tom, co my označujeme jako svaté přijímání. My přijímáme Krista, on se nám dává, ale my se také máme dát jemu. Jde tam o vztah, o vzájemnou výměnu. I my se máme ptát: „K čemu to je? Kam mě, Pane, vedeš? Co mi chceš ukázat, co mi chceš osvětlit, co má dělat?“

Bratři a sestry, dnešní svátek nás má vést k vděčnosti za to, že Bůh nás doprovází na naší životní pouti. Díky tomu, že Ježíš, Boží Syn, je tady přítomen v kostele, tak je to dům Boží. Není to jenom modlitebna, není to jenom místo, kde se schází věřící, ale je to místo, kde se věřící setkávají s Bohem. Izraelité, když se chtěli takto setkat s Bohem, tak museli do Jeruzalémského chrámu. My máme tu výhodu, že dům Boží je nám podstatně blíž. A to je zase důvod, abychom děkovali. Ale také, jak jsem říkal, dar máme přijmout a používat. To znamená nejenom žít s tou jistotou nebo s vědomím: „Ano, kostel je tady,“ ale chodit sem a používat ho, to znamená setkávat se tady s Bohem.

Bratři a sestry, na konci mše svaté bude eucharistická adorace. Nejdříve budeme děkovat a potom budeme prosit. Zkusme už teď přemýšlet o tom, za co každý z nás osobně poděkuje Ježíši a za co ho budeme prosit. Aby to nebyla jenom prázdná slova, ale aby to bylo skutečně ze srdce každého z nás.

Ježíši, ty mě doprovázíš. Já ti za to děkuji, chci ti svěřit svůj život a chci tě prosit, abys mě doprovázel i dále.

Pokora jako protiklad pýchy

P. Ing. Mgr. Dr. Pavel Konzbul

03.07.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

14. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Zach 9,9-10](#); 2. čtení [Řím 8,9.11-13](#); evangelium [Mt 11,25-30](#);

Ve hře Karla Čapka s názvem Matka na otázku, co je to udělat pořádek, říká konzervativce Kornel: „Dát věci tam, kde byly.“ Jeho mírně socialisticky laděný bratr tvrdí: „Dát věci tam, kde mají být.“ Jejich matka má ale jiné pojetí pořádku a říká: „Pořádek znamená dát věci tam, kde je jim dobře.“

Podobně jako matka ve hře Karla Čapka vidí věci i dnešní evangelium: „Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a chytrými a žes je odhalil maličkým.“ Oněmi věcmi se nemíní nic jiného než smysl Ježíšových skutků, které mají pochopit a odhalit právě ti maličci. A tak se naskytá otázka, jak my se můžeme stát právě těmi maličkými.

Můžeme říci, že to, co vede k tomu, abychom byli malí, maličci, tak je pokora. Svátý Augustýn říkal: „Když se mě zeptáte, co je v náboženství a v kázání Ježíše Krista nejpodstatnější, odpovím vám, že o první tři místa se dělí pokora.“ Podobně i v prvním čtení prorok Zachariáš líčí pokoru nového krále, který sice přijede na oslici, ale přitom zničí válečné vozy a zlomí bitevní luk. A tak je zřejmé, že biblická pokora není ušlápnutá a vůbec není hrbatá.

O pokoře se často hovoří jako o protikladu pýchy. Pýchy, která nás orientuje výlučně na nás samé a která nás odcizuje druhým lidem. V dějinách společnosti i církve se můžeme setkat s různým chybným pojetím boje proti pýše, které předpokládá, že pokud nikdo nebude mít nic nebo všichni budou mít stejně a málo, tak to bude účinná prevence proti této nectnosti.

Příkladem může být i křesťanská denominace novokřtěnců, takzvaní amišové, kteří žijí v Kanadě a v některých oblastech Spojených států. Ti nepoužívají žádné vymoženky techniky, jako jsou auta, telefony a počítače, oblékají se jako venkované devatenáctého století. Ale i u nich můžeme vidět, že se mezi sebou snaží odlišit. Někteří zdobí své koňské bryčky kůžemi a ozdobami, aby alespoň trošičku ukázali, že jsou už schopnější či šikovnější než ti druzí.

Psychologové tvrdí zajímavou věc. Ukazuje se, že k pýše jsou nejvíce náchylní lidé, kteří k sobě pocítují silnou touhu pomáhat druhým lidem. Řekli bychom, takové pomáhající profese, jako jsou třeba učitelé, zdravotníci nebo kněží. Právě tyto lidé často potlačují své vlastní potřeby kvůli druhým lidem. Mají tendenci stát se nepostradatelnými a v tom je nebezpečí, že se začnou považovat za něco lepšího. A nejen to. Mohou začít s druhými manipulovat, aby si zajistili vděk a obdiv. A tak kupodivu tam, kde je křesťanství silné, kde může oslovit druhé lidi, především nevěřící, to jest v podpoře dobrých mezilidských vztahů, tam je překvapivě i nejvíc zranitelné – zranitelné právě neřestí pýchy.

Jak se tedy můžeme bránit proti tomu, aby nás pýcha zranila? Odpověď nám zase dává dnešní evangelium, kdy Ježíš říká: „Pojďte ke mně, vezměte na sebe mé jho a učte se ode mě.“

Jít ke mně, to není nic jiného, než pochopit, že občas musíme odejít do samoty, abychom se modlili.

Vzít na sebe jho zase neznamená nic jiného, než si uvědomit, že kříž samoty v životě skrze víru neneseme sami, ale že ho neseme spolu s Kristem.

A učit se ode mě zase neznamená nic jiného, než že vše kolem nás není podřízeno našim touhám, ale je podřízeno touze našeho Otce v nebesích. A tak je to výzva, abychom se nesnažili druhé lidi měnit k obrazu svému, ale k obrazu Božímu.

Svatí Cyril a Metoděj přišli, aby nám odhalili smysl našeho života

P. Ing. Mgr. Dr. Pavel Konzbul

05.07.2011 - úterý, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost sv. Cyrila a Metoděje

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Lz 61,1-3](#); 2. čtení [2 Kor 4,1-2.5-7](#); evangelium [Lk 10,1-9](#);

Milí přátelé, jak dnešní oslavenci svatý Cyril a Metoděj, tak i Mistr Jan Hus, kterého si připomíná státní kalendář zítra, jsou vlastně takové oběti totalitního režimu. Komunistický režim je všechny začlenil, pochopitelně bez jejich souhlasu a in memoriám, do revolučních tradic dělnického hnutí. My, kdo jsme chodili do školy v té době, si možná připomeneme, že v učebnicích bylo napsáno, že Jan Hus bojoval za pravdu a Cyril s Metodějem k nám přinesli abecedu. Zjednodušeně řečeno by to znamenalo, že před Husovým vystoupením jsme žili v omylu a před příchodem věrozvěstů jsme byli negramotní. To ale určitě není tak zcela pravda.

Jeden starý katolický kněz vězněný v padesátých letech popisoval, jak ho estébák při výslechu dobíral slovy: „Hus by nás jistě pochválil, když by viděl, jak těm kněžourům zatápíme.“ Farář se ale ohradil slovy, že Hus by pravděpodobně nikoho nepochválil. Už jenom proto, že sám byl katolickým knězem, a určitě by jako první vystoupil proti komunistickému útlaku, a tak by nejspíš seděl v kriminále anebo kutal uranovou rudu v Jáchymově.

A tak podívejme se dnes na jednoho z věrozvěstů, svatého Metoděje. Můžeme říci, že bratři ze Soluně k nám přinesli srozumitelné Písmo svaté. Jak ale asi víme, Bible není jenom nějakým růžovým popisem světa. V Bibli najedeme deportace, války, korupci, zradu, lež a holocaust. Přesně to, co můžeme vidět kolem sebe i my v dnešní době. Metoděj mnohé z toho, co Bible popisuje, zažil na vlastní kůži. Pasovský biskup ho po zatčení mlátil jezdeckým bičikem a jeho salzburgský kolega ho pro změnu zase nechal vláčet sněhem. Nakonec Metoděj dostal trest doživotního vězení. Je pravda, že po třech letech mu „za dobré chování“ zbytek trestu prominuli. Získává svobodu. Získá si přízeň nového knížete Svatopluka, ale přesto má neustále problémy.

Moravští velmožové stejně jako jejich kníže odmítají jednoženství. Do toho všeho se míchá politika. Nakonec 6. dubna roku 885 Metoděj umírá. Dobový literární pramen to popisuje následujícími slovy: „Zesnul v rukách kněží v 6. den měsíce dubna v 3. indikci roku 6393 od stvoření světa. Učedníci ho zasunuli do rubáše a vzdali mu poctu hodné jeho důstojenství. Církevní obřady vykonali latinsky, řecky a slovansky a uložili jej ve sborovém chrámě.“

Jenomže kde to bylo? Kde byl onen sborový chrám? To s jistotou nevíme do dnešní doby. Co ale víme s jistotou, tak to je to, že Bible, kterou nám přinesli naši věrozvěstové, nám předkládá příběhy na malém divadle. A dělá to proto, aby nás připravila na divadlo velké, na náš vlastní život. Chce, abychom všechny okamžiky našeho života prožívali nábožensky.

Podle jedné legendy byl Metoděj malířem a nakreslil obraz posledního soudu. Když ho ukázal bulharskému králi Borisovi, tak na toho to dílo tak zapůsobilo, že přijal víru. Řekli bychom, že v ten okamžik pochopil, že jeho život má také náboženský rozměr.

Říká se, že největším nepřítelem naší křesťanské dokonalosti není naše fyzická lidská přirozenost, nýbrž naše duchovní nepřirozenost. Možná lépe řečeno, naše duchovní lenost. Pokud to, co prožíváme, odtrhneme od Boha, tak to často ztratí zcela smysl. Svátí Cyril a Metoděj k nám přišli proto, aby nám v Bohu právě tento smysl odhalili, a zvou nás k tomu, abychom neustále přemýšleli nad svým životem, nad tím, co prožíváme, a hledali tam onen náboženský rozměr. Jenom tak totiž pochopíme smysl a cíl našeho života.

Dobro je potřeba konat dobrým způsobem

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

17.07.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

16. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 12,13.16-19](#); 2. čtení [Řím 8,26-27](#); evangelium [Mt 13,24-43](#);

Bratři a sestry, na jedné straně prožíváme dobu dovolených, prázdnin, tak si člověk říká, chtělo by to nějaké oddechové téma. To téma, které nastolila dnešní liturgie Božího slova, není příliš oddechové. Je to vedeno jinou myšlenkou, a sice tou myšlenkou, že na polích probíhají právě žně. A tedy i ty texty liturgické jsou vzaty tak, aby odpovídaly té době roku, že se dostáváme do období, kdy se sklízí úroda.

A první myšlenka, kterou nám předkládá dnešní Boží slovo je to, že každý člověk je povolán k tomu, aby přinesl nějaký užitek, aby z něho byla nějaká úroda. Ale jak už to zaznělo v komentáři, celé je to mnohem hlubší.

Evangelium a první čtení patří k sobě, tvoří jednotu. Zhruba nějakých padesát, šedesát let před narozením Pána Ježíše autor knihy Moudrosti se zabíral víceméně stejnými myšlenkami, které jsme slyšeli v podobenství o plevelu. Jako první věta, kterou jsme slyšeli v dnešním prvním čtení, bylo: „Ty jediný jsi Bůh.“ Autor knihy Moudrosti žil v Egyptě mezi pohany a on prohlašuje, zastává tu myšlenku a říká: „Hospodin, Bůh Jahve je jediný Bůh. Všechno to ostatní, to jsou modly, to jsou bůžci.“

A teď si klade jinou otázku, pro něho velmi zásadní: Jak se zachová jeho pravý Bůh, Hospodin, k těm, kteří uctívají ty falešné bohy? A odpovídá k velkému překvapení: Bude shovívavý, trpělivý, velkorysý, milosrdný.

V tehdejší době každý, pokud chtěl být brán vážně, tak se prosazoval silou, tvrdostí, nekompromisním jednáním. A tady ten svatopisec říká: Bůh nepotřebuje takovou tvrdost. Bůh si nepotřebuje něco dokazovat. To si dokazují lidé, kteří se naopak necítí dobře, kteří trpí nějakým komplexem, tak ti lidé si něco dokazují. Bůh svoji moc projevuje odpuštěním, velkorysostí, milosrdenstvím. V tehdejší době to bylo naprosto nové. To nikdo nečekal, nikdo v toto vůbec nedoufal.

Jak jsem říkal, to první čtení a evangelium patří k sobě. Ten svatopisec v prvním čtení mluví básnický. Ježíš mluví obrazně, v podobenství. Ten obraz je nám bližší, pochopitelnější, proto se ho budeme držet. Ten obraz o poli nám vypovídá o mnohém. My si často myslíme, že to pole, že to je ten svět kolem nás, to jsou ty dějiny. Často lidé rozdělují všechny události a všechny lidi na dvě skupiny - na ty dobré a na ty špatné. Zpravidla ti, co to takhle rozdělují, tak sebe započítávají do té skupiny těch dobrých lidí, a na ty špatné by nejradši vzali nějaký bič a dali jim pocítit to, že oni jsou špatní. A často to tak i dopadlo. Ve jménu Boha se často vedla válka, aby „ti zlí“ byli potrestáni, aby se zabránilo šíření zla, protože měli strach, že to zlo by udusilo dobro.

Ale podobenství, které nám předkládá Ježíš, říká něco úplně jiného. Ježíš říká: „Trpělivost. Klid. Je potřeba zasáhnout v pravý čas, ale ten zásah v pravý čas udělá nebeský Otec, udělá Bůh. Člověk si totiž nikdy nesmí myslet, že já něco zachráním. Svět zachránil Pán Ježíš. O dobro ve světě, aby nezaniklo, se postará Bůh.“

Klíčovým momentem celého toho podobenství je to, když přijdou ti služebníci a říkají: „Máme to vytrhat?“ V nás to často vše a chtěli bychom něco udělat. Jsme doslova nažhavení na nějakou akci. Říkáme si: „Je potřeba něco dělat. To přeče nejde jen tak se na to dívat.“ A ten pán těm služebníkům v podobenství říká: „Počkejte. Počkejte, až přijde čas, ten správný okamžik. Tou ukvapeností byste způsobili větší škodu než užitek.“

Bratři a sestry, do výbavy věřícího člověka mimo jiných vlastností patří také trpělivost. Žijeme v době, kdy se hodně spěchá. Všechno musí být rychle, rychle postaveno, rychle vybudováno, rychle dodáno. Nemáme čas čekat. Naši předkové mnohem víc čekali. Pořád takovým jakýmsi vzorem v čekání nám bude půda, kdy se do ní zaseje semeno a teď se čeká několik měsíců, než to vyroste, a kdybychom, jak se říká, na hlavu postavili, tak to nevyroste o nic dřív.

Nesmíme si tu trpělivost, to správné čekání plést s nějakou pasivitou. Co od nás očekává Ježíš? Že ty věci správně pojmenujeme, že řekneme: „Tohle je plevel a tohle je obilí. Toto má smysl, toto nemá smysl.“ Potom také že tady s těmi věcmi, které označíme jako nesmyslné, jako zlé, že na nich nebudeme mít účast a že se budeme snažit mít účast na věcech, které označujeme jako dobré. Ale nečeká se od nás, že to budeme soudit a nečeká se od nás, že to budeme trestat.

Bratři a sestry, svatý František z Assisi se každý den modlil: „Pane, co chceš, abych dnes udělal?“ protože on chápal tady tu myšlenku, že dobro je potřeba konat dobrým způsobem. Nejenom říkat: „Já jsem to myslel dobře“, ale také to dobře provést, dobře to vykonat. Pane, co chceš, abych udělal dnes? Ukaž mi ten správný čas pro to, kdy mám něco udělat a naopak, kdy mám čekat.

Bratři a sestry, prosme tedy při této mši svaté, abychom dobře poznali, kdy je potřeba něco udělat a kdy je naopak potřeba, jak se říká, obrnit se trpělivostí. A všichni prosme: „Pane, dej nám víc trpělivosti.“

Teď bych ještě jenom dodal několik takových myšlenek k tomu, co v tom podobenství je. Všimněme si, že přicházejí ti služebníci a říkají: „Tys nosil dobré semeno. Odkud se vzalo zlo?“ Odkud se vzalo zlo a tady tyto věci, nad kterými si lámeme hlavu, na toto nám odpoví jenom Bůh, protože jenom on zná na toto odpověď.

Potom to podobenství říká ještě jinou důležitou věc, a sice že to zlo, ten plevel, se neukázal hned, ale až za chvíli, až to celé spolu nějakým způsobem rostlo. Pak, za nějakou dobu, lze odlišit obilí od plevele, dobro od zla. Na začátku to často nebývá možné.

A potom poslední věc, velmi důležitá věc, je ta, že to pole, to nejsou jenom dějiny, svět, ale to pole je v každém z nás. V každém z nás jsou ty výhonky dobra i zla. V každém z nás je něco dobrého a něco z toho plevele. A my musíme po vzoru, jak o tom mluvil francouzský spisovatel Saint-Exupéry, vytrhávat, malý princ vytrhával baobaby, to byly symboly toho zlého, Ježíš používá plevel. Ale i ten malý princ říká: „Je potřeba to vytrhávat, dokud je to malé. Až to vyroste, tak to už vytrhnout nejde.“

Bratři a sestry, dívejme se na to jako malý princ, modleme se jako svatý František, to je celkem jedno, anebo se modleme a prosme: Pane, ukaž mi, co mám dnes udělat. Ukaž mi, kdy mám být trpělivý, a ukaž mi naopak, kdy mám přiložit ruku k dílu.

Pokora krále Šalamouna a nadšení svatého Jakuba

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.07.2011 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Jakuba, patrona farnosti

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Král 3,5.7-12](#); 2. čtení [2 Kor 4,7-15](#); evangelium [Mt 20,20-28](#);

Bratři a sestry, v dnešních textech jsme slyšeli o dvou žádostech, kdy mladý král Šalamoun je vyzván samotným Bohem: „Co bys chtěl?“ Na jednu stranu je to lákavá výzva, nabídka, co bys chtěl. Ale když to takhle přijde, tak je člověk ve velkém nebezpečí, že začne myslet na sebe, jak já bych si užil.

Šalamoun po svém otci Davidovi zdědil prosperující říši a mohl si říct: „A teď uvidíte. Teď se na mě podívejte a já to tady povedu teď. Já to povedu k lepšímu.“ Anebo si mohl říct: „Chytnu to tvrdě do ruky, aby mi to nikdo nevyrvál.“ Ale místo toho on přiznává svou slabost: „Nevím, co mám dělat.“ Žijeme v době, kdy mnoho lidí se stydí přiznat svoji slabost, anebo jim v tom brání jejich pycha. To se prostě nefiká, přiznat, že nevím, co mám dělat. On se totiž přiznává, že neví, jak má vládnout. Od něho se čekalo, že bude nejvyšší soudce, nejvyšší vládce, nejvyšší zákonodárce. A on říká: „Já nevím, co s tím.“

Jeho pokora nás velmi překvapuje, o to víc, když se podíváme na to, co jsme slyšeli v evangeliu. Matka Zebedeových synů. Byli příbuzní s Pánem Ježíšem, jak jsem to zmínil na začátku mše svaté, a proto ona cítí, že se dostávají k něčemu rozhodujícímu, bylo to těsně před Velikonocemi, a že by teda bylo potřeba, lidově řečeno, synkům zajistit nějaké dobré místo, jak se lidově říká, teplý flek. A proto tedy jde.

„Nevíte, co žádáte.“ „Ale víme.“ Je to taková hra se slovy. Ježíš je varuje a oni to neslyší. Jim jde tolik o to, co si usmysleli, co by chtěli. A Ježíš nakonec říká: „To není má věc.“

Pro matku Zebedeových synů, pro Jakuba, jeho bratra Jana, to musel být určitě okamžik určitého zahanbení, protože byli odmítnuti. Ale byli odmítnuti v dobrém. Ježíš nefekl: „Nepatříte mezi moje učedníky. To jste přehnali. To si s váma ještě vyřídím.“ Ale Ježíš říká: „Nevíte, co chcete.“ Ježíš, je to Boží Syn, dokáže i tuto nepříjemnou situaci zvládnout velmi mistrně.

Když budeme procházet knihy Nového zákona, tak o svatém Jakobovi tam toho mnoho nenajdeme, ale přesto dokážeme sestavit jeho portrét. Jeho rodina začala tím, že spoléhali na svoje příbuzenství s Ježíšem, a říkali si: „Tak to tady funguje přece. Máme nějaké známosti.“ Co o něm víme dál? Víme, že to byl člověk takový nesmlouvavý, mohli bychom ho označit až za přísného, člověka, který neměnil příliš svoje názory. Byl také stálý. To znamená, když něco poznal, tak za tím šel. Byl to člověk velmi rozhodný. A byl to člověk, který, když se do něčeho pustil, tak to myslel vážně, dělal to naplno, ne jenom trochu. Stal se prvním jeruzalémským biskupem, tedy svým způsobem zaujal místo Pána Ježíše. Petr a všichni ti ostatní odešli. Odešli, aby budovali církev v celém tehdejší světě. Jakub pokračoval na tom místě, kde položil základy Pán Ježíš. Na jednu stranu by se mu z toho mohly roztřást kolena, na druhou stranu na to mohl být náležitě pyšný. Ale s Jakubem už se stala změna. To už nebyl ten Jakub, který žádal prostřednictvím své matky to dobré bydlo, ale to byl člověk, který už věděl, co znamenají ta slova, kdy Ježíš říká: „Kalich, který já piji, pít budete,“ a: „Nepřišel jsem, abych si nechal sloužit, ale abych sloužil.“ Jakub byl první z apoštolů, který pro víru v Pána Ježíše položil svůj život.

Bratři a sestry, když se podíváme tady na ten oltářní obraz, já tady tak občas před tím stojím, tak si říkám, že je ten obraz takový nevýrazný. Bravy už trochu splývají, už jsou na tom obraze poznat roky, které má za sebou. Svatý Jakub nebyl takový. To byla velmi výrazná postava mezi apoštoly. Byl to člověk nadšený, byl to člověk rozhodný a byl to člověk, který se uměl „nasadit“. Ale k tomu všemu došel. Na začátku byl také jiný. Na začátku asi víc taky myslel na to, co by z toho mohlo být, jak by se z toho měl dobře.

U krále Šalamouna v dnešním prvním čtení jsme slyšeli o dobrém začátku, o tom, kdy ten Šalamoun se nebojí přiznat a říct: „Nevím, nerozumím, potřebuji poradit.“ U Jakuba dnes oslavujeme především dobrý konec, to, kam se ten člověk s pomocí Boží vypracoval, a kam ho Boží milost, Boží dary dovedly.

Bratři a sestry, vezměme si z obou těch postav to pěkné, to dobré a řídme se jejich příkladem – pokorou krále Šalamouna a ochotou nechat si poradit, ale také nadšením, rozhodností a tím zápalem, které měl svatý Jakub. Proseme, aby tito dva velcí muži, jejich přímluva u Boha, aby nás provázela v našem životě a abychom je dokázali co nejvěrněji napodobit.

U mě hleďte to, co vás nasytí

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

31.07.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

18. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 55,1-3](#); 2. čtení [Řím 8,35.37-39](#); evangelium [Mt 14,13-21](#);

Bratři a sestry, měsíce červenec srpen, především tyto dva měsíce máme spojené s prázdninami, s dovolenou. Bereme je jako čas oddechu, dobu, kdy máme nabrat nové síly, jak říkáme, taky nějak opustit stereotyp každodenního života, a něco vidět nového, navštívit cizí země, nová místa, kde jsme ještě nebyli. Máme to spojené s něčím příjemným a víceméně trošku s tím, že zvolní naše životní tempo.

V době, kdy vznikly texty, které jsme dnes četli, mám na mysli především evangelium a první čtení, to bylo ale přesně naopak. V té době většina lidí pracovala v zemědělství a tady ty letní měsíce byly okamžiky největšího pracovního nasazení, protože byly žně, a tedy rozhodovalo se o tom, jestli budou mít co jíst pro příští rok. Jestli další období jejich života bude zajištěno, anebo jestli se budou muset strachovat, jestli se budou bát, jak to dopadne, jak vyjdou.

Jenom pro takové dokreslení toho obrazu, žně v Izraeli probíhaly úplně jinak, než jak bychom si představovali nebo jak my jsme zvyklí. Obilí se tam sekalo srpem. Ten žnec, který šel, v jedné ruce měl srp, druhou rukou chytil svazek obilí, podsekl srpem a dal druhému člověku, který šel víceméně vedle něho nebo za ním, a měl takovou velkou plachtu a do té sbíral veškeré to obilí, veškerou úrodu. Kosou sekali trávu a další tyto věci, ale to, co se jedlo, obilí, z čeho se připravoval chléb, tak to sekali srpem, protože toho měli málo.

Prorok Izaiáš, z jehož pera jsme tady slyšeli první čtení, je to takzvaný druhý Izaiáš, a byla to poslední kapitola z toho jeho spisu. A když někdo píše dopis a loučí se, tak ten dopis bývá zakončen zpravidla nějak optimisticky. Koneckonců, i když píšeme nějakou úřední žádost, tak dost často je tam ta poslední věta v tom smyslu, že věříme a doufáme v kladné vyřízení naší žádosti. A když píšeme dopis osobní, tak tam píšeme pozdravy, píšeme tam třeba, že se těšíme, že se brzy uvidíme, anebo minimálně že se těšíme na to, že nám přijde odpověď od toho, komu jsme psali. A Izaiáš, když se takhle loučí s Izraelity, tak také chce se rozloučit nějak optimisticky, pozitivně. Uvědomme si, tento úryvek vznikl někdy kolem roku 550 před Kristem a Izraelité byli v babylónském zajetí. A měli tam mnohé starosti, hned se k tomu dostaneme. Ale on jim chce připomenout důležitou věc a říká: „Bůh na vás nezapomněl.“

Jaké ty starosti tam měli? Měli tam starosti se svou obživou. „Nuže vy všichni, kteří žízníte, pojďte k vodě, i když jste bez stříbra. Pojďte, zásobte se a jezte. Pojďte a nakupujte bez stříbra a zadarmo víno a mléko.“

Když se nad tím zastavíme a zamyslíme, tak se tam mluví o vodě, mluví se tam o jídle, mluví se tam o mléku a o víně. Potom ještě o kousek dál se mluví o tuku. To všechno dohromady je symbolem hojnosti, symbolem toho, že člověk je, jak se říká, zaopatřen. My bychom řekli, že má „vystaráno“. A oni v tom Babylóně rozhodně vystaráno neměli.

Základní věc, kterou člověk potřebuje k svému životu, je voda. „Pojďte všichni k vodě, i když jste bez stříbra.“ Za vodu se odedávna platilo. To je výjimečné období v dějinách, kdy se za vodu neplatí. A byli to ti, kteří měli vlastní studnu. Konec konců i my dneska za vodu platíme. Tenkrát to ale bylo jinak. Ten, kdo vykopal studnu nebo ji nechal vykopat, byl to jeho majetek a ten člověk mohl říct: „Tak, buď se napiješ zadarmo, anebo mi zaplatíš.“ A dokonce to bylo tak, že oni si vybírali: „Já jsem z tohoto kmene, tak náš kmen to bude mít zadarmo. Ti ostatní, vy budete platit.“ Anebo dokonce: „Támhle ten sousední kmen, to jsou naši nepřátelé, tak jim vodu nedáme vůbec.“ A toto rozlišování v mnohých arabských zemích platilo ještě ve dvacátém století.

Takže Izraelité, protože jsou v Babylóně, v cizí zemi, tam jsou studny, které jim nepatří, a oni mají to, čemu se říká existenční starosti. I my můžeme mít často existenční starosti, už jsou třeba jiného rázu, ale pořád jsou to nějaké existenční problémy. A když člověk má takového problémy, tak co se s ním stane? Přemýšlí o tom, nemůže spát, kudy chodí, tudy na to myslí, mluví o tom, rozebírá to a zabere to celý jeho vnitřní svět. A prorok říká: „Ano, vy má tyto starosti, ale Bůh o tom ví a vás by tyto starosti neměly pohltnout. Nemělo by vás to natolik zaměstnat, že už nebudete mít myšlenky na nic jiného.“

Pokračuje: „Proč odvažovat stříbro za to, co není chléb, a svůj výdělek za to, co nesytí.“ Tam to často fungovalo tak, že co ten člověk vydělal (výplata se dávala každý den večer), za to nakoupil jídlo na další den, a víceméně mu nic nezbylo. Takže bylo důležité, aby nakoupil dobré potraviny, potraviny, které by nasytily, potraviny, které by splnily ten svůj úkol, aby nekoupil nějakou zbytečnost.

A tak tady prorok varuje vlastně před tím a říká, obrazně teď řečeno (už se to dostává právě do té roviny duchovní, roviny obrazné), že člověk se shání po něčem, co je mu k ničemu, co ho nenasytí. Mám teď na mysli na té stránce duchovní. Co ho nějakým způsobem nenaplní. Člověk potom stojí a říká si: „Tolik práce to stálo,“ nebo: „Tolik peněz jsem do toho vrazil, a bylo to k ničemu.“

Bratři a sestry, my žijeme, jak říkám, v jiné situaci, ale prožíváme tu dobu dovolených, toho odpočinku, ale neměli bychom zapomenout na jednu důležitou věc. I toto všechno, co podnikáme, nás má nějakým způsobem nasytit, naplnit. A my tady musíme vybírat, protože nabídka je široká. Nabízí se nám spousta možností, ale my musíme říct, ne všechno nám prospívá, ne všechno nás nasytí, ne všechno nás naplní.

Toto je hlavní poselství toho úryvku, který jsme slyšeli. Potom je tam ještě další poselství, které pro nás už není až tak důležité a překvapující, ale pro Izraelity bylo. Prorok jim připomíná, že Boží zaslíbení není vázáno na jeden královský rod, na rod těch králů, kteří byli potomci Davidovi. Prorok chce říct: „I když už tady nevládne davidovská dynastie, i když už oni přišli o svůj trůn, o svoje místo, Boží zaslíbení neustále trvá, pokračují. Toto my už víme, toto my už máme zažitě, že Bůh není vázán na žádnou politickou strukturu, na žádný národ, ale že je tady pro všechny. Ale to hlavní bylo právě v tom prostředku, kdy on říká: „Pojďte ke mně, přijďte a u mě hleďte to, co vás nasytí, to, co vás naplní.“

Eliáš se setkává s Bohem v tichu a samotě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

07.08.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

19. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Král 19,9a.11-13a](#); 2. čtení [Řím 9,1-5](#); evangelium [Mt 14,22-33](#);

Bratři a sestry, dnešní texty, především tedy první čtení a evangelium, vypovídají o tom, že je možné, aby se člověk setkal s Bohem. Oba dva mohou na svých cestách jít si naproti.

Když se zastavíme u těch dvou setkání, tak si uvědomme, že jsou to setkání, kdy člověk je v nějakých nesnázích. Eliáš pochybuje o smyslu svého života, o smyslu svého poslání. Je unavený, chce rezignovat. Petr, ten se přímo topí. Mu jde přímo fyzicky o život. A těmto lidem v nesnázích je Bůh nablízku.

Petr, Eliáš. Oba dva jsou velcí muži, velké postavy. Eliáš ve Starém zákoně, Petr v Novém. Eliáš, to je největší prorok. Jeho pozemská existence vyvrcholila tím, že nezemřel, ale byl vzat do nebe. A přesto tento člověk, tato vyjímečná osobnost se potýká se slabostmi, právě s únavou, s pochybnostmi a zápasí o svoji víru, o smysl svého života. Vzpomeňme na to, když my sami budeme takhle nějak bojovat, když my sami budeme řešit nějakou těžkost.

Jak to celé s tím Eliášem vlastně bylo? Většina z nás asi zná tu událost, kdy Eliáš svolal na horu Karmel jednak lidi, Izraelity, a jednak tam také pozval kněze, proroky, služebníky boha Baala. Nachystali dříví, na dříví položili obětní zvíře, ale nezapalovali tuto oběť, byla to zkouška. A Eliáš říká: „Ten Bůh, který pošle oheň z nebe, to je pravý Bůh.“ Jako pravý Bůh se ukázal Hospodin a služebníci boha Baala „trhli ostudu“. Neodešli, protože lidé, kteří tam byli, si uvědomili, že tito lidé je celou dobu podváděli, a Izraelité tam všechny tyto kněze a služebníky boha Baala pobyli.

Když se to dozvěděla královna Jezábel, vzkázala Eliášovi, že ona nechá zabít jeho, a Eliáš utíká. Utíká z izraelské země a utíká na horu Choreb, na horu Sinaj, tam, kde to všechno začalo – kde Mojžíš dostal od Boha Desatero, kde Bůh uzavřel s Izraelity Smlouvu. Ta cesta, kdy on jde k té hoře Chorebu, je mu příležitostí, aby přemýšlel o tom všem. A jak říkám, celou tu cestu ho trápily pochybnosti a nejradši už by se nevracel nikdy do Izraele. A v této situaci, kdy on je, jak se říká, na dně, se s ním setkává Hospodin. Přichází, aby ho potěšil, „tak jako vánek osvěžuje“. Všichni to známe, když je parný den a zafouká vítr, tak si říkáme: „No konečně. Konečně je tady k dýchání, konečně se tady dá nějakým způsobem být.“

Hospodin nepřichází jako ten, který by ukázal svou sílu, ale jako ten, který mu ukazuje svoji pomoc. Musíme si uvědomit, že v době, kdy tyto texty vznikaly, mnoho lidí věřilo, že právě ti bohové jsou v ohni, v zemětřesení, ve větru. Ale svatopisec chce říct: „Všechny tyto věci Bůh stvořil, dal přírodní zákony a on je nad těmito zákony, on je nad těmito úkazy. Rozhodně není v nich.“

Ti pohané se také domnívali, že ti bůžci právě takto ukazují svoji moc, svoji sílu. Hospodin ukazuje svoji sílu, je to Bůh silný a mocný, ale ukazuje svoji sílu právě v tom, kdy se ujímá Eliáše, kdy mu přichází na pomoc, aby ho potěšil.

My taky se nacházíme často v podobné situaci jako Eliáš a říkáme si: „Pane Bože, ukaž se mi. Posilni mě. Pomoz mi. Dej mi nějaký impuls, co dělat, jak jít dál.“

Ale uvažme také to, že Eliáš neseděl s rukama v klíně. Eliáš šel k té hoře Chorebu. Tam nešlo jenom o to, že utíká, ale on se vracel ke kořenům, k základům, tam, kde to všechno začalo. Totiž, když člověk se takhle cítí „na nic“, když pochybuje o smyslu života, o smyslu toho, co dělá, tak mu, jak se také někdy říká, ujíždí pod nohama pevná zem a člověk přemýšlí: „A o co se mám opřít? Kde se mám zachytit? Ztrácím jistotu.“ A často se stává, že lidé se snaží opřít o falešné jistoty, že hledají nějaký únik, útek.

Eliáš jde sice pryč. Na jedné straně by se mohlo říct: „Ano, utíká před Jezábelou,“ ale neutíká ze strachu. On odchází, aby se vrátil ke kořenům, aby byl na těch místech, kde Bůh uzavřel s Izraelity smlouvu, aby se vrátil k základu, aby hledal, na čem on postaví svůj vztah k Bohu, na čem ho znovu vystaví. Aby hledal to pevné místo, od kterého, my bychom řekli, se odrazí a bude stavět znovu.

Bratři a sestry, nezapomeňme na to a vzpomeňme si na to, když my sami budeme řešit něco těžkého, že musíme spoléhat na skutečné jistoty, vracet se ke kořenům, k základům, a ne utíkat se k nějakým falešným jistotám, k něčemu, co se zdá lákavé, ale co není jistotou, co je jenom nějakou náhražkou.

Nám je bližší ten příběh o Petrovi. Ty příběhy jsou víceméně stejné. Petr srdnatě jde z loďky ven, překročí ten okraj loďky a jde. I my často jsme v podobné situaci. S chutí něco začneme, s odvahou a říkáme si: „Dobře, to půjde.“ A začnou nás přepadat pochybnosti. U toho Petra třeba to, že šel sám, že těch ostatních jedenáct se dívá. Neřekl nikdo z nich: „Půjdu s tebou, zkusím to taky,“ ale oni čekají v té loďce, jak to dopadne, jak to bude. A mohli bychom jmenovat další nějaké momenty, které jsou těžké. A potom člověk ztrácí odvalu a začíná se topit. Někdy obrazně, někdy doslova. Ale Bůh je nablízku. Bůh je nablízku, aby posílil. Petra vytáhl z vody a postavil do loďky. Eliáše potěšil a dal mu nový úkol. K překvapení Eliáše ho posílá zpátky a říká mu: „Půjdeš tam a pomažeš,“ a teď jmenuje šlechtice, a říká: „Pomažeš je za krále.“ A většina z nich byli nevěřící.

Bratři a sestry, tady tato Boží pomoc, ta Boží útěcha, to neznamená, že Bůh nás někam přenesou. To neznamená, že odstraní těžkosti, že odklidí z našeho života naše nepřátele, že nás zbaví našich špatných vlastností. Ne. To znamená, že řekne: „Já o tobě vím. Já o tobě vím v té tvé slabosti a já jsem ti naopak v té slabosti nablízku.“

A teď se můžete zeptat: „A kdy? Kdy my můžeme zažít něco takového?“

Bratři a sestry, uvědomme si, že ten Eliáš se setkává s Bohem v tichu a v samotě. Tam nejde o nějaké zjevení, že by viděl nějaké obrazy, vůbec ne, ale on naráz získá sílu, on získá pokoj do srdce, radost, odvalu a takovou vyrovnanost. A toto všechno můžeme zažít, třeba na mši svaté. Třeba to můžeme zažít u slavnosti prvního svatého přijímání nebo u biřmování nebo při uzavření manželství. Anebo vůbec při nedělní mši svaté tady ve farním kostele nebo na nějakém poutním místě.

Nebo to můžeme zažít při modlitbě, kdy potom odcházíme a mohli bychom říct: „Jsem si jistý, že jsem se setkal, setkala s Bohem, že on tady na mě čekal, že mi dal svůj pokoj, radost, sílu, vytrvalost.“

Bratři a sestry, tak, jako přišel k Eliášovi v tom vánku, chce přijít ke každému z nás. Když je potřeba, přijde k nám, jako Ježíš přišel k Petrovi – podá ruku a vytáhne. Na nás je, abychom nečekali s rukama složenýma do klína, ale abychom šli tomu Bohu taky vstříc - tak, jako šel Eliáš z Palestiny na Choreb, jako šel Petr, že překročil okraj lodičky a vydal se na jezero. Bůh na nás čeká. Jemu nevádí naše slabost. On nám chce říct naopak: „Já přicházím, já jsem tu s tebou, abych ti pomohl tvoji slabost zvládnout.“ Jde o to, abychom my nepřehlédli ty momenty, kdy Bůh nám přichází na pomoc, abychom je viděli a abychom za ně děkovali.

Spaseni mohou být všichni

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

14.08.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

20. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 56,1.6-7](#); 2. čtení [Řím 11,13-15.29-32](#); evangelium [Mt 15,21-28](#);

Bratři a sestry, první čtení i evangelium se snaží odpovědět na otázku, kdo je povolán ke spáse. Jestli to povolání ke spáse bude na základě příslušnosti k nějakému národu, anebo jestli to bude nějak jinak. Židé, Mojžíš a všichni ti, kteří byli kolem hory Sinaj, když jim Bůh dal Desatero, tak se domnívali, že to bude na základě toho, že oni jsou vyvolený národ. A Židé to brali tak, že tedy oni jsou vyvolený národ, a potom že na světě jsou tady jiné národy, oni počítali, že jich je 72, a to ale že jsou národy takové jakési druhé kategorie.

Proč se Ježíš chová k té kananejské ženě tak odmítavě (nebo syrofénické ženě se někdy taky říká)? Ježíš dobře věděl, že spása je tu pro všechny, ale on věděl, že ty základy, které se mají položit, tak že je musí položit v izraelském národu. A potom, to už bude další kapitola, a tam budou poslání jeho učedníci – Petr, Pavel a všichni ti další. Ale ty základy, ten zdroj té spásy je skutečně ze Židů. Nicméně Ježíš Kristus to rozšířil a říká: „Vykoupeni budou všichni.“ Ježíš to řekl takhle nahlas. Ale naznačuje to už taky prorok Izaiáš v prvním čtení. Je to takzvaný třetí Izaiáš, a ty příběhy (je to posledních vlastně deset kapitol z knihy proroka Izaiáše) se odehrávají už zase v Palestině, v Izraeli, po návratu z babylónského zajetí.

Oni, když se vrátili, tak se s nimi vrátilo hodně cizinců, pohanů. Ale také se vrátilo hodně, my bychom dnes řekli, smíšených rodin. Tedy jeden z těch manželů byl Žid, a druhý byl z nějakého jiného národa, z nějakého národa, s kterým se setkali v Babylóně. A teď oni se vrátili všichni s takovou velikou radostí, nadšením a začali stavět znovu Jeruzalém. Postavili Jeruzalém, po nějaké době postavili jeruzalémský chrám, a teď co? Co bude dál? Do té doby měli nadšení pro tu obnovu – duchovní i skutečně hmotnou, znovu to vystavět. A teď to postavili. A teď byla otázka: „A jakým směrem půjde to naše snažení? Co máme dělat teď dál?“ Ale vyskytla se tady ještě jiná otázka: „Kdo do toho jeruzalémského chrámu smí a kdo tam nesmí?“

Když si totiž otevřeme Mojžíšovy knihy, především pátou Mojžíšovu, tam je 23. kapitole vyjmenováno, kdo do jeruzalémského chrámu nesmí. Jednak tam nesměli různí mrzáci a různě postižení lidé, i když to byli Židé, a pak tam nesměli cizinci, až na nějaké výjimky. Nesměli tam třeba Amonité, Moabitě, naopak Edomitě tam mohli. Pokud si Izraelita vzal Edomku, tak tam mohli až jeho pravnucci. U těch Moabitů a Amonitů to bylo ještě horší. Tam mohlo až jedenáct pokolení.

Pro nás je to něco nepředstavitelného, aby někdo takhle počítal a aby někdo řekl: „Ty do kostela můžeš a ty do kostela nesmíš.“ Takže když Izaiáš říká: „A mohou tam všichni,“ tak to pro ně byla obrovská novota, obrovský poprask. Asi něco takového, jako když mše místo latinsky začala být sloužena česky. Mnoho lidí z toho bylo nadšeno a mnoho lidí to odsuzovalo. Říkali: „Je ten Izaiáš pravý prorok? Taková novota, taková změna! Co on to tady říká?“

On to potom dál vysvětlil. Proč to za toho Mojžíše nešlo? Tam bylo nebezpečí, že by je ti Amonité, Moabitě a všichni ti ostatní, že by je zviklali ve víře a že oni by od své víry odpadli. Ale teď, když se vrátili z babylonského zajetí (toto všechno, o čem jsme četli, se událo někdy kolem roku 515 před Kristem), tak ten prorok říká: „Vaše víra už musí být tak silná, že naopak vy získáte je.“ Říká: „Vždyť oni touží po tom setkat se s pravým Bohem, všichni ti pohané, všichni ti cizinci. Radujte se z toho, že našli cestu k pravému Bohu. A všichni tito lidé mají místo v Jeruzalémském chrámu.“

Můžeme to říct podobně, jak se to vztahuje na nás. V kostele má místo každý – každý, kdo přijde, každý, kdo chce tady být. Ale nikdo tu nemá vyhrazené místo v tom smyslu, že by řekl: „A tohle je moje a sem mi nikdo nesmí.“ Ne. Je tu místo pro všechny.

Bratři a sestry, v tom úryvku z prvního čtení jsme slyšeli právě o dalších takových důležitých aspektech. Izaiáš už je vyzývá k tomu, aby konali to, čemu se říká misie. Ne, aby někam chodili, ale říká svým životem, svým vztahem k Bohu, svou vírou v Boha a svým vztahem k bližnímu se snažte získat všechny ty ostatní.

Prorok tam zdůrazňuje, že pro to, aby někdo dosáhl spásy, aby dostal Boží milost, tak to musí být člověk, který zachovává takzvaně obecnou spravedlnost. To znamená, chová se dobře ke svým bližním, k těm okolo. My bychom dnes řekli, není hulvát, není to člověk, který by se choval bezohledně.

A potom tam právě prorok říká: „Můj dům se bude nazývat domem modlitby pro všechny národy. Tedy prohlašuje tam to důležité, že říká: „Spaseni mohou být všichni.“ Ne jenom ti, kteří se narodili jako Židé, jako příslušníci vyvoleného národa, ale všichni ti, kteří o spásu stojí, všichni ti, kteří věří a kteří jí chtějí dosáhnout.

Bratři a sestry, modleme se za to, abychom i my měli tady to misijní smýšlení, a snažme se o to, aby náš život byl takový, aby naše víra a naše skutky ukazovaly na Boha. Snažme se o to, aby naše farnost byla otevřená pro ty, kteří sem chtějí přijít, aby to skutečně bylo místo, kde se můžeme setkat, kde může každý přijít se svou radostí, se svou bolestí, s tím, co právě prožívá.

Ať tedy to, co ten Izaiáš tenkrát nastartoval, že řekl: „Do Jeruzalémského chrámu může přijít každý, kdo chce, každý, kdo hledá Boha,“ ať to platí i pro nás.

Šebnova přetvářka a Petrova upřímnost

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

21.08.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

21. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 22,19-23](#); 2. čtení [Řím 11,33-36](#); evangelium [Mt 16,13-20](#);

Bratři a sestry, dnešní texty se zaměřují na srovnání správce Šebny a apoštola Petra. Ale můžeme také říci, že v prvním čtení jsme slyšeli trochu neobvyklou situaci, kdy prorok je poslán, aby zasáhl do politiky, aby oznámil jaksi veřejně, kdo dělá dobře a kdo dělá špatně. Aby pochválil Eljakima a aby naopak oznámil konec úřadu správce Šebny. Když se tak nějak dívám do těch dějin a sleduji třeba i tu současnou situaci, tak si říkám, že by to chtělo víc Izaiášů, aby je Bůh posílal častěji, aby častěji zasáhli.

Tak jak to bylo s tím Šebnou? Šebna byl správcem krále Ezechiáše v letech 714 až 687 před Kristem. Podle toho, že se tady neříká jméno jeho otce, není jmenovaná rodina, tak to znamená, že to byl člověk neurozeného původu, nebyl to šlechtic. Byl to člověk, který se, jak my bychom řekli, od nuly vypracoval.

Správce královského paláce. V Evropě ve středověku se té funkci říkalo majordomus, tedy někdo, kdo má na starosti chod celého toho královského dvora, kdo má na starosti třeba jak to tam bude fungovat, koho přijme ten král a takhle. Shodou okolností jsem chtěl říct, třeba něco takového funguje i ve Vatikánu, kdy vlastně jeden biskup má na starosti chod toho všeho, co je kolem papeže. Čili je to člověk, který má velké pravomoci, hodně se od něho očekává, hodně je mu svěřeno.

Šebna byl určitě schopný, ale z jeho jednání víme také, že byl velmi ctižádostivý a přímo ho tak nějak fascinoval majetek. Šebna nebyl člověk, který by byl vděčný, který by třeba řekl: „Bože, děkuji ti za to, že jsem se dostal tak vysoko, že s tvou pomocí jsem dosáhl takového postavení.“ Ne. Byl to člověk, který měl rád bohatství, rád ho ukazoval, ale navíc to byl ještě člověk, který se přetvařoval, a sice ve své víře.

Na východ od Jeruzaléma je vesnice, která se jmenuje Šiloach, a mezi Jeruzalémem a tady tou vesnicí Šiloach je hrobka, ve skále vytesaná. A tuto hrobku si nechal vytesat člověk, který se jmenoval Šebenjahu. S největší pravděpodobností je to teta náš Šebna, protože víme, že ta hrobka vznikla kolem roku 700 před Kristem. Byla to hrobka ve skále, aby ji všichni viděli. To je ta záležitost toho, kdy ten Šebna rád ukazoval svůj majetek. Ale to by nebylo to nejhorší. Šebna vydal další takové nějaké příkazy, jak má být pohřben, kolik vozů, kolik věcí tam mají dát kolem něho, jak to tam má být, a velmi se to podobalo Egypťanům, tomu, jak se nechávali pohřbit egyptští faraónové, tedy v pyramidách, v něčem, co bylo honosné, co všichni viděli.

Šebenjahu svým jménem (to „jahu“ znamená Jahve) říkal: „Věřím v Hospodina. Věřím v Boha Jahve.“ To říkal, ale podle svého chování, podle svého jednání uctíval egyptské modly. Tedy je v jeho životě rozpor, a to je to hlavní, co Bohu vadí. Bůh posílá proroka, a říká mu: „Nebudeš správcem, protože jsi zklamal. Jednak jsi ten majetek spravoval ve svůj prospěch, ale hlavně jsi zklamal jako člověk, protože ses přetvařoval. A mnozí, kteří viděli tvůj příklad, tak tím byli zneklidnění, znejistění a ptali se: „Co je správně? Čemu máme věřit? Šebna tady na jednu stranu něco říká o Hospodinu, ale na druhou stranu jedná, jakoby žádný Hospodin nebyl, a chová se podle vzoru egyptských faraónů.“ Takže Bůh posílá Izaiáše a říká: „Ty končíš.“

Když to teď srovnáme s Petrem. Apoštol Petr byl také z nízkých poměrů – rybář. Navíc se nikam moc nevypracoval. Měli tu živnost u Genezaretského jezera. Byl to člověk, který měl také svoje chyby. Z evangelií a z toho, jak tam Petr jedná, víme, že to byl člověk zbrklý. Mluvil rychle, pohotově, nahlas, někdy ne zcela vhodně. Třeba mám na mysli to, když při Poslední večeři říká: „Kdyby všichni utekli, já zůstanu!“ Tedy měl svoje chyby. Přesto Ježíš, který ví o těch jeho chybách, říká: „Já s tebou počítám.“ Proč? Protože Petr byl stoprocentně upřímný. Tam nebyla žádná přetvářka. Toto je obrovský klad a to je ta hodnota, kterou Bůh u každého z nás hledá – tu opravdovost, upřímnost, aby to nebyla hra.

Když se vrátíme zpátky ke Starému zákonu, k prvnímu čtení. Prorok říká: „Místo tebe (místo Šebny) povolám Eljakima, syna Chilkijáhova. Tam už je jmenována rodina. Tam se tedy říká, že Eljakim vyšel z dobré rodiny, že byl dobře vychován, dostal dobré základy a on na tom bude stavět dál, bude pokračovat. Eljakim je jméno, které je velmi symbolické, a znamená „Bůh postaví“. Tedy když rodiče dali Eljakimovi toto jméno, tak mu tím dali do vínku takovou myšlenku: „Když budeš něco dělat, když budeš o něco usilovat, měj na paměti, že o to neusiluješ jenom ty, že to nestavíš jenom ty, ale že to staví s tebou Bůh. A ty ho pros, abys to dobře postavil, abys to dobře udělal. A když to skončí, to dílo, tak děkuj za to, že to dobře dopadlo, žeš to dobře postavil s pomocí Boží.“

Bratři a sestry, toto jsou myšlenky, které by nás měly provázet. Bůh počítá s každým člověkem, ale každý člověk je nahraditelný. Anebo se to dá říct ještě jinak. Člověk se odřízne od Boha. Člověk si zatarasí cestu k Bohu. Není to tak, že by Bůh někoho vyháněl, ale je to člověk, který staví do té cesty překážky. Bůh je ochoten nám ledacos prominout, odpustit naše chyby, naše nedokonalosti, ale očekává od nás, že to, co budeme dělat, budeme dělat opravdově.

To je naznačeno v tom starozákonním čtení tím, že se tam říká, že Eljakim bude otcem obyvatelstvu Jeruzaléma a Jakubovu domu. To znamená, nebude jako nějaký jeho pán, nebude jenom jako nějaký dozorce nebo soudce, vykonavatel nějakých příkazů, ale bude otec. To znamená někdo, kdo má vztah, kdo je ochoten ty druhé k sobě pustit, a právě staví se k tomu osobně. Tedy ne jenom, že já to mám nařízeno, je to moje zaměstnání, ale: „Já to vykonávám, protože chci, protože mi na vás záleží.“

Takže ať je každý z nás na tom místě, kde stojíme, dobrým správcem.

Hospodinovo slovo se stalo v mém nitru hořícím keřem

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.08.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

22. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jer 20,7-9](#); 2. čtení [Řím 12,1-2](#); evangelium [Mt 16,21-27](#);

Bratři a sestry, hlavní myšlenkou dnešních textů je to, že když Bůh někoho povolává, tak to neznamená, že by měl život jednodušší. Naopak každý člověk musí počítat s tím, že má přinést oběť. Oběť, to je něco specifického. Znamená to vzdát se něčeho ve prospěch někoho druhého. Jsou oběti, které nám připadají přirozené – když rodiče obětují svůj čas pro své dítě. Třeba bdí u svého nemocného dítěte, obětují tedy spánek a tak dále. Ale pak jsou situace, kdy nám to připadá velmi těžké a ptáme se a říkáme si: „Proč?“ A potom ještě si klademe otázku, jestli to má vůbec nějaký význam. Tu samou otázku si kladl prorok Jeremiáš v prvním čtení, v modlitbě, kterou jsme tam slyšeli.

Bude asi dobré připomenout si, kdo to byl prorok Jeremiáš, protože o tomto proroku toho víme celkem hodně. A je to proto, že nám jeho žák, další prorok, prorok Baruch, zaznamenal okolnosti ze života svého učitele. Víme, že se narodil kolem roku 650 před Kristem v městečku nebo vesničce, která se jmenuje Anatot. Pocházel z kněžské rodiny, z vysoce postavené rodiny, ale nestal se knězem v Jeruzalémském chrámu.

Víme dokonce, kdy byl povolán. Byl povolán, když byl mladý, doma na zahradě. Seděl pod mandlovníkem, a tam k němu Bůh promluvil a povolal ho za proroka. Tady totiž v tom textu on na to vzpomíná. A co je zajímavé, nevzpomíná na to jako na něco pěkného, ale označuje to slovy: „Svedl jsi mě.“ Tedy zlákal jsi mě a já jsem ti uvěřil a nevěděl jsem, co mě ještě čeká.

Tam je v hebrejštině taková slovní hříčka. Protože to slovo mandlovník zní téměř totožně se slovy „bdít nad někým“. Protože Bůh mu říká: „Ty budeš bdít nad mým izraelským lidem. Já budu bdít nad tebou.“ Tady se znovu vracíme k tomu, co jsem říkal. Jako ti rodiče bdí nad tím nemocným dítětem.

K tomuto je povolán Jeremiáš. Jeremiáš je člověk, který byl na jedné straně takový velmi citlivý, jemný, a chtěl prožít svůj život v ústraní, chtěl být nenápadný a byl povolán k úplně něčemu jinému. Ze začátku to celkem ještě šlo, protože u vlády byl král Josiáš, a ten provedl reformu celého izraelského náboženství. Jednak zvětšili chrám, obnovili bohoslužbu, bylo to všechno vznešenější, důstojnější, slavnostnější. Ale ta reforma šla i směrem, řekli bychom, vnitřním, že lidé se víc zajímali o svoji víru, nebrali to jen tak automaticky. A celé to království prosperovalo. Ale to bylo trnem v oku Egyptu. Egyptský faraón Neko vtrhl do Palestiny a u města Megida byla bitva a Izraelité prohráli a král Josiáš zahynul. Pro králi Josiášovi postupně usedlo na trůn několik jeho synů, ale žádný z nich se nevyrovnal svému otci, spíš naopak. Ten první kamarádil s Egypťany, potom další dva s Babylóňany. Ale vyvrcholilo to vzpourou proti Babylóňanům a v roce 587 byl celý Jeruzalém zničen.

Bratři a sestry, v té situaci, co jsme slyšeli v tom prvním čtení – Babylóňané jsou kolem Jeruzaléma, Jeruzalém je obležen a Izraelité se ptají: „Co máme dělat?“ A prorok říká: „Ještě je šance. Bůh vám je ochotný odpustit, ale vy taky pro to musíte něco udělat. A na znamení toho, že se vydáváte Bohu do rukou, se vzdejte Babylóňanům.“

A oni říkají: „To přece nejde. To nemá žádnou logiku, to by se nám krutě vymstilo.“ A prorok říká: „Ne. Bůh se o vás postará, ale vy mu nevěříte, a proto on nemůže jednat.“ A oni už nechťejí dál Jeremiáše poslouchat, a tak ho nechají zavřít. Venku Babylóňané, vevnitř uvězněný prorok zavřený od vlastních lidí.

Král potom potajmu přišel a snaží se proroka zachránit. Dokonce i král se bál. A v této svízelné situaci prorok se modlí a vzpomíná, co zažil. A říká: „Tys mě povolal k tomu, abych napomínal, abych varoval, abych upozorňoval, ale oni to nechťeli slyšet. A tak jsem se stal terčem posměchu.“ On dostal přezdívku „hrůza kolem dokola“. „Všude hrůza“ mu říkali, křičeli na něho, když takhle někde chodil. Stal se postavou velmi neoblíbenou, protože jemu připisovali to, co se mělo stát. Vůbec je nenapadlo, že to, co má přijít, ten trest, že naopak k tomu přispívají svým jednáním.

Takže prorok cítí, že to všechno, co dělal z Božího popudu, že to bylo nadarmo. Že ho stejně nikdo neposlouchal, že stejně ho nikdo nebral vážně.

Nakonec ta modlitba končí tím, že říká: „Nebudu se o to starat.“ To je zase lidská myšlenka. Tak když teda něco říkám a nikdo to neposlouchá, nikdo to nebere vážně, naopak kvůli tomu se mi posmívají nebo mně hubují, tak to nebudu říkat. To všichni známe, že jo? Říkáme: „Chtěl jsem někoho napomenout a oni si z toho nic nedělají. Příště nebudu nic říkat.“ To je náš přístup. Ale prorok zjišťuje něco jiného. Říká: „Hospodinovo slovo se stalo v mém nitru hořícím keřem.“ Naše lidské slovo se říká, někdo ho pronesl, člověk promluvil. Ale Boží slovo se stává. Písmo svaté schválně drží tento obrat. Vždycky, když budeme listovat už Starým zákonem a vrcholí v Novém zákoně, kdy čteme u svatého Jana: „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.“

Boží slovo má svou váhu. Boží slovo nikdy není proneseno jen tak. Boží slovo nikdy nevyjde naprázdno. Ale co si z toho odnesl ten prorok? Prorok si položil otázku: „Proč? Proč to všechno dělám?“

Bratři a sestry, a tu stejnou otázku si máme položit my ohledně našeho náboženského života. Žijeme ve společnosti, kde na Moravě se říká, že v neděli přijde do kostela nějakých deset procent obyvatelstva, v Čechách dvě procenta. Takže je tady velká většina, kteří do toho kostela nepřijdou, ale kteří se na nás dívají a ptají se: „A proč oni tam chodí? A k čemu to je?“ A nám nestačí už jenom, abychom řekli: „Naše rodina tam vždycky chodila,“ nebo: „Vždycky jsme tam byli.“ To je málo.

Prorok Jeremiáš vyzýval svoje současníky k tomu, aby svoji víru prožívali vnitřně, niterně. Nejenom ohledně těch bohoslužeb, ne ohledně, jak se říká, rituálu a kultu, ale aby to bylo jejich osobní nasazení. A to stejně se očekává od nás – vědět proč, proč jsem tady, proč přicházím na bohoslužbu, proč se modlím, proč jedu na pouť.

Bratři a sestry, otevřme tyto otázky a hledejme na ně odpovědi. Často to nebude jednoduché a ta odpověď nepřijde hned, ale je důležité vůbec tu otázku položit a zabývat se tím. Je to důležité pro nás, aby ta naše víra byla taková osobní, a je to důležité i pro ty, kteří se na nás dívají.

Prorok za několik kapitol dál pronese Hospodinův výrok a říká: „Dám jim nové srdce a uzavřu s nimi novou smlouvu.“ Protože Izraelité na Sinaji to brali všechno právě z té vnější strany – že je důležité zachovat vnější předpisy, je důležité vykonat všechny ty obřady, jak mají být vykonány. A prorok už to tady posouvá někam jinam a říká: „Jde o osobní rozhodnutí každého z vás. Jde o to, aby každý z vás řekl: ‚Já tu smlouvu s Hospodinem chci zachovávat.‘“

My máme říct něco podobného. My máme říct: „Pane Ježíši, věřím v tebe a chci svůj život žít podle tvého evangelia. Podle toho, k čemu tys mi dal příklad, podle té cesty, kterou tys mi ukázal.“

Máme odpovědnost jeden za druhého

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

04.09.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

23. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ez 33,7-9](#); 2. čtení [Řím 13,8-10](#); evangelium [Mt 18,15-20](#);

Bratři a sestry, tématem textů dnešní neděle je odpovědnost. Spisovatel Thomas Merton to vyjádřil v titulu jedné své knihy slovy Žádný člověk není ostrov. Ty texty nás chtějí vybídnout k tomu, abychom nežili vedle sebe, ale abychom žili spolu. Aby to nebylo, jako když člověk je namačkaný někde v autobuse nebo v tramvaji a už se těší, aby vypadnul, a ten, kdo je vedle něho, je mu často nepříjemný. Ty texty nás chtějí vybídnout k úplně jinému postoji.

Zůstaneme u prvního čtení. Kdo to byl Ezechiel? To jméno Ezechiel znamená „Bůh je mocný“ a v té době, kdy žil tento prorok, nositel tohoto jména, tak se Bůh neprojevoval jako mocný. Naopak Izraelité prohráli. Přitáhli Babylóňané, oblehli Jeruzalém a král Jechoniáš pochopil, že nemá šanci vyhrát, tak se vzdal. Ale Babylóňané měli podmínky. Král, jeho dvůr, šlechta, vzdělanci té země a řemeslníci té země museli odejít do babylonského zajetí. Mezi těmito vyhnanci (je to takzvaná první deportace) byl i Ezechiel, kněz Jeruzalémského chrámu.

Uvědomme si, že když někdo už jenom slyšel to jeho jméno „Bůh je mocný“, tak říkali: „A je opravdu mocný? A je ten Bůh opravdu? A proč se teda neprojevuje jako mocný, proč jsme prohráli, proč nás vedou do zajetí?“

Mimochodem, tady tito vyhnanci z té první deportace byli usazeni v Babylóně a po strážce hmotné se jim dařilo velmi dobře. Ale strádali po té strážce duchovní, protože byli daleko – daleko od své vlasti, vytrženi od svých kořenů. Klesali na duchu, a proto z Ezechiela, kněze Jeruzalémského chrámu, se stává prorok. Víme to celkem přesně. Byl povolán v roce asi 592 před Kristem, a co je zajímavé, byl povolán v přírodě, když šel na procházku, u jednoho zavlažovacího kanálu na poli.

Mimochodem, je to pro nás zase takové upozornění, že pro Boha je dobré každé místo. Že to není tak, jak my si třeba říkáme, že v nějakém kostele nebo v nějaké modlitebně se Pánu Bohu musí líbit víc, a že je to místo nějak privilegované. Pán Bůh si volí okolnosti sám a my máme být připraveni slyšet jeho hlas kdekoliv.

Můžeme to srovnat s dalšími událostmi z Písma svatého. Narození Jana Křtitele bylo oznámeno, zvěstováno v Jeruzalémském chrámě, ale narození samotného Vykupitele Ježíše Krista bylo Marii oznámeno v Nazaretě v maličkém domečku.

Takže tedy nepodceňujme tady toto a budme si vědomi tím, že žijeme neustále v Boží přítomnosti, a ať jsme, kde jsme, Bůh nás provází v našem životě. A o to šlo. Když je povolán Ezechiel, tak je mu zdůrazněno, že on se má starat o ty vyhnance. On je prorokem, který, nedá se to říct jinak, osciluje mezi dvěma myšlenkami. Na jedné straně trest, ale druhou velkou myšlenkou je záchrana. A pořád se to jeho prorocství, ty jeho výroky pohybují mezi těmito dvěma póly.

Ezechiel je prorok velkých obrazů. Asi nejznámějším obrazem je zjevení suchých kostí, mrtvých kostí, které, když dostanou Božího Ducha, tak ožívají. Potom viděl Boží trůn, jak se pohybuje, a dostal z toho velký strach. A další velké vidění je vidění obnoveného Jeruzalémského chrámu, z kterého vytéká voda na všechny čtyři světové strany, a všude, kam se ta voda dostane, tak je země uzdravena. Jsou to všechno obrazy, ale nejznámější je Ezechielův výrok, kdy Bůh ho posílá, aby vyslovil Boží rozhodnutí, kdy Bůh říká: „Vdechnu jim nového ducha, vložím do nich nové srdce a budou mým lidem.“

Ale vraťme se k tomu, co jsme slyšeli v prvním čtení: „Ustanovil jsem tě za strážného.“ To je něco, co je nám cizí, ale nebylo to tak dávno... Teď se, děcka, zeptám vás. Co je to hláska? Nemám na mysli to písmeno. Nic? A kde je tady v Bítýšce hláska (není to daleko)? Když půjdete ven z kostela a dáte se doprava, obejdete kostel zepředu a zase zatočíte doprava, tak asi po třech metrech tam jsou dveře. A tam je takovej kumbálek, tomu se říká hláska, a tam přebýval ponocný. Když všichni spali, tak on bděl a dával pozor, jestli nehrozí městečku nějaké nebezpečí – jestli někde nehoří nebo jestli někde třeba někdo nekrade, jestli se nežene nějaká pohroma. Dřív taky ještě v té době, o které mluvíme v Písmu svatém, šlo o to, aby se nepříhnila nějaká dravá zvíře anebo aby nepřišli cizí vojáci.

Takže tedy úkolem toho strážného je být vzhůru, dávat pozor, když ostatní odpočívají. A když tedy se blíží nebezpečí, on má varovat. Když varuje a někdo ho neposlechne, už je to na zodpovědnosti toho dotyčného. Ale když nevaruje a dojde k nějaké škodě, tak je potom za to spoluzodpovědný.

Všimněme si, že prorok je k tomu povolán v přítomném čase. Ne „budeš“, ne „někdy“, ale „teď“, „teď hned máš ten úkol“, protože ti vyhnanci byli, jak se říká, vytrženi z kořenů a šlo o to dát jim nějakou naději. Připomenout jim a říct jim: „Bůh na vás nezapomněl. On neodešel, nezůstal v Jeruzalémě, ale on o vás ví a vy se jednou vrátíte domů.“

Znovu bych připomněl pro nás tady ten přírůstek, tu myšlenku, abychom nežili vedle sebe, ale abychom žili spolu. Proč je to tak důležité? Totiž když přijde na člověka nějaká zkouška, nějaká svízele, nějaké trápení a je sám, tak se může stát a často se to stává, že to toho člověka zlomí. Ale když má vedle sebe někoho, kdo si ho všimne, kdo ho takzvaně podrží, tak potom je daleko snazší ty zkoušky, svízele, trápení překonat. A tuto službu, kterou dělal Ezechiel Izraelitům, máme dělat i my jeden druhému.

Žijeme v době, kdy mnoho lidí říká, ať se každý stará sám o sebe. Žijeme v době, kdy mnoho lidí doslova křičí o svá práva. Mluví se o právech menšin, o právech toho, o právech onoho, ale nemluví se o zodpovědnosti a nemluví se o povinnosti k celku. A to je velká chyba. Už právě těch asi šest set let před narozením Pána Ježíše je prorok poslán, aby to připomněl. Aby řekl: „Ano, ale mimo práva máte taky odpovědnost jeden za druhého. Nejste tady sólo, každý sám za sebe, ale jste tu taky společně jako lid Boží.“

A poslední věc, kterou bych chtěl připomenout, je to, že prorok je jmenován Syn člověka. Toto jméno používal velmi často Pán Ježíš. Používal ho schválně. Právě proto, aby připomněl proroka Ezechiela, aby připomněl jeho poslání, ale aby také

řekl: „Já nejsem nad vámi jako někdo, kdo vám bude hrozit, ale já jsem někdo, kdo vám přišel dát příklad. Já jsem někdo, kdo je s vámi solidární, někdo, kdo stojí uprostřed vás a jehož chováním a jednáním se můžete inspirovat.

Častěji se dívejme na to, jak by to dělal Pán Ježíš, a snažme se ho napodobit.

Vzpomeň na smlouvu s Nejvyšším a odpusť vinu!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

11.09.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

24. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sir 27,33-28,9](#); 2. čtení [Řím 14,7-9](#); evangelium [Mt 18,21-35](#);

Bratři a sestry, dnešní texty se krásně prolínají, hlavně pokud jde o první čtení a evangelium. Jenom bych připomněl, že vlastně kniha Sirachovcova, to jsou výroky o životě, které pronesl jeden zbožný žid Palestiny, ale zaznamenal je, sepsal je až jeho vnuk v Egyptě, a sice ve 2. století před Kristem, tedy relativně krátkou dobu před narozením Pána Ježíše. A proto, jak jsme slyšeli v komentáři, prvotní církev používala tyto texty pro výuku těch, kteří měli být pokřtěni, protože ta kniha Sirachovcova už myšlenkově odpovídá tomu, co nacházíme v Novém zákoně.

Ale vraťme se teď k evangeliu. Co je zajímavé, Petr se tady projevuje jako typický Izraelita. Petr přichází za Pánem Ježíšem a chce se vytáhnout. Chce říct: „Já taky něco vím!“ a chce říct: „Já jsem velkorys. Kolikrát mám odpustit? Až sedmkrát?“

Sedmička je číslo plnosti. Izraelité to měli rozdělené. Od dob Babylónského zajetí odpouštěli, ale počítali a dívali se, jestli ten, komu mám odpustit, je Izraelita, anebo, jak se říká, pohan. A pohanům se neopouštělo zdaleka tolik jako příslušníkům stejného národa.

A stejně tak to myslí Petr: „Kolikrát mám odpustit svému bratru, tedy Izraelitovi. Nejvíce sedmkrát?“ Tam je vlastně jakýsi nádech toho: „Já sice odpustím, ale budu to počítat.“ To znamená, nebude to úplně, protože to úplné odpuštění znamená úplné vygumování. Takže on si myslel, když řekne sedmkrát, že ho Pán Ježíš pochválí. A k jeho velkému překvapení naopak je velmi napomenut.

Je to podobenství, které je adresováno Petrovi. Ne, že by tam asi nebyli ti další učedníci, ale Petr položil otázku a Ježíš adresuje odpověď jemu. Je to pro nás povzbudivé. Proč? No, protože tady jasně vidíme, jak byl Petr nedokonalý. Jak člověk, kterého si Pán Ježíš vybral, aby mu řekl: „Na tobě zbuduji svou církev,“ jak to byl „člověk“. Obyčejný člověk se svými klady, ale také se svými nedostatky. A přesto Ježíš s ním počítá.

Díky tomu, že se to takhle ukázalo, tak nikdo nemůže říct třeba, že Pán Ježíš to nevěděl nebo že to nějakým způsobem přehlédl nebo že by to nějak zakrýval, maskoval. Vůbec ne. Ježíš to ví, ví o jeho slabosti, o jeho nedokonalosti a počítá s ním.

Odpuštění, to nám dělá někdy velké problémy odpustit někomu. Snad pro nás bude povzbuzením, když si tady uvědomíme a řekneme si: „I ten nejhlavnější z učedníků, pozdější první papež, s tím měl velké problémy a také v tom neměl jasno. A trvalo mu to, než se posunul, než se dopracoval někam dál.“

Když půjdeme zpátky ke Starému zákonu. Jak jsem říkal, kniha Sirachovcova, to jsou výroky o životě. Pokud byste si to nalistovali, tak tady po tomto oddíle o odpuštění třeba hned následují výroky o zbytečném mluvení, takzvané mnohomluvnosti. Čili jsou to výroky, které jsou užitečné pro každodenní všední život. Svatopisec tady staví proti sobě protiklady. To je sbírka protikladů. Na jednu stranu staví Boží dobrotu, milosrdenství, odpuštění, a na druhou stranu zatvrzelost člověka, tu nechotu odpustit. Ale aby pohnul svoje posluchače nebo čtenáře té knihy nějakým způsobem jednat, tak jim připomíná a říká: „Vždyť je ten život krátký a my si ho ještě znepřijmujeme.“ A říká: „A to je škoda.“

Totíž, když člověk se dostane do nějakého kontaktu se zlem, tak typicky lidská reakce je, buď si řekne: „Já se pomstím,“ a tím se to pak ještě vyhorčí. Anebo se člověk izoluje: „S tebou nekomarádím.“ Přerušuje kontakty. Toto jsou typicky lidské reakce. Toto jsou reakce, ke kterým nás vede, jak se říká, naše lidská přirozenost. Ale náboženství nám nabízí něco jiného – odpuštění.

Ono to jde trochu proti srsti a říkáme si: „A bude to fungovat?“ Abychom to pochopili nebo vůbec nějak strávili, tak si musíme uvědomit, že ta pomsta a ta izolace, že to nefunguje, že tím se nic nepostaví, ale jenom boží. A to odpuštění, funguje to? To je otázka, že? Tady nám asi největším příkladem má být Pán Ježíš, který na kříži říká: „Otče, odpusť jim.“

Ve Starém zákoně se domnívali Izraelité, že Boží všemohoucnost, moc a svrchovanost se projevuje silou a trestáním. A už vlastně i ten Sirachovec říká, a Ježíš v tom pokračuje, říká: „Boží svrchovanost se projevuje milosrdenstvím a odpuštěním.“ To je něco naprosto neslýchaného, to je obrovský obrat.

Bratři a sestry, existuje taková knížka, ne že bych tady chtěl dělat reklamu, jmenuje se Vězení s klíčem uvnitř, psala ji Kateřina Lachmanová, a je to právě o tom neodpuštění. A ona se tam vlastně snaží vysvětlit, že člověk tím nejvíce ubližuje sám sobě a že ničí sám sebe.

Sirachovec připomínal Izraelitům a říkal jim (to bylo v poslední větě): „Vzpomeň na smlouvu s Nejvyšším a odpusť vinu.“ Smlouva, jejíž součástí je Desatero, tak v této smlouvě je zakotven nárok Izraelitů na to, že jim Bůh bude odpouštět. Izraelité nechodí ke svátosti smíření, ke zpovědi, ale slaví ji – jednou za rok svátek Jom kipur, Svátek smíření. A při těchto svátcích se ještě navíc postí, aby si uvědomili, jak těžké má ten hřích, to neodpuštění následky, a aby potom zažili radost z usmíření, radost z odpuštění.

Bratři a sestry, to je to, k čemu nás ty dnešní texty chtějí vést – k té radosti z obnovených vztahů. To je to. Nemá nás to nějakým způsobem strašit, ale má nás to vybudnout, posunout k té radosti.

V podobenství, které jsme slyšeli, jde o obrovský nepoměr. Těch deset tisíc hřiven, to jsou desítky tun stříbra, když by se to přepočítalo na drahé kovy. Těch sto denárů je asi sedmdesát korun. Ten král v tom podobenství je Bůh a Ježíš chce říct: „Člověčku, počítej s tím, že Bůh ti vždycky bude odpouštět víc, než ty budeš odpouštět lidem.“

Ale v tom podobenství jsou ještě další postavy, další služebníci, kteří „to viděli, co se stalo, a velmi se zarmoutili“. Když se vykládá toto podobenství, tak se zapomíná na tyto další služebníky. Oni tam nejsou náhodou, oni tam mají důležitou

úlohu. Byli zarmouceni z toho, když viděli, co se stalo. Byli zarmouceni nad tou nespravedlností a snažili se to napravit, jak nejlépe mohli.

Bratři a sestry, a to je další rozměr těch textů dnešní neděle, abychom i my nebyli lhostejní. Abychom nebyli lhostejní a snažili se změnit, co změnit můžeme. Každý den se modlíme modlitbu Otčenáš a v ní „odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům“. Kdyby ten překlad dělali dnes, tak by tam asi použili tu spojku „protože“ – „odpusť nám naše viny, protože i my odpouštíme našim viníkům, těm, kteří se provinili proti nám“. Zkusme si tam říct: „Odpusť nám naše viny, protože my neodpouštíme.“ To zní hrozně, a to nikdo z nás nechce. Snažme se o to, aby ta věta v tom Otčenáši tak, jak se ji modlíme, byla pravdivá. Dá to mnoho práce, mnoho úsilí, viděli jsme, že ani Petr to nějak napřed nechápal a nešlo mu to, ale věřme tomu, že výsledek bude stát za to.

Být blízko Pánu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

18.09.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

25. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Lz 55,6-9](#); 2. čtení [Flp 1,20c-24.27a](#); evangelium [Mt 20,1-16a](#);

Text, kde se mluví o dělnících na vinici, se velmi hodí na to naše dnešní poděkování. Znovu bych připomněl, že tam jde o tu blízkost, být blízko Pánu. To je první věc.

Druhá věc, kterou bychom si z toho podobenství měli odnést: Jak jsme slyšeli, dost často máme sklony se zařazovat do té skupiny těch, kteří pracovali nejdéle. Odložme toto hodnocení. Buďme pokorní a toto nechme být. Udělejme, co jsme udělat mohli a měli, na co stačíme, ale hodnotit to, jestli jsem obrazně pracoval od rána, od dvanácti hodin, od tří hodin, od pěti hodin, toto hodnocení nechme Pánu. Prospěje to naší pokoře a rozhodně tím nic nezkažíme.

Ale pokud jde o ty poslední, jak se tam říkalo, nám se zdá, že jsou to povaleči a ti, kterým se nechce pracovat. Troufнул bych si to podobenství trochu přiblížit, přizpůsobit naší dnešní době. Koneckonců, ono to tak funguje i dneska. Jsou místa ve velkých městech, týká se to především stavebních prací, většinou pomocných stavebních prací, a na těch místech každé ráno se setkávají lidé, kteří nemají práci, a stavitelé, stavebníci, majitelé firem, kteří tam přicházejí, aby najali na den, na dva určité dělníky. Jak říkám, spíše jsou to práce nekvalifikované, pomocné. Ale i dneska to takhle je.

A ti dělníci té poslední hodiny v tom podobenství, oni přišli na toto místo. V nás je totiž někdy pocit, že to jsou lidé, které bychom dneska označili jako ty, kteří zneužívají sociální dávky a vyhýbají se práci. Ne. Oni udělali, co udělat mohli. Přišli na to místo, kde se sjednávala ta práce.

My bychom, řečeno dnešními slovy, je mohli označit jako ty, kteří ztratili práci a jsou z toho smutní, a dělají všechno pro to, aby tu práci zase získali. Jdou na úřad práce, tam se zaregistrují, podstupují různé kurzy, hledají. A ptají se, třeba i s obavou: „Jak užívím rodinu? Kde seženu peníze na zaplacení toho nebo onoho? Jak to udělám?“ To jsou v každém případě lidé, kteří se do toho procesu zapojit chtějí.

Proč ten Pán vychází tolikrát a proč tolikrát hledá ty spolupracovníky? Protože Ježíšovi šlo o to, aby vysvětlil v tom podobenství, že Bůh hledá stále. Že Bůh je ten, který přichází se svou iniciativou a říká člověku: „Pojď za mnou.“ Nechává člověku svobodu. To znamená, že ten člověk také musí udělat ten krok, ale jestliže člověk ten krok udělá, nestane se, že by ho Bůh odmítl. Nestane se, že by Bůh řekl: „Tebe nepotřebuji.“ Ale Bůh naopak říká: „Mám o tebe zájem.“

A s tou odměnou? Ty peníze mají jeden takový nedostatek. Když člověk vydělá tisíc korun, tak si řekne: „Moh jsem vydělat dva.“ Když vydělá dva, tak si řekne: „Mohli mi dat tři.“ Peníze mohou růst. Ten denár je symbolická hodnota, ve které Ježíš chce říct: „Dostali všechno. Dostali všechno, co potřebovali.“ V těch penězích máme pořád pocit, že když jich budeme mít víc, že to bude lepší. Ale Ježíš chce říct: „Od mého nebeského Otce dostáváte všechno.“ Jestliže jsem dostal všechno, tak už se k tomu nedá nic přidat. Už se tam nedá dat nic navíc. Jestliže dostanu nějaký pohár a do toho poháru mi nalijí vodu, víno, cokoliv jiného a ten pohár je plný, tak ten pohár je plný. Už se tam nevléze nic navíc.

Bratři a sestry, a v tomto je právě ta krása toho podobenství. Bůh hledá, Bůh čeká na naše rozhodnutí a Bůh říká: „Mám o tebe zájem a chci ti dát všechno, co potřebuješ – pro život na této zemi i pro život věčný.“ My jsme se dnes sešli, abychom při této bohoslužbě poděkovali za všechny ty dary, které dostáváme, abychom se mohli radovat z života na této zemi. Tak tedy děkujeme a prosíme za to, abychom neztratili i ty dary, které nás přivedou do života věčného.

O odpuštění

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.09.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

26. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ez 18,25-28](#); 2. čtení [Flp 2,1-11](#); evangelium [Mt 21,28-32](#);

Bratři a sestry, evangelium je staré skoro dva tisíce let a první čtení ještě o nějakých 550 let starší, a přece můžeme říct, že oba ty texty jsou jakoby napsány pro současnost. Ony jsou napsány pro každou dobu, pro každou generaci. Pořád si z nich lidstvo může brát ponaučení.

Evangelium začíná příběhem. Nevíme, jestli si ho Ježíš vymyslel anebo jestli ukázal na nějakou konkrétní rodinu. Spíš si to vymyslel. V té rodině jsou dva synové. Jeden rychleji mluví, než přemýšlí, a pak je ještě trochu pohodlný, až líný, ale má dobré srdce. Ten druhý, ten je mnohem mazanější. Je velmi takový prohnáný. Svému otci říká pane, aby to vypadalo, jak svého otce ctí, jak si ho váží. Ale je to jenom fasáda. Ten člověk už dávno se rozhodl, že si bude dělat, co sám chce, a na svoje okolí to takzvaně hraje.

Ježíš na tomto modelovém příběhu chce ukázat situaci farizejů. Farizejové se pokládali za elitu národa, za vzdělance, za ty, kteří ukazují kudy dál, kteří ten národ jaksi táhnou k těm lepším věcem. Na druhou stranu zase ti celníci, nevěstky nebo, jak my říkáme, prostitutky, to je na úplném chvostu toho národa, tedy to, co se nazývá jakousi morální spodinou a říká se: „Od těchto lidí se nedá čekat nic dobrého. Nedá se čekat, že oni by byli nějakým příkladem pro národ, že by nějakým způsobem si je měl někdo vzít jako vzor k následování.“

Ježíš to obrací a říká: „Ale oni slyšeli! Oni slyšeli, co Jan Křtitel říká, a vzali to vážně. Oni si uvědomili svoje chyby, litovali jich a přijali nabídku na odpuštění.“ Ježíš to celé říká proto, aby znovu svým posluchačům z řad farizejů nabídl tuto cestu: uvědomit si chyby, litovat jich a vydat se po lepší cestě. Ježíš to neříká proto, aby je jenom nějakým způsobem pokáral, ale aby jim nabídl jinou cestu odpuštění.

O té cestě odpuštění mluví také prorok Ezechiel. Ale tam je to ještě trochu složitější. Z knihy proroka Ezechiela jsme četli před několika týdny, tak aspoň jenom v kostce shrnu to, co jsem tady už říkal. Jméno Ezechiel znamená „Bůh je silný“, „Bůh je síla“, ale prorok vystupuje v době babylonského zajetí, tedy kdy prohráli. Je to prorok, který ve své knize má ty velké vize: zjevení Božího trůnu, Boží všemohoucnosti, zjevení chrámu, ze kterého napřed odchází Hospodinova archa, v dalším zjevení se tam Bůh vrací, z chrámu vytéká voda a všude, kam se ta voda dostane, tak je země uzdravena. A největší ten obraz, největší vize je vize suchých kostí, které z Božího popudu, mocí Boží ožívají.

Ale dneska tady slyšíme výrok. Bylo to jistě zajímavé, jistě poučné, ale bude ještě poučnější a prospěšnější připomenout si souvislosti. Kdybyste to hledali, je to v 18. kapitole, asi tak v polovině, co jsme četli. Na začátku té 18. kapitoly prorok cituje přísloví, které tam bylo velmi často říkané, a sice: „Otcové jedli nezralé hrozny, synům z toho trnou zuby.“ Trošku opatrně, ne zcela jasně je tam řečena velmi závažná myšlenka, a sice: „Naši předkové zhřešili, udělali něco špatně, a my za to trpíme.“

Jednak tedy je v tom schována myšlenka kolektivní viny, ale jednak je v tom také schována narážka na „my za to nemůžeme“. Obojí je špatně. Bůh není ten, který by vykonával, praktikoval kolektivní tresty, a Bůh není ten, který by řekl: „To udělal jeden špatně, druhý za to bude potrestán.“ Ne. Ale je to taková lidská vlastnost, špatná vlastnost: „Já nic, to ten druhý. Já za to vlastně nemůžu.“ Svádět svoje chyby, svoje prohry, svoje hříchy na někoho druhého. Tady to vylepšili – oni je svádí na mrtvé, kteří už nemůžou k tomu nic říct. Jo? Ten už se neozve, ten už nebude protestovat.

Ale toto byl jenom začátek. Tou myšlenkou, že za tu špatnou situaci, že jsme v babylónském zajetí, že národ je v úpadku, za to mohou naši předkové. To je začátek. Oni to dotáhli ještě do většího extrému, a sice někdo se tam zamyslel, a řekl: „No jo, ale co ti předkové? Oni tady třeba nechtěli být, oni se tady nechtěli narodit, oni tu nechtěli žít. No, kdo je stvořil, kdo je udělal? Bůh. Takže Bože, za to, že je to tak špatné, si vlastně můžeš ty sám.“

To je to, na co prorok reaguje velmi ostře a říká: „Ne Boží jednání je špatné, ale vaše jednání není správné.“ Svalovat vinu dokonce na Boha! Připadá vám to hodně absurdní? Je to absurdní, ale je to časté. Setkáváme se s tím už na prvních stránkách Bible. Když končí vyprávění o prvním hříchu, o hříchu prvních lidí, tak Bůh hledá Adama a Evu. Když je najde, tak se ptá Adama: „Cos to udělal?“ A on říká: „Žena, kterou mi dal, mi dala, tak jsem jedl.“ Bůh se ptá ženy: „Cos to udělala?“ A žena říká: „Had mě svedl.“ Hada už se Bůh neptá, ale říká: „Budeš za to zlořečený.“

Ale v takovém tom podtextu je právě to přehazování toho horkého bramboru, toho „já za to nemůžu, to ten druhý“ a ten Adam vlastně říká: „Žena, kterou mi dal ty, ta to udělala,“ a žena zase říká: „To ten had, kterého ty jsi stvořil.“ Od počátku je člověk v pokušení to přehodit na někoho jiného, přehrát to. Ale to není cesta, jak z té šlamastiky ven, jak z té špatné situace se vymanit. To je to, čemu se říká začarovaný nebo bludný kruh, kdy to jde pořád dokolečka, ale není tu řešení. Jaké řešení? Přiznat si, že bylo něco špatně, litovat toho a chtít to napravit.

Bratři a sestry, toto vůbec není jednoduché. Jak jsem říkal na začátku mše svaté, děláme to na začátku každé liturgie, že se ztišíme a s pokorou předstoupíme před Pána. V tu kratičkou chvíli není dost času na to, abychom vzpomínali na všechny svoje chyby, ale máme si uvědomit tady to svoje postavení: „Ano, jsem chybující člověk. Potřebuji odpuštění.“ Ale má to být opravdové, upřímné. Nemá to být jenom, že napočítám do deseti. Nemá to být jenom chvíle, kdy se podívám, kdo je vedle mě v lavici. Nemá to být chvíle, která vyprchá do prázdna. Má to být opravdová příprava na setkání s Bohem, protože tato skutečnost, to, že si přiznám: „Ano, já potřebuji odpuštění,“ tak to je situace, která to zásadně mění, to je moment, který to zásadně změní a posune kupředu.

Jak jsem říkal, je to proti lidské přirozenosti. Nechce se nám do toho, ale je to nutné. Uvažme, že Bůh nám vychází vstříc, a že toto děláme v tichu. Každý jsme tam sám s Bohem a nemusíme to vykládat žádnému jinému člověku. Uvažme, jak těžké by to bylo, kdybychom to měli někde říkat. To by snad byli i pro mnoho lidí nepřekonatelné. Bůh nám skutečně vychází vstříc, a tak, jak hledal toho Adama a Evu, tak přichází i za náma.

Uvědomme si ještě jednu velmi důležitou skutečnost, jeden velmi důležitý rozdíl mezi tou Boží spravedlností, a jak říkáme, spravedlností na tomto světě. Tady, když někdo něco provede a přizná se k tomu, tak řekou: „Dobře, je to polehčující okolnost,“ ale neřeknou: „Nic se nestalo.“ Řeknou: „Je to polehčující, okolnost. Bude trest, bude třeba o něco menší.“ Ale v té Boží logice v okamžiku, kdy člověk si to přizná a lituje toho, Bůh odpouští a trest se maže. To je jeden podstatný a veliký rozdíl, a to je něco, co by nás mělo pohnout právě k tomu, proč to udělat, protože si někdy říkáme: „Proč? Proč si mám přiznávat svoje chyby, proč jich mám litovat, proč mám usilovat o to, abych byl lepší?“ Protože Bůh to smaže a jakoby se nic nestalo, jakoby to nebylo.

Bratři a sestry, Boží velkorysost je něco, co bychom měli využívat. Rozhodně ne zneužívat a rozhodně ne nad tím mávat rukou a říkat si: „Mě se to netýká.“ Je to skutečně velkorysá nabídka, která trvá, pokud žijeme na tomto světě. A tak ji využijme a hlavně za tu nabídku děkujeme. Ježíš si o nás nedělá iluze, on ví, že jsme jako ti „synové“, ale snažme se spíš být jako ten první, tedy: možná někdy moc mluvíme, možná jsme někdy pohodlní, možná se nám nechce, ale usilujme o to, abychom měli dobré srdce a abychom přemýšleli o tom, co děláme, a když zjistíme, že jsme udělali něco špatně, nebojme se to přiznat a snažme se to s Boží pomocí napravit.

Svatý Václav se skutečně řídil tím, co říkal

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.09.2011 - středa, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Václava

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 6,9-21](#); 2. čtení [1 Petr 1,3-6;2,21b-24](#); evangelium [Mt 16,24-27](#);

Bratři a sestry, začnu možná trošku ne úplně vážně. Když se díváme na život svatého Václava, tak si říkáme: „Co ten člověk za svůj krátký život stihнул!“ A když jsme šli teď s ministranty tady do kostela, průvodem kolem kostela, tak jsem si říkal: „Co ti lidé chtějí dnešní den, dnešní volný den všechno stihnout?“, protože to byl obrovský úprk různých traktorů, vozíků a všeho možného.

První čtení mluvilo o tom, že člověk si má rozvrhnout čas, a má se zamyslet nad tím, čemu věnuje svůj čas. Má si udělat nějaký plán a má o tom přemýšlet. V okamžiku kdy člověk bude mít takovýto plán, tak mu to jednak přinese určitý pokoj do srdce, a uchrání to člověka od různých zmatků. Bude mít možnost promyslet si důležité věci a najde třeba i sílu k tomu, aby vykonal věci, které jsou těžké, nepopulární a věci, které se mnohdy třeba přičí naší přirozenosti.

O tom mluví evangelium. Je to Matoušova 16. kapitola. Ta kapitola začíná tím, že Ježíš vezme svoje učedníky do kraje Césarea Filipova, tedy na sever tam až, kde pramení Jordán. Už je to mimo území Galileje, kde nejsou žádní jeho příznivci. Ježíš tam v těch krajinách celkem je neznámý. Vezme je tam, aby se zastavili, aby si odpočinuli, ale potom jim položí tu důležitou otázku: „Za koho lidé pokládají Syna člověka?“ Oni odpoví a Ježíš položí ještě důležitější otázku: „Za koho mě pokládáte vy?“ Petr řekne: „Ty jsi Mesiáš, Syn živého Boha.“ Ježíš mu na to řekne: „Tobě dám klíče od Božího království,“ ale v zápětí Ježíš jim začne vysvětlovat, že musí do Jeruzaléma, že tam bude zabit, ukřižován a třetího dne, že vstane z mrtvých. A Petr mu říká tu známou větu: „Bůh uchovej, to se ti nikdy nestane!“ A Ježíš mu říká: „Pojď za mnou. Nechoď přede mnou, ale za mnou. Následuj mě.“

A teď už jsme se dostali k tomu, co jsme četli v dnešním evangeliu, kdy Ježíš vysvětluje svým učedníkům jakýsi rozpor. Rozpor mezi tím, co nabízí člověku tento svět, svět odvrácený od Boha. Ten nabízí člověku téměř všechno a říká mu: „Když budeš mít lokty, když se nebudeš ohlížet nalevo, napravo, když budeš vidět jenom sebe, dotáhneš to hodně daleko.“

Ale co nabízí Ježíš? Ježíš nabízí život. Nabízí člověku, aby žil svůj život. Aby ten život byl naplněný – na této zemi, ale i na věčnosti.

Ježíš, když mluví o tom a říká, že kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho. Kdo však svůj život pro mě ztratí, nalezne ho. Ježíš nemluví nutně o mučednické smrti. Ježíš nemluví jenom o tom, že opravdu člověk přijde fyzicky o život, ale Ježíš chce říct to, že pokud se člověk nechá vést evangeliem, jeho život bude naplněný. Jestliže se nechá vést evangelními zásadami, mezi které patří i ta láska k Bohu a k bližnímu, tak potom člověk ten svůj život prožije taky v nějakém pokoji a přinese mu to radost. Naopak, jestliže člověk toto všechno odloží a nechá se vést svou sebeláskou, tak za ním zůstane jenom spálená země.

Bratři a sestry, nedávno jsem slyšel takový výrok. Byl pronesený v rámci politiky. A sice, bylo to asi tak, že většina lidí je dnes překvapena tím, že někteří lidé myslí vážně to, co říkají. Že to není jenom nějaká proklamace, že to není jenom prázdné slovo. Tam bylo „někteří“. Není jich mnoho dnes, ale jsou takový a svatý Václav mezi ně patřil. On se skutečně řídil tím, co říkal. On věřil v to, co dělal, a proto toho za svůj krátký život stihнул tolik.

Doba, ve které žil, v mnohém nám byla podobná. Byla to doba zmatků, doba přeměny myšlení, doba, kdy pouze malá část národa věřila svým srdcem. Ústy, těch bylo celkem dost, ale srdcem málo.

Dnešní evangelium mluví o svobodě. Právě Ježíš říká: „Kdo chce jít za mnou?“ To je nabídka. To není žádné „musíš“, ale: „Chceš? Tak pojď.“ Dnešní svátek nám připomíná tu důležitou věc, že křesťanství našemu národu nebylo vnuceno násilím, ale přišlo sem s nabídkou pokoje, s nabídkou opravdu vstupu do vzdělané společnosti, do vzdělané Evropy. S tou nabídkou „když přijmeš křesťanství, tak tím získáš“. Neztratíš, ale získáš, ale je to na tobě. A tato nabídka se vlastně pořád opakuje.

Náš národ je takovým svědectvím toho, že se pořád lidé musí rozhodovat pro Boha, protože mnoho lidí tu nabídku nepřijme. Je to pořád připomínka Boží velkorysosti, je to pořád připomínka toho, že člověk má svobodu, že Bůh netlačí, ale nabízí.

Bratři a sestry, v mnohých těch skutečnostech je ta doba zase úplně jiná. Musíme přiznat, že nerozumíme všemu, co se tam stalo. Je to mnohem složitější, než jak to líčí některé ty legendy. Bylo to mnohem a mnohem zamotanější. Vidíme tam také tu, řekli bychom, různost v té rodině. Jak i vlastně uvnitř jedné rodiny byly různé tábory, různě se ta rodina seskupovala a vlastně někteří byli pro, někteří byli proti. Vidíme tam vlastně také to, jak ten Boleslav se nechá ovlivnit v tu určitou chvíli tím, když mu namluví a řeknou: „Tvůj bratr ti stojí v cestě. Je potřeba se ho zbavit.“ Ale co je na tom dnešním svátku ještě asi nejkrásnější, je to, že ten Boleslav nakonec lituje toho, že nechal Václava zabit, a pokračuje v tom, co Václav dělal.

Tady o tom už se tak mnoho nemluví. Vyzdvihuje se samozřejmě ten Václav, jeho příklad, ale Václav a jeho příklad, to nekončí smrtí ve Staré Boleslavi, ale to jde i dál. On ovlivňuje i po smrti svoje okolí, ty svoje nejbližší, a ten jeho příklad je natolik silný, že oni řeknou: „Ano, on měl pravdu. To, co on dělal, bylo správné, a my jsme se mýlili.“ Toto je obrovská osobnost, silná osobnost, která opravdu mění, která svým příkladem přitahuje, ukazuje.

Bratři a sestry, děkujeme za tu svobodu, kterou nám Bůh dává. Děkujeme za tu nabídku: „Kdo chce jít za mnou, svůj život nalezne,“ Ježíš tím myslí smysl života na této zemi, a: „Já mu dám nakonec život věčný.“ A vyprošujme našemu národu, aby tady bylo co nejvíc lidí, kteří myslí upřímně a vážně a chtějí splnit to, co říkají. Aby v našem národě zase byla ta jednota mezi tím, co se říká a co se koná. Aby to bylo skutečně co nejvíc takové ryzí, protože potom se posuneme kupředu.

Ať se nám to na přímělu svatého Václava podaří.

Být spravedlivý a konat dobro

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.10.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

27. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 5,1-7](#); 2. čtení [Flp 4,6-9](#); evangelium [Mt 21,33-43](#);

Bratři a sestry, zeptám se vás, nestalo se vám někdy, že jste byli třeba na nějaké oslavě, všichni byli svátečně oblečeni, bylo to něco důležitého, něco významného, a teď si tam někdo nedal pozor na ústa a pronesl něco, co tu oslavu úplně zničilo, zkazilo, rozvrátilo. Já myslím, že všichni máme podobnou zkušenost v životě. Potom se to všichni snaží takzvaně slepit, dělají jako že nic, ale už to není ono. Na té oslavě je kaňka.

A něco takového zažili účastníci oslavy, která byla v Jeruzalémě, v Jeruzalémském chrámu, byla to oslava na poděkování za sklizeň vína, a s největší pravděpodobností to bylo v roce 734 před narozením Pána Ježíše.

Do této oslavy vstupuje prorok Izaiáš se svou písní. Ona to byla píseň, on to neřikal, on to zpíval. Po zvyku tehdejší doby se tam někde postavil a začal zpívat. Spousta lidí se asi zastavila, protože začátek té písně odpovídá tomu, co oni znali, a co se jim vybavilo, to jsou citáty z jiné knihy Písma svatého, z Písně písní. A vypadá to tedy na takovou milostnou píseň, na píseň o ženichovi a nevěstě. Ale v určitou chvíli tam dochází ke zlomu a stává se z toho píseň, která je takovým dosti silným políčkem, můžeme říci i obžalobou všech těch, kteří se tady účastní té slavnosti na poděkování za sklizeň vína. Kdy vlastně prorok jim říká: „Vy se tady radujete, že vaše sklepy, vaše sudy jsou plné toho vinného moštu, ale zapomněli jste, že vy sami máte přinášet nějaký dobrý užitek.

Co to udělalo s posluchači, nevíme. Ten konec je otevřený, k tomu se ještě vrátíme. Ale teď se blíží podívejme na to, co ten prorok zazpíval. Je to podobenství. Je to vlastně jedno z nejstarších podobenství v Písmu svatém. A prorok využil veden Duchem svatým, toho místa, kde byli. Jsou v Jeruzalémě. V Jeruzalémě je to z kopce do kopce. Samotný starý Jeruzalém je na kopci., tam není kousek roviny a všude na těch stránkách a kopcích je spousta kamení. Takže když on tam zpívá, že vinici měl můj přítel na úrodném svahu, oplotil ji, očistil od kamení, tak všichni věděli, jak je to těžká práce.

Dál prorok vyjmenovává, co všechno musí být na vinici, aby ta vinice byla dobrá, dokonalá, na jedničku. A navíc to vyjmenovává takovým způsobem, kdy říká vlastně: „To udělal přímo on! Můj známý to udělal!“ Bohatí lidé si na to sjednávali lidi, ale Bůh si nesjednal lidi. Bůh si nikoho nesjednal, pokud jde o péči o lidstvo, o nás, ale dělá to sám. Ne skrze někoho, ale sám o nás pečuje. Je to vztah velmi osobní a jedinečný, který má Bůh ke každému z nás. To je první věc, co prorok chce vyzdvihnout.

Potom právě prorok říká: „Bůh udělal všechno – všechno, co bylo možné, všechno, co bylo potřebné, aby to dílo bylo tak, jak to slyšíme už na prvních stránkách první knihy Mojžíšovy, aby to bylo dobré, aby to přinášelo užitek.

Ti Izaiášovi posluchači si měli vzpomenout na první knihu Mojžíšovu, na to, že Bůh usadil člověka v zahradě Edenu. Právě proto, že vytvořit zahradu v Izraeli dalo tolik práce, a bylo s tím dost práce, aby se to udrželo, tak zahrada nebo i zahrádka každého Izraelity, to byla jeho pýcha. Teď nemluví o nějaké zahradě zelinářské nebo něčem takovém, to byly věci, které byly potřeba pro obživu, ale mluvím o zahradě, kde byla vinná réva, popřípadě jiné stromy, protože to byla oslava. Z těch hroznů se dělá víno a s vínem se slaví. A to byla chloubka každého Izraelity, když měl dobré víno a mohl pozvat své přátele na nějakou oslavu.

A prorok je vede k tomu a říká: „Tady se stalo něco špatně. Vy jste zapomněli poděkovat, ale skutečně poděkovat, ne jenom naoko, tomu, kdo vám to všechno dal. Jemu nejde jenom o to, abyste mu děkovali tady při nějakých obřadech, ale abyste na něho nezapomínali ve svém životě. Máte konat spravedlnost a konat dobro, dobrotu. Jak to budete dělat, to už je na každém z vás.“

Všimněme si, že prorok jmenuje dvě věci, které nejsou bezprostředně spjaté s náboženstvím. To jsou hodnoty, které vycházejí z toho, že člověk ctí určité principy, ale jsou to hodnoty, které má zachovávat každý člověk – zachovávat spravedlnost a konat dobro. Bůh tedy po nich nechce něco vysokého, ale chce po nich úplný základ.

Teď chvíli nechme proroka Izaiáše a podívejme se, co jsme slyšeli v evangeliu. Pán Ježíš totiž vychází tady z toho, co jsme slyšeli v prvním čtení, vědomě na to navazuje a pronáší svoje další podobenství. Ale jestli jste dobře zaregistrovali, tak v úvodu bylo řečeno: „Ježíš řekl velekněžím a starším lidu.“ Většinou je tam uvedeno, že Ježíš to říká zástupům, které byly kolem něho, nebo svým učedníkům. Ale toto je jedno z mála podobenství, které je věnováno velekněžím a starším lidu, tedy autoritám. Těm, kteří mají odpovědnost za celou zemi, za celý ten stát. Ježíš tedy mluví ke šlechtě a představitelům chrámu, té náboženské autoritě. A říká jim podobenství, ve kterém jim vůbec nelichotí, vůbec. Naopak on chce, aby si uvědomili důležitou věc. Oni si totiž říkali: „To, co tady řekl Izaiáš, to platilo pro ty obyvatele Judska a Jeruzaléma těch sedm set let před námi. Teď už je jiná doba, teď se věci mají jinak. A Ježíš jim chce říct: „Ale kdepak! Vy máte úplně ten stejný problém, akorát ho nevidíte. Je potřeba, abyste otevřeli svoje oči, svoji mysl, svoje svědomí a abyste to začali vnímat.

U Ježíše v tom podobenství je pro nás podstatná ještě jedna věc, a sice ti vinaři mají odvádět výtěžek, zaznělo to také v komentáři, jakýsi nájem. Nájem je určitá část toho, co člověk vyzíská, tedy ne všechno, ne, že by člověk musel odevzdat všechno, ale část. Nájem je zpravidla menší část. Tedy Ježíš říká: „Ten, kdo vám to všechno dal, ten, kdo se o vás stará, tak po vás chce část. Ne všechno, on je tak pokorný a tak dobrý, že se spokojí s nějakou menší částí. Co to je ta menší část? Být spravedlivý a konat dobro.

A teď mi někdo můžete říct: „A co to teda znamená? Co teda mám dělat ve svém životě?“ Tady ty texty končí a tady začíná to, co by se dalo označit jako náš domácí úkol. Co to znamená být spravedlivý a konat dobro? To musí už domyslet každý z nás, protože to se liší od postavení nás, jednotlivých lidí, od situace, ve které žijeme. To není totožné. Třeba u mnoha lidí se to bude překrývat, mnoho lidí řekne: „Ne, je to podobné, je to stejné,“ ale liší se to. A tady je na nás, abychom o tom přemýšleli, aby to nepadlo ladem.

V tom prvním čtení nevíme, jak to dopadlo, jestli o tom přemýšleli nebo ne. V evangeliu o tom přemýšleli, co jim Ježíš řekl, a rozhodli se, že se Ježíše zbaví, že ho odstraní. Tady my můžeme říct, to není ta správná cesta. Nám se tady nabízí jiná cesta. Ježíš prorok neříká tyto tvrdé myšlenky proto, aby nám pokazil nějakou oslavu, vůbec ne, ale aby nás upozornil: „Člověče, je tady několik cest ve tvém životě. Záleží na tobě, co ty si vybereš, záleží, po které té cestě chceš jít, a i když se rozhodneš jít po té dobré cestě, tak je potřeba čas od času zkontrolovat, jestli skutečně jdeš po té dobré cestě, jestli jsi nezabloudil, jestli ses neotočil a nejdeš někam jinam.

Bratři a sestry, užitek přinášet spravedlnost a konat dobro, to také ale znamená, že ten, kdo to bude konat, tak ne jenom, že bude dělat dobře těm, kteří jsou kolem něho, že se bude chovat správně, ale také to znamená, když toto budeme konat, nám samotným to přinese do srdce pokoj a radost. Nemysleme jenom, že to znamená, že děláme něco pro ty druhé, ale budme si vědomi toho, že taky konáme pro sebe. Že to jsou spojené nádoby a že to k sobě patří. Mějme odvahy udělat si ten čas, zastavit se a zeptat se: „Pane, jak to má vypadat v mém životě, abych já konal dobro a spravedlnost?“

V Božím pojetí po soudu a trestu nastupuje milosrdenství

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

09.10.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

28. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 25,6-10a](#); 2. čtení [Flp 4,12-14.19-20](#); evangelium [Mt 22,1-14](#);

Bratři a sestry, hlavní myšlenkou dnešních textů, které jsme slyšeli, je naděje. Možná to není na první pohled vidět, ale je to tak. Církev schválně vkládá tyto texty ke konci církevního roku, kdy se víc mluví o takzvaných posledních věcech člověka, to znamená o smrti, soudu, druhém příchodu Pána Ježíše. Ale i to počasí, které je kolem nás, taková ta trošku depresivní nálada přivádí člověka k otázce: „A jak to bude?“ Mnoho lidí, když se dívá na svět, na společnost, tak říká: „To nedopadne dobře. To skončí nějakou katastrofou,“ a mnoho lidí se zneklidňuje. A už prorok víc než 700 let před narozením Pána Ježíše na to říká: „Ale kdepak! Skončí to dobře. Bůh to má ve svých rukou a dává vám naději, dává vám nabídku, zve vás.“

Slyšeli jsme ve Starém zákoně i v Novém zákoně podobenství. Je to stejná situace jako minulou neděli, kdy Pán Ježíš bere látku ze Starého zákona a vědomě na ni navazuje, něco k tomu dodává, rozšiřuje, prohlubuje. Ale začneme tím starozákonním obrazem.

Je to obraz. Někdo by mohl říci: „To už není pro nás. Taková trošku pohádka. Hospodin vystrojí hody s výborným vínem. Budou to šťavnatá jídla, vybraná vína. Vždyť to zní jak pohádka pro děti v první třídě nebo pro nějaké předškoláky.“ Je to obraz. Je to obraz, který byl pochopitelný všem lidem té doby. Když vidíme nějaký obraz, tak ten obraz na nás zapůsobí. První dojem. Jestli barvy jsou světlé, tmavé, vidíme z toho náladu toho obrazu a můžeme z toho odvozovat náladu toho umělce. Ale to je to první. Když potom přijde nějaký znalec, někdo, kdo tomu rozumí víc než my, a začne povídat. Řekne, proč ta a ta postava je v popředí, proč ta a ta postava je vzadu, proč ta určitá postava drží určitou věc v ruce nebo proč se tváří zrovna, jak se tváří, tak nám to vysvětlí a my naráz zjistíme, že v tom obraze je ukryto mnohem víc z umělce, z umělcových myšlenek, než nás napadlo v ten první moment. A tak je to i tady s tímto podobenstvím ze Starého zákona, z toho, co říká Izaiáš.

To první, co Izraelity okamžitě napadlo (nás už to nenapadne), tak je první myšlenka bezpečí – nebude hrozit žádná pohroma, nebude hrozit, že by nás někdo přepadl, že by nám sebral náš klid. V první řadě se myslí ten klid a mír vnější. V té druhé řadě, v té hlubší rovině se tím také myslí ten pokoj v srdci člověka, který dává Bůh. Už nic ho nebude moci ohrozit.

Potom další ta myšlenka, která Izraelity okamžitě napadla a napadne, je dostatek – nebude nic chybět. Všechno to, co potřebujeme, o to se Bůh postará. Tady je to zase vylíčeno po té stránce hmotné a zachování tělesného života. Ale můžeme to vztáhnout i na tu rovinu, které říkáme duchovní. Bůh si nás bere na starost, aby nám nic nechybělo.

Další ten příměr: Na této hoře sejme Bůh závoj, který halil všechny lidi, příkryvku, která kryla všechny národy. Toto už je těžší a už i tady v tomto židovství rabíni se různí, jak to vyložit, ale různí se i křesťanští vykladatelé Starého zákona. Nejvíce zastánců a nejpravděpodobnější je asi tento výklad: Když se jdou Izraelité modlit do synagogy nebo na jakékoli místo nebo i doma, tak si dají něco na hlavu. To je takový předpis. Ten předpis má vyjádřit pokoru člověka před Hospodinem, že člověk se nemá vyvyšovat, má zůstat pěkně při zemi a má si být vědom, že mluví k někomu, kdo ho mnohonásobně převyšuje. Proto musí mít zakrytou hlavu.

Když Izraelité prožívali smutek, tak měli tu pokrývku hlavy, nějaký ten šál nebo závoj, stažený ještě hluboko do čela, aby i tady z tohoto postoje bylo vidět, že prožívají smutek. Za každým závojem, za každou oponou může být něco schováno a člověk se ptá: „Co tam je?“ A taková opona, závěs byl v Jeruzalémském chrámu mezi svatyní a velesvatyní. Neviděli tam. Nevěděli, co tam je. Nejdřív tam byla archa v době Izaiášově, ale potom ta se ztratila a po Babylónském zajetí už tam nebylo vůbec nic. A prorok, aniž on to možná ví, tak mluví o této oponě, mluví o tom, že toto bude odstraněno, protože v okamžiku smrti Pána Ježíše ta opona se roztrhla.

Takže tady tento příměr, když v tom ještě budeme chvíli pokračovat, chce říct také to: „Bůh tě, člověče, zvedne na svoji úroveň. Nebude mít před tebou žádné tajemství. Nebude tam nic, co by ti bránilo v tom, abys ty mohl přijít k Bohu, žádná překážka. Bůh všechny ty překážky odstraní. Pán Ježíš, když mluví před svou smrtí k apoštolům, tak taky jim říká: „Nazval jsem vás přáteli. Už nejste služebníci, ale přátelé.“ Tady už je naznačeno vlastně to pozdvižení, to povznesení, to, že Bůh nás bere k sobě, bere nás za své partnery.

Pán Ježíš v tom podobenství, jak jsem říkal, pokračuje. Všimněme si, že stejně jako minulou neděli to podobenství je proneseno k velebnějším a starším, tedy k těm, kteří znali dobře tyto texty, ty texty starozákonné, kteří to studovali a od kterých se čekalo, že se v této látce budou orientovat. Protože je tam jeden takový zajímavý rys, už v tom podobenství Pána Ježíše. Král zve na svatbu, oni odmítají, Ježíš připomíná zase svobodu, kterou člověk má, ale připomíná taky odpovědnost. Říká: „Každé to jednání, každé to rozhodnutí má nějaké své následky. A je tam i vlastně vylíčeno na jedné straně to, že ti lidé odmítají z nějakých malicherných důvodů, ale potom se tam mluví o vyloženém nepřátelství. Nejsou tam vylíčeny důvody toho nepřátelství, ale je tam to nepřátelství. A potom je okamžik soudu. Král přijde, odsoudí, potrestá. Vezme jejich město, zlosyn zahubí, jejich město vypálí. V našem lidském pojetí, když je soud a trest, tak je konec. Člověk si odpyká trest a je konec. Ale v pojetí Božím po tomto nastupuje třetí věc – milosrdenství. Říkáte si: „To nějak nechápu.“ Já musím říct: „Tak to je,“ a že tady se dostáváme k momentu, kdy je to skutečnost, která přesahuje naše chápání. Přesahuje všechno to, co známe, přesahuje to naše možnosti, protože, že jo, buď je soud, nebo je milosrdenství, ale nám to obojí nejde dohromady. A toto je právě ten moment, kterému se říká víra – kdy něco nemohu rozumem uchopit a říkám: „Bože, já ti věřím, já na tebe spoléhám. Toto přesahuje moji kapacitu a já to oboje neumím, ale věřím, že ty to umíš.“

Dál v tom podobenství, protože to podobenství pokračuje, král to nevzdává a znovu zve. Hodovní síň se naplnila. Ježíš chce říct velmi důležitou věc. „To, čemu vy říkáte nebe“, Ježíš přirovnává ke svatební hostině - nebe, spása, věčný život. A Ježíš připomíná věc, která se nám trošku vytrácí, a sice říká: „Do toho věčného života můžete vejít společně.“ Totiž od

středověku se zdůrazňuje ta individuální cesta: Člověk za svůj dobrý zbožný život získá věčnou odměnu. Mluví se tam o jedinci, který má směřovat k tomu věčnému životu. Ale Ježíš tady v tom podobenství říká: „Všichni! Všichni tam máte jít. A jestli se tam chcete dostat, tak musíte vědět, že tam jdete společně.“

Žijeme v době, kdy mnoho lidí říká: „Bůh ano, já věřím, církev ne, tu já nepotřebuji.“ Tady v tom podobenství Ježíš říká: „Ale potřebuješ!“ Ježíš to tak určil. Ježíš to tak rozhodl, že ta cesta do toho nebe, taková ta obvyklá cesta je skrze církev.

A jak by tady církev měla fungovat, jak by měla vypadat? Ještě jako kardinál současný papež Benedikt XVI., jako kardinál Ratzinger jednou řekl takovou zajímavou myšlenku, že církev má být jako lešení. Cílem stavitele není postavit lešení. Cílem stavitele je postavit dům, nějakou stavbu. Ale pokud je ta stavba velká, potřebuje lešení, bez lešení to nepůjde. A záleží na každé části toho lešení, aby fungovala. Pokud je nějaká ta trubka ohnutá, prasklá, zlomená, tak to nebude fungovat, nebude to držet, nebude to plnit svou funkci. A Josef Ratzinger říká: „Každý z nás je takovou částí toho lešení. Podpíráme jeden druhého na té stavbě církve, podpíráme jeden druhého na té cestě do věčného života a jde o to, aby každý z nás to, co se od něho čeká na té cestě na tu svatební hostinu, aby na něho bylo spolehnutí.“

Bratři a sestry, jak jsem říkal na začátku. Jsou to texty, které nám připomínají naději, které chtějí posílit naši naději. Že na konci nás čeká něco krásného a něco radostného. Ale nejenom na konci. Už na té cestě na tu svatební hostinu zažíváme krásné a radostné momenty. Tak je nepropásněme a děkujeme Bohu za ně.

Odvádějme, co je císařovo, císaři, a co je Božího, Bohu

P. Mgr. Václav Rychlý, OPraem

16.10.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

29. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 45,1.4-6](#); 2. čtení [1 Sol 1,1-5b](#); evangelium [Mt 22,15-21](#);

Asi dobře víte, že i ve státě Vatikán jsou zastoupeny různé státy, že tam mají svoje velvyslanectví, že jsou tam jejich atašé a tak dál. A právě ve Vatikáně působil někdy v padesátých, šedesátých letech nějaký atašé, nevím přesně jeho jméno, ze státu Izrael, který konvertoval ke křesťanství. A píše svoji knihu paměti a tam vzpomíná právě v padesátých letech setkání, takovou konferenci v jednom klášteře blízko Říma. Řádové sestry za II. světové války neohroženě nasadily vlastní život a schovávaly tam právě Židy, aby unikli před pronásledováním a zachránili se. A po II. světové válce nejenom že nikdo ve zlém nevzpomínal na Pia XII., papeže, který byl právě za té II. světové války a kterého dneska dějiny očerňují. Naopak přicházeli mu poděkovat právě Židé za záchranu a další, a nikdo se tenkrát za jeho života neodvážil o něm říct, že to byl konfident s fašisty a podobně, až daleko později. Dějiny se často překrucují.

Tak právě Židé přišli poděkovat tady těm sestrám za záchranu životů a uspořádali takovou konferenci, které se účastnili nejenom ty řádové sestry a jejich představená, ale taky novináři a byl tam právě tady ten atašé toho státu Izrael. A vedly se tam takové ty květnaté řeči, trochu tlučení slámy, o tom, co máme společného křesťané a židé, a tradici a kulturu a já nevím co dalšího, a taky dali slovo právě představené toho kláštera, která už jako stará dáma byla na vozičku a tak trochu, slušně řečeno, vzdálena v prostoru a čase. A její projev byl zdánlivě, řekl bych lidově, mimo mísu. Ona se zadívala na ty Židy a ptá se: „A vy jste komunisté nebo fašisté?“ Teďka všichni ustrnulí a vzniklo takový trapný ticho. Ona se omlouvá a říká: „Víte, odpusťte, já už jsem starý člověk.“

Vystupuje její zástupkyně, převorka toho kláštera, a říká: „Víte, naše matka představená není pomatená, ale právě v těch místech, kde ve čtyřiačtyřicátém a v pětačtyřicátém roce jste se schovávali před nacistickým pronásledováním, tak ve stejných místech před vámi jsme ukřývali komunisty, abysme zachránili jejich životy podobně jako ty vaše. A ve stejných místech po válce jsme ukřývali fašisty, také proto, abysme zachránili jejich životy před pronásledováním, které se v té době strhlo.“

A opět tento projev vzbudil jakési mlčení, váhání a ten atašé právě dodává a říká: „Toto mi otevřelo oči, co je křesťanství. Že křesťanství jde napříč dějinami, napříč různými názory, politickými stranami, ale pomáhá tam, kde je člověk v nouzi. Možná, že je to taky výzva k příští neděli, která bude misijní neděle, ale je to něco o tom, abysme si uvědomili i dějiny, abysme se snažili je poznávat. Kdysi někdo moudrý řekl, že kdo nezná svoji minulost, tak ten bloudí v té přítomnosti. A je potřeba znát nejenom historii třeba obce Veverské Bítýšky, tady, kde žijete, ale taky historii našeho národa a pochopitelně historii církve, protože do té církve patříme, je to naše rodina a měli bysme se zajímat o ty svoje rodové kořeny, takže o dějiny církve.“

Doporučuji vám krásnou knížku. Já jsem ji kdysi si koupil pro sebe, po roce 2000. Jmenuje se Dva tisíce let křesťanství a je to taková pěkná velká publikace, tlustá, velké formát, na křídovém papíře, spousta hezkejch barevných obrázků, ale hlavně je tam skutečně průřez dějinami křesťanství od Ježíše Krista až do toho roku 2000 po papežství Jana Pavla II., o Matce Tereze tam najdete, o II. světové válce, o věcech, které třeba by mohly být nám i nevhod, za které bysme se mohli stydět. Třeba křížové výpravy, upalování čarodějnic, proces s Janou z Arku nebo s templářskými rytíři a tak dál. Různé věci, které se dneska jako senzace různě překrucují a já nevím co ostatního. A líbí se mně, že je ta knížka napsaná docela kriticky, že se tam nezakrývají chyby církve, ale ten historik, který ji píše, tak se snaží to podávat opravdu z takového pravdivého pohledu. Aspoň tak se mi zdá. A tak jsem tuto knížku několikrát už nakoupil vždycky v počtu, já nevím, pěti až deseti, a rozdávám ji svým blízkým, když mají nějaký kulatý narozeniny nebo chci se někomu něčím odvděčit, tak právě donesu tady tu knížku. Doporučuju vaší pozornosti, když chcete někomu nějaký pěkný hodnotný dárek předat, tak třeba volit tady tu knihu.

Byl jsem včera pozván na krásnou rodinnou oslavu. Dvě sestry, dvojčata, slavily padesátiny. Oslavily to mší svatou, čtyři kněží jsme se tam sešli, celé jejich rodiny a tak dál. Bylo to moc hezký a já jsem několik dní dopředu přemýšlel, co jim mám vzít za dárek. A tak mě napadl v posledních dnech takovej nápad. Protože sám jsem dostal od jedné řádové sestřičky, která docházela k nám do věznice, takovouhle podobnou svíčku. Ona bydlela na Vranově u Brna a vysvětlila mně, že ty svíčky tam maluje nějaká poustevnice, která bydlí v ústraní toho vranovského kláštera a prostě žije s tím, že maluje takovýchle pěkných svíček a že mně tady tu svíčku dává. Já jsem si ju prohlídl a říkám si: „Safra, to je hezký. Není to tak úplně kýčová věc, jak kolikrát se třeba nabízejí.“ Když jsem byl na Vranově se svými příbuznými někdy v létě, tak jsem tam viděl, že v kostele tyto svíčky mají, že si je tam můžete vzít, do kasičky hodíte peníze, je to založený na důvěře pěkně. A tak jsem si říkal, když jsem nevěděl, jaký dárek dát tady těm dvěma sestrám, tak jsem si včera udělal v poledne pouť na Vranov, vyjel jsem tam s úmyslem, že koupím tady ty svíčky, že se za ně pomodlím a potom jim je s náležitým komentářem předám. Že to nejsou jenom svíčky, které jsem koupil někde v obchodě, ale že jsou spojený i s poutí k Panně Marii a že jsem právě za ně u Panny Marie prosil a vyprošoval jim požehnání a že jim je přináším. Taky inspirace třeba, co dávat.

A možná ještě v něčem inspirace, proto o tom hovořím. Nejenom co kupuju a za kolik to kupuju, my dneska hlavně počítáme za kolik, ale od koho to kupuju a koho tím vlastně podporuju. To je jedna věc, co stojí za to domyslet třeba, když nakupujeme v různých těch obchodních řetězcích a supermarketech a jdeme nakupovat v neděli a já nevím co dalšího. Moudře vážit. Není to to, že bych nešel nikdy v neděli nakupovat nebo není to o tom, že bych nenakupoval v supermarketu. Ale moudře vážit, že když budeme všichni nakupovat jenom někde v Glóbusu nebo v Lídlu, tak že se neuživí ti místní prodejci, kteří tady jsou, a když já potom budu chtít koupit obyčejnou mrkev nebo žárovku, tak budu muset jezdit někde daleko nebo něco podobného. A že to není vždycky jenom o ceně, abych zaplatil co nejmenší, ale že těma penězama, který já v tom nákupu odevzdávám, taky někoho podporuju. Při nákupu tady té svíčky vím, že jsem podpořil prostě tu ženu, která se žije tady těma svejma rukama a talentem, darem, který jí byl dán od Pána Boha, a paulány, kteří jí

poskytují přístřeší a možná nějaký výrobní prostor nebo něco takového, nevím přesně souvislosti. A proto rád jsem tu cenu tam zaplatil.

Podobně, když jsem byl v Římě na návštěvě, tak jsme navštívili trapistické klášter na okraji Říma, Tre Fontes. Jsou to místa spojená se smrtí apoštola Pavla a dlouhou dobu už tam žijí trapisti, kteří nevychází ven a především se živí prací svých rukou a vyrábějí všelijaký likéry a čokolády, čaje, hořčici a já nevím co všechno dalšího. Všichni, když jsme tam přišli, ten zájezd, tak se tam dívali, že ty ceny jsou tam vysoký a že v supermarketu by to nakoupili levněj, ale ten můj kolega, náš průvodce zájezdu nám vysvětlil, že prostě tou cenou podporujeme zároveň ten řád, jejich existenci. Takže to není jenom o tom, že koupíme unikátní ruční výrobek, dneska bysme řekli ekologický a já nevím co dalšího, budiž, ale podporuje ty, kteří ho vyrábějí, podporujeme to řádové společenství. To je něco o tom, abysme moudře vážili, co kupujeme, nejenom za kolik, ale od koho to kupujeme a koho tím podporujeme.

Když já půjdu nakupovat do toho supermarketu, tak podporuju nějakou nadnárodní firmu, podporuju možná vykořisťování, který souvisí kolikrát až s nelidskýma podmínkama a s minimální mzdou, za co tam ti lidi pracují, že musí chodit do práce v neděli, být tam třeba přes noc a já nevím co dalšího. Toto všechno bysme si měli uvědomit, když chodíme nakupovat a když investujeme svoje peníze.

Ještě jedna věc, o které bych se rád zmínil. Všelijací ti podvodníci, často domácí prodejci a podobně, kteří chodí a vnucují vám levnější elektriku a plyn a, já nevím, všelijaký hrnce a bůhvíco. Buďte na pozoru. Neznamena to, že musíme vypustit psa a vzít do ruky metlu, ale jednat tak, jak bysme asi jednali se svědky Jehovovými. Říct ve slušnosti: „Nezlobte se, nemám k tomu důvěru, nemám o vaše produkty zájem.“ Jako řekneme těm svědkům Jehovovým: „Nezlobte se, mám svoji křesťanskou víru. Běžte za těmi, kteří nevěří, oslovte je, ale já o to zájem nemám.“ Tak podobně se vyjádřit třeba i tady těm podomním prodejcům, hlavně nic nepodpisovat, prosím vás. Týká se to hlavně vás starších. Vzpomeňte si na zkušenosti z kupónové privatizace. Když jste chtěli vydělat, přišli jste z všeho. Všelijaký další, co vám někdo nabízí levně, dvakrát tak drazo zaplatíte. Já sám jsem se o tom mnohokrát přesvědčil. Dejte spíš na radu svých přátel, známých. Mladí si projdou internet, jsou tam všelijaké možnosti, kde prostě porovnají jednotlivé ceny. A vždyť nikam nespěcháme. Je čas rozhodnout se v klidu. Třeba říct: „Nechte mně tady na vás nějaký kontakt. Já se poradím a popřípadě se vám ozvu.“

To se týká i všelijakých těch nákupních akcí, na který vás zvou a nabízejí občerstvení a tak dál. Já osobně se takových věcí nezúčastňuju a myslím si, že jsem o nic nepřišel. Takže několik takových jenom praktických rad, který souvisejí s tím „dávejte, co je císařovo, císaři, a co je Božího, Bohu“.

Křesťanství jde opravdu napříč různými názory, různými nejenom kulturami, ale společenskými systémy. Troufám si říct, že žádný z těch systémů, které tady byly, nebyly pro křesťanství ideální. Křesťanství vzniká v pohanském systému římského mocnářství. Zhruba v polovině prvního tisíciletí padá Řím a je, podržte se, někdy to nedomýšlíme, v podstatě pět set let hledání nějakého systému.

Dneska se díváme, že prožíváme nějaký zmatky dnešní doby, ale vono je to teprve sto let, co padl feudalismus, který byl taky hodně dlouhou dobu, nějakých tisíc let možná na našem území. Systém, který se dá srovnávat s tím starým římským systémem, co se týká délky doby. Který byl založený na křesťanství, ale ani tak pro to křesťanství nebyl ideální. Vždycky, když se ta církev příliš spojila s tím feudálem nebo s panovníkem, tak v dobrém případě to skončilo ostudou.

Ale něco zajímavého, víte. Z toho systému feudálního máme celou řadu panovníků, kteří byli prohlášeni za svaté. Nejenom svatého Václava a posledního císaře, Karla Habsbuskýho, prohlášeného za blahoslaveného. Ale z těch novodobých systémů, ať už z období totality nebo kapitalismu, já nevím, jestli je nějaké politik prohlášené za svatého. Možná, že to taky o něčem svědčí. Možná je, já nevím, ale neznám. Troufám si říct, že žádný z těch novodobých systémů, které jsou tady krátce, který signalizují tu dobu hledání, ty ismy, ať je to socialismus, fašismus, kapitalismus, já nevím co dalšího, demokracie si myslím, že sem ještě vůbec nepřišla, tak není ideální pro církev. Jako není ideální nějaká strana. Opět, když jsme podporovali nějakou jednu stranu, tak z toho byla spíš pro církev ostuda než užitek. Takže nedá se říct levice nebo pravice nebo něco podobného, ale církev je nadčasová.

Jako tam na začátku shromažďovala různý lidi různých názorů. Vemte si apoštolové. Mezi nima byli revolucionáři, takovej Jakub, který v Ježíši viděl toho, který zasedne na ten královský trůn a ideologicky je povede. Nic z toho se nestalo. Jsou tam aji kolaboranti – celník Matouš. To můžeme srovnat, jako když se dneska v kostele potkají bývalý konfident STB a třeba člen charty, a vytváříme jenu rodinu Božích dětí, přes to všechno.

Dokažme něco něco z těchto souvislostí domyslet a odvádějme, co je císařovo, císaři, a co je Božího, Bohu. Zakončeme to naše společné zamyšlení zajímavým lístkem, který je do každé té svíčky vložený: „Ať vám tato ručně zdobená svíce udělaná s láskou a modlitbou udělá radost a připomíná vám, že jediným pravým světlem našeho života je Ježíš Kristus, Boží Syn. On sám kéž vám žehná.“

Nezneužívat tísně druhého člověka, ale podat pomocnou ruku

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

23.10.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

30. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 22,20-26](#); 2. čtení [1 Sol 1,5c-10](#); evangelium [Mt 22,34-40](#);

Bratři a sestry, jak už jsem říkal na začátku mše svaté, misie mají dva rozměry – blízký a vzdálený, ale vždycky tam platí, že misie znamená posláním. Aby to posláním nějakým způsobem bylo naplněno, realizováno, tak tam musí být člověk, který je ochotný se nasadit, který se nadchne nějakou myšlenkou a jde a pracuje pro uskutečnění této myšlenky, proto taky, aby získal, aby seznámil s tou myšlenkou další lidi.

Obojí misie jsou velmi těžké. Co můžeme udělat pro ty vzdálené misie? Modlit se za ně, poslat tam nějaký balíček, poslat peníze. Ale pak jsou tady ještě ty misie blízké, ty naše. A tam je to ještě těžší, protože tam ani nemá moc smysl posílat někam nějaké peníze, nikoho si nemůžu koupit, nemůžu ho uplatit, ale mám ho získat, toho člověka.

Bratři a sestry, pomalu, ale jistě Evropa se začíná stávat misijním územím. Proč? To víme, proč. Protože Evropa zapomíná na text dnešního evangelia, na to, že mám mít rád Boha nejvíc a bližního jako sám sebe. Protože Evropa často i zapomíná vůbec na tu myšlenku, že ten vedle mě, kdo stojí, je můj bližní. A tady tyto misie v těch starých kontinentech jsou ještě mnohem těžší než misie v těch územích, kam ještě misionáři nepřišli. Proč? Protože v Africe, v Asii se misionáři setkávají s lidmi, kteří o Pánu Ježíši nikdy ještě třeba neslyšeli, ale mají o to zájem. Kdežto tady v Evropě většina lidí slyšela, ale mnozí řeknou: „Mně to nezajímá. Dejte mi s tím pokoj. Já mám jiné starosti, jiné zájmy.“ O to je to těžší, o to je to obtížnější. Ta misie uvnitř vlastního národa, na tom místě, kde jsem, kde stojím, to je velký úkol současné církve tady v Evropě a, jak se říká, ve starých kontinentech. My všichni dokážeme v podstatě říct, jaká ta situace je, dokážeme ji analyzovat, říct proč to tak je, ale najít cestu jak dál, to je to obtížné.

Na té cestě hlásání evangelia by nás neměly odradit neúspěchy. I ten nejlepší misionář, Pán Ježíš, zažil, kdy mu lidé řekli: „To je tvrdá řeč. Kdo to má poslouchat!“ a už s ním nechodili.

Ale slyšeli jsme o jiné misi v dnešním evangeliu, kdy přichází člověk, který je nepřátelský. Chce Ježíše „chytit za slovo“, načapat. Je to slovíčkaření, je to taková přetahovaná. Možná to tak na první pohled nevypadá, ale je to snaha z Ježíše buď si udělat legraci anebo dokázat, že on těm věcem nerozumí tak, jak by rozumět měl.

Které je největší? Ježíš, který dobře ví, s jakými úmysly ten člověk k němu přichází, ho dokáže přijmout. Právě proto, že je ten nejlepší misionář, tak mu nevmete do tváře: „Co to na mě zkoušíš? Co to tady hraješ?“ ale klidně to strpí a odpoví. A ten člověk, jehož jméno neznáme, přišel s tím, aby Ježíše nějakým způsobem zostudil, tak naráz odchází a cítí se obdarován. On dobře ví, že Ježíš mu to mohl vnést do tváře, on dobře ví, že Ježíš prohlédl tu jeho lest, ale ten člověk oceňuje to, že Ježíš to nedal najevo, a potom ten člověk odchází se slovy, která bere jako myšlenku na přemýšlení. Říká si: „Co to pro mě znamená?“

Tato Ježíšova mise dopadla, můžeme říci úspěšně. Získal někoho na svou stranu. Ale, jak říkám, v evangeliu máme i mise, kdy to nedopadlo, kdy se ti lidé od Ježíše odvrátili. Tam je to řečeno proto, abychom my nepodléhali nějaké malomyslnosti, když se nám něco nepodaří, aby nás to neodradilo, abychom to nevzdali.

V čtení ze Starého zákona jsme slyšeli v podstatě to stejné co v evangeliu. Týkalo se to lásky člověka k člověku. Ježíš končil to svoje poučení: „Na těchto dvou příkázáních spočívá celý Zákon i Proroci.“ Co to je? Zákon a Proroci, obě ty slova jsou psána s velkým písmenem, tedy něco to označuje. Proroci, to bychom asi dokázali vysvětlit, to jsou knihy prorocké. Čteme tady často z Izaiáše, z Jeremiáše, z ostatních knih. Proroky dělíme na malé a velké. Mimořádně na malé a velké proroky, to neznáme, že někteří by měli úkol větší, někteří menší, ale to znamená, že po některých prorocích nám zůstaly celé knihy, sbírky jejich výroků, a po některých prorocích jenom třeba maličké spisky. Takže to je děleno podle toho, kolik písemných dokladů po nich zůstalo. Není to rozhodně nějaké hodnocení právě jejich mise, jejich posláním, jejich úkolu.

A co je to ten Zákon? Zákonem se myslí především druhá kniha Mojžíšova, tak tomu říkáme my, a jádrem druhé knihy Mojžíšovy je uzavření Smlouvy. To jsou kapitoly 21 až 23, my jsme četli z prostředka, z kapitoly 22. Jádrem Nového zákona jsou Pašije, umučení a zmrtnýchvstání Pána Ježíše, velikonoční událost. Jádrem Starého zákona je uzavření Smlouvy na Sinaji, to, čemu my lidově říkáme, že Židé dostali Desatero. A my jsme slyšeli kousek vyprávění právě tady z této nejdůležitější části Starého zákona.

Začínalo to slovy: „Nesužij přistěhovalce a neutiskuj ho.“ V originále je „nesužij hebreje“. Kdo je to hebrej? Děcka, z náboženství, vzpomenete si, co to znamená? Bezdomec. Hebrej znamená bezdomec. Takhle říkali Egypťané Izraelitům. To jsou ti, co se sem přistěhovali, co sem nepatří. Oni tady nemají domov.

Izraelité tam přišli proto, že doma měli hlad. Tak šli do země, kde bylo dost obilí. Ale ti obyvatelé se na ně pořád dívali, jako „oni sem nepatří“. Bylo to takové označení hanlivé. Takže když právě oni slyšeli tady o tomto, tak to pro ně nebyl prázdný pojem. Uvědomme si, že ti Egypťané jim to říkali čtyři sta let „to jsou ti bezdomovci“.

Potom dál je tam ještě řečeno, jak Bůh bude jednat. Protože, když si někdo bude stěžovat, „uslyším jejich stížnost“. Někdo si říká: „Ano. Bůh je všemohoucí, vševědoucí, on to všechno ví, on to všechno slyší. To známe. Když se modlíme, doufáme, věříme, že nás slyší.“ To bereme, ale tak nějak automaticky. Pro Izraelity, kteří stáli pod horou Sinaj, to bylo slovo, které se uskutečnilo.

Když se zjevuje Bůh Mojžíšovi v hořícím keři, tak říká: „Slyšel jsem nárek synů Izraele v Egyptě. Pošli tě tam a ty je odsud vyvedeš.“ A Mojžíš přijde do Egypta a říká: „Bůh slyšel váš nárek.“ Pro ty Izraelity to bylo něco, co se uskutečnilo. Pro ně to nebyla jenom věta, o které si říkali: „Jo, to platí, to známe,“ ale oni věděli: „To funguje!“

A co celé to povídání ze Starého zákona chtělo říct Izraelitům a co chce říct i nám? A sice je to příkaz, aby člověk nezneužíval tíživého postavení toho druhého. Někdo se dostal do nesnází, třeba potřebuje ty peníze, a já mám dvě

možnosti. Já ty peníze mám. Buď mu pomůžu anebo ho ještě do toho zatlačím. Nezneužívat tísně druhého člověka. Nezneužít toho, že se mu něco nepovedlo, že on je v nějaké svízelné situaci, že prožívá nějaké neštěstí, ale podat pomocnou ruku.

Bratři a sestry, toto bylo vyhlášeno asi plus mínus tisíc let před narozením Pána Ježíše. Staří Římané, staří Řekové nazývali Izraelity, všechny tam ty národy barbary. Barbaři tisíc let před narozením Pána Ježíše už mají příkaz „nebudeš to dělat ještě těžší, nebudeš využívat toho, že někdo je ve špatném, tíživém postavení“. A teď prošly nějaké tři tisíce let, a co musíme říct? No, nejsme vůbec o nic dál. Proč? Protože mnozí zapomněli na text dnešního evangelia.

Bratři a sestry, někdo by mohl namítnout: „Že jo, dneska je to jiné. Jednak my nejsme bankéři, ten systém už je postavený úplně nějak jinak. Když někdo ovdoví nebo když někdo přijde o rodiče, tak stát vyplácí nějaké sociální dávky. Samozřejmě mohlo by to být lepší, není to ideální, ale něco tady je. Tak proč se tím zabývat? Má to platnost i pro nás?“ Má. Protože v každé společnosti a v každé době budou lidé, kteří budou takzvaně vyčuhovat. Budou mít, lidově se říká, toho černého Petra nebo budou takzvané černé ovce. Takhle je označujeme. Jsou to ti lidé, kteří se nedají nějakým způsobem zařadit do toho průměru. Nějakým způsobem se odchylují, je na ně vidět. A ten text ze Starého zákona nám chce říct: „Nebudeš to těmto lidem dělat ještě těžší. Nebudeš se jim posmívat, nebudeš je nějakým způsobem srážet ještě hlouběji, ale podáš jim pomocnou ruku.“

Bratři a sestry, to je také úkol pro tu misi blížkou, pro tu misi každého z nás, pro tu misi, která probíhá kolem nás a v našem životě. Je to mise velmi obtížná, není jednoduchá, ale Bůh od nás čeká jednu důležitou věc: naše rozhodnutí, a sice: „Já to Bože s tvou pomocí zkusím“.

Prorok Malachiáš vyzývá k věrohodnosti

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

30.10.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

31. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mal 1,14b-2,2b.8-10](#); 2. čtení [1 Sol 2,7b-9.13](#); evangelium [Mt 23,1-12](#);

Bratři a sestry, dnešní první čtení i dnešní evangelium má takový velmi přísný tón. Na začátku prvního čtení jsme slyšeli, že prorok Malachiáš říká kněžím z Jeruzalémského chrámu, a Ježíš mluví sice ke svým učedníkům a k lidem, kteří jsou kolem něho, ale slova jsou zase adresována těm, kteří z Jeruzaléma, z Jeruzalémského chrámu řídí celé společenství Izraele. Je to adresováno těm, kteří jsou, ať už politickou, nebo morální autoritou národa.

Někdo by tedy mohl říct: „A proč se tím zabýváme my, když to bylo řečeno konkrétním lidem nějakých dva tisíce let před námi, a ten Malachiáš to řekl ještě asi 450 let před narozením Pána Ježíše?“ Proč? Protože i my děláme ty stejné chyby, ale týká se to i nás. Pokusím se to vysvětlit.

Malachiáš, malea ki, znamená můj posel. Je to jméno symbolické. My vlastně vůbec nevíme, jak se jmenoval člověk, který z Božího popudu veden Duchem svatým napsal knížku, které říkáme proroctví nebo kniha proroka Malachiáše. To jméno je symbolické a chce to říct už první myšlenku, která platí i pro nás: V každé době, v každém národě Bůh hledá osoby, které budou ochotny být jeho posly. I my máme být posly evangelia. Bůh hledá i mezi námi. Ptá se každého z nás a záleží, jak my na to odpovíme.

Kolem roku 450 Izraelité už obnovili chrám, když se vrátili z babylónského zajetí, a začal takový ten, jak se říká, kolotoč všedních starostí a už vyprchalo to prvotní nadšení, s kterým se vrátili, a začaly ty každodenní starosti. A s tím přichází úpadek. Úpadek právě, který je především v hlavách těch lidí: „Musím se starat, musím zařídít, musím udělat. Nemám čas na nějaké věci, kterým říkáme duchovní a podobně. Já mám teď starosti tady na této zemi.“ A ti, kteří měli pomáhat překonat tento stereotyp těch každodenních starostí, to jsou ti kněží v Jeruzalémském chrámu, tak zklamali. Ne že by všichni, to ne, byli tam ti, kteří taky dělali tu svoji službu jako službu, ale byli tam tací, kteří to brali jako své zaměstnání: „Něčím se živit musím, tak to udělám. Ale ať to mám hlavně rychle za sebou.“

Trpěly obřady, ten jejich průběh, mluví se tam o tom, že přestali vzdávat úctu Božímu jménu, ale začala trpět ještě jiná oblast, která také patří do této sféry, i když si to mnozí lidé možná neuvědomí. Je to oblast, které se říká vyučování, učení. A tady nejde jenom o předávání znalostí, jako kolik je těch malých proroků a jak se jmenovali izraelští králové. My bychom to mohli potom přenést, kolik máme apoštolů, jak se jmenovali, kolik je svátostí a já nevím co. Nejde jenom o tato čísla a o tyto znalosti, ale jde o postoj k těmto věcem. Jde tady o určitou věrohodnost. Oni přestali být věrohodní, a to byl ten kámen úrazu. A proto se ty texty týkají i nás. To Boží slovo nás má varovat, aby se nám nestalo to, co se stalo jim.

Říká na začátku prorok takové důrazné varování: „Nyní platí vám, kněží, tento příkaz: Jestliže neposlechnete a nevezmete si k srdci, stihnu vás kletbou.“ Ten příkaz zní hrozivě. On je taky tak podán. Celé by to šlo říct jinak, jednodušeji: „Jestliže poslechnete, vezmete si k srdci, nestane se.“ Ale tam je použito těch několik záporů: „Jestliže neposlechnete, nevezmete, stane se.“ Je to proto, aby prorok vzbudil jejich zájem, aby poslouchali. Proto církev nám tady tyto otázky, tyto texty předkládá v době vlastně, kdy skončily dovolené, kdy běží ten každodenní stereotyp, kdy je většina lidí doma, skončila většina zemědělských prací a člověk se dostává do určitého klidu podobně jako příroda. A když je klid, tak má člověk možnost přemýšlet. Samozřejmě v dnešní naší době už se dá mluvit pouze o klidu relativním, protože ta společnost už je jinak postavená, než to bylo v době proroka Malachiáše.

Takže tedy je to důrazné varování. Cílem není vystrašit, ale cílem je předejít problémům. Bůh jako dobrý hospodář varuje dopředu, snaží se předejít nepříjemnostem. Je vždycky snazší předcházet neštěstí, než potom léčit jeho následky. Je snazší postarat se o to, aby požár nevzniknul, než potom hasit a opravovat poškozený dům. A takto jedná Bůh.

Říká, že už nevzdávají úctu jeho jménu. Boží jméno je pro Izraelity něco velmi posvátného. Jak už jsem tady několikrát říkal, oni ho vůbec nevyslovují. Když se Bůh zjevuje Mojžíšovi v hořícím keři a posílá ho do Egypta, tak se Mojžíš ptá. Říká: „Já tam přijdu, začnu mluvit k Izraelitům a oni se mě zeptají: ‚Kdo tě posílá?‘ Co jim mám říct?“ A Bůh říká: „Jahve. Mé jméno je Jahve. Jsem, který jsem. Jsem s vámi, jsem pro vás.“ Jahve, ten „Jsem pro vás“ mě posílá k vám. Je to taková slovní hříčka. A v době proroka Malachiáše na to zapoměli. Zapoměli tady na toto, že on je Bůh pro nás, Bůh s námi, a prorok jim to připomíná a mluví o úctě.

Co to je úcta? To je vlastnost, je to vlastnost vztahu. Úcta není záležitostí práva, ona není vynutitelná právem, ale je to záležitost morálky. Jestliže mám k někomu úctu, záleží mi na něm, tak se snažím mu vyjít vstříc, udělat to, co on po mně chce, protože si ho vážím. Chci mít s ním dobré kontakty, dobré vztahy. Chci, jak se říká, aby to mezi námi klapalo. Když si lidé váží jeden druhého, tak není zapotřebí soudu. V okamžiku, kdy se ztratí ze společnosti úcta, tak se začne mluvit o právech a o tom, že někdo porušil moje práva osobnosti a podobně. Ten mi šlápl na kuří oko, ten se na mě špatně podíval a podobně. A v tuto chvíli se lidé začínají soudit, začínají shánět právníky a advokáty, a ti si mnou ruce a říkají: „Tak máme co dělat.“ Žijeme v době, kdy úcta je zatlačena někde hodně, hodně vespod a právníci a advokáti nestíhají.

Bratři a sestry, zase z tohoto pohledu Bůh posílá svého proroka, aby upozornil na to, že je něco špatně. Upozorňuje na to velmi tvrdě, ale z toho důvodu, aby vyburcoval, aby zatřásl. Ale potom se okamžitě mění ten tón: „Nemáme snad všichni jednoho Otce? Nestvořil nás jeden Bůh?“ Už to není to „vy“, ale je tam „my“. To „my“ je daleko stravitelnější, daleko přístupnější. Prorok se teď staví do jedné řady s těmi, ke kterým předtím mluvil, a říká jim: „I já jsem chybující, já jsem stejný člověk jako vy, ale toto jsem byl poslán vám říct, aby se to spravilo, abyste o tom přemýšleli, abyste přemýšleli o tom, zdali jste věrohodní. Jak ve svém povolání občanském, tak v tom, kdy se snažíte předávat víru.“

Bratři a sestry, a v tomto se to Boží slovo dotýká i nás. Uvědomme si, že křtem jsme přijali účast na takzvaném všeobecném kněžství Kristově. Tedy my všichni jsme v určitém slova smyslu kněžími. Každý kněz koná nějakou bohoslužbu a každý kněz učí. A toto platí o každém pokřtěném. Vždyť i modlitba před jídlem doma, to je bohoslužba. A učit, to neznamená jenom, že budu zkoušet, jestli umí vyjmenovat sedm svátostí a dvanáct apoštolů, ale učit, to také

znamená dávat příklad svým životem. Učit svým jednáním, svým chováním, tím, jak se rozhodují, jaké hodnoty respektují, co uznávají v životě. A tady všichni potřebujeme, abychom byli věrohodní.

Vlastně v tyto dny vzpomínáme na naše zemřelé. Děkujeme jim za všechno, co pro nás udělali. A děkujeme také za dar víry, který nám předali. Uvědomme si, že jejich víra, jejich prožívání víry bylo věrohodné. Kdyby nebylo, tak by nám víru nepředali. A za toto taky mám poděkovat – za to, že oni dokázali být s Boží pomocí věrohodní a za to máme prosit.

Bratři a sestry, každý z nás je někdy tím učitelem, každý z nás je někdy tím knězem. Vyprošujme si v tyto dny všechny Boží dary, všechny Boží milosti k tomu, abychom tuto službu, tyto úkoly s Boží pomocí zvládli co nejlépe a abychom vždycky byli věrohodní, aby tam nikdy nebyla nějaká roztržka mezi tím, co děláme a říkáme.

Žít svůj život jako dar

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.11.2011 - úterý, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Všech svatých

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Zj 7,2-4.9-14](#); 2. čtení [1 Jan 3,1-3](#); evangelium [Mt 5,1-12a](#);

Bratři a sestry, dnešní slavnost Všech svatých a zítřejší památka Věrných zemřelých patří k sobě. Oba ty svátky tvoří jednotu. Dnes si připomínáme ty, kteří už došli do cíle našeho putování, a zítra budeme prosit za ty, kterým ještě něco chybí.

Oba dva ty svátky nás vedou k tomu, abychom se podívali dozadu, abychom si připomněli všechny ty, které jsme měli rádi, nebo máme rádi pořád, abychom si připomněli ty, kteří jsou našimi vzory, ale také nás ty svátky vedou k tomu, abychom se podívali do budoucna, abychom se nechali inspirovat dobrem těch našich drahých, anebo tím, co vykonali ti, kteří byli úředně prohlášeni za svaté, a abychom je v tomto následovali.

Bratři a sestry, když by se nás někdo zeptal, jestli se o nás, o každém z nás někde píše v Písmu svatém, tak bychom možná zrozpačitěli, ale je to tak. Písmo svaté mluví o každém z nás. V tom úryvku, který jsme dnes slyšeli v prvním čtení: „Před Boží tváří stojí veliký zástup, který by nikdo nespočítal.“ V komentáři k prvnímu čtení to zaznělo. Tam je místo pro každého z nás a s každým z nás tam Bůh počítá a je jenom a jenom na nás, jestli my tu nabídku přijmeme nebo jak se k tomu postavíme, ale každopádně Bůh s námi počítá a každý z nás tam má své místo.

V dnešním evangeliu Pán Ježíš vystupuje tak, jak vystupoval Mojžíš. Nejdůležitější událost Starého zákona se stala na hoře, na hoře Sinaj. Proto Ježíš vystupuje na kopec, na horu. Je to proto, aby ti, kteří jsou kolem něho, aby věděli, že teď přijde něco důležitého. „Když Ježíš uviděl zástupy, vystoupil na horu.“ Nikdo tu není jmenován. To je schválně, aby zase bylo jasné, že tam je místo pro každého. Je to anonymní zástup, ale anonymní v tom smyslu, že každý z nás může říct: „I já tam patřím.“ Každý z nás tam má své místo.

Vystoupil na horu a posadil se. U Ježíše něco vyjímečného. Když budeme pročítat evangelia, tak zjistíme, že se to všechno odehrává na cestě. Evangelia jsou koncipována jako cesta, jako Ježíšova cesta z Galileje do Jeruzaléma. U Matouše, Marka a Lukáše je to jedna cesta, u Jana jsou to tři cesty. A Ježíš učí cestou. Cestou se k němu přidávají lidé, ptají se ho, on odpovídá. Někdy se Ježíš zastaví, ale je víceméně pořád v pohybu. Dnes Ježíš se posadil. Je to proto, aby bylo zřejmé: „Teď se dozvíte něco hodně, hodně důležitého.“ Ježíš říká text, sděluje něco, co má stejnou váhu jako Desatero. Můžeme říci, je to ještě o krůček blíž k Bohu. Je to text, který je v určitém slova smyslu duchovnější.

Všechna ta blahoslavenství, je jich osm, tak vlastně jsou tam vždycky dvě části. Ježíš říká, že je někdo blahoslavený. Už tady s tím je v českém překladu problém. Slovíčko blahoslavený se používá jenom v náboženství, v kostele. Jinak neslyšíme, že by někdo říkal někomu: „Ty jsi blahoslavený, blažený,“ nebo podobně. A to je potíže. Proto, když někdo slyší toto slovo, tak to má spojeno právě s náboženstvím: „To patří do kostela.“ Ale to, co se tam mluví potom, co je tam dál: „Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni,“ to pokračování textu, tam je většinou jmenovaná nějaká nesnáze, nějaká obtíž. A tyhle obtíže známe, většinu z nich známe všichni ve svém životě, takže pro mnoho lidí tím, že je tam použito to „blahoslavený“, tak vzniká takový rozpor a říkají si: „No, to druhé je sice ze života, ale co to první? To je z kostela, to je z náboženství.“ Tam by pro uši člověka jednadvacátého století mělo být nějaké jiné slovo, ale najít ho by byl velký problém. Jestli šťastný, spokojený, vyrovnaný, pokojný, těžko říct. O tom by se mohla vést dlouhá diskuze.

Každopádně Ježíš tady obrací naše lidské chápání, protože šťastný, spokojený v očích tohoto světa je člověk, který má hodně peněz, má velkou moc, lidé ho zdraví, má nějaký vážený úřad, nic mu nechybí, samozřejmě je zdravý a jestliže cokoli z toho chybí, tak lidé mluví o tom, že jsou nešťastní, že jsou nespokojeni, že jejich život nemá cenu, nemá hodnotu, zkrátka a dobře, že je to špatně. A Ježíš to převrací. Ne, že by Ježíš chtěl ospravedlnit ty svízele, v žádném případě, ale Ježíš chce říct jinou věc: „Člověk je šťastný, blahoslavený, od Boha chválený tenkrát, když dokáže ty svízele překonávat, když se k nim takzvaně správně postaví, když správně zareaguje na tu obtížnou situaci ve svém životě. Ježíš v žádném případě neschvaluje ty těžkosti, které tady jsou. Ježíš naopak právě přišel, aby nám řekl: „Ty těžkosti jednou pominou a v životě u Boha pro nějakou těžkost není místo, ale teď na této zemi je potřebí se s těmi těžkostí nějakým způsobem vyrovnat,“ a Ježíš dává ten návod, jak, a říká: „Člověče, Bůh vidí to tvoje snažení, ten tvůj zápas, to, že to chceš zvládnout, překonat, že to nevzdáváš, že nerezignuješ. Bůh to vidí a Bůh to odmění. Na to nezapomeň.“

Mohli bychom ta jednotlivá blahoslavenství rozebírat, zabralo by to dost času, ale chtěl bych zmínit jenom to první: „Blahoslavení chudí v duchu.“ Zase ten český překlad kulhá, dost. Řečtina to dokáže vyjádřit jedním jediným slovem, a to slovo vyjadřuje člověka, který nic nemá po stránce hmotné, ale dokonce nemá ani důstojnost, ale tento člověk svůj život bere a žije jako dar.

Bratři a sestry, když se podíváme do minulosti, když vzpomene na mnohé naše drahé zemřelé, když prolustujeme životopisy svatých, tak zjistíme, že nikdo tady z těch lidí, které dnes máme jako vzory, že nikdo z nich neprožíval svůj život jako nějaký soukromník. Nikdo z nich nežil způsobem: „Tak jsem tady, tak mě opečovávejte, starejte se o mě, hlavně ať já se mám dobře,“ ale všichni tito lidé žili svůj život jako dar, a proto jsou nám vzorem, proto jsou nám příkladem. To je způsob, který bude platit vždycky. To je to „být svatý“, usilovat o svatost. Nebýt jako ten, který je zahleděný do sebe, ale jako ten, který se dívá kolem sebe.

Bratři a sestry, ať tedy ti, o kterých čteme v knihách, anebo i ti, na které vzpomínáme s láskou, ať jsou nám inspirací tady v tomto. To konkrétní už dotažení na jednotlivé okamžiky života, tam nám pomůže, když budeme právě vzpomínat a necháme se inspirovat.

Ta věta „žít svůj život jako dar“, to je takové motto, taková myšlenka, kterou je potřeba aplikovat na konkrétní den, na konkrétní situaci, na život každého z nás. Ale ať nás tato myšlenka provází, abychom i my jednou byli připočtení k tomu zástupu, který stojí před Boží tváří.

Ježíš v nás chce obnovit víru a naději

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.11.2011 - středa

Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 3,1–9](#); 2. čtení [Řím 8,14-23](#); evangelium [Mt 25,31-46](#);

Bratři a sestry, barva mše k památce Věrných zemřelých je fialová, ty zpěvy jsou taky takové trošku teskné a možná se nás zmocňuje taková stísněná nálada, ale ta dnešní památka v nás má upevnit víru a naději – víru a naději v konečné shledání. Ta dnešní památka nám má připomenout, že smrt není konec lidské existence, ale je to změna. Samozřejmě, pokud člověk nemá víru, nemá ani naději, a potom je to velmi těžké, velmi obtížné. Je pravda, že tady v těch otázkách, jak se říká, života a smrti obtočí jenom skutečná naděje a skutečná víra, ne jenom nějaké náhražky.

Dnešní evangelium vypráví o tom, jak Ježíš jde. Včera jsme mluvili o tom, jak se Ježíš zastavil. Tady máme příklad toho, jak Ježíš putoval. Putoval z města do města, z místa na místo, ale putoval taky od člověka k člověku. Je to tady řečeno tak jaksi náhodně, vypadá to, jakoby Ježíš neměl žádný cíl. S největší pravděpodobností šel domů, protože Naim je asi 10 kilometrů od Nazareta a o něco málo víc od Kafarnaum, ale nikdo z nich ještě nevěděl mimo Ježíše, že to důležité, s kým se Ježíš chce setkat, je právě ta vdova, vdova, které zemřel jediný syn.

O vzkříšení mládence z Naimu nám vypravuje jenom Lukáš. Ono to zapadá do jeho koncepce. Ve Starém zákoně totiž čteme o tom, jak prorok Eliáš vzkřísil mrtvého, a potom jeho žák Elizeus, a v Lukášově osnově nacházíme v jeho evangeliu dvě vzkříšení z mrtvých a stejně tak dvě vzkříšení z mrtvých ve Skutcích. Čili zapadá to tak, jak říkám, do té osnovy. Ale je tady jeden podstatný rozdíl. Když Eliáš nebo Elizeus křísí někoho mrtvého, tak prosí – prosí Boha o to, aby Bůh navrátil život tomu mrtvému, ale tady v evangeliu Ježíš vystupuje jako skutečný Pán.

Bylo to takové celkem nenápadné. Lukáš píše: „Když ji Pán uviděl,“ myslí se tu vdovu. To je poprvé, co Lukáš označuje Ježíše za Pána. Do té doby to byl Syn člověka, Ježíš Kristus, ale tady používá Lukáš poprvé to slovíčko Pán. Chce tím zdůraznit, že přichází nějaký důležitý okamžik.

Představme si to, jak proti sobě jdou ty dva průvodce. Z města ten pohřební průvod – průvod, který symbolizuje zmar, konec, konec všech nadějí. Když té ženě zemřel její manžel, její muž, měla naději. V době Starého zákona to platilo tak, že vždycky muž měl povinnost postarat se o svou manželku, eventuelně o svoji matku. Když tedy zemřel manžel, tak ten úkol přebral syn. Ale teď zemřel i syn. Ta žena opravdu nemá nikoho, kdo by se o ni postaral, kdo by ochránil její majetek, ale především její čest, kdo by ji zastupoval při všech jednáních a podobně. Je to situace nesmírně tíživá a můžeme ji označit za zoufalou.

A proti jede druhý průvod Ježíše a jeho žáků. Ježíš má kolem sebe žáky, kterým vypráví o tom, jak mají žít, aby získali věčný život. A teď se ty průvodce setkávají a Ježíš tady má jedinečnou příležitost ukázat, dokázat, že on není jenom mistr slova, ale že to, co říká, že to takzvaně sedí, že jeho slovo není jenom prázdný pojem, ale že za tím, co Ježíš říká, je nějaká realita, že jeho slovo se splní. Ježíš jedná velmi úsporně. Ježíš nečeká, že ho někdo vyzve, o to je to krásnější. Ta žena a ten velký zástup těch truchlících byli tak zoufalí, že je asi ani nenapadlo, aby se podívali, kdo jde kolem. Ani je nenapadlo, aby Ježíše žádali o pomoc. V evangeliích často slyšíme, že přijde nějaký nemocný a říká: „Prosím, uzdrav mě,“ nebo přijde nějaký příbuzný toho nemocného a prosí: „Pojď, vlož na něho ruce.“ Ale tady nikdo Ježíše nežádá, on reaguje sám. On jedná jako první a říká: „Neplač.“

Mohlo by to vypadat jako prázdné gesto. Víte, často, když na těch pohřbech přejí lidé tu upřímnou soustrast, tak já si říkám: „Kolik z nich to myslí fakt upřímně a kolik z nich si na to vzpomene, že přáli někomu soustrast ještě třeba za dvě hodiny.“ Ale u Ježíše to takhle není. To není prázdná fráze. Kdyby Ježíš jenom řekl: „Neplač,“ a šel dál, tak by to bylo málo, ale on dál jedná. Dotýká se těch már a říká: „Mládenče, vstaň.“

Tím, že se dotknul těch már, na kterých nesli zemřelého, udělal něco naprosto nevídaného. Dotknout se mrtvého nebo věci, kterých se dotýká ten mrtvý, směli pouze členové pohřebního bratrstva. Kdokoliv to udělal, tak by obřadně nečistý, a aby byl očištěn, musel do Jeruzaléma do chrámu, přinést oběť, bylo to velmi složité. Ježíš tady tímto pro nás nepatrným gestem si zjednal pozornost. To bylo tak obrovské překročení zvyklostí, že tam to určitě všechno ztichlo.

A teď Ježíš, všimněme si, že nekřičí. Někdy se mluví v Písmu o tom, že „Ježíš mocným hlasem...“. Tady naprosto klidně říká: „Vstaň.“ Ježíš jedná velmi úsporně, ta jeho gesta jsou taková stídná, ale o to účinnější. Mládenec se posadil a začal mluvit. Hýbat se, chodit, mluvit, to jsou naše základní činnosti, to jsou naše základní projevy. Takto reagujeme. Je normální, že člověk mluví, že chodí, že se pohybuje. Ježíš ho vrátil jeho matce.

Bratři a sestry, teď se dostáváme k tomu, proč to dnes čteme, proč to čteme o té památce Věrných zemřelých.

Ještě bych měl možná připomenout, že ta vdova symbolizuje každého z nás s tím, co trpíme, s tím, co ztrácíme. Během tohoto života získáváme, ale také ztrácíme. Teď nemám na mysli věci, ale mám na mysli lidi – přátele, příbuzné, ty, které máme rádi. Musíme se s nimi často rozloučit. A v té vdově jsou ztráty nás všech – naše zklamání, naše rezignace, naše slabá víra, naše malá naděje. Tím, že Ježíš říká té vdově: „Neplač,“ vrací naději. Říká: „Bude lépe, bude zase dobře. Já se o to postarám.“ A Ježíš potom hned jedná a vrací jejího syna. Ježíš i v tuto chvíli každému z nás chce vrátit naději nebo posílit naši naději. A to další, to je to, že vrátí nás jednoho druhému, že obnoví to plné společenství, to bude až v okamžiku naší smrti a v okamžiku toho, kdy lidstvo bude obnoveno. V tom je ta obtíž našeho života. V Naimu to proběhlo obojí okamžitě, Ježíš vrátil naději a obnovil to společenství – setkal se syn se svou matkou. U nás v našem životě teď v tuto chvíli Ježíš chce obnovit to první, víru a naději, posílit, ale to plné obnovení společenství, to přijde na konci času.

Je tady tedy určitá obtíž, že to nemůžeme zažít obojí na ráz, ale my víme, nebo už jsme se mnohokrát přesvědčili, že na Ježíšovo slovo je spolehnoutí, a proto by nás nemělo odradit, zklamat to, že se obojí neodehraje hned v tuto chvíli. Ale víme, že Ježíš se osvědčil jako ten, který říká pravdu, který koná pravdu a jemuž můžeme věřit.

Homilie 2011

Bratři a sestry, nebojme se mu tedy svěřit ty bolesti, které měla ta vdova z Naimu, protože i on chce každého z nás posílit. Ale naopak, svěřme mu i tu svou naději: „Ano, Pane. Víím, že Ty obnovíš společenství naší rodiny, těch drahých, se kterými jsme se museli rozloučit, že poslední slovo budeš mít Ty, a ne smrt, ale naopak život, a to život v plnosti a radosti.

O darech

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

13.11.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

33. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Př 31,10-13.19-20.30-31](#); 2. čtení [1 Sol 5,1-6](#); evangelium [Mt 25,14-30](#);

Bratři a sestry, budeme přemýšlet o darech, které máme od Boha, a o tom, jak s nimi hospodaříme. Jsou dary, které jsou vidět okamžitě, a jsou často dary nenápadné a dá to trošku práci uvidět je. A o těchto darech, které můžeme označit nenápadné, potřebné pro každodenní život, o těchto darech mluví především dnešní první čtení z knihy Přísloví.

Kniha Přísloví, to je sbírka takových krátkých výroků, ve kterých je víceméně popsán celý život člověka. Ta kniha Přísloví vznikala delší dobu. Základ tvoří dvě sbírky výroků, které spojili, a potom ještě přidali něco na začátek a na konec. A vyšlo z toho něco velmi pěkného. Stálo by za to si to nalistovat a přečíst si to, protože je to jedna z knih, kterou lidé často opomíjejí, a je to velká škoda.

Na začátku té knihy Přísloví nalezneme výroky, které jsou určeny mladému muži, nebo taky někdy se jim říká Výrok dobrému synovi. Je to myšleno tak, že moudrý poslušný syn naslouchá svému otci, který ho za pomoci tady těch výroků vychovává a připravuje mu půdu pro to, aby se ten syn stal dobrým hospodářem. Na konci té sbírky je to, co jsme slyšeli dnes. Je to část, které se říká Chvála zdatné, někdy statečné hospodyně, nebo statečné anebo zdatné ženy. Ale asi nejlepší pojmenování je, že je to Chvála moudré hospodyně.

Vyšel z toho takový rám. Na začátku je chválen ten syn, který se učí, a na konci tady ta žena. Je to proto, že Bůh nikomu nestrání, neopomíjí ani muže, ani ženy. Všichni lidé jsou mu milí. Ten svatopisec vycházel z tehdejší reality a předložil svým posluchačům příběh, který oni všichni znali. Náš způsob života už je jiný. Tak dovolím si uvést několik takových reálií.

Začneme od konce. Úplně na posledním řádku bylo, že u bran ji chválí, tu moudrou hospodyně, její díla. Proč u bran? My jsme zvyklí na to, že každé město má své náměstí, každá vesnice náves, místo, kde se lidé shromažďují. Většinou je to někde v prostředku, v centru. Ale ve starověku to bylo úplně jinak. Neměli žádné náměstí a jediné trošku větší místo, které bylo v každém městě, bylo u brány. Tam probíhaly trhy, tam zasedali starší města, tam se uzavíraly obchody, ale tam také probíhal soud. To důležité se dělo u městské brány. A tam se tedy také probíralo všechno to, co bylo nějakým způsobem důležité, co bylo potřeba nějakým způsobem okomentovat.

Potom ty jednotlivé domy, které byly v tom městě, tak byly ohraničeny většinou zdi. To znamená, ten dům neměl okna do ulice, ale do dvora. Před okny byl dvůr a potom byla zeď, a uličky byl úzké, zdi vysoké. Tedy ty jednotlivé domy nebo i domácnosti byly takové malé uzavřené hrady, jednotky, kdy tam nebylo vidět. A někdo si teda mohl říct: „Za tu zeď nikdo nevidí, tak proč se mám snažit o to, aby to u nás vypadalo nějak dobře?“

Další věci, se kterou počítali, na které stavěli, byly perly. Perly měly vždycky vysokou a celkem stabilní hodnotu. Jiné ty komodity, ty materiály, ta jejich hodnota se měnila, ale hodnota perel byla pořád vysoká. Perla byla vždycky ceněná. Perla je tady v tomto textu symbolem stálosti. Jednak teda že je to něco, co se nemění, a pořád to má vysokou hodnotu.

A teď, celý ten text má jednu takovou pozoruhodnou vlastnost, která se bohužel ztratila v překladu. První pochvala té ženy v hebrejštině začíná prvním písmenem hebrejské abecedy – alef, tedy a. Druhá pochvala začíná písmenem b, hebrejsky je to bet. A tak to pokračuje a je tam vlastně probrána celá abeceda. Takže ti, kteří naslouchali svatopisci, tak se to i dobře poslouchalo. Dobře to znělo, ale co bylo ještě výhoda, dalo se to i zapamatovat, protože ta abeceda tam byla jako takovou pomůckou.

A tedy, co si z toho máme odnést my, když žijeme úplně jiným způsobem života, když naše města jsou uspořádána jinak a ta malebnost toho textu vlastně skončila s překladem, protože to se nedá takhle přeložit? Co tedy ten text chce říci nám?

To první čtení je v určitém protikladu k evangeliu. Jak jsem říkal, to první čtení se zabývá fungováním domácnosti uvnitř. Kdežto to evangelium popisuje snažení člověka navenek, mimo dům. A tak je to i v našem životě. Něco se odehrává uvnitř, opravdu uvnitř našich domovů, něco venku. Ale když to převedeme do duchovního smyslu, tak jsou i vlastně určité momenty, které se odehrávají v každém z nás, uvnitř každého z nás. A někdo by si mohl říct: „Tak, jako nebylo vidět za tu zeď kolem toho domu, tak není vidět do mě. Nikdo přece neví, na co myslím, jak uvažuji, co považuji za důležité, a nikomu do toho nic není, jak já si to v hlavě přerovnáвам, přemítám.“ A svatopisec říká: „Ale ono se to za chvíli ukáže. Ukáže se, o čem přemýšlíš a jak přemýšlíš – o sobě, o těch druhých, o světě.“

Ta hospodyně je chválena proto, že se stará, má starost o všechny, kteří jsou v tom domě. To mohlo být klidně i dvacet lidí, protože to nebyli jenom ti manželé a jejich děti, ale byli to služební – čeledíni, děvečky, jak se tenkrát říkalo, ale byli to i otroci. A ona se o ně o všechny stará, cítí se za ně zodpovědná. V dnešní době mnoho lidí se chová k těm druhým jako „jdi mi z cesty, překážíš mi, zavazíš mi“. Na silnicích je to vidět úplně ukázkově. Ale tady je navozen jiný příklad – právě „mám o tebe zájem, nejsi mi lhostejný, mám o tebe starost, není mi jedno, co se s tebou děje“. Tady je to vylíčeno za pomoci obyčejných každodenních věcí. Jsou tam jmenovány domácí práce, které v té době byly běžné. Ten svatopisec veden Duchem svatým chce říct: „Člověče, i na to, co děláš každý den, záleží. Není to jedno a není to jenom tvoje soukromá záležitost.“

Nevěřící člověk většinou se staví k práci tak, že potřebuji zaopatřit rodinu, potřebuji vydělat peníze. Hotovo, tečka. Věřící taky potřebuje zaopatřit rodinu, potřebuje vydělat peníze, ze vzduchu nevyžije nikdo, ale věřící k tomu má přidat ještě jednu důležitou skutečnost, důležitý rozměr - Bůh stvořil svět a odevzdal ho Adamovi a Evě: „Naplíte tu zemi a podmaňte si ji.“ Tedy, obrazně řečeno, kde Bůh skončil, člověk začíná. Nejsme pány, ale jsme správci toho majetku tak, jak to bylo řečeno v evangeliu. A člověk k tomu veškerému snažení, které dělá, ať už za peníze nebo zadarmo, má přistupovat: „Pokračuji v tom, co Bůh tady řekl prvním lidem. Chci rozvíjet ty dary, které jsem dostal. Chci rozvíjet ty dary, které jsou kolem mě. Chci pokračovat, chci navázat na to, co udělal Bůh.“

Bratři a sestry, církev nám schválně předkládá tyto texty v období roku, kdy chodíme do práce, uprostřed takových těch všedních dnů, abychom právě ty všední dny, ty pracovní dny nechali nějak prostoupit těmito texty, abychom o tom přemýšleli a aby nás ta práce neubíjela. Ona unavuje, to ano, ale neměla by nás ubíjet, naopak bychom si právě měli uvědomit, že všechno, co děláme, tak jednou vlastně Bůh promění. A když se setkáváme s těmi různými lidmi, kteří jsou kolem nás při té práci, s lidmi, které jsme si často nevybrali, nemůžeme to ovlivnit, zkusme vzpomenout ať už na knihu přísloví, na dobrou hospodyni, moudrou hospodyni, anebo na ty služebníky, kteří jsou v evangeliu. Myslím na ty první dva, toho třetího ne. Ten je pro nás varováním a výstražným příkladem.

Nedostali stejně, každý z nich vydělal nějak jinak, ale oba byli pochváleni. Proč? Protože udělali všechno, co mohli, a všechno, na co stačili. A proto byli oba pochváleni a odměněni, můžeme říci, vrchovatě. Ať tito dva služebníci jsou pro nás vzorem a příkladem v našem snažení.

Budu tvým pastýřem

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

20.11.2011 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Ježíše Krista Krále

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ez 34,11-12.15-17](#); 2. čtení [1 Kor 15,20-26.28](#); evangelium [Mt 25,31-46](#);

Začneme takovou otázkou, kterou kladou malé děti v prvních letech školy: „Co dělá Pán Bůh celý den? Čím se zabývá Pán Bůh celé dny? Co je jeho starostí, co je náplní?“

Dnešní svátek Slavnost Ježíše Krista Krále nám odpovídá na tuto otázku. Bůh se stará o tebe. Nestačí jenom říct, že Bůh se stará o celé lidstvo, ale tam je zdůrazněn ve všech těch textech ten prvek toho, že Bůh nás vnímá jako jednotlivce, jako jednotlivé osoby, a ví o nás. Boží starostí, náplní jeho existence je člověk, a to člověk ne nějak dokonalý, ale člověk žijící na této zemi, člověk, který se i odvrací od Boha.

Svátek Ježíše Krista Krále vznikl jako taková reakce církve, papeže, aby ukázal všem autoritám, které tady existují na světě, aby jim ukázal ten správný rozměr, jak by taková autorita měla fungovat a jak by se autorita měla chovat. Protože slavnost Ježíše Krista Krále zdůrazňuje a připomíná Boží odpovědnost. Bůh povolal k bytí, k existenci celý tento svět, i všechny tvory na něm, a Bůh se nezříká odpovědnosti za svět. Bůh není takový, že by řekl: „Tak já jsem to tady udělal a teď už mě to nezajímá.“ Bůh není takový, že, obrazně řečeno, by se otočil zády, ale pořád aktivně se stará, aktivně pečuje o nás, o všechny lidi žijící na tomto světě.

A je to pravda to, co jsem řekl? Pečuje o nás Bůh? Tuto otázku si kladli Izraelité v babylónském zajetí. Prorok Ezechiel je prorok, který mluví v Babylóně. Je to někdy kolem roku 570 před Kristem. A oni si říkali: „Fakt o nás pečuje? A není to jenom prázdné slovo?“

Když jde ten běh našeho života tak, jak my jsme si to naplánovali, tak, jak si to představujeme, tak jsme náchylní říkat: „Ano, Bůh mi žehná a všechno je to v pořádku.“ Ale když to jde nějak jinak, než jsme si naplánovali, než jsme si vymysleli, tak začínáme pochybovat. A co je zajímavé, tak prvně pochybujeme o Bohu, potom pochybujeme i o sobě. Ale zpravidla prvně pochybujeme o Bohu a o jeho vztahu k nám, o jeho náklonnosti k nám. Domníváme se, že změna těch plánů, že tím nám Bůh chce naznačit, že nás nemá rád nebo že na nás zapomněl. Tak to rozhodně není.

Prorok veden Duchem svatým mluví o Bohu jako pastýři. Když my mluvíme o pastýři, tak si vzpomeneme na nějakého ovčáka támhle v Beskydech nebo někde na Slovensku v Nízkých Tatrách, taková idylka. Zelená louka, sluníčko svítí, on vyvede ty ovce, tam si sedne pod nějaký stromek. Dřív pískal pasáček na pišťalku, dneska poslouchá rádio, ptáčci zpívají, prostě bezvadný život. Ale tak to není. Jednak ta realita těch pastýřů v Izraeli je podstatně jiná. Spočívá v tom, že v Izraeli je naprosto jiné podnebí než u nás. V zimě je období dešťů, a to když skončí někdy v březnu nebo na začátku dubna, tak do nového období dešťů, do listopadu nezaprší. Na začátku jara je tam všechno krásné, zelené, ale to vydrží tak sotva měsíc. Potom velká část potoků vyschne, vyschnou i některé studny, prameny, chybí voda, tráva přestane být zelená, zežloutne, začne být taková tvrdá a každodenní realita pastýře, zvláště v té době, v které mluví Ezechiel, byla, že pastýř nachodil denně kilometry, až i třeba to bylo deset, patnáct kilometrů s tím stádem, než našli vodu a než našli pastvu.

Být pastýřem tak, jak o tom mluví Ezechiel a tak, jak to tam oni všichni znali, to byla tvrdá dřina. To bylo zaměstnání, o které nebyl ani tak velký zájem. UVědomme si, že být pastýřem, to není nic, o co by se lidé, jak se říká, drali. Lidé chtějí být něčím jiným. Chtějí zastávat funkce, které jsou vidět. Radši nebudu nic jmenovat, žádné zaměstnání, ale všichni cítíme, že být pastýřem, tam nestojí nějaký zástup uchazečů, to není povolání, které by mělo nějakou velikou prestiž. A Bůh o sobě říká: „A já jsem váš pastýř.“

A teď prorok jmenuje ty ovce, všechny ty, kterým něco chybí: „Budu hledat ztracené, rozptýlené, ovážu zraněné, posílím slabé,“ ale také: „Budu střežit tučné a silné.“ Tedy prorok říká: „Bůh je s tebou, člověče, ať už ti něco chybí, ať už ti toho třeba chybí hodně, anebo i tenkrát, když prožíváš úspěch a kdy se ti daří dobře. On je s tebou, on tě provází a ty si toho buď vědom.“

Po prvním čtení byl žalm. Možná jste si toho všimli – ten žalm a první čtení úzce na sebe navazovali. To první čtení, to byla Boží nabídka: „Budu tvým pastýřem,“ a žalm, hlavně ta odpověď: „Hospodin je můj pastýř,“ bylo přijetí té nabídky. Oba ty texty jsou inspirovány Duchem svatým, ale oba ty texty vyjadřují to, co se tady na jedné straně člověku nabízí, a vyjadřují, vystihují reakci člověka, odpověď člověka.

Nabídka, kterou nám dnes předkládá církev a říká nám: „Ježíš může být tvým pastýřem, tvým králem. Co na to odpovíš? Budeš to akceptovat nebo to odmítneš?“

Ten svátek Ježíše Krista Krále nechce navodit atmosféru minulých dob, kdy král byl někdo víc než obyčejný člověk. Chce připomenout právě dobu starozákonní, kdy králové, koneckonců i egyptský faraón o sobě říkal: „Já jsem váš pastýř.“ Ten svátek Ježíše Krista Krále chce připomenout, že lidská péče má své limity „od do“ a každý člověk někdy zklame, protože je to člověk, chybující slabý člověk, ale ta péče Boží nezklame. Jenom jde o to, aby člověk jaksí do toho viděl, aby tomu rozuměl, aby to chápal. Protože i ten pastýř nedovolí svým ovcím, aby dělaly všechno, co se jim zlíbí. I ten pastýř je nějak veden určitým směrem. Nenechá je jít, kam by chtěly ony samy, a není to proto, že by je neměl rád, ale naopak právě proto, že je má rád a že má o ně tu starost.

Tedy slavnost Ježíše Krista Krále není zaměřena nějak triumfalisticky, ale je tam velmi silná ta myšlenka, kterou si připomínáme o jiné neděli, a to o neděli, které říkáme neděle Dobrého pastýře. Všechny ty texty, jak jsme je slyšeli, byly naplněny tou starostlivostí. A co po nás chce Ježíš? Abychom ho napodobili. On o sobě říká: „Já jsem dobrý pastýř.“ Ve Starém zákoně jsme slyšeli, že i Bůh Otec to říká: „Já jsem ten, který se stará.“ A od nás jako od Ježíšových učedníků se očekává, že i toto nějak zakomponujeme do svého života.

V evangeliu jsme slyšeli obraz, kdy Ježíš, říká se tomu, soudí. Ale on to není soud v pravém slova smyslu. Toto už je jenom takové rozdělení, konstatování. Ježíš říká: „Člověče, co sis vybral, cos chtěl a podle čeho ses choval, to dostaneš,

to ti dám. Dám ti to, co ty jsi chtěl.“ Ty dvě skupiny by se daly označit ještě i jinak. Ta první skupina těch, co jsou napravo, by se dala označit, že žili svůj život jako „my“, „my všichni“. A ti, co jsou nalevo, tak by se dali označit jako skupina, která svůj život žila „já“, „jenom já“.

Všimněme si, že Ježíš, když jmenuje skutky toho „my“, toho, co otvírá dveře do věčného života, tak to jsou skutky takové obyčejné, všedního dne. Na to člověk nemusí mít žádné školy, na to nemusí nic studovat, aby toto viděl. Na toto musí mít otevřené oči a otevřené srdce, aby toto chápal, aby to přijímal. Je to to, čemu se říká charita. A tady ten vstup do nebe vlastně je označen jako záležitost společná, sociální. Dojdete tam spolu. Jeden druhému v tom máte pomáhat.

Ježíš nejmenoval žádné záležitosti náboženství v Chrámu, smlouvy, příkázání. Mnohé tím šokoval, protože čekali, že bude říkat to, co každý zbožný žid měl dělat: zachovávat sobotu, nejméně dvakrát denně se modlit, nejméně třikrát za rok jít do Jeruzalémského chrámu, odvádět všechny ty daně do chrámu a podobně. Nic. Tady se říká, jestli's dal někomu najíst, jestli's dal někomu napít, jestli ses rozdělil o svoje šaty s někým, kdo neměl žádné nebo byl na tom hůř. Ježíš tady vůbec nemluví o víře. Proč? Protože k tomu, aby člověk trvale dokázal mít ten postoj toho „my“, tak potřebuje víru, v jeho srdci musí být víra.

Známe příklady toho, kdy někdo ve světle reflektorů a kamer uspořádá nějaký koncert a teď říká, že vybrali, rozdělili a podobně. Ano, ale to jsou chvilkové záležitosti. To jsou právě často jen chvíle, kdy to je vidět. Ale já teď mluvím o tom sociálním rozměru, kdy to nikdo nenatáčí, kdy to nikdo nedokumentuje a kdy v podstatě nikdo za to nikomu neděkuje. Tak Ježíš tady tím příkladem říká: „A Bůh to vidí a Bůh ti za to, člověče, jednou poděkuje. A i to nejmenší, cos udělal pro toho vedle tebe, se neztratí, protože ten Bůh ví o tom, s jakým tím úmyslem tys to dělal.“

Bratři a sestry, slavnost Ježíše Krista Krále je na konci církevního roku. Když něco končí, tak člověk bilancuje, má se podívat dozadu. Když něco začíná, tak plánuje, dívá se dopředu. Dopředu se budeme dívat od příští neděle, začneme prožívat advent, ale teď se máme podívat dozadu. Máme se podívat, jak jsme prožívali ten uplynulý rok. Máme poděkovat za to, co se podařilo. Máme si blíž uvědomit, že Bůh byl s námi i tenkrát, kdy jsme to třeba nevnímali, kdy jsme to necítili, kdy jsme to neprožívali. Prorok Ezechiel chtěl zdůraznit těm vyhnancům v Babylóně: „On je tady s vámi. On tady o vás ví a i tady je vaším pastýřem.“

Máme tedy si uvědomit, že byl s námi a máme za to poděkovat. Máme si i v duchu přiznat to, co se nepodařilo. Tam se mluví o těch ovcích, já nevím, kulhavých, zraněných, rozptýlených, ztracených. To nevadí, On nás hledá. Jemu nevadí naše chyby, ale co by mu vadilo bylo by to, kdybychom si hráli, že žádné chyby nemáme. Jestliže naopak přiznáme ty svoje slabosti, on přichází jako pastýř, jako ten, kdo to léčí, kdo to uzdravuje, kdo na to bere ohled, kdo se nás ujímá.

Bratři a sestry, poděkujme za to, co se podařilo, vložme do Božích rukou i to, co se nepodařilo, svoje chyby, svoje nedostatky a prosme ho, aby v tom dalším církevním roce, který začne příští týden, abychom vnímali to vedení Boží jako toho, který je náš pastýř, pastýř každého z nás. A abychom to vnímali hlavně tenkrát, když ten život jde nějak jinak, než my jsme si naplánovali nebo než my jsme si přáli.

Dobro chci konat vědomě a s radostí

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

27.11.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

1. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 63,16b-17.19b; 64,2b-7](#); 2. čtení [1 Kor 1,3-9](#); evangelium [Mt 13,33-37](#);

Bratři a sestry, doba adventní je doba, kdy se máme podívat zase do sebe. Je to doba, kdy se každý člověk má věnovat víc sám sobě. Ale to neznamená, že by to byla nějaká doba smutná. Má to být doba radostného očekávání.

Pán Ježíš v evangeliu, když dává příklad toho, kdy ti služebníci čekají na svého pána, tak tam dává takové věci, které na tehdejší dobu byly překvapivé. „Odešel z domu, dal svým služebníkům plnou moc.“ Nejenom rozdal práci, ale dal taky plnou moc. Rozdat práci, s tím se setkáváme často: „Ty uděláš to, ty uděláš to.“ Je zajímavé, že Ježíš v tom příkladu říká „každému jeho práci“. Bůh od nás nečeká, že všichni budeme dělat všechno, ale každý z nás dostal nějaký dar a tomu odpovídá i nějaký úkol, to jde ruku v ruce, ale všichni dostali plnou moc. To znamená, že to, co děláme, máme dělat nejen svými rukama, ale máme k tomu použít taky rozum a srdce. Máme to dělat, jak se říká, s rozmyslem, aby to mělo hlavu a patu. Aby to bylo nejenom hotové, ale aby to bylo hotové ve správný čas pro ty správné lidi.

Plnou moc – otevřený rozum a chápavé srdce – a vrátnému nařídil, aby bděl. Na první pohled to tam působí trochu zvláště, protože přece to je práce, tak by se mohlo říct jenom „každému dal jeho práci“. Stačí. Proč zdůrazňuje tuto funkci? Vrátný se moc nenadře svými rukama, ale vyžaduje se od správného vrátného, aby byl ve své práci přítomen nejenom fyzicky, ale právě i duševně. V mnoha filmech, v mnoha literárních dílech je zápletka založena na tom, že vrátný usnul. Tudíž tam sice je, ale nevykonává ten úkol, pro který byl stanoven. Pán Ježíš chce říct: „To, co děláte, jak prožíváte svůj život, tak to ho máte prožívat naplno, s plným vědomím. Ne jenom napůl.“

To už je jedna z myšlenek, které nás mohou provázet letošním adventem: všechno, co budu dělat, chci dělat s plným vědomím, ne jenom mechanicky. Mechanicky toho totiž děláme spoustu. A co třeba můžeme dělat s tím plným vědomím? Třeba modlit se. Jak jsme slyšeli v komentáři, to první čtení, to je modlitba. Je to zapsaná modlitba třetího Izaiáše. Jsme někdy kolem roku 535 před narozením Pána Ježíše, Židé se vracejí z exilu a čekají, že to, že se vrátí z toho exilu domů, že to vyřeší všechny problémy. Říkají si: „V Babylóně, tam to bylo zlé, ale teď se vrátíme domů a všechno to bude jiné. Všechno to bude jinak, ty problémy zůstanou tam, v tom exilu. Přišli a zjistili: kdepak, problémy jakoby přišly s nimi, a v mnohém ohledu ještě těžší. V Babylóně totiž opouštěli vystavěná města, a tady začínali stavět. Tady nebylo nic. A nebylo tam nic po té strážce hmotné, ale setkávali se také s velkou bídou po té strážce duchovní. A z toho velkého tlaku vytryskla tady tato krásná modlitba.

V první větě označuje prorok Boha za Otce: „Ty, Hospodine, jsi náš Otec.“ A potom ještě ke konci: „A přece, Hospodine, ty jsi náš Otec.“ Ve Starém zákoně pouze šestkrát je Bůh jmenován Otcem, z toho dvakrát jsme to slyšeli. Takže jsou pouze už jenom další čtyři místa v celém Starém zákoně, kde je pro Boha použito toto pojmenování. Proč? No, jednak aby Izraelité si nezačali, jak se říká, moc troufat vůči Hospodinu, vůči svému Bohu, ale potom šlo o to, aby nedošlo k jakési záměně s pohanskými náboženstvími. Proto Starý zákon s tímto pojmenováním tak šetří. Naopak v Novém zákoně Ježíš říká: „Takto říkejte svému Bohu: Otče.“

„Ty jsi náš Vykupitel. Proč jsi dopustil, Hospodine, že jsme zbloudili z tvých cest, že nám ztvrdlo srdce?“ To je taková úvaha. On si říká, jak jsem to možné, když ty, Bože, jsi stvořil ten svět tak krásný, tak pěkný, tak dobrý, proč se to vyvíjí tímto stylem, tímto způsobem? Ale ten prorok jde dál. On vede dál úvahu, kterou známe. Asi jsme si to už taky řekli, když jsme zpytovali svědomí a hodnotili jsme to, co jsme udělali nebo řekli, tak jsme si položili otázku: „A proč jsem řekl něco tak škaredého? Proč mě vůbec napadla tak zlá myšlenka? Kde se to ve mně vzalo? Třeba tolik hněvu, tolik nepřátelství. Jak to vůbec ke mně přišlo?“ A toto si klade prorok, tady tyto otázky. A pak říká, prosí: „Usmíř se. Usmíř se kvůli svým služebníkům.“

Dál se obrací k Boží velikosti a říká: „Kdybys sestoupil, protrhl bys nebe a před tvou tvář by se rozplynuly hory.“ Je to obraz Boží všemohoucnosti, Boží velikosti a říká: „Ty to, Bože, můžeš změnit. Ty ten špatný směr změnit můžeš.“ A tak se znovu jakoby zamyslí a říká: „Ale vždyť on to udělal. Vždyť tys sestoupil, vždyť tys protrhl ty hory. Před tvou tvář se to všechno změnilo.“

V té době tady tímto Božím sestoupením byl míněn perský král Kýros, kdy Bůh použil pohanského krále k tomu, aby se Izraelité mohli vrátit do své země. Někdo v tom viděl politické rozhodnutí, ale Izraelité v tom viděli zásah Boha, ochraňující zásah Hospodinův. A prorok, protože je to prorok, on to sice v tu chvíli nevěděl, tak mluví o druhém ještě daleko větším momentu, kdy Bůh sestoupí mezi nás, kdy pošle svého syna.

Potom, jak to dál pokračuje, tak bych z toho chtěl vytáhnout, vypíchnout jednu myšlenku: „Jdeš vstříc tomu, kdo s radostí jedná spravedlivě.“ Jednat spravedlivě, snažit se, konat dobro. To chceme všichni. Ale proč to chceme? Přemýšleli jsme o tom někdy? Proč konáme dobro? Jsou lidé, kteří konají dobro jaksi z povinnosti: „To se musí. Mě to tak naučili.“ Jsou lidé, kteří dokonce to dobro vykonávají ze strachu: „Mně se moc nechce, ale kdyby se přišlo na to, že jsem něco neudělal, že jsem něco ošidil, to by byla ostuda. To ne.“

Takže z povinnosti, ze strachu, ale prorok říká a zdůrazňuje: „S radostí. To má být ten důvod, proč konat dobro.“ Proč s radostí nebo jakou budu mít z toho radost? Radost budu mít z toho, že konám to stejné, co koná Bůh, protože Bůh koná dobro.

Bratři a sestry, jsme na začátku doby adventní. Bylo by dobré, aby každý z nás si stanovil nějakou myšlenku, s kterou tu dobu adventní letos chci prožít, co mě bude provázet. K čemu se budu pořád vracet, na co budu myslet a o co budu usilovat. Myslím, že ta myšlenka „to, co dělám, dělat vědomě, dobro, které konám, chci dělat vědomě a navíc s radostí“, že to je myšlenka, která by nás všechny mohl velmi obohatit.

Kéž se tak s Boží pomocí stane.

Těšte, těšte můj národ!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

04.12.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 40,1-5.9-11](#); 2. čtení [2 Petr 3,8-14](#); evangelium [Mk 1,1-8](#);

Bratři a sestry, vlastně v evangeliu a v prvním čtení jsme slyšeli stejný text. Svatý Marek pro svoje vyprávění o Pánu Ježíši do samého úvodu vložil slova, která nacházíme ve 40. kapitole proroka Izaiáše. Je to takzvaný druhý Izaiáš, jehož spis, jak jsme slyšeli v komentáři, je nazývaný Knihou útěchy. Bylo to na konci, na sklonku babylonského zajetí a prorok už oznamoval, že brzy se vrátí domů, a to byla jistě radostná zpráva. Všichni se z toho radovali a proniklo to do podvědomí celé té izraelské pospolitosti, která byla v Babylóně. A evangelista říká: „To, že Bůh poslal svého Syna, to je ještě mnohem radostnější zpráva.“ A právě přirovnává to tady k tomu, co Izraelité zažili. Ne, že by si to pamatovali, to se stalo víc než 500 let před narozením Pána Ježíše, ale tradovalo se to, vyprávělo se o tom, jaká to byla velká radost, že se mohli vrátit domů.

A teď víc k tomu, co říká ten prorok Izaiáš. Celá ta kniha útěchy má takový zajímavý přístup, takový zajímavý postup. Je založena na hlase, na volání. Často se tam mluví právě o tom: „Říkej, mluv, volej, křič!“ Je to kniha, která je taková velmi hlasitá. Vybízí k hlasitým projevům radosti a víry. Tady v tom je trošku zvláštní ta kniha na rozdíl od těch ostatních, které jsou v Písmu.

Dokonce i my jsme dneska slyšeli v tom úryvku, tam byly tři hlasy, tři výzvy. První byla: „Těšte můj národ, mluvte k srdci Jeruzaléma,“ pak už bylo: „Hlas volá,“ a třetí bylo: „Vystup na vysokou horu, který hlásáš pro Syna radostnou věc, pozdvihni mocně svůj hlas!“ Asi jim bylo hloupé tam napsat: „Zakřič!“ Čili se to stupňuje tady to volání.

Ten prorok chce říct: „Nesdělujte si svou radost jenom tak jaksi pokoutně, nešeptejte to, ale chlubte se se svou radostí, a také se svou vírou. Ne, že se to bude vykládat někde v koutku na tajno, ale opravdu mluvte o tom tak, aby to slyšeli všichni.“ Když se stane nějaké neštěstí, tak se to šíří velmi nahlas, velmi rychle, hlasitě, všichni jsou do toho vtaženi. Ale když se stane nějaká radostná událost? Někdy je to taky nahlas, ale většinou je to tak nějak jenom bokem. A to je škoda, protože radost zasáhne i toho člověka, který o ní slyší, a i ten člověk, který o tom slyší, potom na tom má účast a nějakým způsobem ho to rozradostňuje, potěší, zlepší to jeho náladu.

„Těšte můj národ, praví Pán, praví váš Bůh.“ Měli ho těšit tím, že se budou moci brzo vrátit domů. To byla zpráva jistě radostná, že se obnoví jejich život. Že se ten život obnoví po strážce hospodářské, politické, náboženské. Že se budou moci moct vrátit ke svým kořenům, ke svým tradicím.

Bratři a sestry, ta výzva: „Těšte, těšte můj národ!“ platí i dnes, platí pro každého z nás a může být adventním programem. Kdo má těšit? To se tam neříká, kdo má těšit. Někteří rabíni říkali: „No, to byla záležitost kněží, to byl jejich úkol.“ Jiní říkají: „Ne, to je úkol proroků,“ ale většina rabínů říká: „To je úkol všech.“ A církev se přidržuje tohoto výkladu. Těšit jeden druhého je náš úkol, naše poslání.

Jak to bývá často mezi lidmi? No, když se lidé doslechnou o tom, že se někomu stalo nějaké neštěstí, velmi často se z toho radují. Velmi často si říkají (oni si to říkají pro sebe, neřeknou to nahlas): „A dobře ti tak. A jen houšť ještě. A jen se v tom vykoupej.“ A tady prorok říká něco úplně jiného: „Neštěstí potká každého, každý prožívá nějakou svízel, ale vaším úkolem je jeden druhého těšit. Jeden druhému, jak se říká, podepřít kolena a pomoci mu, aby to překonal, protože ty sám, člověče, si buď vědom toho, že za nějakou dobu tady tu útěchu budeš sám potřebovat.“

„Těšte, těšte můj národ!“ Je to velká výzva vlastně do našich vztahů, je to velká výzva do našich návštěv, do našich rozhovorů, do toho, jak jeden přistupujeme k druhému.

„Hlas volá: „Na poušti připravte Hospodinovi cestu.““ Už je to ten mocnější hlas. „Na pustině urovnejte stezky, každé údolí ať se zvýší, každá hora a pahorek ať se sníží.“ Nejde tady o nějaké stavební dílo obřích rozměrů, to celé je myšleno v duchovním slova smyslu. Ale přece je tady jeden ten příklad: „Na poušti připravte Hospodinovi cestu.“ Izraelité, jak byly v tom Babylóně, tak zažívali něco, co bychom my mohli přirovnat k našim manifestacím na prvního máje. Babylóňané velmi si potrpěli na to, že když dělali procesí k počtě svého boha Marduka, zdobili cesty, kudy procházeli s tou modlou, s tou sochou. A prorok jim tady říká: „Vy si vyzdobte cestu, ale ne nějaké modle, ale svému Pánu. A po té cestě půjdete vy.“

Izraelité, když se vraceli z Babylónie do Palestiny, tak víceméně šli po té stejné cestě, po které šel Abrahám. Abrahám ale to prožíval jinak. Abrahám dostal od Boha pokyn: „Vezmi všechno, co máš, věci, lidi, celou rodinu, a přestěhuj se do země, kterou ti ukážu.“ Abrahám nevěděl, kam jde, ale protože šel, tak je nazýván otcem víry. Izraelité věděli, kudy půjdou, kam mají dojít, kde je cíl jejich cesty, ale oni měli vyzdobit tu cestu. Čím? No, svojí pevnou vírou a radostnou nadějí.

A teď ty obraty o tom zarovnávaní údolí a snižování pahorků. Obojí symbolizuje těžkosti, se kterými se člověk v životě setkává. Ta údolí, to jsou zlí lidé. V té době v různých údolích a strážích se schovávali všelijací lupiči, zbojníci, lidé, kteří přepadali pocestné a obírali je o majetek. Tedy lidé zlí. Prorok připomíná a říká: „Ani vám se to nevyhne. I vy se ve svém životě setkáte s lidmi, kteří nebudou jednat čestně, nebudou to s vámi myslet dobře. Tedy setkání se špatnými lidmi, to je ta jedna obtíž našeho života. Druhá obtíž, to jsou ty výšiny. Na těch pahorcích byly postaveny obětní oltáře různým modlám, různým bůžkům. Bylo to nahoře, na kopci, aby to bylo vidět. Vlastně všichni se tak chlubil a říkali: „My ctíme tohoto bůžka.“ A toto je jiná svízel v našem životě. Nám se staví do cesty takové klamně cíle. Ti říkají: „My ho tady uctíváme. Pojdte ho uctívat s námi. Přidejte se k nám.“ I my slyšíme různé nabídky: „Tomuhle nevěř, tomu věř, toto stojí za to, to je špatně, to je dobře...“ Orientovat se v tom a neztratit ten hlavní cíl a smysl našeho života, to není vůbec jednoduché.

Prorok má na mysli, a chce jim říct: „Vy při té své cestě, jak se budete vracet do Jeruzaléma, tak nesmíte zapomenout, že v Jeruzalémě je ten chrám, ke kterému vy směřujete. Tam je to centrum, tam je to místo setkání.“

Bratři a sestry, tady to přirovnání o tom, že se mají urovnat stezky, zvýšit údolí a pahorky a hory snížit, chtějí nám připomenout, že my ve svém životě nesmíme ztratit ten jediný skutečný cíl našeho života, že se nesmíme nechat zlákat těmi klamnými cíli, tím, co vydrží na chvíli, ale že máme jít za tím trvalým.

A konečně, na té cestě domů Izraelité měli upevnit svoji víru, měla se stát osobnější. Když mluví Abrahám, Izák, Jákob, když mluví o Bohu a o své víře v něho, tak ho všichni označují jako můj Bůh, Bůh mé rodiny. Třeba Jákob říká: „Bůh mého otce Izáka a mého děda Abraháma.“ Je tam vidět ten osobní vztah. Izraelitům se stalo taky to, že to prostě byl „Bůh našeho národa“. To je Bůh sice všech, ale taky třeba Bůh nikoho. A mnoho lidí v dnešním světě takhle prožívá svoji víru: „Ale je tady Bůh, jako on je Bůh celého světa, sice všech, ale nějak osobně to moc neberu.“

Taky ten dnešní text ke konci, tam byla ta výzva už s tím mocným hlasem, tedy to nejdůležitější: „Pozdvihni svůj hlas, neboj se! Řekni judským městům: ‚Hle, váš Bůh, hle tvůj Bůh!‘“ To je další poselství, se kterým se k nám obrací doba adventní, aby se naše víra stala víc osobní. Aby to nebyla jenom jako víra náš všech, to, že patřím do církve, ale aby to byla moje víra, víra, kterou já budu prožívat jako osobní setkání s Bohem.

Bratři a sestry, na konci doby adventní jsou Vánoce a na Vánoce se dávají dárky a všichni jsme asi někdy zažili, že jsme viděli nějaké dítě, které se těšilo. Těšilo se na Vánoce, protože tušilo, že dostane nějaký dárek, který si už dlouho přálo, po čem toužilo. A tak já bych chtěl, abychom si postavili před oči příklad tady tohoto dítěte, které se těší, které s radostí očekává to, co přijde, a prožívá to velmi osobně. Ať je pro nás advent takovou dobou radostného očekávání a prožívání osobní víry.

Bůh se připojí, pokud člověk začne

P. Ing. Mgr. Dr. Pavel Konzbul

11.12.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 61,1-2a.10-11](#); 2. čtení [1 Sol 5,16-24](#); evangelium [Jan 1,6-8.19-28](#);

Milí přátelé, v dnešním evangeliu je jasně vidět, že Jan Křtitel patřil k eschatologicky naladěnému názorovému židovskému proudu, který nejenže očekával Mesiáše, ale byl také přesvědčen, že Mesiáš už takřikajíc klepe na dveře. A nebylo to jenom nějaké pasivní očekávání. Jan totiž chápe stejně dobře jako Izaiášova prorocká škola v dnešním prvním čtení, že Bůh se připojí, pokud člověk začne. Mesiáš má podle Jana Křtitele spravedlnost završit, a nikoliv započít.

A tak se zkusme dnes zamyslet nad naším úsilím o spravedlnost. Jak má toto úsilí vypadat? Postup může být celkem jednoduchý. Je důležité většinou zvolit tu obtížnější cestu a nebát se jednat. Je mnohem snazší kázat evangelium lásky k lidstvu, než milovat nepřijemné jedince, kteří se vyskytují kolem nás, a tak být vlastně věrný Bohu ve zdánlivých maličkostech.

Ve Starém zákoně byl za spravedlivého považován ten, kdo řádně plnil svoje povinnosti, kdo splnil, co slíbil. My ovšem máme často sklon uhýbat. To je vidět i na příběhu jedné chudé Židovky, která kdysi spěchala v zimě z trhu a zkracuje si cestu přes zamrzlý rybník. Tu pod ní začne prskat led. Žena se vyděsí a prosí Hospodina: „Jestliže přežiju, tak dám na chudé pět rublů!“ Sotva ale vkročí na pevnější led, tak se jí to v hlavě rozleží a říká si: „Pět rublů bude asi moc. Tolik jsem dnes na trhu ani nevydělala. Možná by stačilo, kdybych dala jenom pět kopějek. V tom se pod ní ozve zapraskání. Žena vykřikne: „No tak, Hospodine, copak nerozumíš žertu?“

I my jsme občas zvyklí nedodržet, co jsme slíbili, anebo si to aspoň zjednodušit. Už filozof Kierkegaard říkal, že musíme se odvážit jednat. Jsme jako Izraelci, před kterými se Jordán rozestoupil, až když smočili svoji nohu v jeho vodách.

Jeden aforismus tvrdí, že k odvaze ani tak nepotřebujeme sílu, ale hlavně k ní potřebujeme lásku. Láska není jenom cit. Láska je především práce, kdy překračujeme své vlastní hranice a přitom se měníme.

Jan Křtitel vybízí k pokání. My, co známe učení Ježíše Krista, teď všichni dobře víme, že to pokání nemá být z důvodu strachu, ale z důvodu naší lásky. Platí totiž psychologická zkušenost, že začínáme být upřímní v okamžiku, když máme naději, že nám odpustí, a nikoliv když máme naději, že nás potrestá. Bůh totiž, bratři a sestry, stejný jako my. Nečeká, až druzí udělají chybu, aby jim to mohl připomenout. A když pochopíme, že Bůh je úplně jiný než my, právě v ten okamžik z našeho srdce začnou mizet místa, která doposavad nebyla zasažena evangeliem.

Evangelium znamená radostnou zvěst. Dnešní třetí neděle adventní je právě takovou nedělí radosti, nedělí Gaudete. Bývalo dřív zvykem, že se nosil růžový ornát právě o třetí adventní neděli. Dnes už trošku jeho popularita upadla, protože faráři, kteří jsou víc při těle, mají dojem, že když si ho oblečou, tak připomínají prasátka.

Dnes bohužel platí, že tam, kde ubývá radosti, tak tento deficit je nahrazován zábavou. Zábavní průmysl dnes proniká úplně všude a zdá se, že ovládl třeba i politickou scénu. Řada lidí se dívá na politické diskuze v televizi s nadějí, že politici se pohádají a navzájem zesměšní. Chytřejší politici to pochopili, začali se podle toho chovat, aby posbírali nějaké ty politické body. To, co mělo být naplněno odpovědností, se mění v zábavní průmysl. A možná právě v takovéto společenské atmosféře umělé zábavy lidé potřebují, aby jim někdo přinesl trochu té radosti, aby svědčil o světle, které má ve svém srdci. A právě k tomu nás dnešní neděle vybízí.

Úmysly dávají hodnou tomu, co děláme

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

18.12.2011, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [2 Sam 7,1-5.8b-12.14a.16](#); 2. čtení [Řím 16,25-27](#); evangelium [Lk 1,26-38](#);

Ještě jednou bych chtěl poděkovat skautům, že přivezli betlémské světlo. Tady tento zvyk přivést do Evropy betlémské světlo se uskutečňuje od roku 1986, kdy poprvé plamínek doputoval z Betléma do rakouského Lince. Ta myšlenka je asi taková: V dnešní době si lidé dávají mnoho darů a dámků. Mnohdy ty dary mají velkou hodnotu finanční, ale je otázka, jakou mají hodnotu, řekli bychom, skutečnou, lidskou, humanitární, protože hodnota daru se neměří penězi, ale měří se láskou, úmyslem toho, který obdarovává. A když si to řekneme upřímně, tak většinu z těch dámků, které dostaneme, nepotřebujeme. Právě to, co je na nich to nejcennější, je ten úmysl potěšit, obdarovat. Naopak, co potřebujeme pro náš život, to je světlo a teplo, a to obojí splňuje ten plamínek. Navíc je to plamínek, který byl zapálený z lampy, která hoří na místě narození Pána Ježíše v Betlémě. Tedy je tam ta myšlenka, že jsme spojeni s místem, kde se narodil ten, který nám přinesl záchranu. Ten, který jednak nám dává všechno pro náš pozemský život, ale také ten náš pozemský život povyšuje, někam posunuje, dodává mu ten rozměr věčnosti, dodává mu naději.

Každý rok dostane vždycky tu čest odpálit od té lampy v Betlémě to světlo někdo. Letos to byla jedenáctiletá dívka. Je to školačka, ministrantka a skautka, která se jmenuje Sarah Schinwald, a žije v jedné hornorakouské vesnici, a zapálila ho v pondělí 21. listopadu. Potom vlastně se tedy to betlémské světlo přesunulo do Rakouska. Letos už si pro něho přijeli skauti z dalších třiceti zemí, a to světlo jim bylo předáno při slavnosti, které se říká Slavnost světla, nebo také Předávání betlémského světla, a ta slavnost se konala v sobotu 10. prosince ve 14 hodin. Bylo tam asi tisíc skautů a skautek z dvaceti zemí Evropy. A potom vlastně to světlo doputovalo i k nám.

Jak už jsem říkal, šlo o snahu ukázat, že o Vánocích nejde ani tak o kupu dámků a cukroví, ale o to prožít Vánoce v klidu a v pohodě a s těmi, které máme rádi a oni mají rádi nás. A sice, že mnoho radosti si lidé mohou udělat i bez peněz a svým přispěním sami mohou vytvořit atmosféru pohody a porozumění.

Takže tolik asi tady k tomu, co vlastně to světlo všechno symbolizuje. Jak jsem říkal, to světlo je sloužící, světlo slouží a je užitečné, a něco podobného očekává Bůh i od nás. S jakousi prostotou a nenápadností máme být i my být v našem životě užiteční.

A teď bych se chtěl aspoň krátko zastavit nad dnešními texty. Jak jsme slyšeli v prvním čtení, asi 700 let před narozením Pána Ježíše král David chce postavit chrám. Pozve si proroka, protože to chce mít schváleno ještě, jak se říká, z nejvyšších míst. Tam je i vůbec ta myšlenka, že ten král, kterému se všichni klaní, není ten nejvyšší. Nad ním je ještě někdo, kdo ho koriguje. Nechci říct kontroluje, ale kdo bdí nad tím, jestli i král se chová tak, jak se chovat má. To je prorok. A prorok Nátan, stalo se to zřejmě večer, král se ho zeptal, co si o tom myslí, o stavbě nového chrámu, a prorok říká: „Stavěj. To je všechno v pořádku. Určitě Bůh ti požehná. To tak má být.“ Tady potom zjišťujeme, že Nátan mluvil jako člověk, jako osoba Nátan, ne jako prorok. Doslova tomu králi tady lichoť.

V noci má Nátan zjevení a musí ke králi znovu. A už jsou to slova jiná. Už to není jenom lichocení, už to není jenom chvála, ale je to taky kritika. Jaká? Bůh je ten, který vidí do srdce, tedy i do Davidova srdce. A Bůh ví, že mimo těch dobrých úmyslů, mimo to dobré předsevzetí, tak je tady i něco záluďného. A sice je tady ta myšlenka zavázat si Boha, jak se říká, omotat si ho kolem prstu: „Já ti postavím, Bože, dům, velký, bude pozlacený. To budeš koukat, jak to bude krásné. Ale ty mi za to dáš, ty za to pro mě uděláš...“ A prorok vysvětluje Davidovi a říká: „Tak takhle to nefunguje. Takhle to nefunguje. Boha si nelze zavázat. Ale navíc je to naprosto zbytečné, protože ten Bůh stojí na tvé straně. Ono to nejde, ale ty to taky, králi, nemáš zapotřebí. To není potřeba ho přemlouvat, není potřeba si ho získávat stavbou nákladných domů. Co se Bohu líbí nejvíc, jsou úmysly. Úmysly dávají hodnou tomu, co děláme.“

A tak prorok vyzývá krále, aby král jaksi probral, vyčistil svoje úmysly, aby v tom udělal pořádek a aby tam zůstaly ty úmysly, jak se říká, ryzí, čisté, přímé. A naopak to, co tam nějak je to záluďné, nějaké intriky, nějaké hry, tak to aby odstranil. A toto je, bratři a sestry, úkol i pro nás, který nám církev předkládá a staví ho před nás tady na ten poslední týden adventní doby.

Když bych měl ještě krátko říct něco k evangeliu. Je to začátek Lukášova evangelia a svatý Lukáš v první kapitole srovnává Zachariáše, otce Jana Křtitele, a Marii, matku Vykupitele. Zvěstování o narození Jana Křtitele, tedy předchůdce Páně, se uskutečnilo v chrámě. Zvěstování narození samotného Vykupitele se uskutečnilo v domku. Snad taková to byla skoro poloviční jeskyně v Nazaretě. Proč ten rozdíl? Protože Bůh tady navazuje na starou tradici. Když Izraelité odešli z Egypta, tak Mojžíš na Boží příkaz nechal zhotovit archu a stan. Říkali mu Stánek schůzky. A Bůh řekl: „Vy všichni bydlíte ve stanech, tak já budu taky bydlet ve stanu. Co je dobré pro vás, je dobré pro mě. Já s vámi budu solidární. Tam, kde jste vy, chci být já s vámi.“

Chrám je užitečný, je dobrý, je to místo, kde se setkáváme s naším Bohem, to jistě, ale Bůh nechce omezit svoji přítomnost jenom na chrám, a proto, když přichází Spasitel na svět, tak to zvěstování se opět odehraje v domku, tedy v místě, kde se odehrává to, čemu se říká profánní život, ten každodenní život. Protože anděl má taky vyřídít a říct: „Od teď ten Bůh bude s vámi. A pořád platí to, co platilo na té poušti. Co je dobré pro vás, je dobré pro mě. Já chci být mezi vámi. To je to, o co mi jde nejvíc. To je to, oč tu běží a o co mám největší zájem.“

Bratři a sestry, radujme se z toho, že chce být Bůh s námi, že je s námi solidární, že chce být tam, kde jsme my. A v tom týdnu, který nám zbývá, proberme ve svém srdci všechny ty úmysly, to, co provází naše jednání, naše konání, a snažme se, aby byly co nejčistší a aby zářily jako ten plamínek betlémského světla.

Dnes se vám narodil Spasitel

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.12.2011 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Narození Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 62,11-12](#); 2. čtení [Tit 3,4-7](#); evangelium [Lk 2,8-20](#);

Bratři a sestry, textům, které jsme právě slyšeli, se někdy také říká Pastýřská mše. V dřívější tradici se tyto texty čítávaly za svítání, tedy v okamžiku, kdy končí noc z 24. na 25. prosince, kdy se objevují první paprsky slunce, kdy se objevuje první světlo. Tak církev vzpomíná, ráda vzpomíná na pastýře, kteří bděli, protože měli nějakou povinnost. Tu svou povinnost konali dobře a byli za to odměněni. Odměnění způsobem, který vůbec nečekali, který by je asi vůbec nikdy nenapadnul.

Samozřejmě tou hlavní postavou, kterou dnes slavíme, je Pán Ježíš, Ježíš, který přichází. A potom? Potom jsou to pastýři, kteří jsou první, kteří ho vítají. Všimněme si, že pro tuto chvíli dokonce i ti Ježíšovi nejbližší – Marie a Josef – ustupují do jakéhosi pozadí, a to místo je vyhrazeno pastýřům.

Kdo jsou tito pastýři? Lidé, kteří v tehdejší společnosti nepoživali nějaké velké vážnosti. Byli považováni za lidi hrubé, neznalé Písma, neznalé Zákona, za lidi hrubých mravů, a pokud šlo o náboženství, tak v tom žebříčku jakéhosi prožívání víry a náboženství byli někde úplně vespod, protože nechodili v sobotu do synagogy, nechodili na svátky do chrámu, protože často nezachovávali Mojžíšův zákon. A tedy s těmito lidmi na okraji náboženské společnosti, o kterých my bychom dnes řekli, že zrovna nechodili často do kostela, zrovna těmito lidem andělé oznamují, že se narodil Spasitel.

Oni tomu uvěřili, a proto jdou. Jdou do Betléma, aby to dítě viděli. Můžeme říci, aby si na ně sáhli. Totiž smyslem této bohoslužby je uvědomit si, že náš zachránce není jenom nějaká myšlenka, že to není něco ve vesmíru, něco abstraktního, ale že náš zachránce je osoba, a dokonce dítě.

Svatý Anselm říká, že jakkoliv budeme mluvit o Bohu, že je veliký, tak že to nikdy nebude stačit. Evangelium, které jsme slyšeli, nám ale říká něco trochu jiného. Nikdy nebudeme schopni pochopit tu prostotu a tu pokoru, do které Ježíš přišel.

Položila ho do jeslí. Proč? No, protože tam nic jiného nebylo. Jinak by ho asi musela dát na zem. Dala ho tedy na místo, kde zvířata dostávají potravu. Asi si to v tu chvíli Maria vůbec neuvědomila, ale bylo to velmi symbolické a bylo v tom naznačeno, co Ježíš bude dělat celý svůj život – bude sytit svým slovem. Budou za ním chodit lidé a budou se ho ptát: „Mistře, co mám dělat?“ Budou za ním chodit nemocní a budou ho prosit: „Mistře, uzdrav mě. Smiluj se nade mnou.“ A nakonec na Zelený čtvrtek promění chleba ve svoje tělo, víno ve svou krev. A to už je naznačeno v Betlémě – v Betlémě, kam za ním přicházejí ti nejobyčejnější. Můžeme říci, že opravdu ti poslední.

Pastýři mají velký úkol. Anděl jim říká: „Zvěstuji vám radost – radost pro všechny lid.“ Těch pastýřů je troška a je to radost pro všechny lid. To znamená, že oni dostávají úkol jít se tam podívat a pak to říct všem. To je i úkol, který si odnese my, až tato bohoslužba bude končit – úkol zvěstovat pokud možno co největšímu počtu lidí, co jsou to ty Vánoce, protože mnoho lidí je slaví a neví, co slaví. Mnoho lidí nemá odvahu je slavít.

Mluví se o tom, že si Vánoce máme užít. Já jsem to dnes slyšel asi čtyřikrát: „Užij si to.“ Ne, Vánoce máme prožít. Mluví se o Prvním svátku vánočním, o Druhém svátku vánočním. Málokdo má odvahu říct: „Slavíme Boží hod a svatého Štěpána.“ Pastýři ve své prostotě všem vyprávěli, co slyšeli, a byli z toho nadšeni.

Mezi beduíny, mezi kočovníky se vypráví takový příběh. Jedna karavana táhla ze západu na východ, a teď uslyšeli hlas: „Změňte svůj směr. Jestli půjdete dál na východ, tak do večera se dostanete mezi lupiče, a ti vás o všechno oberou. Když změníte svůj směr a půjdete na západ, tedy jakoby se vracet, dojdete do oázy, a tam prožijete velkou slavnost.“

Karavana se zastaví a lidé se začnou ptát: „Co to je? Je to halucinace, nebo to byl opravdu hlas? Zdálo se nám to? Máme poslechnout? Co máme dělat?“ A, jak to tak bývá, tak se lidé rozdělí. Jedni říkají: „Byla to halucinace. Jdeme dál. Máme svůj směr. Musíme jít, nemůžeme se zastavit tady.“ A šli dál. A než zapadlo slunce, dostali se mezi lupiče, padli do jejich léčky a přišli o všechno.

Jiní zůstali zmateně stát. „Kam jít? Co dělat? Nevím. Nic, to bude nejlepší.“ A noc je zastihla na poušti a dravá zvířata je připravila o život.

A ta třetí, poslední skupina poslechla ten hlas, změnila směr cesty a došli do oázy, kde se slavil velký svátek.

Co tento příběh vypráví? Mluví o zvěsti. O zvěsti, která dorazila ke každému z nás: „Dnes se vám narodil Spasitel.“ Svatý Lukáš má to slovíčko dnes velmi rád. Použije ho celkem sedmkrát, když mluví o narození. Nemyslí se tím ten okamžik, ten historický den, kdy Ježíš se narodil v Betlémě, ale myslí se tím ten okamžik, kdy to přišlo ke mně, kdy já jsem se to dozvěděl, kdy jsem to začal vnímat, kdy jsem nad tím začal uvažovat. Otázka je, co s tím udělám. Mám tři možnosti: buď změním svůj směr, svůj program, nebo zmateně zůstanu stát, anebo si půjdu po svém. Pastýři zřejmě na tu noc měli nějaký program. Někdo měl spát, někdo měl bdít, ale oni změnili svůj program, a setkali se s Ježíšem.

Ta zvěst má význam pro nás jenom tenkrát, jestliže na ni budeme reagovat. Pokud ji necháme bez povšimnutí, tak je to, jako bychom Vánoce neslavili. Kdo neposlouchá, pro toho ta zvěst nemá účinek.

Šli a našli dítě, malé dítě. Ježíš v tomto slova smyslu zůstane pořád malým. On nikdy nebude velkým vojevůdcem, nebude mocným králem, nebude velkým vzdělavcem, nebude velkým boháčem. Až bude viset na kříži, tak zas nebude mít nic tak, jako v těch jeslích, jenom jeho tělo bude větší. I tady v tomto je hluboká souvislost, hluboké spojení.

Když odešli andělé, řekli si pastýři mezi sebou: „Pojďme tedy do Betléma podívat se na to, co se tam stalo.“ Oni se povzbuzují ve víře: „Tak teda pojďme!“ My často se také povzbuzujeme a říkáme jeden druhému: „Tam mají to nebo ono. To je dobrá cena. Jeď si to tam koupit.“ Anebo zase říkáme: „Ne, tohle ne. Tohle bylo špatně.“ Ale víra? Ono nám bylo čtyřicet let vštěpováno, že to je naše soukromá záležitost a že o tom se nemluví. A my jsme to tak nějak přijali: „To je

přece moje. To nemá cenu o tom mluvit.“ Je nám to hloupé, je nám to jaksi zvláštní. A přesto nás k tomu tato noc vybízí: „Zažil jsem to a to. Stalo se mi to a to. Potěšilo mě to, nebo mě to naopak zneklidnilo.“

Pojďme, pojďme se podívat. První krok je totiž slyšet, druhý je jít a třetí je vidět. Když to všechno viděli, tak všem vyprávěli o tom, co zažili. Oni se setkali s Božím Slovem, které pracuje, ale jenom skrze nás. Skrze nikoho jiného. Skrze nás, kteří jsme se s ním setkali.

První věc, kterou máme zažít tuto noc, je úžas. Úžas nad ním, s jakou pokorou náš Zachránce přichází mezi nás. Jak málo mu stačí k životu, jak přichází jako dítě, které říká: „Měj mě rád, měj mě ráda.“ Potom to druhé, co máme zažít, je uchovat si to v srdci jako Maria. Ne jeden, dva dni, ne dokud jsou Vánoce, ne do Štěpána, ale dál. Všechno to si pečlivě uložit do srdce, až se na nás budou valit zase naše povinnosti, abychom z toho brali sílu, radost a pokoj. A nakonec se máme vrátit.

Nevím, jestli jste si to uvědomili, jestli jste si toho všimli, ale byla tam taková zvláštní větička: „Pastýři se zas vrátili.“ Odkud kam? No, od té betlémské jeskyně někam. My nevíme kam. Znělo to, jak když to tam nepatří, ale patří to tam a svatý Lukáš ten obrat „vrátit se“ má velmi rád. V evangeliu ho použije celkem 22 krát a ve Skutcích 11 krát. Co to znamená vrátit se? Tady to znamenalo, že se vrátili ke svým povinnostem. Ale vrátili se jiní, proměnění, pokojnější a radostnější. Vrátit se v tomto smyslu znamená vrátit se sám k sobě. Třeba odpustit sám sobě, přestat se hněvat sám na sebe. Ale znamená to také vrátit se k tomu druhému člověku. K tomu člověku, kterého mám rád, ale i třeba k tomu, kterého nesnáším, který je mi obtížný. Mít čas pro toho, kterého miluji, ale i pro toho, koho bych nejraději neviděl. Vrátit se v tomto místě znamená také vrátit se k Otci, k tomu Bohu, od kterého jsme dostali život a k němuž náš život směřuje. To všechno znamená vrátit se. Kam všude se mám vrátit, to bychom měli domyslet, rozmyslet každý osobně.

Bratři a sestry, my jsme ti pastýři, kteří dnes uslyšeli zprávu o tom, že se narodil Spasitel pro každého z nás. Když Ježíš přicházel na svět, přicházel pro lidstvo, ale přicházel také pro každého z nás. O každém z nás věděl. Poděkujme mu za to, užasněme nad tím a uchovme to v srdci, až odsud budeme odcházet.

Všichni jsme pozváni, abychom přijali Božího Syna

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.12.2011 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Boží hod vánoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 52,7-10](#); 2. čtení [Žid 1,1-6](#); evangelium [Jan 1,1-18](#);

Bratři a sestry, vraťme se teď k těm textům, které jsme slyšeli. Kdo jste tady byli v noci, tak jsme četli o pastýřích, kteří přicházejí k jesličkám, nalézají dítě, které leží na seně ve chlévě. Ten obraz, který jsme viděli v noci, tak je pro nás takový pochopitelnější, lehčeji se s ním ztotožňujeme. Teď jsme slyšeli jiný obraz, který je pro nás hůře pochopitelný, ale oba dva obrazy mluví o stejné události.

Můžeme říci, že to, jak jsme o té události, o narození Spasitele, slyšeli v noci, to je ten pohled lidí, pastýřů, kteří přicházejí a vidí. Je to pohled člověka, který se setkává se Zachráncem. Pohled, který nám předložil začátek Janova evangelia, to je pohled, který má Bůh. Je to pohled z Boží strany, od Otce, který posílá na svět svého Syna.

Tomu, co jsme četli, se říká prolog, předehra, úvod. Je to jako u každého velkého hudebního díla. Každá symfonie má svůj úvod, svůj prolog, předehru. A v tomto úvodu ten skladatel ve zkratce předloží posluchačům všechny motivy, všechna témata, která se potom v té symfonii budou opakovat. A stejně tak to udělal svatý Jan tady v tomto úvodu ke svému evangeliu. Nazývá Božího Syna Boží Moudrostí, Božím Slovem.

Svatý Jan chce říci takovými těmi vzletnými slovy jednu prostou pravdu, skutečnost, a sice to Boží Slovo se stává člověkem, tělem. My to máme slyšet a přijmout. Ne úplně pochopit, to nám nejde, ale přijmout jako ten vánoční dar. Děti o Vánocích neřeší, kde jejich rodiče ten dárek koupili, kde na to vydělali, kde na to vzali peníze a podobně. Oni ho s díky, s radostí přijímají, a to je postoj, který my máme zaujmout.

Svatý Jan má ve znaku orla právě kvůli tomuto prologu. On se tam doslova vznáší. Jako ten pták nás vytáhl do výšky a teď nám ukazuje svět z jiné perspektivy. Ale myslím, že snad budu mluvit za všechny, když řeknu, že člověku je v té výšce dobře. Někdy se totiž výšek bojíme, máme z nich strach. Ale tady se cítíme tak nějak dobře, obklopeni bezpečím, obklopeni péčí.

Tedy přijmout, přijmout tu skutečnost, že Ježíš přichází a stává se nám podobným úplně ve všem. Na začátku tady toho prologu ho Jan nazývá Slovo, řecky Logos. Slovo je skutečnost, která odlišuje člověka od zvířete. Slovo je základem všech našich znalostí a je také základem naší komunikace. Slovo proměňuje. Slova mají velký a mocný účinek. Slovo dokáže probudit přátelství, lásku, vyzvat k pomoci. Slovo dává svobodu, ale také, pokud se slovo zneužije, tak se z něho stává lež, podvod, sobectví a další zlo.

Slovo je něco co formuje člověka po všech jeho stránkách. Slovo formuje charakter člověka, inteligenci člověka, ovlivňuje jednání člověka. Slovo je jako semínko. Ze semena vyroste to, co v něm je. Ze semínka obilí vyroste obilí. Ze semínka bodláku vyroste bodlák. Tam už k žádné změně nedojde. Takže tedy to, co je tam zaseto, to z toho vyroste. Slovo předpokládá nejméně dvě bytosti – jednu bytost, která mluví, a druhou bytost, která poslouchá.

Ten text, který jsme přečetli, byl v originále celý napsán řecky, a tak mnozí říkají: „Svatý Jan se tady přirovnává k řeckým filosofům.“ Ani tak ne. Svatý Jan navazuje na Starý zákon. Navazuje na první knihu Mojžíšovu, kde se říká: Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. A my jsme slyšeli: Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha. Bůh řekl a stalo se. Svatý Jan chce připomenout čtenářům svého evangelia, že na počátku nestála žádná nutnost, žádný osud nebo žádný, jak se říká, zákon akce a reakce, ale slovo. Slovo, to je komunikace, to je rozhovor, otázka – odpověď, vůle, rozum, svoboda.

Víte, my nemáme žádný obraz Boha. Proč? Židé si nemohli udělat žádný obraz. Boha, bylo jim to zakázáno. Ale koneckonců, když bychom se postavili k tomuto problému a řekli si: „Tak jak to zpodobnit?“ tak budeme asi dlouho, dlouho přemýšlet, a jestli nás vůbec něco napadne. Bůh si nepřál, abychom malovali nějaké jeho obrazy. Bůh totiž učinil člověka k svému obrazu. My jsme ten obraz Boha. Potíž je v tom, že se k Bohu občas stavíme zády. Koneckonců ten první, kdo to udělal, byl už Adam. A od té doby my tady v tom pokračujeme. A Ježíš přišel proto, aby ty vztahy narovnal, aby nám postavil to zrcadlo, aby nám řekl: „Podívej se na mě, a pak se podívej na sebe.“

Tato perspektiva, kdy přirovnáme Boha ke slovu, nám pomůže vidět Boha jinak, ale taky nám to pomůže, abychom sami sebe viděli jinak.

„Skrze to slovo povstalo všechno, co je, a bez něho nepovstalo nic z toho, co je.“ Tím se myslí celý svět. Jaký je celý ten svět? Jak by se dal popsat? V prvé řadě je originální. Badatelé, vědci pořád objevují nové živočišné a rostlinné druhy. Svět je neskutečně barevný, krásný, můžeme říci, doslova fantastický, ale ten svět žije ve vztazích, v souvislostech, v naslouchání a odpovídání. A další vlastnosti, které byly vloženy už do nás, do lidí, to je inteligence a svoboda, ale také pohostinnost a odpovědnost. Bratři a sestry, toto všechno je stvoření.

„Do vlastního přišel a vlastní ho nepřijali.“ Tady je takový protimluv, který svatý Jan zde připomíná. Na jedné straně tu svobodu, na druhé straně možnost tedy říct ne Bohu. Bůh je tak velký grant, že připouští tuto variantu. Mnozí lidé to prostě nepřipouští: „Mně nebudeš říkat ne. Řekl jsem a basta! O tom nebudeme diskutovat!“ Bůh je tak velký, že to připouští.

Abych to trošičku odlehčil, našel jsem si tady k tomuto jeden příběh, takový úsměvný. V příběhu vystupují dva mladí – ženich a nevěsta. Ještě jsou svobodní, slaví poslední Vánoce před svatbou. Sejdou se, aby si vyměnili dárky. Možná bych dopředu měl říct, že tou zlou je tady ta nevěsta, ale klidně by to mohlo být naopak.

Ten milý jí dává krabičky, ona je rozbaluje. V první krabičce je parfém. „To je opravdu...?“ „Ano, drahoušku. To je opravdický chanel.“ „Ale drahý, to už dnes má každý, to už není žádná vzácnost.“

V další krabičce jsou rukavice. „Miláčku, modré, tak, jak jsi chtěla.“ „Ale tys zapomněl. Teď už je v módě barva bordó.“

A tak to pokračuje. Boty nebyly dost špičaté, zrcátko nebylo dost veliké, hřeben by příliš široký, ale on se pořád nezdával a říká: „Vydrž, ten hlavní dárek teprve přijde.“ Podá jí krabici, ona ji otevře, a v ní je, ano, kabelka z krokodýlí kůže. „To je

skutečná krokodýlí kůže, miláčku. Dokonce jsem si na to musel vypůjčit, už jsem neměl peníze.“ „No jo, ale je příliš bachratá.“ „Ale to je skutečná kůže!“ „No jo, ale je moc bachratá.“

Něco se v něm zlomilo a začal to všechno balit, a ona mu říká: „Co budeš dělat?“ „Vyměnovat.“ Ptá se: „Co, ty věci?“ „Ne, tebe.“

Bratři a sestry, příchod Božího Syna nám chce říct hlubokou pravdu: Bůh nás nevymění. Bůh nás nevymění za nikoho, i když jsme často brblaví, i když se nám často nezdá spousta věcí, jsme nespokojení, i když máme spousty chyb a špatných vlastností, Bůh nás nevymění, protože nás považuje za svoje vlastní. My jsme pro něho velmi důležití.

A teď se dostáváme k té ústřední větě: „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.“ Bůh se stal konkrétní osobou, zranitelným člověkem. Člověkem, který potřebuje cokoli, potřebuje toho spousty. My toužíme po tom, abychom od nikoho nic nepotřebovali, abychom byli samostatní, soběstační, abychom nebyli závislí. A on se vědomě stává závislým. V tom je ta velikost, v tom je to něco nepochopitelného. Stává se nám podobným.

Bratři a sestry, on se nám chce připodobnit úplně ve všem a my s tím máme problémy. Nechápeme to, nezdá se nám to, nějakým způsobem nás to překračuje. Tím, že se Boží Syn, Slovo stalo tělem, tak Bůh mění způsob té komunikace s námi. On si neoblékl člověka jako nějaké šaty, ale stal se člověkem. Ne na chvíli, ale nejméně na třiatřicet let. A potom, koneckonců, to oslavené tělo má Ježíš s sebou stále i teď v nebi.

Bůh se stává křehkým člověkem. A tady v tuto chvíli svatý Jan mění způsob pojmenování. O Bohu začíná mluvit jako o Otci a o tom Slovu začíná mluvit jako o Synu, protože to Slovo sestupuje na tuto zem. A Jan chce, abychom dokázali alespoň trochu, něco z toho pochopit a přijmout, a proto používá termíny, které jsou nám známé. Termíny, ve kterých se pohybujeme, se kterými jsme seznámeni. Otec je ten, který se stará, a Syn je ten, který plní vůli Otcovu.

Bratři a sestry, všichni jsme pozváni, abychom přijali Božího Syna. Jak říkám, pochopit to úplně nemůžeme, to přesahuje náš rozum, ale můžeme to přijmout a můžeme se z toho radovat.

Nakonec bych chtěl říct ještě jednu legendu. Je velmi stará a vypráví o tom, jak anděl Gabriel dostal ještě jeden úkol po tom, co zvěstoval narození Jana Křtitele, po tom, co byl u Marie v Nazaretě, tak dostal za úkol ještě vybrat zvířata do Betléma. A tak vyhlásil konkurs.

První přišel lev. Zařval a říká: „Já jsem ten nejvhodnější. Já Ježíška ochráním, nikdo mu neublíží.“ Archanděl Gabriel říká: „To je ta potíž. Ty tam zařeš, všichni se leknou a nepřijde tam nikdo a Ježíšek zůstane sám. Budou se tě bát.“

Druhá přišla liška. Říká: „Já se o Ježíška postarám. Já všechno seženu. Vajíčka, nějakou slepici donesu ráno nebo med. Já to někde seženu.“ A Gabriel říká: „S tebou je taky potíž. Právě, že nejsi příliš čestná. Ty to všechno ukradneš.“

Jako třetí přišel páv. Roztáhl ocas a říká: „Vyzdobím betlémskou jeskyni. Roztáhnou svůj ocas a bude to tam vypadat jako v královském zámku. A Gabriel říká: „Jsi moc pyšný. Ty by ses tam nehodil. Ježíšek právě přichází ve veliké prostotě.“

A to byla všechna zvířata. Nikdo další nepřišel. A Gabriel se dívá a u jednoho sedláka uviděl oslíka a volka. Na toho oslíka, když bylo potřeba, sedlák pověsil koše a naplnil je věcmi, které jel prodat na trh. Nebo, když bylo potřeba, tak za volka zapřáhl pluh a jel orat. A Gabriel jim říká: „A co vy dva, vy byste neměli zájem?“ A oni říkají: „No, měli.“ „A tak co umíte?“ A oni říkají: „Pokorně sklonit hlavu a táhnout a nést svůj náklad. To jsme se naučili, nic víc, protože když to neuděláme, tak dostaneme nějakou ránu holí.“ A Gabriel říká: „Vy budete ti vhodní.“

Volek se na chvíli zamyslel a říká: „No, něco snad přece umím. Svým dlouhým ocasem umím dobře odhánět mouchy.“

Bratři a sestry, každý z nás něco umí a každý z nás má v Betlémě místo. Na každého z nás tam Spasitel čeká, protože my jsme jeho vlastní a on přišel kvůli každému z nás. Tak se tam během těchto svátků zastavme a přijměme všechny ty dary, které nám nabízí. Učme se radovat a učme se žasnout upřímně a spontánně jako malé děti.

Bude vám dáno, co máte mluvit

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.12.2011 - pondělí, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Štěpána, prvomučedníka

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 6,8-10; 7,54-60](#); evangelium [Mt 10,17-22](#);

Bratři a sestry, jak jsem říkal na začátku mše svaté, tím hlavím, kterého pořád oslavujeme, je Pán Ježíš narozený v jesličkách v Betlémě. Ale církev nechce nechat stranou ty, kteří Pána Ježíše ať už následovali nebo ho předcházeli. Mezi ty následovníky patří Štěpán, mezi ty, kteří Ježíše předcházeli, patří betlémské děti, které Herodes nechal zabít ze strachu, že by mohl přijít o trůn. Ty si budeme připomínat ve středu.

Kdo to byl Štěpán? Byl jáhnem, řekne se to řecky diakon, ten, který slouží. Používáme také pro tu službu slovo charita, diakonia. Jáhnové vznikli z jakési potřeby. V prvotní křesťanské obci v Jeruzalémě vzniklo určité napětí z toho, že ne všechny vdovy dostávají stejně. Vdova, tím je míněna žena, která nemá žádné příbuzné, nemá oporu, nemá vlastně nikoho. Je to člověk, který potřebuje, aby se o něho někdo staral. Vzniklo tam podezření, že při každodenním rozdělování jídla nedostávají všechny ty vdovy stejně. Tak to líčí Skutky apoštolů. A apoštolové na to reagovali tím, že ustanovili sbor jáhnů. První z nich je jmenovaný svatý Štěpán.

Jeho úkolem tedy bylo sloužit při stole, starat se o, my bychom řekli, takové ty každodenní potřeby těch nejchudších. Ale nedělal jenom to stejně tak, jako to nedělá křesťanská nebo katolická charita. Nejde o to jenom člověka nasytit, ale jde o to nabídnout mu také víc, nabídnout mu nějaký další rozměr. A svatý Štěpán kázal. To vyplývá ze souvislostí. Kdyby se věnoval jenom rozdělování chleba, jídla a těchto potřeb, tak by se asi nikdy nedostal do sporu s lidmi, kteří jsou nazváni „někteří ze synagogy propuštěnců“.

Co je zajímavé, tak je to, že to jsou lidé, kteří mu byli blízcí. Svatý Štěpán byl žid, ale narodil se zřejmě mimo Palestinu tak, jako tady tito lidé. Byli to lidé, kteří buď jejich předkové byli odvečeni jako otroci, třeba v momentě, kdy Pompeius dobyl Jeruzalém, anebo jejich otcové třeba vycestovali za obchodem a usadili se v cizině. A tito lidé se považovali za židy, zbožné židy, a na svátky, na různé svátky se vraceli do Jeruzaléma. A k těmto lidem, tedy lidem, jak se říká, znalým světa, lidem, které on znal, Štěpán přichází a hlásá jim evangelium o Ježíši Kristu.

K velkému překvapení není přijat. Seskupila se proti němu jedna část z nich. Je to velmi zvláštní, protože jak jsou jmenovány ty země, tak to je dnešní Libye, dnešní Egypt, dnešní Turecko. Zabírá to téměř celé pobřeží Středozemního moře. Našli se lidé, kteří s ním začali vést diskusi. A v té diskusi se ukázalo to, co jsme slyšeli v evangeliu. Proto se o svátku svatého Štěpána čte evangelium, které jsme slyšeli.

„Nedělejte si starosti, jak nebo co máte mluvit, protože v tu chvíli vám bude dáno, co máte mluvit.“ Svatému Lukášovi, když líčí osudy svatého Štěpána ve Skutcích jde o to, aby ukázal, že na Štěpánovi jako na prvním se splnil tento Ježíšův příslib. Protože nebyli schopni obstát před jeho argumenty, ale také nebyli ochotni přijmout, co jim říká, co jim nabízí, tak se rozhodli, že se ho zbaví. A jak už to zaznělo v komentáři, ten, řekli bychom, soudní případ jáhna Štěpána se velmi podobá tomu, co se stalo s Ježíšem o Velikonocích. Svatý Lukáš schválně připomíná ty společné body a schválně zdůrazňuje, že Štěpán je skutečně věrným, dobrým obrazem svého učitele, že byl opravdu dobrým, výborným žákem, který pochopil od svého učitele to nejlepší.

Začíná to tím, že Štěpán je vlastně násilím zatčen, stejně jako Ježíš předveden před veleradu. Uvědomme si, že to je stále stejná velerada. To jsou stále ti stejní lidé, kteří odsoudili k smrti Pána Ježíše. Přivedli křivé svědky, kteří překroutili jeden Štěpánův výrok stejně jako u Pána Ježíše, ale je tu jeden velký rozdíl. Ježíš se nehájí, ale Štěpán ano. Štěpán využívá příležitosti, kterou dostal, k tomu, aby se obhajoval. Byl obžalován z toho, že se rouhá, protože říká o Ježíši Nazaretském, že je to Boží Syn. A Štěpán začíná velmi dlouhou obhajobu. Je to vlastně téměř celá sedmá kapitola Skutků apoštolských. Bere to tam opravdu zevrubně.

A co je závěrem té obhajoby? Jednak že se obhájí, ale on si dovolí obžalovat členy velerady z toho, že zabili očekávaného Mesiáše. A to je to, co je rozzuřilo. Navíc, když svatý Štěpán říká: „Vidím nebesa otevřená a Syna člověka, jak stojí po Boží pravici.“ Nebesa otevřená je termín, který slyšíme v momentě, kdy je Pán Ježíš pokřtěn. Tak se nebe otevřelo, ozval se z nebe hlas, bylo vidět holubici. Ale nebe bylo taky otevřené v okamžiku, kdy Pán Ježíš vstoupil do nebe a apoštolové měli obrácené oči vzhůru stejně tak, jako teď Štěpán. A Štěpán říká: „Toho Ježíše Nazaretského, kterého vy jste ukřižovali, já teď vidím, jak stojí po Boží pravici. On je skutečně Boží Syn.“

To, že mluví o Ježíšovi jako o tom, který tam stojí, nám může připadat jako nepodstatné, ale v tu chvíli to podstatné bylo, protože soudce, ten, kdo soudí, sedí. Naopak obžalovaný musí stát, ale kdo ještě stojí, je jeho obhájce, advokát, který se snaží soud přesvědčit o nevině svého klienta. Takže Štěpán tady vlastně říká: „Tenhle soud (myslí tím tu veleradu), ten nade mnou nemá žádnou pravomoc. Mě bude soudit Bůh Otec. Ale co je pro mě důležité je to, že Boží Syn, Ježíš z Nazareta, je můj obhájce. A to je rozčílilo úplně k nepřičetnosti. Vůbec nechťejí poslouchat, ale chtějí ho umlčet. A potom dál už to končí. Končí to zdání spravedlivého soudního procesu a Štěpán je vyvečen za město a tam je zabit. Opravdu můžeme tady mluvit zase o justiční vraždě, protože nebyl vynesena rozsudek, nic. To už potom byla jenom snaha, ať je zticha za každou cenu.“

Církev nám nechce zkazit svátky vánoční líčením tohoto příběhu, ale chce vyzdvihnout za prvé, že svatý Štěpán dělal mnohem víc, než musel. Kdyby se staral jenom o ten chleba, o ty talíře a všechno, co s tím souvisí, tak by asi nebyl mučedníkem. Ale on dělal mnohem víc, než mu bylo nějak úředně svěřeno. Projevil velkou vlastní iniciativu a získal pro víru mnoho lidí. Někdo může také namítnout: „Ano, také na to doplatil,“ ale v tom se ukázala právě jeho velikost a to, jak dobrý byl učedník Ježíše Krista.

Ale co ještě dál? Ten příběh končí tím, že Štěpána kamenují a on se modlí. Jednak se modlí a říká: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha,“ a potom: „Pane, nepřičítej jim tento hřích.“ To je první zapsaná modlitba k Pánu Ježíši. Prvotní církev se modlila k Bohu Otci, k Duchu svatému, k Ježíši Kristu, ale toto je první zapsaná modlitba, a proto je tak důležitá.

„Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“ Svatý Štěpán asi v nejobtížnější chvíli svého života se modlí k Pánu Ježíši. Volá ho na pomoc, připodobňuje se k němu, připomíná si Ježíšovu těžkou chvíli na kříži a prosí ho o pomoc, o posilu. Je to návod pro naše modlitby.

Svatý Lukáš využije situace toho Štěpánova kamenování k tomu, aby zmínil Šavla, Pavla, tedy toho, o kterém potom bude mluvit ve druhé části Skutků apoštolských. Je to taková jakási okrajová zmínka, ale je důležitá právě proto, až bude Lukáš líčit Pavlovo obrácení. Až bude líčit, jak z toho, který schvaloval, že Štěpána zabili, se stane obhájce a hlasatel víry.

A potom celé to líčení má ještě jeden význam. My jsme už o tom, nečetli, ale je to tam uvedeno o kousek dál. Po smrti svatého Štěpána začalo v Jeruzalémě pronásledování, a tak mnozí křesťané utekli. A všude tam, kam přišli do dalších měst – v Palestině, ale i mimo Palestinu, tam všude hlásali zvěst o Ježíši Kristu. To pronásledování jim dalo příležitost k tomu, aby mluvili o Pánu Ježíši mimo Jeruzalém.

Bratři a sestry, prožíváme Vánoce, setkáváme se s mnoha lidmi. To nám dává příležitost mluvit o Pánu Ježíši jako o dítěti zachránce, o tom, který nám přináší radost, pokoj a naději. Mysleme na to.

